Filipka

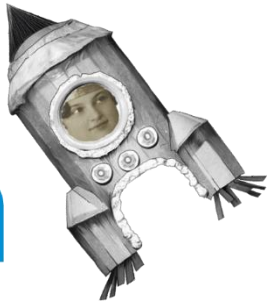

ŠKOLA PŘÍBĚHEM

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Název školy:	Škola příběhem – církevní základní škola
IČ:	06 959 474
IZO:	181 096 129
Právní forma:	školská právnická osoba
E-mail:	filipka@skolafilipka.cz
Webové stránky:	www.skolafilipka.cz
Školní informační systém:	https://filipka.edupage.org/
Sídlo:	Filipínského 300/1, 615 00 Brno
Zřizovatel školy:	Českobratrská církev evangelická, Jungmannova 9/22, 111 21 Praha 1
Ředitelka:	Mgr. Ruth konvalinková, Ph.D. e-mail: konvalinkova@skolafilipka.cz
Předkladatelé:	Mgr. Kristýna Daňková, Mgr. Lucie Férová, Mgr. Alžběta Filipová, Mgr. et Bc. Jitka Habernalová-Mikšíková, Mgr. Klára Hájková, Mgr. Irena Ivičičová, Ing. Petr Konvalinka, Mgr. Ruth Konvalinková, Ph.D., Mgr. Jana Kubrická, Ph.D., Mgr. et Mgr. Alžběta Macková, Mgr. Lucie Najbrová, Mgr. Viktorie Navarová, Mgr. Eva Rybnikářová, Bc. Dagmar Sedláková, Mgr. Irena Valaškovčáková, Mgr. Pavlína Zoss
Platnost:	od 1. 9. 2021

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání (ŠVP ZV) „Škola příběhem“ byl zpracován podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání na základě zákona č. 561/2004 Sb.

1 Charakteristika školy ... 4
1.1 Úplnost a velikost školy ... 4
1.2 Vybavení školy ... 4
1.3 Charakteristika pedagogického sboru ... 6
1.4 Charakteristika žáků ... 6
1.5 Dlouhodobé projekty a akce školy ... 7
1.6 Zájmové aktivity ve škole ... 8
1.7 Spolupráce s rodinou ... 8
1.8 Spolupráce s jinými subjekty ... 9
2 Charakteristka ŠVP ... 10
2.1 Zaměření školy, program ZŠ ... 10
2.1.1 Filipka je církevní škola ... 10
2.1.2 Zaměření školy na textovou gramotnost ... 11
2.2 Cíle základního vzdělávání ... 11
2.3 Výchovné a vzdělávací strategie školy ... 15
2.3.1 Škola příběhem ... 15
2.3.2 Škola jako bezpečné místo ... 18
2.3.3 Program Začít spolu ... 19
2.3.4 Výuka mimo školu ... 20
2.3.5 Integrovaná tematická výuka ... 21
2.3.6 Koncepce výuky na 2. stupni – integrované vyučování v blocích ... 22
2.3.7 Měsíční témata na 2. stupni ... 23
2.4 Metody výuky ... 24
2.4.1 Hejného metoda výuky matematiky ... 24
2.4.2 Vrstevnické učení ... 24
2.4.3 Čtením a psaním ke kritickému myšlení (RWCT) ... 25
2.4.4 EduScrum ... 25
2.4.5 Projektová výuka ... 26
2.4.6 CLIL ... 26
2.4.7 Edularp ... 26
2.4.8 Tandemová výuka ... 27
2.5 Klíčové kompetence ... 27
2.6 Začlenění průřezových témat ... 34

3 Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 36

3.1 Zásady při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných 37

3.2 Materiální zázemí pro zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 37

3.3 Podpůrná opatření 38

4 Učební plán 39

4.1 První stupeň 39

4.2 Druhý stupeň 39

4.3 Poznámky k učebnímu plánu 40

4.3.1 Realizace jednotlivých povinných vyučovacích předmětů v rámci vyučovacích jednotek 40

4.3.2 Rozpracování obsahu vzdělávání v Rámcově vzdělávacím programu do Školního vzdělávacího programu 44

5 Učební osnovy 46

5.1 Jazyk a jazyková komunikace 46

5.1.1 Český jazyk 46

5.1.2 Anglický jazyk 90

5.1.3 Německý jazyk 134

5.2 Matematika a její aplikace 143

5.2.1 Vyučovací předmět: Matematika 143

5.3 Informatika 199

5.3.1 Informatika 199

5.4 Člověk a jeho svět 217

5.4.1 Náš svět 217

5.5 Člověk a společnost 251

5.5.1 Dějepis 251

5.5.2 Občanská výchova 273

5.6 Člověk a příroda 299

5.6.1 Fyzika 299

5.6.2 Chemie 321

5.6.3 Přírodopis 343

5.6.4 Zeměpis 377

5.7 Umění a kultura 397

5.7.1 Hudební výchova ... 397
5.7.2 Výtvarná výchova ... 422
5.7.3 Dramatická výchova ... 437
5.8 Člověk a zdraví ... 443
5.8.1 Výchova ke zdraví ... 443
5.8.2 Tělesná výchova ... 460
5.9 Člověk a svět práce ... 482
5.9.1 Pracovní výchova ... 482
6 Hodnocení ... 503
6.1 Hodnocení žáka ve škole ... 503
6.1.1 Kritéria hodnocení ... 503
6.1.2 Podklady pro hodnocení ... 505
6.1.3 Portfolio a hodnotící sloha ... 506
6.1.4 Sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků ... 506
6.2 Komunikace s rodiči, informování rodičů o hodnocení žáků ... 507

1 Charakteristika školy

Škola příběhem – církevní základní škola je zřizována Českobratrskou církví evangelickou jako sedmá škola Evangelické akademie (EA) v České republice a druhá základní škola EA. Otevřela se ve školním roce 2019/2020. Pro její označení se vžil neoficiální název Filipka.

1.1 Úplnost a velikost školy

Filipka je úplná devítiletá základní škola, která otevřela ve školním roce 2019/20 čtyři ročníky a každým rokem přibírá jeden nový první ročník. Ve školním roce 2021/22 měla šest ročníků, a tím zahájila výuku na druhém stupni. Počínaje školním rokem 26/27 zahájí škola plnohodnotný provoz s obsazením všech devíti postupných ročníků.

Škola měla původně registrovanou kapacitu 90 žáků a postupně ji navyšuje. Konečná plánovaná kapacita při obsazení všech devíti ročníků je cca 160 žáků. Škola umožňuje plnění školní docházky i formou individuálního vzdělávání (podle § 41 zákona č.561/2004 Sb.), plnění školní docházky v zahraniční škole a vzdělává děti cizince.

1.2 Vybavení školy

Škola využívá ke své činnosti část školní budovy a školní dvůr na adrese Filipínského 300/1 v Brně – Židenicích; tuto část budovy má pronajatu od MČ Brno Židenice. Budova má více než stotřicetiletou tradici jako školní budova, bohužel je v zanedbaném stavu. Před zahájením činnosti školy bylo zrekonstruováno sociální zařízení, interiéry tříd (omítky a některé podlahy), omítky na chodbách, interiér výdejny i jídelny. V roce 2020 proběhla výměna oken a injektáž obvodového zdiva proti vlhkosti. Budova je vytápěna plynem, ústřední topení je po rekonstrukci.

Dispozice a velikost budovy a školního dvora jsou pro školu rodinného typu velmi vhodné; vynikající je také umístění v blízkosti významného dopravního uzlu Stará Osada a nádraží Brno-Židenice. Díky své výhodné poloze je škola jednak snadno dosažitelná pro děti ze širšího okolí, a to i pro děti mimobrněnské, jednak blízkost zastávek MHD i vlaku usnadňuje výjezdy školních skupin do přírody v rámci vyučování.

Prostory školy představuje 7 kmenových učeben, školní chodby, vestibul, 2 šatny, výdejna jídla, jídelna a sociální zařízení. Zázemí pro pedagogy tvoří dva kabinety a kancelář. Ke škole přiléhá ve vnitrobloku velký školní dvůr, na němž je umístěna „stodola“, která zatím slouží jako sklad.

Výuka probíhá v kmenových učebnách, podle potřeby se třídy dělí do dvou učeben (pro výuku angličtiny).

Filipka

Všechny učebny jsou vybaveny odpovídajícím nábytkem, knihovnou s dětskou i naučnou literaturou, zázemím pro práci v centrech aktivit dle vzdělávacího konceptu Začít spolu a policemi pro umístění portfólií a osobních boxů dětí. Dále jsou vybaveny interaktivní tabulí nebo klasickou tabulí, magnetickou tabulí, dataprojektorem, elektrickým promítacím plátnem, reproduktory a stolním počítačem pro práci učitele, propojeným s dataprojektorem. Ve třídách jsou koberce, na nichž se odehrávají setkání v kruhu a nábytek pro relaxaci dětí. Na stěnách tříd i na chodbách jsou nástěnky pro prezentaci výstupů vyučování, pravidla třídy apod.

Třídy druhého stupně jsou navíc vybaveny kuchyňskou linkou s dřezem a laboratorním nádobím a pomůckami pro základní chemické a fyzikální pokusy, vitrínou s fyzikálními a přírodovědnými modely, mapami a odbornými knihami.

Dvě třídy jsou vybaveny pianinem, v jedné je elektrické piano. V další třídách jsou k dispozici kytary, cajon, Orffovy nástroje a kvalitní reprosoustava.

Jedna z kmenových tříd slouží zároveň jako dílna – ateliér, otevřený pravidelně i rodičům. Zde je k dispozici vybavení pro základní práci se dřevem, modelování z keramické hlíny, šicí stroje a hlubotiskový grafický lis. V této učebně probíhá výuka některých hodin výtvarné výchovy a pracovních činností a v odpoledních hodinách se zde konají kroužky.

Pro výuku v oblasti IT a také pro výuku jazyků a podle potřeby i dalších předmětů slouží dvě mobilní učebny, z nichž jedna sestává z 16 kusů notebooků a druhá z 12 kusů notebooků. Obě mobilní učebny jsou umístěny v nabíjecích, uzamykatelných, skříních. K podpoře výuky informatiky je škola dále vybavena třemi 3D tiskárnami, tablety, sadou ozobotů, micro:bity, robotickými Lego stavebnicemi a dalšími.

Škola je vybavena základními pomůckami pro cvičení a rehabilitaci tělesně postižených dětí a velkým množstvím didaktických pomůcek pro práci s dětmi s poruchami učení.

Velká učebna zvaná paluba slouží také pro setkávání celé školy, slavnostní příležitosti, divadelní představení a různá vystoupení i setkávání rodičů na třídních schůzkách. V odpoledních hodinách tu probíhají pohybové a dramatické kroužky.

Výuka tělesné výchovy se realizuje v pronajaté tělocvičně v prostorách Sokola Brno-Židenice, Gajdošova 18, na venkovním cvičišti tamtéž a na dvoře školy.

Školní družina se setkává ve všech kmenových učebnách. Hry a hračky školní družiny jsou uskladněny v policích na chodbách školy a v oddělených skříních ve třídách. Ve třídách i na chodbě jsou také rozmístěny knihy školní knihovny, které si děti i učitelé mohou půjčovat domů.

Školní dvůr je využíván pro relaxaci dětí o přestávkách, ale také pro výuku tělesné výchovy a dalších předmětů. V budoucnosti se počítá s vybudováním venkovní učebny a většího množství posezení, která budou mít funkci pracovišť pro skupinovou práci.

Již byly vybudovány a výuce slouží vyvýšené záhony, zahradní posezení, herní prvky a hřiště, byly zde vysazeny ovocné stromy. Dvůr slouží také pro výuku přírodních věd, výtvarné výchovy, pěstitelských prací apod, ale i pro neformální setkávání školní komunity.

Škola má dále k dispozici zahradu Střední zdravotnické školy Evangelické akademie v Líšni na Šimáčkově ulici. Zde se někdy realizuje výuka mimo školu, a to podle metodik zahradní a lesní pedagogiky. V budově místní školy mají žáci k dispozici toalety. Zahrada v Líšni je od budovy školy na Filipínského dosažitelná autobusem, cesta sem trvá asi třicet minut.

Budova školy a všechny její učebny i dvůr jsou v odpoledních hodinách využívány pro družinu a pro pořádání volnočasových aktivit a kroužků.

Škola je vybavena keramickou pecí.

1.3 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je tvořen několika kmenovými aprobovanými učitelkami pro 1. stupeň, z toho dvě jsou zároveň speciální pedagožky, a učiteli a učitelkami aprobovanými pro výuku na 2. stupni, z toho jeden učitel s aprobací ve speciální pedagogice, dále na škole působí metodička prevence, dvě speciální pedagožky vyčleněné pro péči o děti se SVP, vychovatelé školní družiny, asistentky pedagogů a několik externích učitelů. Někteří pedagogové si doplňují/rozšiřují VŠ studium. Všichni prvostupňoví třídní učitelé prošli základním školením programu Začít spolu v kostce, absolvovali min. jednu letní školu Hejného matematiky, celý tým prošel seminářem Kritického myšlení Čteme s nečtenáři a Čtením a psaním ke kritickému myšlení, dále skolením k programu Eduscrum a také školením na téma Triády. Dále pedagogové školy individuálně absolvovali velké množství různých kurzů, seminářů a webinářů, např. semináře lesní pedagogiky Učíme se venku, semináře badatelské výuky, seminář Respektovat a být respektován, Kritické myšlení pro češtináře, semináře a webináře na téma formativní hodnocení, badatelská výuky dějepisu, storytelling, letní školy geografie, semináře Výchova k respektu a toleranci, a mnoho dalšího. Učitelé se stále průběžně vzdělávají. Vychovatelé pro školní družinu mají potřebné vzdělání, stejně jako všechny asistentky pedagoga. Důležitá je pro nás morální a hodnotová orientace pedagogů.

1.4 Charakteristika žáků

Škola je otevřená všem dětem bez rozdílu, není koncipována jako škola pro děti z křesťanských rodin ani jako škola náboženská. Přijímáme žáky s poruchami učení, se speciálními vzdělávacími potřebami, se znevýhodněním zdravotním, mentálním i sociálním. Zároveň vzděláváme i děti s mimořádným nadáním a usilujeme o vyváženou skladbu dětí ve třídách. Různost lidí tvořících školní společenství považujeme za důležitý princip, je součástí naší vzdělávací koncepce a je nástrojem

formativního působení na děti, zdravé i znevýhodněné. Znevýhodněným dětem se věnuje odborně fundovaný tým speciálních pedagogů a spolupracujících psychologů.

Žáci dojíždějí do školy z různých městských částí Brna, někteří i z blízkého okolí Brna. Školu také navštěvují žáci cizí státní příslušnosti nebo studující v zahraničních školách.

Vzdělávání na naší škole není vhodné pro děti, kterým nevyhovují způsoby práce v programu Začít spolu a výuky v blocích (např. častá skupinová práce, vyšší hladina hluku způsobená skupinovou prací, delší výukové bloky a méně časté střídání aktivit, střídání pracovního místa, větší míra volnosti ve vymezení vyučovacích hodin, prolínání předmětů a celkově nižší míra pravidelnosti a organizovanosti).

1.5 Dlouhodobé projekty a akce školy

Činnost školy je pravidelně členěna slavnostními okamžiky spojenými s plynutím roku. Sem patří jednak slavnostní školní bohoslužby (k zahájení školního roku, na závěr školního roku a u příležitosti velkých svátků – Vánoc a Velikonoc). Bohoslužby jsou organizovány civilní, pro děti přístupnou formou. V ročním programu školy je dále vánoční slavnost, charitativní jarmarky o Vánocích a Velikonocích a na závěr školního roku zahradní slavnost na školním dvoře pro celé školní společenství. Na všechny tyto akce jsou srdečně zváni i rodiče, program sestává z vystoupení pěveckého sboru a jeho součástí je prezentace dětských prací a výstupů.

Škola zahájila činnost rodičovského klubu, v jehož rámci pořádá workshopy, přednášky a besedy.

Jako školní společenství jsme se zapojili do projektu adopce na dálku, společně pravidelně přispíváme na vzdělání holčičce z Indie.

K dlouhodobým projektům lze řadit práce na školním dvoře, kde jsou umístěny vyvýšené záhony, na nichž se děti učí starat o zahradu, proběhla zde také společná výsadba stromů, nyní pozorujeme jejich růst.

V rámci práce v centrech aktivit se realizuje projekt Máma/táta na telefonu, který je založený na spolupráci s rodiči a využívá rozmanitost profesí rodičů pro vzdělávání dětí. S rodiči také spolupracujeme i při jiných příležitostech, zejména v rámci tzv. společných týdnů, kdy využíváme jejich různých odborností k obohacení programu pro děti.

Škola se účastní projektů v místní pobočce Knihovny Jiřího Mahena a podle možnosti se zapojuje do akcí pořádaných v místní čtvrti.

Žáci se zapojují do organizování slavností školy, školních charitativních jarmarků, pořádání hudebních a divadelních představení a dalších akcí. Necelé dva roky vycházel školní časopis, který byl transformován do výročního sborníku textů. V plánu je založení školního parlamentu.

1.6 Zájmové aktivity ve škole

Škola nabízí řadu zájmových kroužků v oblasti sportovní, hudební, výtvarné, dramatické a pracovní výchovy a kroužky jazykové. Tyto kroužky většinou vedou externí lektoři a probíhají v rámci školní družiny.

1.7 Spolupráce s rodinou

Škola staví na úzké spolupráci s rodinou. Naším cílem je, aby byli rodiče co nejblíže seznámeni s charakterem školy, s principy výuky i s hodnotovou orientací Filipky, dříve, než dítě do naší školy zapíší.

Škola spolupracuje s rodinou při vzdělávání a výchově dětí, a to zejména formou tzv. tripartity, setkání v sestavě dítě – rodič – učitel, jež nahrazuje tradiční hovorové hodiny a slouží ke společnému zhodnocení vzdělávacích pokroků dítěte i ke společné reflexi jeho celkového působení ve škole. Důležitou součástí těchto schůzek je vlastní sebehodnocení dítěte a také jeho subjektivní zpráva o tom, jak se ve škole cítí a jak se mu daří. Aby takové setkání mohlo probíhat v atmosféře otevřenosti a důvěry, je třeba dlouhodobě pracovat na vybudování vzájemných vztahů mezi školou a rodinou. Za tímto účelem se škola snaží o maximální otevřenost vůči rodičům a jejich důkladný vhled do života školy a jednotlivých tříd. Třídní učitelé posílají pravidelné zprávy rodičům o dění ve svých třídách.

Rodiče jsou také v písemném kontaktu se školou, zejm. s třídní učitelkou, s vedením školy a podle potřeby s dalšími pedagogy.

Jedenkrát do roka se konají třídní schůzky, veškeré informace jsou rodičům k dispozici ve formě zápisu z třídní schůzky a v informačním systému školy.

Otevřenost vůči rodičům je součástí každodenního života školy – rodiče se mohou zapojit i do samotného procesu vyučování přímou účastí při práci v centrech aktivit nebo v rámci projektu Máma/táta na telefonu.

Rodiče se podle možností a kvalifikace také zapojují jako lektoři kroužků, podporují školu formou brigád, vedení dílen, seminářů či workshopů, zprostředkováním odborných exkurzí, účastí na vícedenních nebo jednodenních pobytech v přírodě, zapůjčením technického aj. vybavení. Mohou také školu podpořit sponzorsky, formou sponzorského školného nebo formou finančních či věcných darů. K podpoře školy je zřízen Nadační fond Filipka.

Rodiče mohou ke společné práci s dětmi využít otevřený Ateliér Filigrán, kde jsou k dispozici různá pracoviště pro řemeslné a tvůrčí činnosti. Zde se také organizují workshopy pro rodiče nebo pro rodiče s dětmi.

Rodiče a sourozenci žáků Filipky jsou zváni k účasti na slavnostních bohoslužbách, vánoční slavnosti, zahradní slavnosti apod.

Rodiče (zákonní zástupci) žáků jsou zastoupeni ve Školské radě, zde pak tito zástupci mohou dění ve škole ovlivňovat zásadnějším způsobem.

1.8 Spolupráce s jinými subjekty

Filipka vznikla pod patronátem Sboru ČCE Brno-Husovice, farář tohoto sboru je zároveň vyučujícím biblických příběhů v rámci hodin českého jazyka a vede školní bohoslužby. Členové sboru se aktivně zapojují v rámci svých možností do praktické pomoci škole. Škola volně spolupracuje se všemi sbory brněnského seniorátu ČCE.

Blízký vztah má Filipka díky společnému zřizovateli a jedné zastřešující instituci se SZŠ Evangelické akademie a VOŠ sociálně právní Evangelické akademie v Brně. Prvně jmenovaná škola zapůjčuje Filipce svoji zahradu k realizaci venkovní výuky.

Dále škola spolupracuje s různými poradenskými institucemi (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra) při péči o žáky nadané nebo žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a se středisky výchovné péče.

Při organizaci preventivních programů škola využívá spolupráce s organizacemi Hope4kids, z.s. (Etické dílny), Dobronauti, Podané ruce.

Při zajišťování programů environmentální výchovy spolupracujeme s organizacemi Lipka, Rezekvítek, Učíme se venku, Les ve škole, NaZemi.

Při zajišťování výuky v oblasti globální výchovy, občanské angažovanosti a historické paměti spolupracujeme s organizacemi Člověk v tísni – Jeden svět na školách, Paměť národa, Schola Fidentiae a dalšími.

Jakožto brněnská škola spolupracuje Filipka s Magistrátem města Brna a KU JMK (např. čerpáním dotací) a s MČ Brno Židenice. Úzká spolupráce pojí Filipku – Školu příběhem s Knihovnou Jiřího Mahena, škola se totiž zaměřuje mj. na téma čtenářské a obecně textové gramotnosti. Kontakty školu pojí jak s místní pobočkou KJM, tak s centrální knihovnou na Kobližné ulici. Filipka také spolupracuje s pracovišti Masarykovy univerzity, žáci druhého stupně navštěvují např. Simulační centrum LF MU, laboratoře MU, vědecké výukové centrum MU Bioskop, a také přímo s některými pedagogy z Přírodovědecké, Pedagogické a Filozofické fakulty MU (někteří ve škole pracují jako externí učitelé a/nebo lektoři kroužků).

Škola navázala spolupráci s evangelickým gymnáziem ve Vídni (Evangelisches Realgymnasium Donaustadt mit Modellversuch Neue Mittelschule des "Evangelischen Schulwerks A.B. Wien") a se základní školou v Hamburku (Katolische Schule Harburg).

V Sokole Brno-Židenice si škola pronajímá tělocvičnu, od ÚSP Kociánka bazén pro plavecký výcvik, pro lekce bruslení si škola pronajímá kluziště od Salesiánského střediska mládeže – dům dětí a mládeže Brno-Líšeň.

2 Charakteristka ŠVP

2.1 Zaměření školy, program ZŠ

2.1.1 Filipka je církevní škola

Školní vzdělávací program vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí stanovených RVP pro ZŠ, výchovně vzdělávací činnost má ale jistá specifika, protože jde o školu církevní, kterou zřizuje Českobratrská církev evangelická. Ve své tradici navazuje na Jednotu bratrskou, která od svých počátků kladla důraz na vzdělávání a péči o druhé, což jsou typické důrazy této církve. Na její odkaz pak navázal reformátor školství a vzdělanosti Jan Amos Komenský, jehož nosné myšlenky jsou inspirací také pro naši školu.

Filipka je otevřená všem dětem bez rozdílu náboženského vyznání, součástí vzdělávacího programu nejsou hodiny náboženství, ale do školy přichází jedenkrát týdně evangelický farář vyprávět dětem na prvním stupni v rámci literární výchovy biblické příběhy. Znalost biblických příběhů i křesťanských symbolů považujeme za důležitou součást vzdělání, která je klíčem k chápání naší kultury a přispívá k hodnotové orientaci člověka a společnosti. Na druhém stupni je seznamování s biblí obohaceno o křesťanskou etiku.

Dbáme na to, aby děti rozuměly významu církevních svátků a jejich místu v cyklu celého roku. Čtyřikrát do roka slavíme společné bohoslužby. Přirozenou cestou děti vedeme k porozumění, co je pro křesťany v životě důležité. Zároveň ale plně respektujeme právo rodičů vychovávat svoje děti ve věcech víry podle vlastního rozhodnutí.

Podporujeme jedinečnost každého dítěte, akcentujeme zdravé sebehodnocení, učíme děti spolupráci a zájmu o druhé. Velkou péči společně s dětmi věnujeme dobrým vztahům a zdravému společenství, kde se navzájem potřebujeme a učíme se přijímat jinakost a radovat se z ní.

Samozřejmou a nedílnou součástí programu školy je výchova ke společenské i osobní angažovanosti, k citlivosti vůči potřebám druhých lidí a k ochotě pomáhat potřebným.

2.1.2 Zaměření školy na textovou gramotnost

Text a slovo je stěžejním prvkem naší kultury – drží pohromadě naši společnost. Všechny sociální kontakty a mezilidské vztahy, ať už pracovní či osobní, jsou převážně realizovány prostřednictvím jazyka. Právo a veškeré vymahatelné společenské normy jsou formulovány v textu, úřední komunikace se všemi svými praktickými důsledky probíhá v médiu textu, věda i slovesná umění jsou neseny jazykem, a v neposlední řadě se pomocí jazykové komunikace realizuje i občanský život. Textová gramotnost je také zásadním nástrojem vzdělávání.

Čtenářská gramotnost jako její základní složka je definována jako schopnost porozumět textu, přemýšlet o něm, posuzovat ho, zabývat se jím a používat ho k dosažení vlastních cílů, k rozvoji vlastních vědomostí a potenciálu a k účasti ve společnosti. Se čtenářskou gramotností tedy úzce souvisí také schopnost kritického myšlení. Za stejně důležité považujeme druhou složku textové gramotnost: schopnost vyjadřovat přesně a přiměřenými jazykovými prostředky své vlastní myšlenky, a to jak ústně, tak písemně. Všechny tyto dovednosti považujeme za jedny ze základních kompetencí pro život v informační společnosti.

Proto je textová gramotnost jedním z nejdůležitějších cílů vzdělávání v naší škole, proto posilujeme jazykovou výchovu, soustředíme se na rozvíjení kritického myšlení, dovednost čtení s porozuměním a umění vyjadřovat své myšlenky ústně i písemně.

2.2 Cíle základního vzdělávání

Naše žáky bychom chtěli vzdělávat, vést a vychovávat tak, aby ve svém vývoji směřovali k tomuto *ideálu*:

Člověk, který poznává svět, a člověk, který se stále učí,

- nepřestává žasnout
- touží se vzdělávat, chce věcem rozumět a znát je
- má radost z poznání
- umí klást otázky, ptá se, a z odpovědí konstruuje poznatky
- umí se učit

Člověk, který pracuje na svých úkolech,

- se snaží najít v práci uspokojení
- umí realisticky zhodnotit výsledky své práce v poměru k vlastním schopnostem
- se dokáže soustředit a umí pracovat s vlastní pozorností

Filipka

- vydrží přiměřenou zátěž
- umí realisticky hospodařit s časem, který ke splnění úkolu potřebuje
- se nebojí neúspěchu, dokáže se s ním vyrovnat a vytěžit z něj poučení do budoucna

Člověk, který tvoří,

- má z tvůrčí práce radost
- má odvahu hledat nové cesty
- pokládá otázky a hledá různá řešení
- se umí rozhodovat

Člověk, který spolupracuje s druhými,

- se identifikuje se skupinou a hledá společný prospěch
- respektuje pravidla skupiny a je loajální
- umí najít nebo přijmout svoje místo a úkol při společné práci
- umí dát prostor ostatním
- má radost z úspěchu vlastního i z úspěchů druhých

Člověk, který žije ve společnosti,

- má rozvinuté vědomí sounáležitosti a zodpovědnosti za celek, do kterého patří;
- je připraven se angažovat ve prospěch druhých nebo celé společnosti
- ctí a hájí pravdu, brání šíření lži
- je připraven zastat se slabšího nebo ohroženého

Člověk, který komunikuje,

- umí naslouchat druhým
- sleduje myšlenky, názory a argumenty partnera v rozhovoru a vhodně na ně reaguje
- drží se tématu

Filipka

- umí vhodně a výstižně formulovat vlastní myšlenky, názory a argumenty
- umí pojmenovat vlastní pocity
- v různých komunikačních situacích dodržuje pravidla slušné a konstruktivní diskuse
- respektuje názory jiných – unese nesouhlas

Člověk, který rozumí sám sobě,

- přemýšlí o své životní cestě
- realisticky rozpoznává a posuzuje svoje možnosti
- je vyrovnaný sám se sebou a je zdravě sebevědomý
- má odvahu jít za svým snem
- rozpoznává svoje zájmy i jejich hodnotu a rozvíjí je
- zvažuje pravou hodnotu věcí, kterým věnuje svůj životní kapitál (čas, pozornost, peníze)

Člověk, který je svébytnou, svobodnou a zodpovědnou osobností,

- je stálý ve svých postojích
- je věrný sám sobě
- nebojí se jít vlastní cestou
- přijímá nejednoznačnost
- je schopen kriticky přehodnotit svůj názor nebo postoje
- usiluje zachovat si vnitřní svobodu
- uplatňuje svá práva
- naplňuje své povinnosti
- chápe hodnotu lidského času
- vnímá příběh lidského života i s vědomím jeho konečnosti

Člověk, který vnímá přírodu,

- k ní přistupuje s vděčností a váží si jí

Filipka

- obdivuje ji, miluje ji a snaží se jí rozumět
- myslí na budoucnost
- je si vědom své zodpovědnosti vůči přírodě, pečuje o ni a chrání ji
- má soucit s živými tvory

Člověk, který se setkává s druhými lidmi,

- k sobě i k druhým přistupuje s láskou a vděčností
- je k nim otevřený a vstřícný, tolerantní a ohleduplný
- přijímá je v jejich jinakosti a váží si kulturní rozmanitosti, kterou přinášejí
- chápe hodnotu vlastní i cizí lidské důstojnosti
- navazuje zdravé vztahy
- pečuje o dobré vztahy s druhými lidmi
- je schopen empatie
- umí řešit konflikty
- umí odpouštět sobě i druhým

Člověk, který se zodpovědně stará o své fyzické, duševní a sociální zdraví,

- umí pravidelně odpočívat a hospodařit s vlastními silami
- usiluje o radostný postoj k životu
- rozumí svému tělu a věnuje pozornost prevenci nemocí i potřebné léčbě

Člověk, který přijímá informace,

- je umí kriticky posoudit
- rozeznává manipulaci a je schopen jí odolávat

Člověk, který přemýšlí,

- má rozvinuté logické, analytické a kritické myšlení

Filipka

Člověk, který rozumí světu, v němž žije,

- chápe pravou podstatu křesťanských hodnot a křesťanskou podstatu naší kultury
- váží si demokratických hodnot a usiluje o jejich prosazení či zachování
- rozumí podstatě lidských práv a důležitosti jejich ochrany
- zná důležité momenty historie a umí z nich vyvodit analogie pro současnost
- zná, obdivuje a chrání kulturní hodnoty a dědictví
- rozumí pravidlům společnosti a svému místu v ní
- zná příležitosti i rizika života ve společnosti, umí se chovat bezpečně, rozezná nebezpečí a umí ochránit sebe i druhé
- zná hodnotu peněz, umí se dělit a je šetrný
- rozumí zákonitostem virtuálního světa a umí se virtuálním prostoru chovat bezpečně

2.3 Výchovné a vzdělávací strategie školy

2.3.1 Škola příběhem

Vyprávění příběhů je jednou z nejstarších forem lidské kultury a také osvědčeným způsobem, jak dalším generacím předávat vědomosti, zkušenosti a moudrost. Díky kauzální struktuře a napínavosti vyprávěných dějů se to děje bez větší námahy: každý chce vědět, “jak to dopadlo.“

Narativní pedagogika je pedagogický přístup, který vychází z přesvědčení, že příběh je ideálním způsobem, jak systematizovat lidské chápání, učení a konání. Je prokázáno, že většina dětí i dospělých si více a lépe než data a fakta v jejich vědeckých souvislostech pamatuje informace ve formě historek a příběhů. Vyprávění příběhů a společné čtení pozitivně ovlivňuje vzájemné vztahy ve skupině, u jednotlivců pak čtenářskou gramotnost, rozvíjí vyšší kognitivní schopnosti, představivost, kreativitu a pozitivní vliv má i na rozvoj emoční inteligence.

Současná pedagogika znovu objevuje moc příběhu a vrací mu jeho místo ve škole. Filipka považuje za základní znak své identity právě využití prvků narativní pedagogiky: příběh jako esence lidské zkušenosti je tématem, obsahem, ale především nástrojem vyučování tam, kde je to možné. Nejde tedy o speciální předmět, ale o obecný přístup, který prostupuje celým vzdělávacím i výchovným procesem a zahrnuje různé dílčí metody.

Příběh a textová gramotnost

Příběh má materiální povahu textu, a proto je při rozvíjení textové gramotnosti důležitým vzdělávacím nástrojem. Na jedné straně totiž dokáže atraktivní formou rozvíjet u dětí čtení s porozuměním, na druhé straně – když děti příběhy samy tvoří – slouží také jako prostředek rozvíjení jejich dovednosti psát (ve smyslu formulovat své myšlenky písemně).

Příběh jako nástroj výchovy

Příběh ale není jen účinným prostředkem pro vzdělávání, ale také velmi efektivním nástrojem výchovným. Je tím nejlepší prostředkem k formování hodnotové orientace, rozvíjení citového života, schopnosti empatie a porozumění motivacím druhých lidí. Percepce příběhů umožňuje také pochopení vztahu mezi příčinou a následkem, a tedy i lidské odpovědnosti, a to jak v oblasti mezilidských vztahů, odpovědnosti environmentální, ale i odpovědnosti člověka vůči sobě samému a vlastnímu životu.

Společně prožívaný příběh jako základ společenství

Spoluúčast na percepci nebo prožívání příběhu je důležitým nástrojem pro budování vztahů v třídním i školním kolektivu – společné prožitky tvoří významnou bázi, na níž lze dobré vztahy stavět. Předčítání ve třídě nebo sdílení zážitků z knih představuje snadno dostupný způsob, jak dětem zprostředkovat silné společné emocionální prožitky. Využíváme proto k předčítání příběhů či poslechu audioknih i různé situace, kdy jsou děti zaměstnány manuálně, např. při výtvarných činnostech. Společná práce na přípravě divadelního představení umožňuje jednak společně prožívat obsah hry a zároveň se společně účastnit napínavého příběhu vlastní tvorby.

Nejsilnějším pojítkem je samozřejmě společně žitý skutečný příběh; i o to se při budování školního společenství snažíme, zejména při častých vícedenních výpravách, ale i v rámci běžného provozu. Filipka je společně žitý příběh.

Motivace příběhem

Kratší nebo delší úseky života ve škole lze **motivovat pomocí příběhu** (ať už literárního, historického nebo ad hoc vytvořeného) tak, že se děti formou dlouhodobé hry stávají účastníky děje a ve své fantazii prožívají napětí s tím spojené. Vzdělávací úkoly jsou součástí libreta hry. Díky pozadí motivačního příběhu získává samotný proces vzdělávání charakter hry, napínavosti a dobrodružství, dětská mysl je zaujatá a otevřená, a tak lépe vstřebává nové informace.

Filipka

V budoucnosti pak příběh, který tvořil motivační pozadí nějakého vzdělávacího celku, může díky předivu souvislostí, do kterých byly informace zasazeny, pomáhat při jejich vybavování z paměti.

Sem patří volnočasovou pedagogikou už v dobách Foglarových táborů objevené, a dětmi i pedagogy tolik oblíbené, krátkodobé i dlouhodobé motivace, celotáborové nebo celoroční hry.

Příběh jako nástroj tematické integrace

Učení příběhem je také součástí metody **integrovaných tematických celků a projektů**, které umožňují propojovat učivo do souvislostí. Příběh je jedna z nejsnazších, a přitom efektivních možností, jak učivo různých předmětů tematicky zcelit do smysluplného celku.

Příběh jako nástroj k rozvíjení myšlení

Na základě hledání tematických a motivických souvislostí mezi příběhy se děti učí jednak obohacovat interpretaci příběhů, rozpoznávat různé úhly pohledu a různá vyznění v souvislosti s kontextem nebo se způsobem podání příběhu, ale především se sledováním podobností různých příběhů učí **abstrakci**, **schopnosti vystihnout klíčové prvky** a také umění **rozeznávat analogie a rozlišovat různosti**.

Příběh jako nástroj předávání významných myšlenek, znalostí a faktů

Zapojujeme jej ve výuce všech předmětů, např. takto:

- v rámci literární, dramatické a etické výchovy – vyprávění, četba, studium a srovnávání tzv. velkých příběhů:
    - biblické příběhy
    - mytologie, náboženské texty, archetypální a jiné velké příběhy světové i české literatury
    - příběhy dětské literatury
    - příběhy významných literárních hrdinů
- v rámci výuky cizím jazykům
    - příběhy z reálií daného jazyka
    - příběhy a četba v daném jazyce
    - konverzace na téma skutečných nebo fikčních událostí
- v rámci výuky dějepisu nebo občanské výchovy
    - příběhy velkých dějin

  - příběhy jednotlivců ovlivněné velkými dějinami; příběhy velkých hrdinů, antihrdinů i „obyčejných“ lidí
  - besedy s pamětníky
  - metanarativní příběhy, historie různých možných výkladů dějin nebo manipulace s historií
- v rámci výuky přírodních věd
  - historie objevů a jejich důsledků v lidských dějinách
  - příběhy velkých přírodovědců
  - děje a příběhy z přírody a kosmu i mikrokosmu
- v zeměpise
  - příběhy míst a zemí, se zaměřením na příčiny a důsledky přírodních i lidských dějů
  - příběhy objevování a objevitelů
- v oboru umění a kultury
  - příběhy jako součást uměleckých sdělení
  - příběhy velkých umělců
  - příběhy uměleckých děl
  - příběhy uměleckých epoch, hnutí, skupin a směrů apod.
- v oblasti environmentální výchovy
  - příběhy lidských zásahů do krajiny či přírody
  - příběhy bojovníků za ochranu přírody

2.3.2 Škola jako bezpečné místo

Usilujeme o prostředí respektující, vlídné a laskavé, emočně bezpečné, velkorysé a zároveň pevné. Veliký důraz klademe na péči o vztahy mezi dětmi, mezi dětmi a učiteli, i o vztahy v pracovním kolektivu. Škola je na prvním místě společenství, což vnímáme jako velkou hodnotu. Každého, kdo ke škole patří, přijímáme jako dar. S tím také souvisí naše otevřenost k jinakosti všeho druhu. Přijímáme ji vždy jako velké obohacení a jsme rádi, když se naše škola může stát bezpečným místem pro děti, které by v důsledku svého znevýhodnění mohly čelit při vstupu do vzdělávání různým obtížím.

V úsilí o dobré vztahy nám pomáhá na prvním stupni vzdělávací program Začít spolu, jehož součástí je pravidelné setkávání žáků a pedagogů „na kruhu“ – zde realizujeme velkou část našeho výchovného působení na děti a kolektiv třídy. Tyto prvky

přejímáme a originálně rozvíjíme i na druhém stupni. K péči o dobré klima využíváme také časté vícedenní akce, hodiny dramatické výchovy, do výuky zařazujeme prvky Hodnotového vzdělávání, Pedagogiky Franze Ketta aj.

Jako celé školní společenství se v nepravidelných intervalech setkáváme na celoškolním kruhu, kde se děti mohou vyjádřit k důležitým otázkám, které se týkají celé školy. V plánu je založení školního parlamentu.

2.3.3 Program Začít spolu

Výuka **na 1. stupni** je realizována prostřednictvím vzdělávacího programu Začít spolu. Vyučování není rozděleno do klasických hodin podle vyučovacích předmětů, ale je rozvrženo do vyučovacích bloků.

Denně je zahájeno **ranním kruhem** – společným setkáním žáků a učitelů třídy. Ranní kruh nabízí prostor pro vzájemné sdílení, seznámení s programem dne, udržování různých rituálů, například vzájemného pozdravu, společného zpěvu písně apod.

Součástí ranního kruhu může být také **ranní zpráva**, která má různý charakter. Někdy děti informuje o tom, co je daný den čeká, někdy je motivuje k dalším činnostem, jindy jim poskytuje náměty k přemýšlení nebo slouží k procvičení probíraného učiva. Rovněž je zde prostor pro krátké referáty dětí na předem určené téma (zpravidla se jedná o zajímavost, kterou děti obohatí právě probírané hlavní téma) nebo na téma společensky aktuální či jinak pro děti důležité.

Na ranní kruh navazuje dvouhodinový blok tzv. soustředěné výuky. Zde využíváme různé metody výuky podle cíle, kterého chceme dosáhnout, zpravidla se jedná o **řízenou společnou činnost**, výklad nové látky, procvičování a podobně. V této době jsou zařazeny především hodiny tzv. trivia, tj. českého jazyka, matematiky a angličtiny.

Po skončení prvního vyučovacího bloku následuje **přestávka.** O přestávce mohou žáci pobývat v areálu školního dvora, na chodbách, v aule, využít nabídku školní knihovny nebo relaxační pomůcky.

Po přestávce následuje dvouhodinový vyučovací celek, který dle rozvrhu jednotlivých tříd může pokračovat v práci prvního vyučovacího bloku, častěji ale probíhá formou **samostatné nebo skupinové práce v tzv. centrech aktivit**. Centra aktivit připravuje učitel v souladu s aktuálním tématem a probíraným učivem. V Centrech aktivit pracují žáci většinou ve skupinách, do kterých se rozdělili podle předem daných kritérií, nebo samostatně. Procvičují probrané učivo, vypracovávají pracovní listy, plní úkoly, které se vztahují k tématu, pracují na malých projektech. Jsou zde připraveny takové úkoly, které děti vedou k přemýšlení a praktické činnosti zároveň, umožňují jim spolupracovat, vzájemně si pomáhat, společně řešit problémy. Tyto úkoly jsou z hlediska náročnosti diferencované tak, aby úspěch mohl zažít každý žák. Práce v centrech aktivit je obvykle rozdělena na dobu jednoho nebo dvou týdnů, v jejichž

průběhu se žáci ve všech centrech vystřídají. Hotové pracovní listy nebo úkoly si pak zakládají do svého portfolia.

Nejčastěji realizujeme tato **centra aktivit**:

- centrum Čtení
- centrum Psaní
- centrum Jazykové hry / Bádání o jazyce
- centrum Matematika
- centrum Pokusy a objevy / Náš svět
- centrum Ateliér (výtvarné aktivity / pracovní výchova)

Centra mohou být přejmenována, názvy mohou např. vycházet z aktuálního tématu.

Po přestávce nebo po obědě a **obědové přestávce** následuje u vyšších ročníků **třetí vyučovací část**, v níž probíhá převážně výuka výchovných předmětů.

Práce v centrech aktivit bývá denně zakončena písemným sebehodnocením každého dítěte, které je doplněno také komentářem učitele a navazujícím **hodnotícím kruhem** – v něm žáci hodnotí právě proběhlou hodinu z hlediska spolupráce ve skupině, práci svoji (učí se hodnotit svůj učební pokrok) nebo svých spolužáků podle předem stanovených kritérií. Vzájemně si mezi skupinami vyměňují zkušenosti a dávají doporučení dalším skupinám. Je zde samozřejmě také prostor pro hodnocení učitele.

2.3.4 Výuka mimo školu

Významný podíl na učení na 1. stupni má také **výuka mimo školu, tzv. mimoden**. Tu zařazujeme pro každou třídu pravidelně jeden den v týdnu. Jde o výuku na školní zahradě, v lese či v krajině nebo možnost realizovat kulturní aktivity, návštěvy městských kulturních nebo vzdělávacích institucí či organizací, exkurze. Vnímáme jako důležité, aby děti jednak často pobývaly venku v přírodě, jednak měly možnost propojit probírané téma se životem i mimo školu. Pro své učení tak mohou získat oporu v reálném světě a učit se v souvislostech. Je zde opět i prostor pro zapojení rodinných příslušníků – exkurze na jejich pracoviště, na rodinnou farmu apod.

Na 2. stupni pokračuje „výuka mimo školu“ již nepravidelně, podle plánu učitelů jednotlivých výukových bloků (viz níže), zpravidla jako různé **exkurze**.

Škola pravidelně organizuje **vícedenní výjezdy**:

Filipka

- v září/říjnu třídenní adaptační pobyt v přírodě, zpravidla pro všechny ročníky kromě prvního
- v listopadu třídenní městský výjezd pro vyšší ročníky (Praha, zahraniční města)
- v únoru třídenní zimní pobyt v přírodě pro všechny ročníky, obvykle spojený s běžkováním
- pro vyšší ročníky týdenní lyžařský výcvik (jedenkrát za dobu studia)
- v červnu pětidenní škola v přírodě

Společné vícedenní výlety jsou pevnou součástí vzdělávacího programu školy. Umožňují budovat dobré vztahy mezi dětmi ve třídách i napříč školou i vztahy mezi dětmi a učiteli. Rozvíjí samostatnost a odolnost dětí, poskytují jim cenné příležitosti k pohybu a pobytu v přírodě. Výjezdy mají také poznávací obsah navázaný na prostředí, kde se výjezd koná.

2.3.5 Integrovaná tematická výuka

Pro hlubší porozumění poznatkům o okolním světě a životě společnosti vycházíme při plánování učiva 1. stupně z **integrované tematické výuky**, která je současně východiskem programu **Začít spolu**. Vyučovací předmět tak nestojí samostatně, ale realizuje se v rámci daného tématu. Děje se tak především v tzv. centrech aktivit. Témata vycházejí jak ze vzdělávacích oblastí, tak z průřezových témat, zejména však z obsahu předmětu Náš svět.

Integrovanou tematickou výuku realizujeme na prvním stupni společně pro všechny třídy v rámci tzv. **měsíčních témat** a tzv. společných týdnů. Tato měsíční témata se opakují ve dvouletých cyklech takto:

1. rok	2. rok
Vím, kde žiji	Vím, kde žiji
Živá planeta – rostlinstvo	Živá planeta – živočichové
Lidé a společnost	Lidé a společnost
Modrá planeta – voda a vesmír	Modrá planeta – vzduch, půda
Čas	Čas
Krajina	Město
Země v našich rukou	Člověk

Tato měsíční témata adaptují třídní učitelé podle potřeby a podle učiva příslušného ročníku pro své třídy v podobě týdenních nebo čtrnáctidenních podtémat.

2.3.6 Koncepce výuky na 2. stupni – integrované vyučování v blocích

Koncepce výuky **na 2. stupni** navazuje na prvostupňový program a rozvíjí jej v souladu s potřebami a schopnostmi dětí staršího školního věku, který umožňuje využití náročnějších metod práce a nových zdrojů informací, práci s komplexnějšími a dlouhodobějšími úkoly či projekty a větší míru odpovědnosti dětí za své vzdělávání i organizaci života školy. Práce v kruhu je na druhém stupni zachována jako příležitostná metoda.

Výuka jednotlivých předmětů je na druhém stupni integrována do **výukových bloků**, které propojují obsah učiva tematicky blízkých předmětů do smysluplných celků. Cílem takového propojení je výuka v souvislostech, která překonává tematickou a časovou roztříštěnost klasického rozvrhu. Výukové bloky nazýváme **bloky aktivit** (podobně jako centra aktivit na prvním stupni), abychom akcentovali maximální možnou míru aktivního zapojení žáků do procesu učení. Příprava jednotlivých bloků je výsledkem týmové spolupráce oborově kompetentních učitelů.

Na druhém stupni realizujeme následující bloky aktivit:

1. **blok Příroda** propojuje učivo přírodopisu, fyziky, chemie, fyzické části zeměpisu a výchovy ke zdraví.

2. **blok Svět** propojuje především učivo dějepisu, humánní části zeměpisu, občanské a výtvarné výchovy.

3. **blok Příběhy** propojuje především část českého jazyka (literární výchovu a sloh) s výtvarnou, hudební, dramatickou a etickou výchovou. S blokem Příběhy propojujeme v rámci jazykové, komunikační a literární výchovy také jednu hodinu anglického jazyka, která probíhá v jiném čase, ale věnuje se stejnému tématu.

4. **blok Technika** integruje informatiku, jednu hodinu matematiky a pracovní činnosti.

Český jazyk, anglický jazyk (později též druhý cizí jazyk) a **matematiku** vyučujeme následovně:

- Hlavní část těchto předmětů vyučujeme samostatně v rámci tzv. soustředěných hodin (mimo bloky aktivit). Tuto výuku označujeme jako tzv. **trivium**.
- Malá část hodinové dotace (1-2 hodiny, viz příslušná tabulka) těchto předmětů je součástí časové dotace bloků aktivit; část jejich obsahu se tedy vyučuje zde.

Filipka

- Zároveň je jakožto nástroje zcela přirozeně integrujeme do jednotlivých bloků aktivit; v případě angličtiny metodou CLIL.

2.3.7 Měsíční témata na 2. stupni

Podobně jako je na prvním stupni každý měsíc věnován nějakému tématu, na druhém stupni jsou výuka a celý školní život místo toho zastřešeny a prostoupeny připomínáním tzv. **hodnoty měsíce** (zvláštní pozornost se jí věnuje v bloku Příběhy a v hodině anglické konverzace).

Soubor hodnot a témat, kterým se věnujeme, je následující (seznam není definitivně uzavřený, opět se opakují ve dvouletém cyklu):

1. rok	**2. rok**
Odvaha	Já (sebepoznání, moje místo, moje cesta …)
Vděčnost	My (společenství a společnost)
Pomoc	Ty (vztah ke druhému člověku)
Trpělivost	On (zájem o cizího člověka a jeho potřeby)
Moudrost	Pravda
Tichost	Oni (porozumění a přijetí jinakosti, tolerance)
Svoboda	Spravedlnost
Důvěra	Naděje
Radost	Láska
Přátelství	Věrnost

2.4 Metody výuky

Metody výuky, které využíváme, vedou k tomu, aby děti dokázaly najít, využít a maximálně rozvinout své schopnosti. Preferujeme **konstruktivistické pojetí výuky**, kdy dítě vychází z poznání bezprostřední skutečnosti, nad svými poznatky přemýšlí, organizuje je, prohlubuje, obohacuje a rozvíjí. Své poznatky nezískává od učitele hotové, ale konstruuje je na základě poznávaní učitelem nabídnutých podkladů. Často se tak děje ve skupině, učení tedy vyžaduje interakci, kooperaci a diskusi. Učitel je ve své roli spíše průvodcem a zajišťuje, aby každý žák měl možnost dosáhnout svého maxima. Tento způsob výuky posiluje vnitřní motivaci žáka, radost z poznání a motivaci dále se vzdělávat.

2.4.1 Hejného metoda výuky matematiky

Usilujeme o rozvoj logického myšlení a matematickou gramotnost. Matematiku vyučujeme také pomocí metody profesora Hejného (tzv. Hejného metoda). Konstruktivistická metoda je zaměřená na budování sítě mentálních matematických schémat, které si každý žák tvoří řešením vhodných úloh a diskusí o svých výsledcích se spolužáky.

2.4.2 Vrstevnické učení

Nedílnou součástí naší koncepce je **vrstevnické učení**. Jednou za 5 týdnů se žáci celého 1. stupně setkávají při společných aktivitách v rámci tzv. společného týdne. V rámci tohoto týdne děti v centrech aktivit pracují ve skupinách, vytvořených napříč ročníky. Mají tak možnost poznávat své spolužáky z ostatních tříd a učit se spolupráci s mladšími/staršími dětmi. V těchto společných týdnech se také odehrávají další celoškolní akce, jako např. pravidelné výjezdy, charitativní jarmarky a podobně. Těch se účastní i děti ze druhého stupně, a tak dochází k propojení mezi dětmi napříč celou školou.

Věkově smíšené kolektivy představují ideální vzdělávací situaci. Výhodou této formy učení je, že děti spolu mluví „stejným jazykem“, efektivně a srozumitelně si učivo předávají. Proto často pochopí problém rychleji, a současně i žák, který má za úkol téma vysvětlit ostatním nebo jim předat svou zkušenost, se s ním při vysvětlování druhým seznámí mnohem důkladněji. Starší děti pro mladší působí jako vzory, což je pro obě strany atraktivní situace. Dětem navíc tento způsob výuky umožňuje postupovat tempem, které je přiměřené jejich momentálním schopnostem, což je předpokladem k tomu, aby neztratily chuť do učení. Vypořádávají se s úkoly přiměřené obtížnosti, nemusí čelit opakovaným neúspěchům a motivuje je to postupovat stále dopředu.

2.4.3 Čtením a psaním ke kritickému myšlení (RWCT)

Využíváme metody RWCT, podporujeme kritické myšlení, rozvíjíme čtenářskou gramotnost, zavádíme čtenářské a pisatelské dílny.

Program RWCT je soubor konkrétních praktických metod, technik a strategií sestavených v otevřený a provázaný celek. Tyto metody vedou k dlouhodobému osvojení vědomostí v souvislostech, k rozvoji důležitých sociálních a kognitivních dovedností, vzbuzují u žáků zájem o učení a rozvíjejí kritické myšlení.

Základním východiskem kritického myšlení je práce s jazykem, a to jak v mluvené, tak i psané podobě. Jde o učení se čtením a psaním, jež kritické myšlení prohlubuje a z něhož později i vychází. Čtení se považuje za základní prostředek k získávání informací v průběhu celého života jedince. Cílem těchto metod je naučit se číst s porozuměním a umět z četby čerpat nové podněty, tj. vzdělávat se. Čtení je v programu dále velmi úzce propojeno s psaním, které má v případě kritického myšlení i procesu vzdělávání zásadní postavení: pomáhá zaznamenávat myšlenky, nápady, dojmy, postřehy a představy, čímž se opět rozvíjí schopnost kriticky myslet. Psaním se myšlení žáků stává viditelným a hmatatelným pro učitele; je to nezávislé myšlení, zdokonaluje myšlení a vede k vyššímu uvědomění žáků.

2.4.4 EduScrum

EduScrum je detailně rozpracovaná vzdělávací metoda, která umožňuje a podporuje spolupráci mezi zapojenými žáky. Jde o pracovní rámec, ve kterém studenti v týmech plánují a vymezují své vlastní aktivity a zároveň sledují a ovládají vlastní pokrok. Učitel určuje obsah, koučuje pracovní týmy a poskytuje žákům v jejich práci podporu a rady. Žáci sami volí cesty, jak dosáhnout učitelem stanovených cílů. S eduScrumem studenti přebírají odpovědnost za vzdělávací proces, což podporuje přirozenou vnitřní motivaci, radost z práce, ale i osobní růst a lepší výsledky.

EduScrum využívá tzv. obřady, role a nástroje. “Scrum board”, neboli tabule Scrumu, poskytuje studentům strukturu a přehlednost během práce v týmu, a díky tomu je jejich práce transparentní. Každé vyučování je uvedeno tzv. “Stand up”, aby bylo zřejmé, kde se tým pracovně nachází a na čem dalším budou žáci nyní pracovat. Dalším z obřadů je “Retrospective”, která pomáhá studentům nepřetržitě zlepšovat svou taktiku. Klíčovými prvky metody eduScrum je efektivní a účinné učení, rozvíjení schopnosti spolupracovat, poznávání sebe sama, podpora společné kreativity. Týmy jsou zde tvořeny na základě různých osobnostních kvalit zapojených žáků, tak aby se navzájem vhodně doplňovali, což zaručuje další z obřadů. Tento efektivní způsob práce přináší zapojeným studentům potěšení a odpovědnost. Práce je dokončena rychleji a s lepšími výsledky. Kromě toho studenti prochází pozitivním osobním vývojem. Eduscrum je využíván při výuce v blocích předmětů na druhém stupni.

2.4.5 Projektová výuka

Klade důraz na aktivní, zkušenostní učení dětí, a to metodou samostatného řešení problémových úkolů dlouhodobějšího charakteru. Úkoly a zadání v rámci určitých mantinelů vymýšlejí sami žáci, za partnerské spolupráce s učiteli, kteří děti procesem řešení provázejí a směřují jejich tázání a hledání odpovědí. Projektové vyučování využívá přirozené touhy žáků po vědění, pracuje s jejich schopností plnit důležité úkoly. Projektové vyučování má své místo v rámci společných týdnů a při aktivitách jako je organizace školních jarmarků a podobně.

2.4.6 CLIL

Metoda CLIL (Content and Language Integrated Learning) propojuje výuku obsahu, tedy učiva nejazykového předmětu, s výukou cizího jazyka. CLIL je využíván v přírodovědných, ale také humanitních předmětech, výchovách nebo v projektech, kde se realizují mezipředmětové vazby. Na výuce mohou spolupracovat učitelé nejazykového předmětu s učiteli cizího jazyka, může být metodou využívanou jak v nejazykovém předmětu, tak při výuce cizího jazyka. Důraz je vždy kladen na komunikaci v kontextu, která žákům umožní ponořit se do jazyka a učit se ho přirozeně. Úkoly bývají strukturovány a řazeny tak, aby vedly ke stále větší samostatnosti a náročnosti. V úvodních fázích je žákům poskytována opora např. ve formě slovníčku, užitečných frází nebo šablon pro psaní textů. Tato smysluplná, podnětná, na úkol zaměřená komunikace zvyšuje motivaci, a to jak pro dané učivo, tak pro cizí jazyk. Propojování znalostí navíc vede k hlubšímu porozumění látce a lepšímu zapamatování obsahu. Používání jazyka mimo hodiny vyhrazené cizímu jazyku pak uvolňuje zábrany dětí v komunikaci a vede k efektivnějšímu osvojování jazyka. V našem vzdělávacím programu se uplatňuje zejména na druhém stupni, a to v rámci Bloku Příběhy (propojení angličtiny a výuky literární, výtvarné, hudební a etické výchovy).

2.4.7 Edularp

Edularp (educational live action role playing) je moderní, interaktivní výuková metoda vytvořená jako doplněk vzdělávání. Účastníci používají znalosti z vyučování i vlastní zkušenosti a myšlení, aby prožili předem připravené příběhy. Jde o společenskou hru v rolích, při které žáci projdou praktickými pokusy, dramatickými zápletkami, a napínavým příběhem. Hra je doplněna závěrečnou výukovou hodinou, během které si účastníci upevní a osvojí získané poznatky.

Edularp není určen pro diváky, ale pro samotné hráče. Je vhodný pro rozvoj osobnosti a sociálních dovedností, vede k aktivizaci žáků. Učitel je během hry obvykle jen v roli organizátora, případně má vlastní postavu, a přestože jeho role je stále důležitá, většina aktivity pochází od postav žáků možnosti nahlédnout i na velmi abstraktní učivo v kontextu fikčního světa a vyzkoušet jeho praktickou aplikaci či pozorovat jeho

důsledky. Dochází přitom nejen k lepšímu zapamatování látky, ale i k jejímu praktickému použití v souvislostech

Edularpy rozvíjí kompetenci k učení: posilována je vnitřní motivace, schopnost pracovat s informacemi a propojovat je. Kompetence k řešení problému je v edularpu rozšiřována zejména v oblasti zhodnocení situace a vyřešení problému v rámci hry. Kompetence komunikativní a kompetence sociální a personální jsou posilovány pro přítomnost hry v rolích a interakce těchto postav v komunikačních situacích, které často nejsou v běžném životě možné. Edularpy mohou rozvíjet také kompetence občanské a pracovní.

2.4.8 Tandemová výuka

Často, zejm. na druhém stupni, využíváme tzv. tandemovou výuku. Učitelé spolupracují na přípravě a realizaci výuky, poskytují si odbornou, ale i lidskou podporu, vzájemně si podávají zpětnou vazbu. Výuku je díky tomu také možné dle potřeb diferencovat, rozdělit děti do více skupin, podporovat děti se speciálními vzdělávacími potřebami nebo žáky mimořádně nadané.

2.5 Klíčové kompetence

Ke klíčovým kompetencím přiřazujeme výchovné a vzdělávací strategie, které odpovídají nabídce a formátu naší školy. Tyto strategie uplatňují všichni učitelé napříč vzdělávacími oblastmi. Co se týká vybavení dovednostmi, schopnostmi, postoji a hodnotami, snažíme se v rámci vymezeného času dělat maximum proto, aby se dítě lépe orientovalo v každodenním životě, plnohodnotně se zapojovalo do společnosti a zvládalo úkoly a situace, do kterých se v běžném životě dostává.

KOMPETENCE K UČENÍ	
Žák na konci základního vzdělávání:	Škola nabízí:
vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v	Centra a bloky aktivit: tvořivé, badatelské a projektové úkoly, diferencované dle obtížnosti a individualizované; Centra a bloky aktivit: prostor pro sebeřízení a možnost volby při procesu vzdělávání Tripartity rodič-dítě-učitel, uzavírání žákovské smlouvy pro výhled do dalšího

procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě	období, vyhodnocení splnění cílů minulé smlouvy. Formativní hodnocení, slovní hodnocení
operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy	Sebehodnocení, hodnotící kruh Žákovské portfolio Integrovaná tematická výuka a integrované vyučování – učení v souvislostech.
samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti	Učení se venku – v přírodě, na exkurzích, v muzeích, v galeriích… Rozvoj čtenářské gramotnosti práce v centrech a blocích aktivit, čtenářské dílny.
poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich	Techniky kritického myšlení, metody RWCT Badatelská výuka Podíl žáků na plánování výuky a vlastního učení a na přípravě projektů pro mladší spolužáky. Podíl na rozhodování o tématech výuky, svoboda ve volbě činností v rámci probíraného tématu. Práce s informacemi z různých zdrojů odborné knihy, internet, média, populárně-naučné publikace, konzultace s odborníky. Četba jako nástroj celoživotního učení; knihovničky s kvalitní dětskou literaturou ve třídách i na chodbách, klidové zóny určené pro četbu, tvořivá práce s literárním textem, čtecí dílny.

	Soustředěné učení. Podnětné vzdělávací prostředí Různé způsoby učení – pamětné, mechanické, logické, činnostní, tvořivé Učení příběhem

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	
Žák na konci základního vzdělávání:	Škola nabízí:
vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí	Úkoly v centrech a blocích aktivit Projektové vyučování, Eduscrum Konstruktivistická výuka Kooperativní učení, spolupráce při řešení problémů. Hejného matematika Spojení výuky s praktickým životem: učení venku, exkurze, konzultace s odborníky a seznamování s novými vědeckými poznatky Vrstevnické učení Práce s chybou; chyba jako prostředek k učení – analýza chyby vede k hlubší zkušenosti a lepšímu zapamatování Nastavování přiměřených výzev Rozhovory o problémových situacích: zpravidla v ranních a hodnotících kruzích (zprávy z domova, ze světa, problémy ve vztazích a v kolektivu) Podíl na provozu třídy a školy, role a funkce v rámci třídy i školního kolektivu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	
Žák na konci základního vzdělávání:	Škola nabízí:
formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi	Malý kolektiv, vztahově bezpečné prostředí Ranní a hodnotící kruh, prostor pro diskusi Kooperativní učení, skupinová práce Výuka organizovaná ve věkově smíšených skupinách Neformální setkávání se spolužáky napříč ročníky, s učiteli, dospělými ve škole i mimo školu, dlouhé přestávky, časté vícedenní výlety, škola v přírodě, družina Skupinová práce v centrech a blocích aktivit Sebehodnocení a komunikace o vlastním prospívání ve škole na tzv. tripartitách rodič-žák-učitel Možnost komunikace prostřednictvím jiných výrazových prostředků pohyb, hudba, výtvarné dílo, dramatizace, tanec, elektronické nástroje komunikace Máma/táta na telefonu Prostor k rozvoji písemného i ústního projevu Mediální výchova; práce s informacemi z různých zdrojů Pravidelné návštěvy knihovny, práce s odbornými knihami a časopisy,

	internetem, konzultace s odborníky a rodiči (máma/táta na telefonu)

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	
Žák na konci základního vzdělávání:	Škola nabízí:
účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty	Kooperativní učení a skupinová výuka Setkávání v ranních a hodnotících kruzích (ve třídách) a v rámci celé školy (tzv. společnák) Spolupráce ve věkově smíšených skupinách Výuka výchov, pobyty mimo školu, vícedenní výjezdy, kroužky, družina, celoškolní projekty, zapojení do charitativních projektů (např. Krabice od bot, potravinová sbírka, charitativní jarmarky) Dramatické, hudební či výtvarné prezentace a vystoupení Formulace třídních a školních pravidel Hodnotové vzdělávání Cyril Mooney a pedagogika Franze Ketta Preventivní programy, spolupráce s organizací Dobronauti a Hope4kids, z.s. (Etické dílny) Sebehodnocení a komunikace o vlastním prospívání ve škole na hodnotícím kruhu a na tzv. tripartitách. Vzájemné hodnocení dětí. Důraz na pěstování třídního společenství, oslavy narozenin, společné stolování, malé třídní rituály a zvyklosti, přechodový rituál (mezi 1. a 2. stupněm), závěrečný rituál v 9. třídě.

KOMPETENCE OBČANSKÉ	
Žák na konci základního vzdělávání:	Škola nabízí:
respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti	Formulace pravidel v rámci třídy Podíl na rozhodování ve vyučovacím procesu Podíl na organizaci školních akcí a provozu školy. Inkluzivní vzdělávání Výchova zaměřená na odbourávání stereotypů a předsudků. Zapojení žáků do aktivit školy, městské části, místa, kde bydlí Projektové vyučování Prostor pro rozvoj individuálního nadání Environmentální výchova – uplatňuje se v tematicky integrované výuce i v rámci života školy – třídění odpadu ve škole, společné stolování (jídlo jako dar, neplýtváme jídlem), zodpovědné nakládání s energiemi a zdroji apod. Výuka finanční gramotnosti Návštěvy divadel, galerií, kulturních památek, literární a výtvarné projekty, Blok aktivit Příběhy – výuka příběhem jako nástroj etické výchovy, Hodnotové vzdělávání Cyril Mooney Mediální výchova – rozvíjení mediální gramotnosti a zvyšování odolnosti vůči manipulacím a dezinformacím, výuka bezpečného používání internetu.

KOMPETENCE PRACOVNÍ	
Žák na konci základního vzdělávání:	Škola nabízí:
používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení	Exkurze na odborná pracoviště Školní ateliér/dílna – zde se realizuje práce se dřevem, keramikou, grafické práce, šicí dílna Školní 3D tiskárny Družina, kroužky Práce v centrech aktivit a v blocích aktivit Didaktické pomůcky, modely, vizualizace, elektronické nástroje Tvorba, výzdoba, péče a údržba školního prostředí Zahradnické práce v prostorách školního dvora Plánování a organizace školních akcí a žákovských projektů Výuka finanční gramotnosti Vícedenní výjezdy – zapojení dětí do přípravy jídla apod. Příprava a organizace školních slavností a pohoštění na nich Výroba dárkových předmětů pro charitativní jarmarky Prodej předmětů na jarmarcích

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:	Škola nabízí:
ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky	Úkoly v centrech a blocích aktivit zadávané s využitím digitálních zdrojů a technologií Badatelskou výuka s využitím digitálních zdrojů a technologií Školní 3D tiskárny, notebooky, tablety, grafické tablety, software aj. zařízení k dispozici pro výuku Komunikaci se žáky v prostředí MS Teams, žákovské MS a Google účty Mediální výchovu – rozvíjení mediální gramotnosti a zvyšování odolnosti vůči manipulacím a dezinformacím, výuka bezpečného používání internetu. Preventivní programy zaměřené na bezpečné používání internetu a prevenci nelátkových závislostí Komunikační výchovu zaměřenou na specifika, pravidla a rizika komunikace v digitálním prostředí

2.6 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata začleňujeme v celoškolních i třídních, dlouhodobých i krátkodobých projektech – umožňují realizaci průřezových témat napříč všemi ročníky i vyučovacími předměty.

Průřezové téma	Náměty a činnosti	Ročník
Osobnostní a sociální výchova OSV	ranní a hodnotící kruh, skupinová práce, metody hodnocení a sebehodnocení – písemná komunikace, metody kritického myšlení samostatné vyhledávání, třídění a kritické vyhodnocování informací	1.– 9. ročník 2.– 9. ročník
Výchova demokratického občana VDO	demokratická tvorba společných (školních a třídních) pravidel možnost volby činností a pomůcek, respektování názorů ostatních – prezentace a obhajování vlastního postupu a názoru zavádění prvků dětské demokracie, školní parlament	1. – 9. ročník
Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech EGS	příprava aktualit z různých zdrojů na téma Evropa, rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, naši sousedé v Evropě, život dětí v jiných zemích, lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy kultura, společnost a příroda v ostatních evropských zemích, významné evropské osobnosti Evropská unie	3. – 9. ročník

Multikulturní výchova MKV	příběhy o lidech z jiných kultur, besedy a výstavy, nabídka textů a písní různých kultur	1. – 9. ročník
Enviromentální výchova EV	péče o zahradu třídění odpadu a využívání ekologicky šetrných úklidových prostředků, školní i mimoškolní akce zaměřené na šetrné a ohleduplné vnímání životního prostředí návštěvy ekocenter a podobných vzdělávacích zařízení	1.– 9. ročník
Mediální výchova MDV	vytváření školního časopisu, publikace vlastních prací v novinách, na internetových stránkách rozbor mediálních obsahů, metody kritického myšlení, média, reklama a manipulace	1. – 9. ročník

3 Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Škola usiluje o vytváření podmínek pro inkluzivní vzdělávání, všem žákům poskytuje co nejvyšší potřebnou podporu. Klademe důraz na vzájemnou pomoc žáků v procesu učení, rozvoj každého žáka dle jeho individuálních možností a bezpečné prostředí v rámci třídy i celé školy. Snažíme se vytvářet prostředí, ve kterém se žáci i dospělí vzájemně respektují bez ohledu na individuální odlišnosti.

Věkově smíšené vzdělávací příležitosti (minimálně vždy každý pátý týden) umožňují přizpůsobit práci aktuální dosažené úrovni znalostí a dovedností žáků. Program Začít spolu významně podporuje schopnost spolupráce v heterogenní skupině. Nízký počet

žáků na jednoho pedagoga (nejvýše 18) umožňuje vysokou míru individualizace přístupu ke každému žákovi ve výuce.

Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními v oblasti diagnostiky a nastavování podpůrných opatření. To se řídí doporučeními těchto zařízení a probíhá vždy ve spolupráci s rodiči. Rodiče vnímáme jako důležitého partnera a společně vytváříme vhodné prostředí a výchovně vzdělávací situace s ohledem na individuální potřeby a možnosti žáka.

Speciálně pedagogickou podporu a tvorbu individuálních plánů zajišťují ve spolupráci s ostatními učiteli učitelé se speciálně pedagogickým vzděláním. Ve škole působí několik speciálních pedagogů, metodik prevence a výchovný poradce. Třídní učitelé a ostatní pedagogové sledují možné projevy speciálních vzdělávacích potřeb a rizikového chování. V případě potřeby škola po konzultaci a se souhlasem rodiče (zákonného zástupce) doporučí dítě k vyšetření v poradenském zařízení.

3.1 Zásady při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

- příprava úkolů s ohledem na individuální schopnosti, možnosti a dovednosti všech žáků
- zařazení skupinové práce
- střídání a přizpůsobení forem práce aktuálním schopnostem
- uplatnění kooperativního učení
- vytváření bezpečného prostředí pro vyjádření vlastního názoru a vzájemnou komunikaci
- podpora pozitivního přístupu k práci, tvorba klimatu třídy
- nabídka situací pro zažití úspěchu a možnost realizace všech žáků
- otevřenost ke spolupráci se školským poradenským zařízeními
- úzká a partnerská spolupráce s rodiči
- podpora pedagogů a asistentů, vzájemná spolupráce a sdílená komunikace
- úprava prostředí – zajištění vhodného prostoru pro soustředěnou práci, odpočinek a další aktivity

3.2 Materiální zázemí pro zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Škola Filipka sídlí především v přízemí dvoupodlažní budovy, dále využívá 1 učebnu v druhém patře. Hlavní vchod je bezbariérový, chodba je od hlavního vchodu oddělena

několika schody. V rámci celého přízemí není zajištěn bezbariérový přístup. V případě potřeby bezbariérovosti je škola připravena provést potřebné úpravy.

Třídy jsou vybaveny běžným školním nábytkem, důležitým prvkem je koberec ke společné práci a setkávání v kruhu. Každá třída má k dispozici relaxační pomůcky dle aktuálního složení a potřeb žáků. Lavice jsou uspořádány do skupin pro lepší spolupráci ve výuce.

3.3 Podpůrná opatření

Škola poskytuje žákům podpůrná opatření, která jim byla přiznána na základě vyhlášky 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v aktuálním znění. V naší škole se jedná zejména o žáky s tělesným postižením, mentálním postižením, s poruchami autistického spektra a se specifickými poruchami chování a učení.

V situaci, kdy učitel zaznamená možné obtíže žáka v učení, je prvním krokem vždy uplatňování individuálního přístupu k žákovi. Pokud se toto zdá nedostatečné, přistupuje k vypracování plánu pedagogické podpory, případně doporučí zákonným zástupcům návštěvu školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Potřebným žákům sestavuje třídní učitel ve spolupráci se školním speciálním pedagogem a rodiči **individuální vzdělávací plán** (IVP). Řídí se při tom doporučením školského poradenského zařízení. IVP schvaluje ředitel školy. V tomto dokumentu jsou specifikovány zejména metody práce se žákem, pomůcky, organizace vzdělávání a hodnocení žáka. Účinnost IVP se vyhodnocuje jednou za rok. Žákům, kteří potřebují podporu ve vzdělávání, ale jejich potíže nevyžadují IVP, může třídní učitel ve spolupráci se speciálním pedagogem vypracovat **plán pedagogické podpory** (PLPP). Ten se vyhodnocuje nejméně každé 3 měsíce. U obou dokumentů je důležité, aby s nimi byli seznámeni všichni, kteří se žákem ve škole pracují.

Škola poskytuje v rámci podpůrných opatření také skupinovou či individuální podporu ve formě **předmětu speciálně pedagogické péče** (PSPP), nebo **pedagogické intervence** (PI). V případě PSPP se jedná především o reedukaci specifických poruch učení, tedy rozvoj pozornosti a koncentrace, sluchové a zrakové percepce, grafomotoriky, paměti a dalších funkcí, nápravu logopedických obtíží. Při pedagogické intervenci se věnujeme procvičování učiva a doučování žáků, kteří potřebují individuální přístup v dané problematice. PSPP doporučuje ŠPZ, o poskytování PI rozhoduje škola sama. Důležité je zde využívání názorných a didaktických pomůcek, poskytování dostatku času na řešení úloh, vstřícné a podporující prostředí.

Na základě doporučení ŠPZ zřizuje škola funkci **asistenta pedagoga,** případně dalšího pedagogického pracovníka ve třídě.

Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je upraveno podle jejich individuálních schopností, obvykle na základě doporučení ŠPZ. Řídí se obecně

formulovanými zásadami pro hodnocení všech žáků, zejména má formativní charakter a slovní formu.

4 Učební plán

4.1 První stupeň

		ročníky					
Předmět	zkratka	1.	2.	3.	4.	5.	I.st
Český jazyk	ČJ	8	8	8	7	7	38
Anglický jazyk	AJ	1	1	3	4	4	13
Matematika	M	5	5	4	4	4	22
Informatika	INF	-	-	1	1	1	3
Náš svět	NS	1	2	3	3	3	12
Hudební výchova	HV	1	1	1	1	1	5
Výtvarná výchova	VV	1	1	1	1	1	5
Dramatická výchova	DV	1	1	1	1	1	5
Tělesná výchova	TV	2	2	2	2	2	10
Pracovní výchova	PV	1	1	1	1	1	5
Týdenní dotace celkem		21	22	25	25	25	118

4.2 Druhý stupeň

		ročníky				
Předmět	zkratka	6.	7.	8.	9.	

Filipka

Český jazyk	CJ	5	4	4	5	
Angličtina	AJ	4	4	4	4	
Matematika	M	4	4	4	4	
Němčina	NJ			3	3	
Informatika	INF	1	1	1	1	
Dějepis	DEJ	1,5	2	2	2	
Etika	E	1	1	1	1	
Výchova k občanství	OBV	0,5	1	1	1	
Fyzika	FYZ	1,5	1	2	1,5	
Chemie	CHE	0,5	0,5	1,5	1,5	
Přírodopis	PRI	2	2	1	1	
Zeměpis	ZEM	1,5	2	2	1,5	
Hudební výchova	HV	1	1	1	1	
Výtvarná výchova	VV	2	2	1	1	
Výchova ke zdraví	VZ	0,5	0,5	0,5	0,5	
Tělesná výchova	TV	2	2	2	2	
Pracovní činnosti	PV	1	1	1	1	
Týdenní dotace celkem		29	29	32	32	122

4.3 Poznámky k učebnímu plánu

4.3.1 Realizace jednotlivých povinných vyučovacích předmětů v rámci vyučovacích jednotek

Časová dotace jednotlivých povinných vyučovacích předmětů je dána Učebním plánem školy.

Filipka

1. stupeň

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** je zahrnuta ve vyučovacím předmětu Český jazyk (součástí předmětu Český jazyk jsou biblické příběhy). Část vzdělávacího obsahu se realizuje i v dalších vyučovacích předmětech, zejm. v předmětu Náš svět. Český jazyk je zařazen v centrech aktivit a na mimodnech. Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** se dále realizuje v předmětu Anglický jazyk. Žáci se na předmět Anglický jazyk mohou dělit na skupiny.

Vzdělávací oblast **Matematika a její aplikace** se realizuje ve vyučovacím předmětu Matematika. Část hodin se realizuje v centrech aktivit a na mimodnech.

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** se realizuje v samostatném vyučovacím předmětu Informatika.

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** se realizuje ve vyučovacím předmětu Náš svět, který je zařazen také v centrech aktivit a na mimodnech.

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** se realizuje ve vyučovacích předmětech Hudební výchova, Výtvarná výchova a Dramatická výchova.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** se realizuje ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova a v rámci výuky mimo budovu školy (mimoden, výjezdy). Součástí vyučovacího předmětu je výuka plavání v celkovém rozsahu nejméně 40 hodin

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** se realizuje ve vyučovacím předmětu Pracovní výchova, který je vyučován v rámci mimodnů.

2. stupeň

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** je zahrnuta ve vyučovacím předmětu Český jazyk. Část hodin (literární a komunikační výchova) se realizuje v rámci bloku Příběhy. Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** se dále realizuje v předmětu Anglický jazyk a Německý jazyk. Žáci se na předmět Anglický jazyk dělí na skupiny, jedna hodina týdně je věnována aktivitám obsahově navazujícím na aktuálně probírané téma v bloku Příběhy (tzv. Angličtina – Příběhy).

Vzdělávací oblast **Matematika a její aplikace** se realizuje ve vyučovacím předmětu Matematika. Jedna hodina týdně je integrována do bloku aktivit Technika.

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** se realizuje v předmětu Informatika jako součást bloku aktivit Technika.

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** se realizuje ve vyučovacích předmětech Dějepis a Výchova k občanství; oba předměty jsou spolu s jednou hodinou zeměpisu integrovány do bloku aktivit Svět.

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** se realizuje ve vyučovacích předmětech Přírodopis, Chemie, Fyzika a Zeměpis, které jsou integrovány v bloku aktivit Příroda.

Filipka

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** se realizuje ve vyučovacích předmětech Hudební výchova a Výtvarná výchova; oba jsou integrovány v bloku aktivit Příběhy.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** se realizuje ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova a v rámci výuky mimo budovu školy (výjezdy, lyžařský výcvik) a ve vyučovacím předmětu **Výchova ke zdraví**, který je integrován do Bloku aktivit Příroda.

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** se realizuje ve vyučovacím předmětu Pracovní výchova, který je vyučován v rámci bloku aktivit Technika.

Z doplňujících vzdělávacích oborů se ve škole realizuje předmět **Etická výchova**, který je integrován do bloku aktivit Příběhy.

Filipka

	Vzdělávací oblasti	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
CJ-M	Český jazyk – mimoden	1	1	1	1	1					
CJ-T	Český jazyk – trivium	5	5	5	3	3	3	2	2	3	
CJ	Český jazyk – CA/BA Příběhy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
AJ-T	Angličtina – trivium	1	1	3	4	4	3	3	3	3	
AJ	Angličtina – BA Příběhy						1	1	1	1	
M-M	Matematika – mimoden	1									
M-T	Matematika – trivium	3	4	2	3	3	3	3	3	3	
M	Matematika – CA/BA Technika	1	1	2	1	1	1	1	1	1	
NJ	Němčina								3	3	
INF	Informatika			1	1	1					
INF	Informatika – CA/BA Technika						1	1	1	1	
NS-M	Náš svět – mimoden		1	1	1	1					
NS	Náš svět – CA/BA	1	1	2	2	2					
NS	Náš svět			1							
DEJ	Dějepis – BA Svět						1,5	2	2	2	
E	Etika – BA Příběhy						1	1	1	1	
OBV	Výchova k občanství – BA Svět						0,5	1	1	1	
FYZ	Fyzika – BA Příroda						1,5	1	2	1,5	
CHE	Chemie – BA Příroda						0,5	0,5	1,5	1,5	
PRI	Přírodopis – BA Příroda						2	2	1	1	
ZEM	Zeměpis– BA Svět/ Příroda						1,5	2	2	1,5	
HV	Hudební výchova – BA Příběhy						1	1	1	1	
VV	Výtvarná výchova –CA/ BA Příběhy				1	1	2	2	1	1	
HV	Hudební výchova	1	1	1	1	1					
VV	Výtvarná výchova	1	1	1							
DV	Dramatická výchova	1	1	1	1	1					
VZ	Výchova ke zdraví – BA Příroda						0,5	0,5	0,5	0,5	
TV-M	Tělesná výchova – mimoden	1	1	1	1	1					
TV	Tělesná výchova	1	1	1	1	1	2	2	2	2	
PV	Pracovní činnosti - /BA Technika						1	1	1	1	
PV-M	Pracovní činnosti – mimoden	1	1	1	1	1					
	Týdenní dotace celkem	21	22	25	25	25	29	29	32	32	122

(CA = centrum aktivit, BA = blok aktivit)

4.3.2 Rozpracování obsahu vzdělávání v Rámcově vzdělávacím programu do Školního vzdělávacího programu

1. stupeň

RVP				ŠVP		
vzdělávací oblasti a obsahové okruhy			Minimální týdenní dotace	vyučovací předmět	skutečný počet vyučovacích hodin	
					týdenních	týdenních disponibilních hodin
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura		33	Český jazyk	38	5
	Cizí jazyk		9	Anglický jazyk	11	4
Matematika a její aplikace			20	Matematika	22	2
Informatika			2	Informatika	3	1
Člověk a jeho svět			11	Náš svět	12	1
Umění a kultura			12	Hudební výchova	5	1
				Výtvarná výchova	5	1
				Dramatická výchova	5	1
Člověk a zdraví			10	Tělesná výchova	10	-
Člověk a svět práce			5	Pracovní výchova	5	-
Disponibilní hodiny	16	Celkem hodin za týden	102	Celkem	118	16

2. stupeň

RVP				ŠVP		
vzdělávací oblasti a obsahové okruhy			Minimální týdenní dotace / vyučovací předmět	skutečný počet vyučovacích hodin		
					týdenních	týdenních disponibilních hodin
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura		15	Český jazyk	18	3
	Cizí jazyk		12	Anglický jazyk	16	4
	Druhý cizí jazyk		6	Německý jazyk	6	0
Matematika a její aplikace			15	Matematika	16	1
Informační a komunikační technologie			4	Informatika	4	0
Člověk a příroda			20	Fyzika	6	0
				Chemie	4	0
				Přírodopis	6	0
				Zeměpis	7	3
Člověk a společnost			10	Dějepis	7,5	0,5
				Výchova k občanství	3,5	0,5
				Etika	4	4
Umění a kultura			9	Hudební výchova	4	0
				Výtvarná výchova	6	1
Člověk a zdraví			10	Tělesná výchova	8	0
				Výchova ke zdraví	2	0
Člověk a svět práce			3	Pracovní výchova	4	1
Disponibilní hodiny	18	Celkem hodin za týden	104	Celkem	122	18

5 Učební osnovy

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

5.1.1 Český jazyk

5.1.1.1 Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Český jazyk zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura. V tomto předmětu si žáci osvojují nejen základní znalost a dovednost hovořit, číst a psát česky, vhodnými metodami se také snažíme rozvíjet jejich vztah ke knize a literatuře a učíme je vnímat text a slovo jako stěžejní prvek naší kultury. Důležitou součástí výuky (nejen v tomto předmětu) je kultivace komunikačních dovedností. Jak mateřský, tak i jakýkoli další cizí jazyk, je totiž žákům představován jako důležitý nástroj celoživotního učení, ale také jako zásadní nástroj mezilidské komunikace, jejíž dobré zvládnutí je podstatné pro úspěchy v pracovním i v osobním životě. Z hlediska učení jsou jazykové dovednosti důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších oborech. Za nezbytné považujeme rozvíjet u žáků čtenářskou a textovou gramotnost, tedy jejich vybavenost vědomostmi, dovednostmi, schopnostmi, postoji a hodnotami potřebnými pro užívání a tvorbu všech druhů textů v různých kontextech.

V předmětu Český jazyk má důležité místo narativní pedagogika. Více viz Výchovné a vzdělávací strategie školy.

Vyučovací předmět Český jazyk má komplexní charakter, tvoří ho tři vzájemně se prolínající složky:

- **Komunikační a slohová výchova** – žáci se učí vnímat a chápat jazyková sdělení, vyjadřovat se jasně a souvisle v krátkých mluvených projevech, pěstovat spisovnou výslovnost a kulturu mluvené řeči. Učí se číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah.
- **Jazyková výchova** – žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby jazyka, učí se posuzovat shody a odlišnosti různých gramatických jevů, třídí je podle daných hledisek. Jsou vedeni k logickému myšlení a srozumitelnému vyjadřování.
- **Literární výchova** – žáci postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské dovednosti a návyky. Rozvíjejí svou schopnost vnímat, prožívat, chápat a hodnotit přiměřený literární text. Prostřednictvím četby získávají základní znalosti o literárních druzích a žánrech. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Vyhledávají informace, orientují se v textu a dále s textem pracují.

Filipka

5.1.1.2 Organizační vymezení

Vyučovací předmět Český jazyk je vyučován ve všech ročnících 1. i 2. stupně. Na 1. stupni výuka probíhá ve třech denních blocích. Český jazyk je vyučován v ranním a hodnotícím kruhu, v 1. vyučovacím bloku, je zařazen také do 2. bloku do center aktivit. Výuka probíhá především ve třídě, případně pak mimo školu – na mimodnech, na výstavách, v knihovnách, na kulturních akcích a jinde ve spolupráci s dalšími organizacemi. Výuku českého jazyka realizujeme v 1. bloku výuky v podobě řízených činností, ve 2. bloku v centrech aktivit zařazujeme pravidelně centrum Čtení, centrum Psaní, centrum Bádání o jazyce a další. Výuka čtení probíhá metodou analyticko-syntetickou.

Na druhém stupni probíhá výuka českého jazyka jednak v hodinách tzv. trivia (zpravidla metodou řízené práce – zde se realizuje jazyková výchova a část komunikační výchovy) a jednak v rámci bloku aktivit Příběhy, kde se realizuje literární výchova a část komunikační výchovy, v úzkém propojení s etickou, výtvarnou a hudební výchovou a angličtinou.

5.1.1.3 Týdenní časová dotace:

1. ročník	8 hodin
2. ročník	8 hodin
3. ročník	8 hodin
4. ročník	7 hodin
5. ročník	7 hodin
6. ročník	5 hodin
7. ročník	4 hodiny
8. ročník	4 hodiny
9. ročník	5 hodin
Celkem	56 hodin

5.1.1.4 Mezipředmětové vztahy:

Náš svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Dramatická výchova, Etika, Anglický jazyk, Německý jazyk, Občanská výchova, Dějepis, Informatika, Matematika, Zeměpis,

Filipka

Přírodopis, Fyzika, Chemie, Pracovní výchova

5.1.1.5 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata	Náměty a činnosti	ročník
Osobnostní a sociální výchova	- ranní a hodnotící kruh, skupinová práce, metody hodnocení a sebehodnocení - písemná komunikace, metody kritického myšlení - porozumění sobě, druhým a světu skrze literární texty - interpretace literárních textů a diskuse s ostatními, rozhovory nad přečteným - sebereflexe a reflexe vztahů a okolního světa ve vlastní tvorbě textů - sebepoznání a přijetí sebe sama prostřednictvím výrazové interpretace uměleckých textů	1. – 5. roč. 3. – 5. roč. 6. – 9. roč.
Výchova demokratického občana	- možnost volby aktivit a pomůcek - prostor pro vlastní vyjádření a respektování názorů ostatních - prezentace a obhajování vlastního postupu a názoru - účast na společenském dění, možnost diskuse k aktuálním událostem - četba literárních textů ilustrujících nebo přímo tematizujících problematiku demokracie a občanství - besedy s pamětníky totalit 20. století	1. – 5. roč. 3. – 5. roč. 6. – 9. roč.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	- příprava aktualit z různých zdrojů (tiskoviny, televize, internet) - kultura v ostatních evropských zemích, významné osobnosti historie Evropy - účast na společenském dění, možnost diskuse k aktuálním událostem - četba literárních textů ilustrujících nebo přímo tematizujících danou problematiku, četba světových autorů - besedy s pamětníky totalit 20. století - spolupráce a Amnesty International (psaní dopisů)	3. – 5. roč. 6. – 9. roč.
Multikulturní výchova	- besedy s příslušníky jiných kultur nabídka textů a písní různých kultur - četba autorů z různých kultur - četba literárních textů ilustrujících nebo přímo tematizujících multikulturní problematiku - vlastní tvorba textů s multikulturními tématy - návštěva Romského muzea v Brně	1. – 5. roč. 6. – 9. roč.
Environmentální výchova	- práce s texty s environmentální tematikou - vlastní tvorba textů s environmentálními tématy - diskuse a besedy	1. – 5. roč. 6. – 9. roč.
Mediální výchova	- kritická práce s různými zdroji –	2. – 5. roč.

	noviny, časopisy, web, sociální sítě, televizní dokumenty, factcheckingové portály a weby - tvorba vlastních prací – tiskové zprávy, inzeráty, reklamy - metody kritického myšlení, tvorba argumentačního eseje	6. – 9. roč.

5.1.1.6 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

rozvíjíme tak, že vedeme žáka k:

osvojování a zdokonalování čtení a psaní,
využívání jazykových znalostí v dalších oblastech a předmětech,
vyhledávání informací z různých zdrojů a jejich systematizaci,
kritickému posuzování informací a četbě s porozuměním,
aplikaci pravopisných pravidel v každodenních komunikaci,
vnímání chyby jako prostředku k dalšímu vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tak, že vedeme žáka k:

nalézání pravidel, kterými se řídí probírané mluvnické jevy,
nacházení odlišností a chyb v jeho práci a zdůvodnění správného řešení,
vhodnému a přesnému vyjadřování k problémovým situacím a událostem.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tak, že vedeme žáka k:

hledání správné a výstižné formulace vzhledem k posluchači a účelu sdělení,
dodržování pravidel diskuse a efektivní, srozumitelné komunikaci směřující k vzájemnému porozumění,
aktivnímu naslouchání, přijímání i vytváření popisné zpětné vazby,
pochopení a užívání nonverbální komunikace,
rozšiřování slovní zásoby skrze nabídku pestrých textů.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tak, že vedeme žáka k:

diskusi se spolužáky i pedagogy,
spolupráci ve dvojicích nebo skupinkách na společném úkolu,
pomoci spolužákům se zvládnutím učiva (provázejí je konkrétním učivem, napomáhají s dílčími úkoly, prověřují míru dosažených znalostí),

zkoušení a střídání různých rolí ve skupině,
respektování názoru druhých.

Kompetence občanské

rozvíjíme tak, že vedeme žáka k:

zájmu o společenské dění,
vědomí osobní odpovědnosti za společenství,
připravenosti angažovat se ve prospěch potřebných nebo utlačovaných,
objevování hodnoty literárních textů českých i zahraničních autorů a pochopení jejich významu pro národní dědictví,
k tvůrčímu vyjadřování – literárnímu projevu, recitaci, dramatickému projevu a dalším kulturním aktivitám,
sledování státních svátků a výročí a zájmu o jejich původ,
mediální gramotnosti.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tak, že vedeme žáka k:

dodržování hygienických pravidel při čtení a psaní,
přípravě příjemného pracovního prostředí,
udržování svěřeného učebního prostoru v čistotě a pořádku.

Kompetence digitální

rozvíjíme tak, že vedeme žáka k:

využívání nabídky výukových aplikací a programů při osvojování si mateřského jazyka,
uvědomělému využívání digitálních technologií včetně umělé inteligence při práci s textem a jinými informačními zdroji a při vytváření vlastního obsahu,
využívání digitálních zdrojů informací a jejich kritickému hodnocení a výběru,
vytváření a sdílení digitálního obsahu v rámci vzdělávacích aktivit.

ČESKÝ JAZYK 1. období			
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
Očekávaný výstup RVP:	**1. ročník** doporučené výstupy ŠVP doporučené učivo	**2. ročník** doporučené výstupy ŠVP doporučené učivo	**3. ročník** výstupy ŠVP učivo
Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti.	Umí přečíst velká i malá tiskací písmena, přiřazuje k nim tiskací tvary, psací tvary, čte krátké věty s porozuměním.	Čte plynule kratší větné celky, prohlubuje správnou intonaci, větný přízvuk a správné dýchání. Kratší texty čte s porozuměním.	Čte plynule středně dlouhé texty, na základě zadání vyhledává v textu informace.
Porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	Rozumí mluveným pokynům přiměřeným jeho chápání a plní zadané úkoly.	Rozumí mluveným i písemným pokynům přiměřené složitosti, plní zadání.	Rozumí písemným pokynům, podle nich plní zadání. V mluveném projevu se učí vyjádřit v závislosti na komunikační situaci.
Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru.	V mluveném projevu se učí dodržovat pravidla komunikace – ve skupině, ve třídě.	Respektuje základní komunikační pravidla při rozhovoru, učí se vést dialog, klást otázky, odpovídat.	Dodržuje komunikační pravidla, oslovuje, zahajuje i ukončuje dialog, telefonuje, sestaví jednoduchý

			korespondenční text.
Pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost.	Pečlivě vyslovuje, správně artikuluje.	Opravuje nedbalou výslovnost, mluví přiměřeně hlasitě a správně vyslovuje.	Vyslovuje podle fonetických pravidel, dokáže sám opravit nedbalou výslovnost.
Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	Dodržuje vhodné tempo řeči, správně oslovuje – rozlišuje mezi tykáním a vykáním, pozdraví, poprosí, omluví se, poděkuje, rozumí zavedeným nonverbálním prostředkům řeči	Aktivně používá oslovení, pozdrav, prosbu, omluvu, žádost a poděkování	Vhodně používá verbální i nonverbální prostředky řeči ve školních a mimoškolních situacích.
Na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	Vlastními slovy vyjadřuje své zážitky.	Předává své zážitky a sdílí s ostatními, co prožil nebo přečetl.	Své zážitky umí vyjádřit pomocí správně formulovaných vět, tvoří vyprávění.
Zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním	Sedí správně, uvolňuje ruku, koordinuje hrubou i jemnou motoriku, postupně uplatňuje základní hygienické návyky spojené s psaním.	Při písemném projevu dbá na hygienu zraku, kontroluje si vzhled a úpravu práce.	Zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním.
Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena	Dokáže psát správné tvary číslic a psací tvary malých a	Dokáže opsat krátké věty psacím písmem, správně	Utvoří a napíše správně vlastní věty, zvládá techniku

a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev.	velkých písmen abecedy, správně spojuje písmena a slabiky, osvojuje si techniku psaní, čitelnost a přehlednost. Dokáže zapsat písmena a číslice podle předlohy a diktátu. Kontroluje vlastní písemný projev.	spojuje písmena a slabiky do slov a vět podle diktátu. Docvičuje techniku psaní.	psaní, dbá na čitelnost a přehlednost.
Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení.	Správně se podepíše.	Píše správně věty a dokáže vymyslet básničku.	Píše správně a věcně jednoduchá sdělení.
Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh.	Je schopen vyprávět jednoduchý děj podle obrázků, seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti.	Volně vypráví podle obrázků.	Dokáže vytvořit vlastní příběh a rozvinout děje na obrázcích.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření			
Čte s porozuměním jednoduché texty.	Zvládne čtení otevřených slabik, dvojslabičných slov, jednoduchých vět a čtení doplněné obrázky.	Čte slova víceslabičná, zavřené slabiky, předložkové vazby, jednoduché věty, porozumí textu.	Čte s porozuměním jednoduché texty.
Rozumí pokynům přiměřené	Porozumí mluveným pokynům učitele, podřídí se společným	Porozumí pokynům přiměřené složitosti – řeší komunikační	Chápe pokyny přiměřené

složitosti.	pravidlům práce v kolektivu.	situace.	složitosti.
Dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání.	Zlepšuje svou výslovnost, rozvíjí aktivní slovní zásobu.	Dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání, rozvíjí aktivní slovní zásobu – správně vyslovuje hlásky, užívá slovní přízvuk a přiměřené tempo řeči.	Dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání.
Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním.	Zvládne základní hygienické návyky spojené se psaním, rozvíjí psychomotorické schopnosti a jemnou motoriku k výuce psaní.	Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním – provádí grafomotorické cviky, píše prvky písmen.	Zvládne základní hygienické návyky spojené se psaním a dodržuje čitelnost psaného projevu.
Píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen.	Zvládne napsat písmena známá ze čtení. Čte psací písmo.	Zvládne napsat písmena známá ze čtení (velká jen ta, která se neodlišují od malých tvarem).	Píše písmena a číslice – dodržuje správné tvary písmen.
Spojuje písmena a slabiky.	Vyvodí samohlásky a určí jejich délku, vyvodí souhlásky (malé i velké). M, L, V, T, S, J, písmena poskládá do slabik.	Nacvičuje psaní jednotlivých písmen, spojuje písmena do slabik a slov.	Spojuje písmena i slabiky.

Převádí slova z mluvené do psané podoby.	Zvládne opis, přepis a diktát slabik, opis slov.	Převádí slova z mluvené podoby do psané – člení slova na hlásky a slabiky, sluchově rozlišuje hlásky.	Převádí slova z mluvené do psané podoby.
Dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost.	Rozliší zvukovou a grafickou podobu hlásek, rozliší krátké a dlouhé samohlásky.	Dodržuje správné pořadí písmen při psaní.	Píše písmena ve správném pořadí a dodržuje úplnost slov.
Opisuje a přepisuje krátké věty.	Zvládne opis a přepis slov.	Zvládá opis a přepis krátkých vět – dbá na správnou techniku psaní a úpravu psaní.	

JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
Očekávaný výstup RVP:	**1. ročník** doporučené výstupy ŠVP doporučené učivo	**2. ročník** doporučené výstupy ŠVP doporučené učivo	**3. ročník** výstupy ŠVP učivo
Rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky.	Rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, rozlišuje délku samohlásek.	Umí celou abecedu, učí se řadit slova podle abecedy, člení slova na hlásky a slabiky, rozlišuje hlásky na měkké, tvrdé a obojetné, určí dvojhlásky ou, au,	Určí u jednoduchých slov kořen – předponu – příponovou část.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
		eu, správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky	
Porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu, slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná.	Rozlišuje významy slov při změně hlásky.	Rozlišuje a vytváří slova nadřazená, podřazená a souřadná. Seznámí se s příbuznými slovy, synonymy a antonymy.	Sám vytváří slova příbuzná, pozná a vymyslí slova lichotivá, hanlivá, spisovná a nespisovná.
Rozlišuje slovní druhy v základním tvaru.	Porovnává významy slov. Umí do věty doplnit správné sloveso podle významu.	Seznámí se s podstatnými jmény (konkrétními) a slovesy a má přehled o existenci dalších slovních druhů.	Rozlišuje slovní druhy v základním tvaru. Dokáže rozlišit ohebné a neohebné slovní druhy. Porovnává a třídí slova podle zobecněného významu (děj, věc, okolnost, vlastnost).
Spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy.	Slova ve větě píše zvlášť, spočítá věty v textu, píše velké písmeno na začátku věty.	Používá velké písmeno na začátku věty, znaménko za větou, poznává druhy vět. Určuje věty a vyhledává je v textu. Tvoří věty.	Rozlišuje větu jednoduchou a souvětí, umí vytvořit vlastní souvětí.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
Odůvodňuje a správně píše i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, po obojetných souhláskách.		Odůvodňuje a správně píše i/y po tvrdých a měkkých souhláskách.	Pozná v textu slovo vyjmenované a příbuzné, odůvodňuje psaní i/y.
Odůvodňuje a píše správně dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě, odůvodňuje a píše správně velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	Nacvičuje čtení slov s dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě. Známá vlastní jména píše s velkým písmenem (jména spolužáků, rodiny).	Odůvodňuje a píše správně dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě, odůvodňuje a správně píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech.	S velkým počátečním písmenem píše vlastní jména osob, zvířat a místních jmen.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření			
Rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy.	Vyvodí samohlásky a určí jejich délku, vyvodí souhlásky (malé i velké).	Vyvodí souhlásky (malé, velké, tiskací i psací): P, N, Š, D, Z, K, B, C, R, Č, H, OU, T, F, G, Ř, CH – vyvozuje písmena, čte pomocí obrázků	Zná všechna písmena malé a velké abecedy.
Rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky.	Rozliší krátké a dlouhé samohlásky.		Rozpozná samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky.
Tvoří slabiky.	M, L, V, T, S, J, písmena		Čte slabiky dě- tě- ně- bě- pě-

JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
	poskládá do slabik.		vě- mě, di- ti- ni-, dy- ty- ny.
Rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky.	Zvládne analyticko-syntetické činnosti (věta, slovo, slabika, hláska).		
Píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech			Na začátku věty a ve jménech píše velké písmeno.

LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
Očekávaný výstup RVP:	**1. ročník** doporučené výstupy ŠVP doporučené učivo	**2. ročník** doporučené výstupy ŠVP doporučené učivo	**3. ročník** výstupy ŠVP učivo
Čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku.	Pamatuje si a reprodukuje kratší literární texty – básničky, říkadla.	Dokáže se naučit báseň přiměřenou věku, správně intonuje. Dokáže vyprávět pohádku podle osnovy.	Reprodukuje delší texty včetně prózy, dramatizuje je. Vytváří si vlastní texty, čte a přednáší zpaměti.
Vyjadřuje své pocity z přečteného textu.	Po přečtení textu k němu dokáže namalovat vhodnou ilustraci, dokáže krátce	Všímá si spojitosti textu s ilustrací, rozlišuje dobro a zlo, kladné a záporné postavy.	Dokáže vyjádřit atmosféru příběhu, myšlenky, které se mu líbí. Umí udělat krátký

	slovně reprodukovat příběh.	Dokáže v textu najít hlavní a vedlejší postavy. Jednoduše text hodnotí.	záznam o přečteném, rozlišuje důležité a okrajové informace, označuje informace jako známé, nové, nejasné.
Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění.	Odlišuje pohádku od ostatních vyprávění. Dokáže v pohádce najít představitele dobra a zla. Pozná rozpočitadlo, hádanku, říkanku.	Rozumí jednoduchým literárním pojmům, rozlišuje prózu a poezii, osvojuje si pojmy básník, spisovatel, ilustrátor.	Seznámí se s bajkou, pověstí, legendou, pranostikou, rozpozná odstavec, rozlišuje verš, rým, sloku, učí se rozumět příslovím, přirovnáním.
Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a svých schopností.	Seznamuje se s knihou, jednoduše reprodukuje slyšené a viděné.	Prohlubuje svůj zájem o knihy, dokáže rozvíjet a dokončit příběh.	V knize dokáže najít informace. Jmenuje hlavní postavy, popisuje jejich jednání, převypráví děj. Učí se pracovat se slovníkem.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření			
Pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně.	Naučí se jednoduchá říkadla a básničky, řeší jednoduché hádanky.	Pamatuje si krátké říkanky a básničky – dbá na správný přednes.	Pamatuje si krátké říkanky a básničky – dbá na správný přednes.
Reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací – při poslechu pohádek a krátkých příběhů	Zvládá diferenciační cvičení zaměřená na rozvoj paměti, zrakového a sluchového	Dokáže se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů, reprodukuje krátký	Dokáže se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů, reprodukuje krátký

udržuje pozornost.	vnímání a na rozvoj soustředění.	text podle otázek a ilustrací, rozliší základní literární pojmy, porozumí textu.	text podle otázek a ilustrací, rozliší základní literární pojmy, porozumí textu.

ČESKÝ JAZYK 2. období		
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
Očekávaný výstup RVP	**4. ročník**	**5. ročník**
Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas.	Hlasitě a plynule čte s porozuměním středně dlouhé texty nahlas i potichu – zdokonaluje techniku čtení, čte pozorně.	Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas, pracuje na správném frázování.
Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	Vyhledává a třídí podstatné a okrajové informace – podstatné informace zaznamenává formálně správně. Dokončí neúplný text, samostatně pracuje s knihou.	Vyhledává podstatné a okrajové informace v odborném textu; dokáže zachytit klíčová slova, pokládá relevantní otázky. Text využívá jako zdroj informací pro přípravu a prezentaci výstupů.
Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.	Dokončuje neúplný text a doplní jej podle smyslu. Umí napsat pozvánku se všemi potřebnými údaji.	Sestavuje různé komunikační útvary, např. inzerát oznámení, zprávu, omluvu, přání, s důrazem na úplnost informací.

		Vyplňuje dotazníky, přihlášky, tiskopisy.
Reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	Četbou získává informace, stručně reprodukuje obsah.	Zapamatuje si a následně reprodukuje podstatná fakta, pořizuje jednoduché zápisky.
Vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku.	V konkrétní situaci vyzkouší základní komunikační pravidla – telefonický hovor, rozhovor s prodavačem, rozhovor na poště.	Vede správně telefonický rozhovor a umí formulovat vzkaz (např. na záznamník) , vede jednoduchý rozhovor v rámci služeb, se kterými se potkává v běžném životě. Umí střídat roli mluvčího a posluchače.
Rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě	Zná funkci reklamy a seznamuje se se základními prostředky, které používá k manipulační komunikaci.	Porovnává různé zdroje informací, učí se rozeznávat různé druhy reklam, na praktických zkušenostech odhaluje manipulativnost reklamy, tvoří reklamní slogany
Volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Vyjadřuje se vhodnými jazykovými i mimojazykovými prostředky řeči, dramatizuje různé komunikační styly. Vystupuje zdvořile.	Má zdvořilé vystupování, osvojený verbální a nonverbální projev jak v roli mluvčího, tak v roli posluchače. Svůj projev umí přizpůsobit

		posluchačům.
Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace.	Vhodně využívá spisovnou a nespisovnou výslovnost.	Učí se pracovat s výkladovým slovníkem, pravidly českého pravopisu a slovníkem cizích slov. U neznámých slov hledá správnou výslovnost v odborné literatuře.
Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry.	Napíše a formálně správně upraví přiměřený text – pozvánku, oznámení, dotazník, korespondenci.	Sestaví popis osoby, místa, události.
Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti.	Tvoří společně nadpisy k odstavcům v textu, seřadí je podle dějové posloupnosti a podle nich převypráví text.	Samostatně vytvoří osnovu vyprávění a podle ní vytváří krátký mluvený nebo písemný projev.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích.	Vypráví vlastní zážitky. Převypráví příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací. Naslouchá mluveným projevům a reaguje na ně. Domluví se v běžných situacích.	Tvoří otázky a odpovídá na ně. Vypráví vlastní zážitky. Správně volí slova a převypráví jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrace a domluví se v běžných situacích.
Má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování,	Tvoří otázky a odpoví na ně.	Pro souvislé vyjadřování volí správná slova a nadále si rozšiřuje slovní zásobu.
V mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči.	Tvoří otázky a odpoví na ně.	V mluveném projevu správně intonuje, dbá na přiměřené tempo řeči, dodržuje pauzy.
Popíše jednoduché předměty, činnosti a děje.	Popíše jednoduché předměty, děje a činnosti.	Popíše předměty, činnosti a děje a dbá na správnou volbu slov a vět.
Opisuje a přepisuje jednoduché texty.	Opisuje a přepisuje jednoduché texty.	Opisuje a přepisuje jednoduché texty, ranní zprávy, zapojuje se do běhacích diktátů, párových přepisů textů.
Píše správně a přehledně jednoduchá sdělení.	Napíše správně a přehledně jednoduchá sdělení	Jednotlivá sdělení píše správně, srozumitelně a dbá na přehlednost textu.

Píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy	Dbá na úpravný a čitelný písemný projev. Dodržuje vzdálenost mezer mezi slovy, nadpis, okraje, odstavce.	Dbá na úpravný a čitelný písemný projev, dodržuje vzdálenost mezer mezi slovy. Správně píše výrazy s předložkami.
Ovládá hůlkové písmo – tvoří otázky a odpovídá na ně	Tvoří otázky a odpoví na ně.	Píše hůlkovým písmem, tvoří otázky a správně na ně odpovídá.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku.	Rozlišuje ve slově kořen, předponu, příponu a koncovku. Rozezná slova vícevýznamová, porovná významy slov, pozná a tvoří slova příbuzná.	Používá správně předponu s-,z-, vz- v běžných případech, na základě znalosti kořene slova píše správně bje/bě, vje/vě.
Určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu.	Umí skloňovat běžná podstatná a přídavná jména a učí se odůvodňovat jejich koncovky. Určuje základní mluvnické kategorie sloves a mluvnické kategorie podstatných jmen.	Určí slovní druhy plnovýznamových slov, rozlišuje druhy přídavných jmen, skloňuje je a rozumí základním pravidlům pravopisu jejich koncovek, skloňuje běžně užívaná zájmena a učí se skloňovat číslovky.
Vyhledává základní skladební dvojice a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty.	Vyhledává podmět a přísudek v jednotlivých větách, graficky vyznačí základní skladební dvojici.	Vyhledá základní skladebné dvojice, rozlišuje a pozná vyjádřený a nevyjádřený podmět, používá správně koncovky ve shodě přísudku s podmětem.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	Graficky znázorní stavbu souvětí a určí počet jeho vět.	Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí, učí se tvořit souvětí podle grafického vzoru a rozlišit větu hlavní a vedlejší, na základě pochopení vztahů mezi větami se postupně vpravuje do problematiky psaní čárek v souvětí.
Užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje.	Používá správné spojovací výrazy, doplňuje vhodné spojovací výrazy.	Používá správné spojovací výrazy, doplňuje a obměňuje vhodné spojovací výrazy.
Píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách.	Učí se rozpoznávat různé tvary vyjmenovaných slov, rozpoznat slova příbuzná, odůvodňuje i/y uprostřed slov po obojetných souhláskách.	Rozpozná různé tvary vyjmenovaných slov, rozpozná a zdůvodní slova příbuzná, používá správně i/y uprostřed slov po obojetných souhláskách.
Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary, zvládá základní příklady syntaktického pravopisu.	Rozezná slova spisovná a nespisovná, učí se rozpoznat slova hovorová a citově zabarvená, .	Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu (shoda přísudku s podmětem, základní pravidla větné interpunkce).
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Pozná podstatná jména a slovesa.	Ze slovních druhů rozpozná, určí podstatná jména a slovesa.	Ve větách rozpozná podstatná jména a slovesa.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího	Určí věty oznamovací, tázací, rozkazovací a přací. Pozná a správně napíše začátek a konec všech druhů vět. Dodržuje pořádek slov ve větě.	Rozlišuje věty podle postoje mluvčího, užívá správného znaménka na konci každé věty. Slova seřazuje do smysluplných vět.
Rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik – určuje samohlásky a souhlásky – seřadí slova podle abecedy–správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě – správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky.	Určuje samohlásky a souhlásky. Rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky. Ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik. Pozná slova stejného a opačného významu.	Určuje samohlásky a souhlásky. Rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik. Řadí slova podle abecedy. Správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky.
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	Vyjadřuje své dojmy z četby, divadla, filmu... Převypráví děj.	Hodnotí přečtený text a zamýšlí se nad ním. Vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je. Seznamuje se s různými literárními žánry: pohádka, pověst, báj, báseň, sci-fi, dobrodružná literatura. Osvojuje si techniku kritického myšlení.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	Volně reprodukuje text podle svých schopností, dramatizuje, přednáší literární texty.	Volně reprodukuje přečtený nebo slyšený text, volně dramatizuje, tvoří vlastní výtvarný nebo hudební doprovod.
Rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů.	Pojmenuje typ literární ukázky, rozliší naučný a umělecký text. Seznamuje se s žánry uměleckého textu.	Rozlišuje různé druhy tiskovin a základně posoudí jejich kvalitu.
Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	Rozpozná a používá základní literární pojmy: verš, sloka, rým, pověst, legenda, říkanka, rozpočitadlo, hádanka, pohádka, báseň, typy postav.	Seznámí se s literárními pojmy: lyrická a epická poezie, přirovnání, povídka, anekdota, bajka.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Dramatizuje jednoduchý příběh.		Dramatizuje jednoduchý příběh.
Vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek.		Převypráví zhlédnutý film. Pamatuje si důležité události a odpovídá na položené otázky.
Čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy.	Vypráví jednoduché příběhy podle přečtené předlohy nebo ilustrací.	Převypráví děj přečteného příběhu. Pomocí jednoduché osnovy nebo ilustrací reprodukuje děj příběhu.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
Určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti.		V textu určí hlavní postavy, popíše jejich vlastnosti, rozliší místo a čas příběhu, prostředí reálné a pohádkové.
Rozlišuje prózu a verše – rozlišuje pohádkové prostředí od reálného – ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu	Rozliší prózu a verš, pohádku od reality.	Zdokonaluje tiché čtení a rozumí obsahu textu.

ČESKÝ JAZYK – 2. stupeň				
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA – 6. – 9. ročník				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Ročník**

ČL-9-1-01 ČJL-9-1-02 ČJL-9-1-03 ČJL-9-1-04 ČJL-9-1-05 ČJL-9-1-06 ČJL-9-1-07	Odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru Rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci Odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči Zapojuje se do diskuse, řídí ji a	Veřejná komunikace. Rozhovor, kontaktové prostředky, naslouchání a navazování na repliky partnera, symetrický a asymetrický dialog, respekt ke komunikačnímu partnerovi, kultivované vyjádření nesouhlasu, rétorické prostředky, konverzační styl, komunikační strategie Verbální a neverbální komunikace. Diskuse na sociálních sítích, funkční vyjadřování, vliv pravopisné správnosti na vnímání textu a jeho autora, mluvená psanost / psaná mluvenost, zkratkovitost a úspornost, jasnost a explicitnost, ironie, sarkasmus, hate speech, konotace, asociace. Neverbální písemná komunikace – emotikony, grafická stránka komunikace Netiketa a slušnost komunikace, zdvořilost, přizpůsobení výběru jazykových prostředků komunikační situaci, emocionální a stylová	BA Svět – Mediální výchova BA Příběhy BA Logika Cizí jazyky BA Příroda	6. – 9.

	využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	hodnota jazykových výrazových prostředků. Přesvědčovací jazykové prostředky a jejich účinek Argumentace, fakta, evidence, kognitivní zkreslení.		

		Přímé a nepřímé vyjadřování, manipulace a argumentační fauly, hoaxy, dezinformace, řetězové maily, fake-news a propaganda. Jazyk symbolů, součinnost působení jazykového a obrazového vyjádření, obraz jako komunikát, manipulace obrazem, fact-checking fotografií. Fact-checkingové portály a jiné nástroje ověřování tvrzení na internetu. Sociální sítě jako nástroj.		

ČJL-9-1-01 ČJL-9-1-09 ČJL-9-1-10	Čte s porozuměním a tvoří funkční texty. Rozeznává ve čteném nebo slyšeném textu klíčové informace nebo z něho implicitní informace vyvozuje. Uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování. Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Informace explicitní a implicitní, podstatné a nepodstatné, klíčová slova, výpisky, výtah, poznámky, osnova textu, práce s textem, kladení otázek k textu. Čtení a interpretace nelineárních textů, tabulek, grafů. Práce s doplňkovými informačními zdroji, slovníky, Wikipedií. <u>Běžná každodenní komunikace.</u> Dialog. Pozdrav. Vzkaz. Oznámení. Zpráva. E-mail. Instrukce. Vhodné jazykové prostředky. Jasnost, sdělnost, zdvořilost. <u>Odborná komunikace.</u> Tvorba textu. Osnova. Referát. Popis. Výklad. Vhodné jazykové prostředky. Pojmovost. Přesnost a jasnost vyjadřování. <u>Institucionální komunikace.</u> Četba formulářů, vyplňování formulářů, registračních rozhraní, (online, tiskopisů). Přihláška, životopis, úřední dopis, podpis jako právně závazný akt. Vhodné jazykové prostředky.	BA Svět BA Příběhy BA Logika Cizí jazyky BA Příroda	6. – 9.

		Zážitková a expresivní komunikace. Vyprávění příběhu, vypravování jako text. Popis. Charakteristika. Líčení. Proslov. Osobní dopis. Vhodné jazykové prostředky a jejich účinky. Expresivita. Estetické působení textu.		
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
ČJL-9-1-01p, ČJL-9-1-08p	Čte plynule s porozuměním; Reprodukuje text	Práce s textem, kladení otázek k textu. Vyprávění podle textu.	BA Svět BA Příběhy BA Logika Cizí jazyky BA Příroda	
ČJL-9-1-04p, ČJL-9-1-05p ČJL-9-1-09p, ČJL-9-1-10p	Komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk. Píše běžné písemnosti; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma	Běžná každodenní komunikace. Dialog. Pozdrav. Představení. Vyprávění zážitku. Vzkaz. Zpráva, e-mail. Vhodné jazykové prostředky. Jasnost, sdělnost, zdvořilost. Rozhovor: kontaktové prostředky, naslouchání a navazování na repliky	BA Svět BA Příběhy Cizí jazyky	

		partnera. <u>Institucionální komunikace.</u> Jednoduché formuláře. Životopis. Žádost. Podpis jako právně závazný akt. <u>Zážitková a expresivní komunikace.</u> Vyprávění příběhu, vypravování jako text. Popis. Charakteristika. Osobní dopis. Vhodné jazykové prostředky a jejich účinky.		

JAZYKOVÁ VÝCHOVA 6. ročník				
ČJL-9-2-01	Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Hláska, písmeno Spodoba znělosti Výslovnost souhláskových skupin	Cizí jazyky Pravopis – ve všech předmětech	6.
ČJL-9-2-02	Rozumí běžným českým frazémům a přeneseným pojmenováním	Frazémy, metafory, přirovnání	BA Příběhy, BA Svět	6.
ČJL-9-2-03	Samostatně pracuje s jazykovými příručkami, seznamuje se s jazykovou normou	Práce s příručkami – zejména Internetová jazyková příručka, SSČ, SSJČ, PČP	BA Příběhy BA Svět BA Technika	6.

ČJL-9-2-04	Rozumí povaze a funkcím plnovýznamových slovních druhů, tvoří spisovné tvary těchto slov a vhodně je používá.	Podstatná jména – druhy (konkrétní a abstraktní, pomnožná, hromadná a látková, obecná a vlastní), skloňování vč. podvzorů Přídavná jména – druhy, skloňování, stupňování, jmenné tvary Číslovky – druhy, skloňování Slovesa – tvary (určité a neurčité, jednoduché a složené), mluvnické kategorie, podmiňovací způsob přítomný a minulý Příslovce – druhy podle významu	Cizí jazyky Blok Příroda (kategorizace, názvosloví) Blok Příběhy	6.
ČJL-9-2-06	Rozlišuje základní významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí, přemýšlí o stavbě věty a funkcích slov ve větě	Věta jednoduchá Základní větné členy a jejich druhy Rozvíjející větné členy Souvětí; věta hlavní a vedlejší	Cizí jazyky	6.

ČJL-9-2-07	V písemném projevu aplikuje pravopisná pravidla	Koncovky podstatných a přídavných jmen, shoda přísudku s podmětem – upevňování Spodoba znělosti Přímá řeč a její grafický zápis Základní interpunkce ve větě jednoduché a v souvětí	Písemné projevy ve všech předmětech	6.
ČJL-9-2-08 ČJL-9-2-05	Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití v různých komunikačních situacích, popíše účinek jejich použití. Vytváří jazykové projevy, které jsou z hlediska normy přiměřené komunikační situaci.	Spisovný a nespisovný jazyk, nářečí	Blok Svět, Blok Příběhy (nářečí, historický vývoj jazyka a geopolitické a historické souvislosti vývoje jazyka, pojetí národa, spisovnost, jazyková kultura a norma). Všechny předměty – tvorba jazykových projevů (mluvených i psaných).	6.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA 7. ročník				
ČJL-9-2-02 ČJL-9-2-04	Rozlišuje a používá základní způsoby obohacování slovní zásoby a tvoření českých slov. Rozumí významu přenesených pojmenování, zvláště ve frazémech a správně je používá. Rozeznává významové vztahy mezi slovy a slova vědomě a správně používá.	Odvozování předponami a příponami Tvoření slov odvozováním, skládáním a zkracováním Význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, homonyma, antonyma	BA Příběhy BA Svět (jazyk jako prostředek manipulace; mediální výchova) BA Příroda (názvosloví)	7.
ČJL-9-2-04	Rozumí povaze a funkcím jednotlivých slovních druhů, tvoří spisovné tvary těchto slov a vhodně je používá.	Zájmena – jejich druhy, skloňování Slovesa – slovesný rod Příslovce – příslovečné spřežky, stupňování Předložky, spojky, částice, citoslovce	Cizí jazyky	7.

ČJL-9-2-06	Rozlišuje základní významové vztahy a funkce slov ve větě a v souvětí, popisuje stavbu a komunikační funkce věty	Věta jednoduchá, základní a rozvíjející větné členy a odpovídající druhy vedlejších vět Podmět, věta podmětná Přísudek, věta přísudková Předmět, věta předmětná Příslovečné určení, jeho druhy, věta příslovečná a její druhy Přívlastek a jeho druhy: shodný a neshodný, několikanásobný a postupně se rozvíjející, věta přívlastková Rozšiřující učivo: doplněk – základní typy, přístavek Rozšiřující učivo: komunikační funkce výpovědi	Cizí jazyky BA Svět (mediální výchova – komunikační funkce výpovědi) BA Technika (významové vztahy vět v souvětí)	7.
ČJL-9-2-07	V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Koncovky podstatných a přídavných jmen, shoda přísudku s podmětem – upevňování. Pravopis i/í v zájmenech osobních Velká písmena ve vlastních jménech	Písemné projevy ve všech předmětech	7.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA 8. ročník				
ČJL-9-2-02 ČJL-9-2-03 ČJL-9-2-04 ČJL-9-2-01 ČJL-9-2-07	Rozlišuje, ovládá a používá základní způsoby obohacování slovní zásoby a tvoření českých slov Rozumí významu frekventovaných přejatých slov nebo si dokáže v příručkách vyhledat jejich význam Tvoří spisovné tvary přejatých slov a vhodně je používá Spisovně vyslovuje a pravopisně správně píše přejatá slova	Tvoření slov odvozováním, skládáním, přejímáním Slova přejatá, pravopis, výslovnost a skloňování	Cizí jazyky BA Svět, BA Příroda, BA Příběhy	
ČJL-9-2-04	Rozumí gramatickému i lexikálnímu významu jednotlivých tvarů slov, rozeznává, tvoří a vhodně používá spisovné tvary slov.	Slovesa – slovesný vid	Cizí jazyky	8.

ČJL-9--07	V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Syntaktický pravopis, interpunkce v souvětí	Písemné projevy ve všech předmětech	8.
ČJL-9-2-06	Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Věty jednočlenné Grafické znázornění věty jednoduché a souvětí, rozhraní vět, spojovací prostředky v souvětí Druhy vedlejších vět Významové poměry mezi souřadně spojenými hlavními větami a mezi souřadně spojenými větnými členy a vedlejšími větami Jazykové rozbory, složitější souvětí	Cizí jazyky BA Technika	8.
ČJL-9-2-08	Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Spisovný a nespisovný jazyk, obecná čeština, nářečí, slang, argot, jazyková kultura Jazykové rodiny, slovanské jazyky	BA Svět (zeměpis – jazykové rodiny, občanská výchova – vrstvy národního jazyka) BA Příběhy	8.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA 9. ročník				
ČJL-9-2-02 ČJL-9-2-04	Rozlišuje nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech rozeznává významové vztahy mezi slovy a slova vědomě a správně používá.	Věcný význam slov, slovo a sousloví Významové vztahy mezi slovy Vrstvy slovní zásoby Frazémy, metafory, přirovnání, přísloví, slova nadřazená, podřazená a souřadná	BA Svět, BA Příroda, BA Příběhy	9.
ČJL-9-2-02	Zná zásady tvoření českých slov.	Obohacování slovní zásoby Slovotvorné způsoby a postupy, stavební části slova a jejich funkce	Cizí jazyk BA příroda (názvosloví)	
ČJL-9-2-02	Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci.	Slovní druhy – mluvnické kategorie, souvislost s větnými členy Slovesa – všechny gramatické kategorie, tvary slovesa být, přechodníky	Cizí jazyky	9.

ČJL-9-2-02	Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Věta jednoduchá; dvojčlenná a jednočlenná, větné ekvivalenty Větné členy Souvětí; věta hlavní a vedlejší Složité souvětí Řeč přímá a nepřímá Slovosled v české větě Stavba textu	Cizí jazyky	9.
ČJL-9-2-02	V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Opakování všech pravopisných jevů	Písemný projev ve všech předmětech	9.
ČJL-9-2-02	Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Vrstvy slovní zásoby Jazykověda	BA Svět	9.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
ČJL-9-2-03p	Pracuje s Internetovou jazykovou příručkou a s Pravidly českého pravopisu	Práce s příručkami	Písemné projevy ve všech předmětech	6. – 9.
ČJL-9-2-04p, ČJL-9-2-05p	Rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk	Spisovný a nespisovný jazyk, nářečí	Blok Svět	6. – 9.
ČJL-9-2-06p	Rozezná větu jednoduchou od souvětí	Věta jednoduchá, souvětí	Cizí jazyky	6. – 9.
ČJL-9-2-07p	Správně píše slova s předponami a předložkami, ovládá pravopis vyjmenovaných slov, zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem	Předložky a předpony Vyjmenovaná slova a slova příbuzná Shoda přísudku s podmětem	Písemné projevy ve všech předmětech	6. – 9.

LITERÁRNÍ VÝCHOVA 6. – 9. ročník				
ČJL-9-3-01 ČJL-9-3-03 ČJL-9-3-05 ČJL-9-3-06 ČJL- 9-3-02 ČJL-9-3-07 ČJL-9-3-08	uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	Interpretativní a zážitková četba, Ústní nebo písemná reprodukce přečteného či slyšeného textu Popis a hodnocení čteného textu diskuse s ostatními čtenáři Sdílení zážitků z četby, pojmenování a uchopení vlastního prožitku kladení otázek k textu. Podvojný deník, záznamy četby, čtenářské portfolio, dílna čtení Tvořivé interpretační aktivity, tvořivé hry s textem, úpravy textu Výrazová interpretace textu (recitace, dramatizace), jazyk jako výrazový prostředek. Literární druhy (lyrika, epika), literární formy (próza, poezie, drama), jejich základní charakteristika a funkce.	BA Příběhy BA Svět	6. – 9.

	rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	Vybrané literární žánry, jejich základní znaky, funkce a vybraní představitelé. Povídka, pohádka, bajka, pověst, báje, mýtus, román, epos, anekdota, komiks, báseň, balada, píseň, divadelní hra, tragédie, komedie. Vybr. umělecké epochy a směry, jejich představitelé v české i sv. literatuře, souvislosti s dalšími druhy umění a historickými okolnostmi. Divadelní a filmová představení, dramatizace a filmové adaptace lit. děl.		
ČJL-9-3-04	tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Volná tvorba textů, tvorba inspirovaná četbou nebo jinými druhy umění, tvorba naplňující znaky vybraných žánrů, napodobení autorského stylu či stylu období.	BA Příběhy BA Svět	6. – 9.

ČJL-9-3-09	vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Návštěva knihovny, online katalogy, klíčová slova, práce s informačními zdroji	BA Příběhy BA Svět BA Logika	6. – 9.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
ČJL-9-3-01p	orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku	četba nebo poslouchání literárního textu, reprodukce obsahu čteného nebo slyšeného, děj, postavy, hlavní myšlenka	BA Příběhy	6. – 9.
ČJL-9-3-03p	ústně formuluje a zhodnotí dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení má pozitivní vztah k literatuře	rozhovor o čteném, slyšeném nebo viděném díle, popis pocitů	BA Příběhy	6. – 9.

ČJL-9-3-06p	rozezná základní literární druhy a žánry	poezie a próza, pohádka, povídka, román, báseň, komiks, divadelní představení,	BA Příběhy	6. – 9.
ČJL-9-3-09p	dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury	návštěva knihovny, orientace ve školní knihovně	BA Příběhy	6. – 9.

5.1.2 Anglický jazyk

5.1.2.1 Obsahové vymezení předmětu

Vyučovací předmět Anglický jazyk se vyučuje od 1. ročníku a je zaměřen na osvojení základů komunikace v angličtině, s důrazem na jeho konverzační mluvenou podobu a také na osvojení základů psané formy cizího jazyka. Cílem výuky angličtiny je naučit žáky aktivně používat znalosti v konkrétních každodenních situacích.

Angličtina proniká do každodenního života dětí. Pravidelně se s ní setkávají prostřednictvím nápisů na zboží v obchodech, v hudbě, ve filmu, v reklamě, při práci nebo při hrách s počítačem. Ve výuce se snažíme využít všech příležitostí, abychom si ukázali situace a kontexty, ve kterých se s angličtinou můžeme potkat. K tomu nám napomáhá tematická výuka.

Žáci se v prvním a druhém ročníku seznamují s jazykem pomocí říkadel, písniček a her, jazyk se učí aktivním poslechem a mluvením o tom, co je zajímá a odpovídá jejich poznání světa, jejich věku a schopnostem. Výuka je vedena komunikativní metodou. Číst a psát v cizím jazyce začínají postupně, nejpozději ve 3. ročníku. Výuka gramatiky následuje až po poslechových a konverzačních začátcích. Ve vyučovací hodině je kromě výkladu, poslechu, četby, procvičování gramatiky, dialogů, reprodukce textu v písemné a ústní formě kladen důraz i na samostatnou práci žáků, práci se slovníkem a jiné vyhledávání informací i za pomoci moderních technologií.

Výuka není zaměřena jen na osvojení základů cizího jazyka, její neméně podstatnou součástí je i poznávání kulturních tradic a způsobů života obyvatel v anglicky mluvících zemích.

Cílem výuky je stav, kdy je žák schopen se v anglicky mluvícím prostředí domluvit, dokáže reagovat na běžně používané otázky či pokyny a konverzovat o jednoduchých tématech. žák by také měl být schopen vyhledávat a zpracovávat jednodušší aglické texty jako informační zdroje. Ve výuce se kromě témat základní konverzace (rodina a domov, čísla, barvy, zájmy a volný čas, příroda a zvířata, kalendář, věci kolem nás) odráží témata center a bloků aktivit, což přispívá k celistvému uchopení daného tématu. Jednotlivá témata se opakují, a tím i příležitost si učivo si v dalších letech zopakovat, upevnit a rozšířit.

Angličtina – Příběhy

Od šestého ročníku se jedna hodina týdně realizuje v obsahové návaznosti na blok Příběhy. Inspirací jsou zde historické a literární postavy a události. Situace ze skutečného nebo fiktivního světa napomáhají hlubšímu a aktivnějšímu zapojení žáků, kteří samostatně nebo ve skupinkách pracují na úlohách zaměřených na rozvoj kritického myšlení a na tvůrčích úkolech. Cílem této výuky není jen zlepšit jazykové schopnosti žáků, ale také zvýšit jejich sebevědomí a tvořivost při interakci s okolím.

Lekce se spíše zaměřují na funkční jazyk než na konkrétní gramatické jevy. Zvolená jazyková témata jsou vztažená k tzv. „hodnotám měsíce“ a k úkolům, na kterých žáci právě pracují v jiných předmětech. Jsou mezi nimi např. interakce ve třídě, vyjádření souhlasu a nesouhlasu, fráze používané pro rozhodování, žádání o pomoc a poskytování pomoci, popisování situací apod.

Filipka

Úkoly a aktivity jsou navázány na vybranou dětskou literaturu napříč žánry. Mezi autory, se kterými pracujeme, jsou Roald Dahl, William Shakespeare, Charles Dickens, Jeff Kinley, Kelly Yang, Mark Twain, Oscar Wilde, George Orwell a další, využívány jsou také materiály převzaté od lidskoprávních organizací, jako je Amnesty International.

Hodiny anglického jazyka integrované do bloku Příběhy jsou tedy prostorem, ve kterém mohou žáci interagovat s výukovým obsahem způsobem, který není v tradičních jazykových hodinách běžný a který nabízí přesahy do literatury, historie, ale i jiných předmětů a výchov.

5.1.2.2 Organizační vymezení

Organizačně je obsah předmětu vyučován v těchto blocích výuky:

- soustředěná část
- práce v centrech aktivit
- práce v blocích
- výuka mimo školu

Vyučovací předmět Anglický jazyk je vyučován samostatně zejména v prvním vyučovacím bloku. Podle personálních možností školy zařazujeme výuku s anglickým rodilým mluvčím. Výuka většinou probíhá ve třídě, na dvoře, v rámci mimodne i jinde v terénu či ve spolupráci s jinými organizacemi, pokud si to žádá téma výuky.

Od šestého ročníku je Anglický jazyk vyučován samostatně v prvním vyučovacím bloku a jedna hodina týdně se realizuje v obsahové návaznosti na blok Příběhy.

Při počtu žáků vyšším než 15 se třídy na výuku angličtiny dělí na skupiny.

Škola je vybavena mobilní počítačovou učebnou, kterou lze využívat pro výuku jazyků. Pro výuku angličtiny je také pravidelně využíváno digitálních materiálů a interaktivní tabule.

Výuka většinou probíhá ve třídě, případně na dvoře, v rámci mimodne i jinde v terénu či ve spolupráci s jinými organizacemi, pokud si to žádá téma výuky.

Filipka

5.1.2.3 Týdenní časová dotace:

1. ročník	1
2. ročník	1
3. ročník	3
4. ročník	4
5. ročník	4
6. ročník	4
7. ročník	4
8. ročník	4
9. ročník	4
Celkem	29

5.1.2.4 Mezipředmětové vztahy:

Český jazyk, Matematika, Náš svět, Hudební výchova, Dramatická výchova, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Informatika, Zeměpis, Dějepis, Občanská výchova, Přírodopis, Fyzika, Chemie, Etika

5.1.2.5 Začlenění průřezových témat

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a sociální výchova	práce ve dvojicích, skupinová práce, metody hodnocení a sebehodnocení zapojení do rozhovorů	1. – 9. ročník
Výchova demokratického občana	možnost volby aktivit a pomůcek, zásady a pravidla etikety při představování, v rozhovoru s cizím člověkem zájem o společenské dění v anglicky mluvících zemích, možnost diskuze k aktuálním událostem	1. – 9. ročník
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	slavení svátků v anglosaských zemích, vánoční a velikonoční svátky ve světě poznávání evropských zemí, krajin	1. – 9. ročník
multikulturní výchova	poznávání života, kultury a tradic v anglicky mluvících zemích nabídka textů a písní v anglickém jazyce	1. – 9. ročník
environmentální výchova	probíraná témata: příroda, zvířata, roční období, doprava, životní prostředí apod.	1. – 9. ročník
mediální výchova	využívání anglických internetových stránek, výukových programů, CDromů, pokyny při práci na PC v angličtině, nabídka dětských knih a časopisů v angličtině	1. – 9. ročník

5.1.2.6 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

pochopení důležitosti umět komunikovat anglicky – pro další studium i praktický život,
propojování probíraných témat a jazykových jevů,
ke stálému zdokonalování čtení,
čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací,
realizování vlastních nápadů, podněcujeme jejich tvořivost.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

nalézání pravidel, kterými se řídí probírané mluvnické jevy,
nacházení odlišností a chyb v jeho práci a zdůvodnění správného řešení,
dovednosti opsat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba,
řešení jednoduchých problémových situací v cizojazyčném prostředí,
ochotě mluvit anglicky s rodilým mluvčím či cizincem.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

porozumění jednoduchému sdělení v anglickém jazyce,
zformulování jednoduché myšlenky anglicky,
porozumění poslechu i textu v anglickém jazyce,
rozšiřování slovní zásoby skrze nabídku knih a časopisů, titulků ve filmech, písňových textů, internetových zdrojů,
využívání dovedností osvojených v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

diskusi se spolužáky i pedagogy,
spolupráci v anglicky hovořících dvojicích nebo skupinkách na společném úkolu,
odvaze umět si v jednoduchých situacích vyžádat nebo poskytnout pomoc,
dodržování zásad slušného chování v anglicky mluvícím prostředí.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

získávání představy o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávání je se zvyky našimi,
pochopení základních principů, na nichž spočívají zákony a společenské normy odlišných kultur,
zájmu o společenské dění v anglicky mluvících zemích.

Filipka

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

dodržování hygienických pravidel při čtení a psaní,
samostatné práci s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem, s internetovými překladači jazykovými aplikacemi,
využívání anglického jazyka k získávání informací z různých oblastí.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

využívání nabídky výukových aplikací a programů při osvojování anglického jazyka,
k využívání internetových zdrojů a počítačových her k osvojování angličtiny (video, audio apod.),
k využívání digitálních technologií pro usnadnění práce s textem,
využívání digitálních zdrojů informací a jejich kritickému hodnocení a výběru

vytváření a sdílení digitálního obsahu v rámci vzdělávacích aktivit.

1.ročník		
Požadované výstupy RVP **pro celé 1. období**	**Tematický okruh, výstupy žáka**	**Učivo**
POSLECH S POROZUMĚNÍM - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu MLUVENÍ - zapojí se do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších	Welcome Žák umí pozdravit a představit se. Rozpozná a pojmenuje postavy v učebnici. Pomocí TPR (total physical response) aktivit žák prokazuje porozumění základním organizačním pokynům – posaď se, postav se, otevři učebnici, vezmi si pero atd. Reaguje na otázky: Jak se jmenuješ? Kdo je to?	What’s your name? Hello, I’m … Goodbye! Who’s this? What’s this? Základy anglické výslovnosti
	Numbers 1-10 Žák počítá od 1-10.	Numbers 1-10, How many? Counting song
	School Žák pojmenovává školní pomůcky. Při manipulaci s obrázkovými kartami opakuje a používá slova a fráze z tematických okruhů. Napodobuje intonaci a rytmus jazyka. Zpívá běžné anglické dětské písničky a rýmuje gramatické říkánky.	Classroom objects Is it? Yes, it is. No it isn´t. Song
	Colours Žák splní základní pokyny při výuce – rozumí jednoduchým otázkám a odpoví na ně. Manipuluje s obrázkovými kartami,	Colours Classroom language - Yes/No questions - Wh- questions

osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu PSANÍ - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře	třídí, pojmenovává, vybírá karty výhradně podle věcného zobrazení jevů kolem nás. Mluví o Vánocích v čj, přeje šťastné a veselé Vánoce.	Rainbow song Christmas
	Clothes Žák pojmenovává základní oblečení. Rozpoznává jejich barvy a spočítá je anglicky. Podle poslechu určuje pořadí obrázkové osnovy příběhu s malým počtem obrázků. Foneticky správně zopakuje slovo (model: učitel, nahrávka) - pojmenuje danou věc (obrázek) - pozdraví, poděkuje a poprosí jednoduchým způsobem	Clothes Put on/ Take off your
	My face Osvojí si slovíčka týkající se tématu obličej, mé tělo. Seznámí se s frází I've got. Reaguje na některé povely týkající se pohybu. Vyjádří vlastními slovy (i v mateřském jazyce) obsah konverzace – reprodukuje vyslechnuté informace	Part sof the face I've got … Jump!, Dance!, Shake!, Clap!
	My family Žák pojmenovává některé členy rodiny. Rozumí jednoduchým pokynům a větám, přiměřeně na ně reaguje	Describe my family
	Animals Žák pojmenovává některá zvířata.	Animals Do you like (dogs)?

	Základní gramatické struktury vnímá v kontextu písniček, říkanek a příběhů. Tvoří osoby se slovesem být v jednotném čísle (I am, you are, he, is, she, is, it is.)	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka.	Seznamuje se se zvukovou podobou cizího jazyka – naslouchá pokynům, písním a říkadlům zatím bez většího porozumění. Rozliší, že jde o cizí jazyk.	

2.ročník		
Požadované výstupy RVP pro celé 1. období	**Tematický okruh, výstupy žáka**	**Učivo**
POSLECH S POROZUMĚNÍM - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	Welcome, Hello Žák prokazuje porozumění základním organizačním pokynům – pojďte dál, posaďte se do kruhu, posaďte se do lavic, stoupni si, podívej se, vyber si atd. Reaguje na otázky: Jak se jmenuješ? Kolik je ti let? Vyjmenuje číslice 1-10 a písmena anglické abecedy.	Classroom language Hello, I’m … What’s yourname? How old are you? Numbers 1-10 The alphabet
	I´m happy Žák pozdraví, poděkuje a poprosí způsobem adekvátním jeho úrovni - splní pokyny učitele při výuce - rozumí otázkám a odpoví na ně - reprodukuje	Feelings How are you? I´m… Are you angry? Yes, I´m./No, I´m not.

MLUVENÍ - zapojí se do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu PSANÍ - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	vyslechnuté informace.	
	At school Žák při manipulaci s obrázkovými kartami a při jazykových hrách opakuje a používá slova a fráze z tematických okruhů. Zpívá běžné anglické dětské písničky a rýmuje gramatické říkánky.	Classroom object This is my pen. I´ve got a rubber.
	My favourite colours Žák spojí obrázek s jednotlivým slovem, porozumí jednoduchému komiksovému příběhu, čte text kombinovaný s obrázkem, nacvičí krátkou básničku podle obrázku, dokončí přečtenou větu obrázkem.	Colours What colour is it? My fovourite colour is…
	My clothes Žák pojmenovává oblečení. Popisuje co má na sobě. Podle poslechu určuje pořadí obrázkové osnovy příběhu s větším počtem obrázků, odpovídá na otázky, dramatizuje příběh.	Describe clothes What are you wearing? I've got a … Put on, Take off …
	This is me Žák pojmenovává části obličeje. Popisuje svůj vzhled. Při jazykových hrách přiřazuje jednotlivá slyšená slova k jejich zápisu, zvládá postupný přechod od obrázkové k psané podobě probíraných slov.	Part sof the face and body I´ve got … This is my These are my
	My family Žák doplňuje jednotlivá slova do vět vždy podle předlohy (opis). Přiřadí grafickou podobu slova k	Family members Introduce family members

- vyplní osobní údaje do formuláře	obrázku a naopak k slyšenému slovu či slovnímu spojení.	
	Animals on the farm Žák vnímá základní gramatické struktury v kontextu písniček, říkanek a příběhů. Tvoří osoby se slovesem být v mn. čísle (we are, you are, they are..), tvoří otázky se slovesem být..(Is he...?) Žák vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	Farm animals What is it? It´s a… What are they? They´re … Is it…? Yes, it is./No it isn´t.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka.	Seznamuje se se zvukovou podobou cizího jazyka – rozlišuje některá slova z probíraných okruhů, doprovází říkadla a písně pohybem.	

3.ročník		
Požadované výstupy RVP pro 1. období	**Tematický okruh a komunikační situace**	**Učivo**
POSLECH S POROZUMĚNÍM - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou	Welcome – představování My funny friends – lidé Oblast • Veřejná – společnost	Jazykové prostředky a funkce • fonetika: phonics (krátké *a*), hláskování, výslovnost číslovek • slovní zásoba: číslovky, barvy • komunikační funkce jazyka a typy textů:

sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu MLUVENÍ - zapojí se do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného a dalších	• Osobní – já • Společenská – představování • Pracovní – spolupráce	samostatný ústní projev – představování se • psaní: vytvoří kartičku s údaji o sobě, používá správně velká písmena
	New for school – školní pomůcky Oblast • Veřejná – škola • Osobní – moje školní pomůcky • Společenská – prosím a děkuji • Pracovní – třída, co děláme ve škole	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: jednoduché otázky a krátké odpovědi • fonetika: phonics (krátké *e)*, hláskování, názvy školních pomůcek • slovní zásoba: barvy, číslovky 1-10, školní pomůcky • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – vyjmenuje školní pomůcky; • hraje scénky, zpívá • psaní: popíše jednoduchým způsobem nějaký předmět, nezapomíná používat tečku ve větě
	This is my family – členové rodiny Oblast • Veřejná – vztahy • Osobní – já a moje rodina • Společenská – rodinné oslavy • Pracovní – výroba robota	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: Who is this/that? přivlastňovací zájmena • fonetika: phonics (krátké *i)*, hláskování, členové rodiny • slovní zásoba: členové rodiny • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – ptá se na lidi; zpívá,

osvojovaných témat a podobné otázky pokládá ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu PSANÍ - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře		nakreslí obrázek, vyrobí maketu jednoduchého robota • psaní: krátký souvislý text popisující jiného člověka, používá správně tečky a otazníky
	Fantastic feelings – pocity, zvířata Oblast • Veřejná – pomoc ostatním • Osobní – pomoc přátelům a rodině • Společenská – společné činnosti • Pracovní – domácí práce	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: to be • fonetika: phonics (krátké *o*), hláskování, pocity, zvířata • slovní zásoba: pocity, zvířata • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – sdělí pocity své, členů rodiny, kamarádů; klade otázky a odpovídá; hraje hru, zpívá • psaní: napíše kratičký příběh – několik vět o rodinném výletě
	I can do it – různé činnosti Oblast • Veřejná – aktivní trávení volného času • Osobní – co umím • Společenská – vztah k lidem se speciálními potřebami • Pracovní – vyrobí graf	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: sloveso *can* ve všech podobách • fonetika: phonics (krátké *u*), hláskování, různé činnosti • slovní zásoba: různé činnosti • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – ukáže a pojmenuje různé činnosti; říká, co umí a ptá se na totéž ostatních; hraje hru, zpívá, kreslí, vybarvuje

		• psaní: napíše krátký email, používá spojku *and*
	Let's play today – hraní a hračky Oblast • Veřejná – volnočasové aktivity • Osobní – jak a kde si hraji • Společenská – zábava • Pracovní – spolupráce	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: předložky • fonetika: phonics (*sh*), hláskování, hraní a hračky • slovní zásoba: hraní a hračky • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – sdělí informace o hraní a hračkách; • hraje scénku, zpívá, maluje; pokládá otázky a odpovídá • psaní: popíše hřiště, používá stažené tvary
	Long legs, short legs – části těla Oblast • Veřejná – fyzická zdatnost • Osobní – moje tělo • Společenská – zajímá se o ostatní • Pracovní – komunikace	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: vazba have got ve všech podobách, přídavná jména • fonetika: phonics (ch), hláskování, části těla • slovní zásoba: části těla • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – mluví o částech těla, popisuje zvíře; pokládá otázky a odpovídá; hraje hru, zpívá, kreslí • psaní: dotvoří rýmovaný text

	Old and new clothes – oblečení Oblast • Veřejná –vzhled člověka • Osobní – jak vypadám • Společenská – vhodné oblečení pro různé příležitosti • Pracovní – jak být upravený	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: přítomný čas průběhový, otázky a odpovědi • fonetika: phonics (th), hláskování, oblečení • slovní zásoba: oblečení, vyrobí obrázkový slovník • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – mluví o oblečení; pokládá otázky a odpovídá; hraje hru, zpívá, kreslí • psaní: vytvoří popis, používá přídavná jména ve správném pořadí

	Brilliant bedrooms – bydlení a nábytek Oblast Veřejná – bydlení Osobní – můj pokoj • Společenská – jak bydlí kamarádi • Pracovní – vybavení místností	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: vazba have got – otázky a odpovědi, vazba there is/there are • fonetika: phonics (ck), hláskování, bydlení a nábytek • slovní zásoba: bydlení a nábytek • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – vyjmenuje druhy nábytku, popíše místo, svůj pokoj; dle pokynů pokládá otázky a odpovídá; vyjádří souhlas a nesouhlas; hraje hru, zpívá, kreslí;

		• udělá si seznam věcí, které by chtěl mít ve svém pokoji, namaluje obrázek a okomentuje ho pro spolužáky • psaní: napíše kamarádovi email, v němž popisuje svůj nový pokoj, dodržuje správnou formu
	Fabulous food – potraviny, zelenina, ovoce Oblast • Veřejná – správné stravování • Osobní – co jím • Společenská – výchova ke správnému stravování • Pracovní – vaření	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: čas přítomný prostý, these/those • fonetika: phonics (th), hláskování, potraviny, zelenina, ovoce • slovní zásoba: potraviny, zelenina, ovoce • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – mluví o preferencích v jídle; u stánku se zeleninou a ovocem pokládá otázky a odpovídá; zpívá, kreslí • psaní: zkusí se zapojit do blogu o jídle, učí se používat but
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka.	Je seznámen se zvukovou podobou opakovaně udělovaných pokynů v anglickém jazyce, běžně používaných anglických slov, které zná hlavně z písní, říkadel, her a krátkých filmů.	

4. ročník		
Požadované výstupy RVP pro 2. období	**Tematický okruh a komunikační situace**	**Učivo**
POSLECH S POROZUMĚNÍM - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	Welcome – představování In the Wild – zvířata a země Oblast • Veřejná – životní prostředí • Osobní – já a zvířata • Společenská – představování a společenská konverzace • Pracovní – péče o zvířata	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: Ther are/arn't + some/any • fonetika: phonics (krátké samohlásky), hláskování, výslovnost číslovek do sta a zvířat • slovní zásoba: číslovky do sta, zvířata • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – představování se a rozhovor o zvířatech • psaní: popíše zvíře, používá správně velká písmena a tečky
MLUVENÍ - zapojí se do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného	Our things – osobní věci Oblast • Veřejná – tablety ve škole • Osobní – já a moje věci	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: přídavná jména přivlastňovací *our/their* • fonetika: phonics (*br,tr,fr)*, hláskování, osobní věci • slovní zásoba: osobní věci • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný

času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu PSANÍ - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře	• Společenská – sdílení • Pracovní – pracovní pomůcky	ústní projev – představuje svoje věci; • zpívá, nakreslí obrázek, vyrobí plakát o svých aktivitách • psaní: vytvoří krátký souvislý text popisující hodinky na obrázku, používá správně přídavná jména
	Sun and snow – počasí, příroda, roční období Oblast • Veřejná – pomoc handicapovaným • Osobní – co kdy dělám • Společenská – co dokáží slepí lidé • Pracovní – výroba jednoduché pomůcky	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: přítomný čas průběhový • fonetika: phonics (*sk,sm,sn,st*), hláskování, počasí, příroda, roční období • slovní zásoba: počasí, příroda, roční období • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – mluví o počasí; říká, co kdy dělá a ptá se na totéž ostatních; hraje hru, zpívá • psaní: napíše krátkou scénku o svém zážitku, používá vykřičník
	Seasons of fun – roční období a příslušné aktivity Oblast • Veřejná – cestování za poznáním • Osobní – co rád dělám • Společenská – poznávání nových míst	Jazykové prostředky a funkce mluvnice: like + -ing • fonetika: phonics (dlouhé a), hláskování, roční období a příslušné aktivity • slovní zásoba: roční období a příslušné aktivity • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – mluví o ročních obdobích a příslušných

	• Pracovní – hledání informací a doplnění tabulky, vytvoření plakátu	aktivitách; • pokládá otázky a odpovídá; hraje hru, zpívá, kreslí • psaní: vytvoří plakát popisující roční období; napíše text o vlastní zemi, používá nadpis
	How food grows – ovoce, zelenina Oblast • Veřejná – stravování • Osobní – co jím • Společenská – zdravá strava • Pracovní – v obchodě	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: would like + a/an/some • fonetika: phonics (dlouhé *i*), hláskování, ovoce, zelenina • slovní zásoba: ovoce, zelenina • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – mluví o ovoci a zelenině a o jejich pěstování; pokládá otázky a odpovídá; hraje scénku, zpívá, kreslí • psaní: vytvoří pozvánku na party, používá čárky
	Let's look inside – bydlení a nábytek Oblast • Veřejná – bydlení • Osobní – kde jsem byl, co se mi líbilo • Společenská – jak bydlí ostatní • Pracovní – navrhne	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: minulý čas prostý was/were • fonetika: phonics (dlouhé o a u), hláskování, bydlení a nábytek • slovní zásoba: bydlení a nábytek • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – vyjmenuje druhy nábytku, popíše místo, dle pokynů pokládá otázky a odpovídá; vyjádří souhlas a nesouhlas; hraje scénku, zpívá, kreslí – navrhne dům • psaní: napíše kamarádovi email, v němž popisuje svůj

	vybavení domu	den, dodržuje správnou formu psaní emailu
	Fantastic weekends – místa ve městě, instituce Oblast • Veřejná – místa pro rekreaci • Osobní – jak trávím víkendy • Společenská – rodinné aktivity • Pracovní – péče o věci, pořádek	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: minulý čas pravidelných sloves • fonetika: phonics (dlouhé e), hláskování, místa ve městě, instituce • slovní zásoba: místa ve městě, instituce • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – mluví o rodinných aktivitách, pokládá otázky a odpovídá; zpívá, kreslí • psaní: napíše kamarádovi o svém víkendu, používá příslovce času
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností.	Rozumí jednoduchým frázím a pokynům.	

5.ročník		
Požadované výstupy RVP	**Tematický okruh a komunikační situace**	**Učivo**
POSLECH S POROZUMĚNÍM - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu MLUVENÍ - zapojí se do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho	Welcome – opakování slovní zásoby At school – školní předměty, místnosti, činnosti Oblast • Veřejná – škola a volný čas • Osobní – výběr zájmového kroužku • Společenská – zájmové kroužky • Pracovní – co děláme ve škole	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: čas přítomný prostý i průběhový, good at/not good at + noun • fonetika: phonics (dlouhé *e,ee,ea*), hláskování, školní předměty, místnosti, činnosti • slovní zásoba: školní předměty, místnosti, činnosti • učí se, co dělat, když nerozumí slovu • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – recituje říkanku; hraje hru, zpívá • psaní: dokončí jednoduchý příběh, používá správně uvozovky
	At home together – povinnosti a volný čas, části bytu a domu Oblast • Veřejná –rodina • Osobní – můj oblíbený	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: frekvenční příslovce; How often do you… • fonetika: phonics (*cr, dr, gr)*, hláskování, • slovní zásoba: učí se, jak si zapamatovat nová slova;

samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu PSANÍ - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře	den • Společenská – rodinné aktivity • Pracovní –vytvoří dotazník	• povinnosti a volný čas, části bytu a domu • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – prezentace – můj robot; vyjmenuje své mimoškolní aktivity a mluví o tom, co dělá o víkendu; zpívá • psaní: popíše jednoduchým způsobem podle vzoru svůj oblíbený den, používá správně velká písmena a interpunkci
	Around town – místa a instituce ve městě Oblast • Veřejná – veřejné instituce • Osobní – chovám se správně • Společenská – spořádaný občan dodržuje pravidla • Pracovní – udržování pořádku	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: sloveso být v přítomném a minulém čase prostém; Wh-guestions • fonetika: phonics (dlouhé *u,o,ue)*, hláskování, • slovní zásoba: používá slovník; • místa a instituce ve městě • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – mluví o svých aktivitách v minulém čase; hraje scénku, zpívá, • psaní: s pomocí mind map vytvoří krátký souvislý text popisující události včerejšího dne
	Safari adventures – safari, jídlo, nádobí Oblast • Veřejná – ochrana	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: počitatelná a nepočitatelná podstatná jména, *some/any, How much/many, There is/are…* • fonetika: phonics (*ai x ea)*, hláskování,

	životního prostředí • Osobní – co se mi líbí • Společenská – společné plánování • Pracovní – vytvoří text na web	• slovní zásoba: jídlo, nádobí, safari; používání slovníku • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – plánuje cestu, předkládá návrhy; klade otázky a odpovídá; hraje hru, zpívá • psaní: doplní podle obrázků údaje do textu, používá dělení na odstavce
	My grandpa – rodina, hudební nástroje • Oblast • Veřejná – rodina • Osobní – na co hraji • Společenská – zájmy a koníčky • Pracovní –	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: čas minulý prostý pravidelných dějových sloves, *yes/no questions* • fonetika: phonics (*ai x ay*), hláskování, • slovní zásoba: rodina, hudební nástroje, • aktivní používání nového slova *dress up* • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – mluví o rodině; říká, co kdy dělal a ptá se na totéž ostatních; recituje, hraje hru, zpívá • psaní: napíše dle vzoru krátkou básničku o svých prarodičích, používá rým
	Under the sea – mořští živočichové Oblast • Veřejná – vztah ke zvířatům • Osobní – v čem jsem	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: stupňování přídavných jmen • fonetika: phonics (*ar x a*), hláskování, • slovní zásoba: mořští živočichové • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – sdělí informace o zvířatech, porovnává je;

	dobrý • Společenská – přátelství • Pracovní – práce s poznámkami	hraje scénku, zpívá; pokládá otázky a odpovídá • psaní: vytvoří text informačního charakteru podle poznámek
	Once upon a time – pohádky Oblast • Veřejná – tradiční kultura • Osobní – já a pohádky • Společenská – boj dobra a zla • Pracovní – psaní shrnutí	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: čas minulý nepravidelných sloves, příslovce, *Wh-questions* • fonetika: phonics (*y x ing*), hláskování • slovní zásoba: čas minulý nepravidelných sloves, příslovce • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – převypráví pohádku, hraje scény z pohádky; zpívá; pokládá otázky a odpovídá • psaní: stručně převypráví jeden odstavec z pohádky o Aladinovi
	Back in time objekty v historickém muzeu, materiály a předměty v domě, ZOO Oblast • Veřejná – kulturní instituce	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: there was/were • fonetika: phonics (*oy x oi*), hláskování, • slovní zásoba: objekty v historickém muzeu, • materiály a předměty v domě, ZOO • používá slovník • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný

	• Osobní – sebemotivace • Společenská – znalost historie • Pracovní – posuzování informací	ústní projev – mluví o ZOO; pokládá otázky a odpovídá; hraje scénku – imaginární návštěva, zpívá • psaní: ve třech větách popíše obrázek
	Sport for all – sportovní oblečení, vybavení, zdravé stravování Oblast • Veřejná – fyzická zdatnost • Osobní – sebereflexe • Společenská – sport pro všechny • Pracovní – spolupráce	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: have to/don't have to; Why…?; Because… • fonetika: phonics (*ou x ow*), hláskování, • slovní zásoba: sportovní oblečení, vybavení, • zdravé stravování • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev – zdravá strava; pokládá otázky a odpovídá; řekne, co musí a nemusí; hraje scénku, zpívá • psaní: napíše email, v němž popisuje svůj sportovní klub, dodržuje správnou formu psaní emailu
	Let's celebrate – názvy měsíců, psaní data, svátky, jazyky Oblast • Veřejná – svátky • Osobní – jak slavím svátky • Společenská – oslavy	Jazykové prostředky a funkce • mluvnice: *going to* • fonetika: phonics (*ir x ur*), hláskování, • slovní zásoba: názvy měsíců, psaní data, svátky, jazyky, • učení mimo třídu • komunikační funkce jazyka a typy textů: samostatný ústní projev - mluví o prázdninových plánech, pokládá

	svátků • Pracovní – šetření vodou	otázky a odpovídá; hraje hru, zpívá • psaní: napíše kamarádovi dopis o oslavě svátku, používá slova vyjadřující následnost first, then, after that, finally
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností.	Rozumí jednoduchým frázím a pokynům.	

Anglický jazyk – 2. stupeň				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Ročník**

POSLECH S POROZUMĚNÍM CJ-9-1-01 CJ-9-1-02 MLUVENÍ CJ-9-2-01 CJ-9-2-02	Rozumí základním informacím v krátkém poslechovém textu. Rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům. Na základě poslechu uspořádá obrázky, zaznamená informace do tabulky, vyplní tabulku. Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně. Odhadne význam mezinárodních slov. Na základě poslechu porovnává informace. Zapojí se do jednoduchých rozhovorů, sdělí jednoduchým způsobem základní informace, odpovídá na jednoduché otázky.	Gramatika: čas přítomný a minulý prostý – otázky; sloveso + ing slovesa pojící se s infinitivem s to; sloveso could/couldn't sloveso must/mustn't druhý a třetí stupeň dlouhých přídavných jmen sloveso should/shouldn't a sloveso let čas minulý průběhový vztažné věty nevypustitelné budoucí čas prostý podmínková věta – nulová podmínka čas předpřítomný prostý Samostatný ústní projev: mé zájmy a preference mluvení o škole dávání instrukcí – udávání směru	Blok aktivit – Svět Blok aktivit – Příroda Blok aktivit – Příběhy Blok aktivit – Technika	6.

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM CJ-9-3-01 CJ-9-3-02 PSANÍ CJ-9-4-01 CJ-9-4-02	Představí sám sebe druhé osobě v rozhovoru. Vyhledá v textu požadovanou informaci, má k dispozici vizuální oporu. Pracuje se slovníkem. Rozumí krátkému textu na dané téma. Rozumí jednoduchým radám a pokynům. Rozumí krátkým básničkám. Vyplní dotazník. Napíše krátký text na dané téma. Napíše shrnutí příběhu. Napíše dopis s radami.	preference ve volbě povolání moje představy o budoucím využití technologií jak používám vodu můj denní program, jídelníček Fonetika: Hláskování, výslovnost jednotlivých hlásek, slovní přízvuk Písemný projev: psaní zprávy, dopisu strukturované vyprávění vytvoření letáku pohádka – příběh informační text a jeho strukturování krátká básnička		

	Napíše krátkou pohádku. Napíše jednoduchý faktografický text. Napíše krátkou básničku, typu anagram. Napíše příběh podle obrázků.	psaní jednoduchého odborného textu s využitím diagramu Lexikologie: volnočasové aktivity hudební nástroje měsíce pohybové aktivity po městě, udávání směru názvy budov a institucí, popis krajiny zdraví, bolesti, choroby, zranění, názvy obchodů příroda a přírodní jevy technologie, věda a technika, vynálezy, přístroje části rostlin a zvířat využití vody, koloběh vody		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
POSLECH S POROZUMĚNÍM **CJ-9-1-01p** rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů **CJ-9-1-02p** rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby MLUVENÍ **CJ-9-2-01p** odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby ČTENÍ S POROZUMĚNÍM **CJ-9-3-01p** rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) PSANÍ **CJ-9-4-03p** reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby				

POSLECH S POROZUMĚNÍM CJ-9-1-01 CJ-9-1-02	Rozumí základním informacím v krátkém poslechovém textu - hledá specifickou informaci. Na základě poslechu upřesní získané informace. Na základě poslechu vyplní dotazník. Na základě poslechu zaznamená informace do tabulky. Na základě poslechu vypracuje související cvičení. Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně. Při poslechu zaznamenává klíčová fakta. Na základě poslechu odliší fakta a domněnky. Rozumí jednoduchým větám, které se vztahují k danému tématu.	GRAMATIKA Čas minulý prostý a průběhový Čas předpřítomný prostý Druhý stupeň přídavných jmen Trpný rod Čas budoucí prostý Podmiňovací způsob, první kondicionál Nepřímá řeč SAMOSTATNÝ ÚSTNÍ PROJEV Zájmy a preference Stylizovaný dialog Zhodnocení spolužáka u pohovoru. Zdvořilý rozhovor Strukturovaný text – rozhlasová reklama na	Blok aktivit – Svět Blok aktivit – Příroda Blok aktivit – Příběhy Blok aktivit – Technika	7.

MLUVENÍ CJ-9-2-01 CJ-9-2-02 CJ-9-2-03 ČTENÍ S POROZUMĚNÍM CJ-9-3-01	Zapojí se do jednoduchých rozhovorů, sdělí jednoduchým způsobem základní informace, odpovídá na jednoduché otázky. Používá zdvořilostní fráze. Vytvoří dialog ze hry. Vede jednoduchý dialog na dané téma. Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů – upřesňuje informace na dané téma. Představí sám sebe druhé osobě v rozhovoru, mluví o svých pocitech. Rozumí krátký textům, vyhledá požadovanou	výrobek Prezentace oblíbené písně Moje oblíbená kniha – prezentace Diskuse Pokládání otázek s cílem odhalení záhady FONETIKA Hláskování, slovní přízvuk Výslovnost nových slov Hledání rýmu PÍSEMNÝ PROJEV Krátká novinová reportáž Neformální text – deníkový zápis Text blogu Krátký článek do časopisu		

CJ-9-3-02 PSANÍ CJ-9-4-02	informaci, má k dispozici vizuální oporu. Rozumí krátkému adaptovanému textu. Rozumí jednoduchým radám a pokynům. Pracuje se slovníkem. Rozumí krátký textům, vyhledá požadovanou informaci, má k dispozici vizuální oporu. Rozumí jednoduchým informačním nápisům. Rozumí interview, vyhledá požadovanou informaci, má k dispozici vizuální oporu. Odhadne význam mezinárodních slov. Rozumí krátké pohádce. Rozumí textu internetové diskuse. Napíše krátký text založený	Vypravování Popis výrobního procesu Jednoduchý písňový text Shrnutí textu Psaní jednoduché úvahy, strukturovaný text, používání standardních frází LEXIKOLOGIE Krajina, venkovní sporty, rostliny a zvířata Historie Outdoorové aktivity Svět práce Cestování a doprava Výrobky, výroba Hudba Zdravé stravování Záhady a detektivní šetření		

CJ-9-4-03	na výpovědi účastníka mimořádné události. Napíše krátký text na základě otázek. Napíše krátký neformální text na dané téma. Napíše text k písni. Napíše krátkou scénku na dané téma. Napíše souvislý text dle obrázků. Napíše text dle písemných instrukcí. Napíše stručný obsah přečteného příběhu.			

POSLECH S POROZUMĚNÍM CJ-9-1-01 CJ-9-1-02 MLUVENÍ CJ-9-2-01	Rozumí základním informacím v krátkém poslechovém textu na dané téma. Na základě poslechu vypracuje související cvičení. Na základě poslechu zaznamená informace. Rozumí jednoduchým větám, které se vztahují k danému tématu. Rozumí jednoduchým větám, které se vztahují k vyprávění příběhů. Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností. Při poslechu zaznamenává klíčové informace. Zapojí do jednoduchých rozhovorů, odpovídá na jednoduché otázky, sdělí	GRAMATIKA Čas přítomný prostý a průběhový Gerundium Čas minulý prostý a průběhový Použití „while, when“ Stupňování příslovcí Čas předpřítomný Způsoby vyjadřování budoucnosti Reálná/ nereálná podmínka v přítomnosti Trpný a činný rod SAMOSTATNÝ ÚSTNÍ PROJEV Jednoduchá společenská konverzace Vedení dialogu – návrhy, odmítnutí, pozvání, žádosti, nabídky, vyjádření názoru Pokládání jednoduchých otázek	Blok aktivit – Svět Blok aktivit – Příroda Blok aktivit – Příběhy Blok aktivit – Technika	8.

CJ-9-2-02 CJ-9-2-03 ČTENÍ S POROZUMĚNÍM CJ-9-3-01	jednoduchým způsobem základní informace. Reaguje na otázky a pokyny učitele. Vede jednoduchý rozhovor na dané téma. Pokládá jednoduché otázky. Popíše cestu a zeptá se na cestu. Vyjadřuje svůj názor. Zapojí se do jednoduché společenské konverzace. Zapojí se do jednoduchých rozhovorů – upřesňuje informace na dané téma. Sdělí jednoduchým způsobem základní informace na dané téma. Vypráví krátký příběh. Stručně popíše navštívené místo. Popíše důležitou událost.	Rozhovor v obchodě, na nádraží Vyprávění příběhu Popis navštíveného místa FONETIKA Slovní přízvuk, větný přízvuk Výslovnost stažených tvarů Výslovnost jednotlivých hlásek Nepřízvučná slova PÍSEMNÝ PROJEV Osobní profil Jednoduchý osobní dopis, poděkování Popis nehody Článek do turistického průvodce Článek do časopisu		

CJ-9-3-02 PSANÍ CJ-9-4-01 CJ-9-4-02	Přednese plán akce/události. Vyhledá požadovanou informaci, má k dispozici vizuální oporu. Pracuje s výkladovým slovníkem. Rozumí krátkému jednoduchému textu na dané téma. Rozumí jednoduchým informacím a nápisům. Rozumí jednoduchým informacím v tabulce. Rozumí jednoduchému dotazníku. Vyplní základní informace o sobě do tabulky/ vyplní formulář.	Popis cesty Jednoduchá recenze na film Formální dopis Jednoduchý životopis LEXIKOLOGIE Sport, volnočasové aktivity IT technologie Sociální sítě Povolání Zvířata Přírodní úkazy Turismus Charita Vyjadřování množství Film Popis osoby Vyjadřování povinnosti, zákazu a rady Vyjadřování souhlasu a		

CJ-9-4-03	Vytvoří osobní profil. Napíše jednoduchý osobní dopis. Popíše nehodu. Napíše jednoduchý článek do turistického průvodce. Napíše jednoduchý článek do časopisu. Popíše cestu. Napíše jednoduchou recenzi na film. Napíše jednoduchý formální dopis. Stručně odpoví na dopis/ pohlednici. Napíše krátkou zprávu/ vzkaz. Odpoví na obdržený e-mail.	nesouhlasu		

POSLECH S POROZUMĚNÍM CJ-9-1-01 CJ-9-1-02 MLUVENÍ CJ-9-2-01	Rozumí základním informacím v krátkém poslechovém textu. Na základě poslechu zaznamená informace. Rozumí jednoduchým pokynům, instrukcím a otázkám. Rozumí jednoduchým větám, které se vztahují k danému tématu. Rozumí krátkému společenskému rozhovoru. Rozumí jednoduchému dialogu mezi lidmi na dané téma. Při poslechu zaznamenává klíčové informace. Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností. Zapojí se do jednoduchých rozhovorů, odpovídá na	GRAMATIKA Čas přítomný prostý Čas minulý prostý a průběhový Vazba „used to“ Otázka na podmět a předmět Čas předminulý Čas předpřítomný Vyjadřování budoucnosti Vztažná zájmena „Some/ any“ a jejich složeniny Reálná a nereálná podmínka v přítomnosti Gerundium a infinitiv Modální slovesa Nereálná podmínka v minulosti Trpný rod + otázky SAMOSTATNÝ ÚSTNÍ PROJEV Popis obrázku, fotografie	Blok aktivit – Svět Blok aktivit – Příroda Blok aktivit – Příběhy Blok aktivit – Technika	9.

CJ-9-2-02 CJ-9-2-03 ČTENÍ S POROZUMĚNÍM CJ-9-3-01 CJ-9-3-02	jednoduché otázky, sdělí jednoduchým způsobem základní informace. Reaguje na pokyny a otázky učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností. Jednoduchým způsobem vyjádří svůj názor/ zeptá se na názor druhého. Krátce hovoří na dané téma. Zhodnotí klady a zápory. Vypráví krátký příběh se zápletkou. Popíše fotografii, obrázek. Stručně popíše vzhled a charakter člověka. V textu vyhledá požadovanou informaci, má k dispozici vizuální oporu. Pracuje s výkladovým	Vyjadřování názoru a dotazy na názor druhého Pomoc v péči o životní prostředí Skládání a přijímání komplimentů týkajících se vzhledu Pozitiva a negativa povolání, hodnocení práce Vyprávění příběhu se zápletkou FONETIKA Spelling Větný přízvuk a melodie Výslovnost jednotlivých hlásek Slovní přízvuk Výslovnost stažených tvarů PÍSEMNÝ PROJEV Neformální dopis Jednoduchá recenze knihy Psaní eseje – vyjadřování		

PSANÍ CJ-9-4-01 CJ-9-4-02 CJ-9-4-03	slovníkem. Rozumí krátkému jednoduchému textu na dané téma. Rozumí jednoduchým informacím v novinách a časopisech. Rozumí jednoduché recenzi. Rozumí jednoduchému kvízu. Rozumí informacím na pozvánce. Rozumí jednoduchému inzerátu. Vyplní základní údaje v životopisu. Vyplní základní údaje o své osobě ve formuláři. Napíše neformální e-mail. Napíše jednoduchou recenzi knihy. Písemně vyjádří svůj názor	názoru Popis vzhledu a charakteru člověka Dopis – žádost o zaměstnání Vypravování – popis zločinu Životopis LEXIKOLOGIE Popis fotografie, obrázku Mezníky v životě člověka Literární druhy a žánry Ekologie Pochvaly a komplimenty Popis vzhledu a charakteru člověka Svět práce a peněz Právo a zákon Rady a hodnocení		

	v krátké eseji. Popíše vzhled a charakter člověka. Napíše žádost o zaměstnání. Napíše krátký příběh se zápletkou. Napíše stručný životopis. Napíše blog. Písemně odpoví na e-mail, dopis.			

Filipka

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

CJ-9-1-01p rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů

CJ-9-1-02p rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby

MLUVENÍ

CJ-9-2-01p odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

CJ-9-3-01p rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

CJ-9-4-03p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

5.1.3 Německý jazyk

5.1.3.1 Obsahové vymezení předmětu

Vyučovací předmět Německý jazyk se vyučuje v 8. a 9. ročníku a jeho cílem je osvojení si základů komunikace v němčině. Důraz je kladen na mluvenou podobu jazyka, konverzaci a základy psané formy němčiny. Cílem výuky němčiny je naučit žáky aktivně používat znalosti v konkrétních každodenních situacích.

Němčina je jazyk našich sousedé a děti se s ním tak mohou setkávat především při cestování do Rakouska či Německa nebo přes tyto země. Zároveň jde o jazyk, s kterým nás pojí dlouhá a zajímavá historie.

V osmém ročníku jde především o seznámení se s jazykem. Žáci se učí aktivním poslechem a mluvením o tom, co je zajímá a odpovídá jejich věku a schopnostem. Výuka gramatiky následuje až po poslechových a konverzačních začátcích. V hodinách je kromě výkladu, poslechu, četby, gramatiky, dialogů, reprodukce textu v písemné a ústní formě kladen důraz i na samostatnou práci žáků, používání internetu, práci se slovníkem a jiné vyhledávání informací.

Součástí výuky je i poznávání kultury a životního stylu obyvatel v německy mluvících zemích.

Žáci mají být schopni přeložit si základní fráze a slovíčka, která se běžně v jeho okolí vyskytují, dokáží se domluvit v německy mluvícím prostředí, dokáží reagovat na běžně používané otázky či pokyny a konverzovat o jednoduchých tématech.

Předmět směřuje ke zvládnutí úrovně A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

5.1.3.2 Organizační vymezení předmětu:

Organizačně je obsah předmětu vyučován v samostatných hodinách.

5.1.3.3 Časové vymezení:

8. ročník	3
9. ročník	3
Celkem	6

5.1.3.4 Začlenění průřezových témat:

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a sociální výchova	podporuje komunikativní, formulační a dialogické dovednosti; rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace	8. – 9.
Výchova demokratického občana	společenské chování, úcta k lidem, takt, tolerance probíraná témata: německý, rakouský a švýcarský politický systém	8. 9.
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	zařazení tematického projektu o roli Německa v sjednocené Evropě	9.
multikulturní výchova	poznávání života, kultury a tradic v německy mluvících zemích vede k vědomostem napomáhajícím porozumění kulturním odlišnostem mezi národy	8. – 9. 9.
environmentální výchova	promítne se v probíraných tématech: příroda, zvířata, roční období, doprava, životní prostředí apod.	8. – 9.
mediální výchova	využívání německých internetových stránek, výukových CDromů, pokyny při práci na PC v němčině, nabídka dětských knih a časopisů v němčině	8. – 9.

5.1.3.5 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

pochopení důležitosti umět komunikovat německy – pro další studium i praktický život, cestování
propojování probíraných témat a jazykových jevů,
ke stálému zdokonalování čtení,
čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací,
realizování vlastních nápadů, podněcujeme jejich tvořivost.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

nalézání pravidel, kterými se řídí probírané mluvnické jevy,
nacházení odlišností a chyb v jeho práci a zdůvodnění správného řešení,
dovednosti opsat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba,
řešení jednoduchých problémových situací v cizojazyčném prostředí,
ochotě mluvit německy s rodilým mluvčím či cizincem.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

porozumění jednoduchému sdělení v německém jazyce,
zformulování jednoduché myšlenky německy,
porozumění poslechu i textu v německém jazyce,
rozšiřování slovní zásoby skrze nabídku knih a časopisů,
využívání dovedností osvojených v německém jazyce k navázání kontaktu či vztahu.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

diskusi se spolužáky i pedagogy,
spolupráci v německy hovořících dvojicích nebo skupinkách na společném úkolu,
odvaze umět si v jednoduchých situacích vyžádat nebo poskytnout pomoc,
dodržování zásad slušného chování v německy mluvícím prostředí.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

získávání představy o zvycích v německy mluvících zemích a porovnávání je se zvyky našimi,
pochopení základních principů, na nichž spočívají zákony a společenské normy odlišných kultur,
zájmu o společenské dění v německy mluvících zemích,

Filipka

základnímu zájmu o společně dějiny Němců a Čechů.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

samostatné práci s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem, s internetovými překladači,
využívání německého jazyka k získávání informací z různých oblastí.

Kompetence digitální

Vedeme žáka k:

využívání nabídky výukových aplikací a programů při osvojování německého jazyka,
k využívání internetových zdrojů a počítačových her k osvojování němčiny (video, audio apod.),
využívání digitálních technologií pro usnadnění práce s textem,
využívání digitálních zdrojů informací a jejich kritickému hodnocení a výběru,
vytváření a sdílení digitálního obsahu v rámci vzdělávacích aktivit.

NĚMECKÝ JAZYK				
RVP výstupy (pro 8. a 9. třídu)	ŠVP výstupy (pro 8. a 9. třídu)	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Ročník
POSLECH S POROZUMĚNÍM žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	Pochopení a zodpovězení otázek k vlastní osobě (jméno, bydliště, věk, hobby) Základní informace a údaje k nejčastějších běžných situacích (kolik stojí kniha, jak daleko je bazén atd.)	8. třída Zvuková a grafická podoba jazyka (základy výslovnosti a psaní; abeceda; pozdravy, souhlas, nesouhlas; jednoduchá prosba, žádost) Mluvnice: Členy u podstatných jmen; 1. a 4. pád podst. jmen; přídavná jména; sloveso sein a haben; záporné zájmeno kein; časování pravidelných sloves; pořádek slov v německé větě; číslovky základní; Tematické okruhy slovní zásoby: domov a rodina škola, volný čas a povolání lidské tělo, zdraví a jídlo oblékání a nákupy obec a dopravní prostředky	VP Český jazyk Překlad Základy gramatiky Člověk a příroda: Reálie německy mluvících zemí Umění a kultura: Německé písně Člověk a společnost: Základní informace o politickém systému v Německu a Rakousku	8.

MLUVENÍ se zapojí do jednoduchých rozhovorů sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	Představit sebe a někoho známého Umět používat podzravy Dát informace v jednoduchých větách o známých věcech a vyjádřit, zda se mi líbí nebo ne Vyjádření souhlasu, nesouhlasu a omluvy Reagovat otázkami na informace Dokončit pomocí mimiky a gest hovor v případě, že chybí výrazy Vyjádřit se o svých koníčcích Sdělit základní informace o bydlišti Popsat základními prostředky všední den ve škole	kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), reálie německy mluvících zemí významná německá, rakouská a švýcarská města a místa Vídeň Škola u nás a v Německu 9. třída Zvuková a grafická podoba jazyka (formální, neformální pozdravy; rozvíjení správné výslovnosti a schopnosti rozlišit sluchem některé prvky; slovní a větný přízvuk; intonace) Mluvnice (základní gramatické struktury a typy vět; nepravidelná slovesa; předložky se 3. a 4. p.; přivlastňovací zájmena; slovesa s odlučitelnou předponou; zeměpisné názvy; způsobová slovesa; řadové číslovky; přímý a nepřímý pořádek slov ve větě; předložky se 3. a 4. pádem) Tematické okruhy slovní zásoby: domov a rodina	VP Český jazyk Překlad Základy gramatiky a gramatický jevů Člověk a příroda: Reálie německy mluvících zemí Názvy zvířat Umění a kultura: Němečtí	9.

		škola, volný čas a povolání lidské tělo, zdraví a jídlo oblékání a nákupy obec a dopravní prostředky kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), reálie zvířata příroda a počasí vztahy s přáteli, v rodině, ve škole, mezi národy komunikace přes internet německá literatura Berlín	skladatelé Německé písně Člověk a společnost: Základní informace o politickém systému ve Švýcarsku Střetávání Němců a Čechů – základní informace Role Německa v Evropě	

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	Přečíst kratší texty nahlas a pochopit je Získávat informace v krátkých, jednoduše formulovaných soukromých a veřejných všedních textů (e-maily, SMS, krátké dopisy, upozorňující tabule) Získávat podstatné informace z didaktických textů, podpořených přiměřenými jazykovými a metodickými pomůckami	Osobnosti z různých německo-mluvících zemí a ČR Německé osobnosti z Brna Virtuální návštěva ZOO Schönbrunnu Role Německa v Evropě		
PSANÍ vyplní základní údaje o sobě ve formuláři napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	Napsat ostatním jednoduchá sdělení (např. SMS, e-maily, pohlednice, blahopřání, pozvánku) Písemně popsat a vysvětlit jednoduché záležitosti vycházející z vlastní zkušenosti Doplnit zadaný textový rámec (např. profil vlastní osoby s údaji výšce, věku, barvě očí atd.)			

Filipka

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
8. ročník	9. ročník			
pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas	rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)			
sdělí své jméno a věk	reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby			
je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka				
rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování				
rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku)				
rozumí jednoduchým pokynům učitele				

5.2 Matematika a její aplikace

5.2.1 Vyučovací předmět: Matematika

5.2.1.1 Obsahové vymezení předmětu

1. stupeň

Předmět Matematika je vyučován ve všech ročnících prvního i druhého stupně. Cílem vyučování matematiky je rozvíjet v žácích přirozené matematické uvažování, tvořivé a logické myšlení, představivost a orientaci a schopnost aplikovat matematické znalosti při řešení reálných problémů. Škola nabízí výuku matematiky běžnou i Hejného metodou. Podle metody využívá třída příslušné učebnice a pracovní sešity doplněné o pracovní listy a materiály tvořené učiteli. Zásadní je v matematice manipulace s pomůckami a začleňování aktivit vázaných na reálný život.

Vyučování probíhá ve třech základních formách. Hlavní část vzdělávacího obsahu je směřována do soustředěné výuky, která probíhá v interiéru školy a žáci jednotlivých ročníků pracují převážně separovaně. Další vyučování matematiky se odehrává v centrech aktivit, kde převažuje práce ve skupinách. Zde je důležitým aspektem možnost volby obtížnosti úkolu a samostatná práce s minimálním zásahem učitele. Žáci jsou vedeni ke schopnosti zdravého sebehodnocení a mají možnost se rozvíjet podle aktuální úrovně matematické zdatnosti. Třetí formu tvoří učení venku, kde klademe důraz na učení se v reálných situacích a s reálnými předměty. Takto žáci pracují jeden den v týdnu a matematika v něm tvoří poměrnou část výuky dle rozvrhu.

2. stupeň

Cílem předmětu je vytvářet a rozvíjet matematickou gramotnost žáků. Schopnost užít matematické poznatky a dovednosti v reálných situacích i v dalších, zejména přírodovědně zaměřených předmětech.

Matematika rozvíjí zejména logické uvažování, přesné a jasně dané vyjadřování, paměť a prostorovou představivost. Učí pracovat pouze s nejpotřebnějšími údaji a zbylé hodnoty si na jejich základě odvodit.

Vzdělávací obsah předmětu je rozčleněn do čtyř tematických okruhů. První okruh, Číslo a proměnná, rozvíjí schopnost uvědoměle a vhodně aplikovat osvojené početní operace. Kromě samotného počítání vhodně podporuje i získávání číselných údajů pomocí měření, odhadů či zaokrouhlování. Okruh Závislosti, vztahy a práce s daty umožňuje porozumění a zobrazení změn reálných jevů pomocí tabulek, grafů, diagramů či vhodných, běžně dostupných, počítačových softwarů. Okruh Geometrie v rovině a prostoru představuje geometrické útvary. Popisuje jejich vzájemnou polohu, umožňuje rozpoznání jejich rozdílností, a vede k přesnému popisu jejich vlastností – výpočty obvodu, obsahu, objemu. Řeší polohové úlohy a problémy, které vycházejí z běžných životních situací. Rýsování vede k velmi jemné a přesné práci. Napříč všemi okruhy jdou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, kdy hledání jejích řešení vede k nutnosti uplatnění logického myšlení.

Filipka

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu je členěn do čtyř tematických okruhů.

- Čísla a početní operace – žáci se učí aritmetickým operacím a jejich užití v reálném životě. Počítají, odhadují, měří a zaokrouhlují.
- Závislosti, vztahy a práce s daty – žáci rozpoznávají změny a závislosti, které jsou projevem běžných jevů reálného světa. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek a grafů, učí se je zaznamenávat a konstruovat.
- Geometrie v rovině a prostoru – žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají vlastnosti útvarů, uvědomují si polohy objektů v rovině i v prostoru, porovnávají, odhadují, měří délku, určují obvod a obsah, zdokonalují svůj grafický projev.
- Nestandardní aplikační úlohy a problémy – žáci řeší problémové situace a úlohy z běžného života, poznávají a analyzují problém, třídí údaje, stanovují podmínky, provádějí situační náčrty, řeší logické úlohy.

5.2.1.2 Organizační vymezení předmětu:

Žáci v předmětu nejsou děleni do skupin. Výuka probíhá v kmenových učebnách. Organizačně je obsah předmětu vyučován v těchto blocích výuky:

• počáteční aktivizační část

• soustředěná část

• práce v bloku aktivit – blok Technika sdružující předměty informatika, pracovní činnosti a matematika

• výuka mimo školu

Žáci jsou pravidelně podněcováni k účasti na různých MO a jiných soutěžích.

5.2.1.3 Týdenní časová dotace:

1. ročník	5 hodin
2. ročník	5 hodin
3. ročník	4 hodiny
4. ročník	4 hodiny
5. ročník	4 hodiny

Filipka

6. ročník	4 hodiny
7. ročník	4 hodiny
8. ročník	4 hodiny
9. ročník	4 hodiny
Celkem	38 hodin

5.2.1.4 Začlenění průřezových témat

1. stupeň

Průřezová témata	Náměty a činnosti	ročník
Osobnostní a sociální výchova	sebehodnocení a vzájemné hodnocení práce ve skupinách rozvoj kritického myšlení hledání řešení pomocí diskuze práce s chybou	1. – 5.
Výchova demokratického občana	možnost volby aktivit a pomůcek prostor pro vlastní vyjádření a respektování názorů ostatních prezentace a obhajování vlastního postupu a názoru	1. – 5.
Enviromentální výchova	začlenění matematických úloh s enviromentálním obsahem v rámci projektů a v centrech aktivit	1. – 5.

2. stupeň

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a sociální výchova	- Úlohy, v nichž je nezbytná soustředěnost, trpělivost, cílevědomost, vytrvalost, tvořivost; - skupinové práce ve dvojici nebo v týmu; - didaktické hry s důrazem na dodržování pravidel; - práce s časem, úlohy (s případným grafickým zpracováním) zaměřené na organizaci vlastního času; - aktivity pro etické zvládání soutěže, konkurence; - úlohy pro podporu finanční gramotnosti.	6. – 9.
výchova demokratického občana	- Společná pravidla při práci a jejich dodržování; - zapojení diskusí a dialogů, tvorba a obhajování vlastního názoru.	6. – 9.
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	- Aktivity zaměřené na práci s daty pro srovnání života občanů v ČR s občany zemí s globálními problémy; - mezinárodní organizace v číslech; - práce s průměrem a mediánem, vhodnost použití a rozdíly těchto ukazatelů.	6. – 9.
multikulturní výchova	- Úlohy tematicky orientované touto problematikou, případné rozšíření o společnou diskusi; - úlohy zaměřené na finanční gramotnost, práce s ekonomikami jednotlivých států (upozornění na odlišnosti ve světě).	6. – 9.

Filipka

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
environmentální výchova	- Práce s mapami a podkladovými tabulkami; - čtení z tematických kartodiagramů a kartogramů (znečištění ovzduší, míra globálních katastrof, ekologická stopa, ochrana přírody atd.); - práce s grafy – třídění odpadu, recyklace, klimatická změna atd.	6. – 9.
mediální výchova	- Tvorba kvantitativního výzkumu (dotazníků po třídě i mimo) a představení úskalí při výběru výzkumného vzorku, případy vedoucí k tvorbě manipulativních sdělení; - práce s tištěnými a digitálními zdroji.	6. – 9.

5.2.1.5 Mezipředmětové vztahy – 1. stupeň:

Český jazyk, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Člověk a svět práce, Tělesná výchova,

5.2.1.6 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

1. stupeň

Kompetence k učení

rozvíjíme tak, že vedeme žáka k:

samostatné organizaci a řízení vlastního učení,
schopnosti rozumně posoudit dosaženou úroveň, definovat silné a slabé stránky, najít chyby a pracovat s nimi,
aktivnímu vyhledávání a třídění informací, dávání do souvislostí, systematizaci,
rozvoji logického a kritického myšlení, paměti a pozornosti,
umědomování si významu konkrétních probíraných jevů, motivaci a nadšení objevovat nové poznatky.

Filipka

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tak, že vedeme žáka k

rozpoznání a definici problému, samostatnému uvažování,
vytrvalosti v hledání správných postupů i v samotném řešení problémových situací,
hledání více různých řešení, ke konstruktivní diskuzi a sdílení výsledků,
hledání různých zdrojů informací, jejich srovnávání.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tak, že vedeme žáky

k dovednosti správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory,
k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků,
k plodné diskuzi, umění logicky argumentovat.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky

k efektivní spolupráci ve skupině, diskuzi, přijímání odlišných názorů, ohleduplnému a tolerantním jednání,
ke spoluvytváření pravidel při práci a jejich dodržování,
k přijímání vlastních chyb, budování zdravého sebevědomí, pozitivnímu přístupu k sobě i k okolí.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky

ke zodpovědnosti za vlastní učení a chování,
k uvědomování si významu matematického myšlení a vzdělání v životě a v zaměstnání.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky

k bezpečnému používání pomůcek, nástrojů a vybavení, důslednému dodržování nastavených pravidel, plnění povinností a závazků,
k základní orientaci v problematice financí a ekonomiky, zodpovědnému uvažování a zacházení s penězi, rozvoji etického podnikatelského myšlení.

2. stupeň

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k

důslednému plnění základních studijních povinností,
získávání pravidelných studijních návyků,
organizaci vlastních pomůcek a povinností, samostatnému, systematickému vedení zápisů,
pravidelnému opakování matematických symbolů a obecně užívaných termínů,
práci ve skupinách,

vlastnímu vyhledávání zdrojů informací,
práci se smysluplnými tématy spojenými s praktickým životem,
zájmu o kvalitní výsledek odvedené práce (přesnost, správnost),
udržení pozitivního přístupu k učení pravidelným zaváděním vhodných didaktických her,
pravidelnému sebehodnocení k posuzování vlastního pokroku a odhalování míst ke zlepšení,
práci s vlastní chybou jako důležitým prostředkem k učení.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k

řešení úloh od jednodušších po složitější,
práci s více možnými postupy řešení,
řešení problémových úloh vyžadujících logické myšlení, vlastní úsudek či zkušenosti,
samostatnosti a trpělivosti při plnění i složitějších úloh,
řešení úloh s více možnými, nebo žádnými, řešeními,
vlastní iniciativě a aktivnímu přístupu k výuce,
sebehodnocení, odhalení a odstranění překážek v učení.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k

přehlednému, logickému, písemnému projevu,
vrstevnickému učení, vzájemné podpoře pro pochopení látky,
práci s grafy, tabulkami a jinými sdělovacími prostředky (kartogramy, kartodiagramy),
práci s vhodnými počítačovými softwary.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k

komunikaci v různých rolích v rámci skupiny (vedení skupiny vs. následování pokynů atd.),
spoluvytváření pravidel, a jejich respektování, pro práci ve skupinách,
přiměřenému soutěžení, plnění matematických olympiád a třídních her,
vyjádření, obhájení a vysvětlení vlastních řešení zadaných úloh,
aktivnímu naslouchání ostatních,
sebedůvěře a sebereflexi,
pravidelné skupinové práci, plnění projektů či tvorbě prezentací.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

zodpovědnému plnění úkolů a povinností,
odpovědnosti za domácí přípravu,
uvědomování si významu matematického myšlení a vzdělání v životě a v zaměstnání,
zájmu o společenské dění ve škole, městě, regionu, např. pomocí slovních úloh.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

Filipka

zodpovědnosti, dodržování domluvených povinností (nošení úkolů),
práci s různými materiály i pomůckami,
vlastnímu zhodnocení výsledku práce vůči zadaným kritériím,
sebehodnocení, odhalování slabších stránek a samostatné vymýšlení plánů pro jejich zlepšení.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

získávání digitálních dat z různých zdrojů,
tvorbě přehledných tabulek a efektivnímu využívání matematických možností programu Excel,
grafické interpretaci dat (tvorba grafů, kartodiagramů, kartogramů),
prezentování vlastních měření pomocí programu powerpoint,
práce s různými mapovými portály při počítání měřítka,
zodpovědnému chování v digitálním prostředí a online prostoru.

MATEMATIKA 1. období			
Očekávaný výstup RVP:	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	Používá přirozená čísla do 20 k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	Používá přirozená čísla do 100 k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	Používá přirozená čísla do 1000 k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, zná a používá znaky nerovnosti, porovnává veličiny, rozumí pojmům větší, menší, největší, nejmenší.	Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, rozhoduje o rovnosti a nerovnosti veličin o různých objektech, zaznamenává odpovídajícím způsobem. Rozeznává desítky a jednotky, počítá po desítkách.	Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, rozeznává odpovídající řády, zapisuje a počítá po řádech.
Užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	Orientuje se a zobrazí celé číslo na číselné ose do 20, rozezná rozezná vzestupné	Orientuje se a zobrazí celé číslo na číselné ose do 100, sestaví jednoduchou číselnou osu, rozezná	Orientuje se a zobrazí celé číslo na číselné ose do 1000, sestaví jednoduchou číselnou osu.

MATEMATIKA 1. období			
Očekávaný výstup RVP:	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
	a sestupné uspořádání.	vzestupné a sestupné uspořádání.	
Provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	Sčítá a odčítá zpaměti v oboru do 20 bez přechodu přes desítku, sčítá a odčítá v oboru do 20 s přechodem přes desítku.	Sčítá a odčítá zpaměti v oboru do 20, sčítá a odčítá desítky v oboru do 100, sčítá a odčítá celá jednociferná i dvojciferná čísla v oboru do 100 s přechodem přes 10. Násobí čísly 0, 1, 2, 3, 4, 5 a 10.	Sčítá a odčítá zpaměti i písemně celá čísla v oboru do 1000. Násobí a dělí v oboru malé násobilky. Chápe a používá princip opravy – opačné operace. Chápe komutativnost násobení a sčítání.
Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	Řeší jednoduché slovní úlohy, znázorňuje je obrázkem a předměty. Tvoří jednoduché slovní úkoly bez grafického záznamu.	Řeší, tvoří, zapisuje a graficky znázorňuje jednoduché slovní úlohy.	Řeší, tvoří a zapisuje slovní úlohy v oboru do 1000.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření			

MATEMATIKA 1. období			
Očekávaný výstup RVP:	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
Porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20	Porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 5.	Porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 10. Pracuje s číselnou osou do 10.	Porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20. Orientuje se na číselné ose, rozezná vzestupnou a sestupnou řadu.
Čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100	Čte, píše a používá číslice v oboru do 5.	Čte, píše a používá číslice v oboru do 10.	Čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100
Zná matematické operátory + , − , = , < , > a umí je zapsat	Zná matematické operátory a pojmy pro + , − , =.	Zná a zapíše matematické operátory a pojmy pro + , − , =. Porovnává množství do 10, zná pojmy větší, menší, rovno, používá symboly >, <.	Dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání.
Sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20	Sčítá a odčítá s užitím názoru do 5.	Sčítá a odčítá s užitím názoru do 10. Používá číselnou osu.	Sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20., používá číselnou osu.

MATEMATIKA 1. období			
Očekávaný výstup RVP:	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
Řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 umí rozklad čísel v oboru do 20	Řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání do 5 s pomocí názoru.	Řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání do 10 s pomocí názoru. Rozkládá číslo do 10.	Řeší a znázorní jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání do 20 s pomocí názoru. Rozkládá číslo do 20.

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	Určí celé hodiny do 12.	Určí celé hodiny a půlhodiny, přečte digitální čas. Rozezná minulost, přítomnost a budoucnost.	Určí čas analogicky i digitálně. Zná a používá pojmy před a po, včera a zítra.
Popisuje jednoduché závislosti z praktického života	Rozumí základním vztahům v rodině. Modeluje jednoduchou reálnou situaci v tabulce či pomocí předmětů. Pracuje s penězi v oboru do 20.	Rozumí základním vztahům v širší rodině. Doplní jednoduché logické řady, popisuje jednoduché reálné situace. Pracuje s penězi v oboru do 100	Rozumí vztahům v širší rodině, popisuje jednoduché závislosti z praktického života, pracuje s penězi v oboru do 1000. Zaznamenává jednoduchou situaci do tabulky, schématu, obrázkem.

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	Orientuje se v jednoduché tabulce, schématu. Rozlišuje řádky a sloupce.	Zaznamenává jednoduché informace pomocí tabulek a schémat.	Doplňuje a čte tabulky, orientuje se v jednoduchých schématech, doplní číselnou řadu.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření			
Modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek	Modeluje příklady do 5 s využitím pomůcek.	Modeluje příklady do 10 s využitím pomůcek.	Modeluje příklady do 20 s využitím pomůcek.
Doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20			Doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20 s využitím manipulace s pomůckami.
Zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu	Orientuje se v prostoru, zná pojmy vpředu, vzady, před, za.	Orientuje se v prostoru, zná pojmy vpředu, vzadu, mezi, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpravo, vlevo.	Orientuje se v prostoru, řeší jednoduché úlohy na orientaci v prostoru.

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi	Pozná hodnotu drobných mincí.	Řeší jednoduché úkoly s drobnými mincemi.	Chápe důležitost základní finanční gramotnosti, zná význam peněz v životě.

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	Rozezná, pojmenuje, vymodeluje a určí základní vlastnosti u čtverce, obdélníku, trojúhelníku, kruhu. Pozná a pojmenuje tělesa válec, koule, krychle. Nachází zastoupení těchto tvarů a těles v reálném světě.	Rozvíjí znalosti o tvarech čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník a tělesech krychle, kvádr, koule, válec, jehlan. Zná pojmy vrchol, strana. Vytváří krychlové stavby podle modelu, plánku.	Určí počet vrcholů a stran, porovnává velikosti tvarů a těles, modeluje geometrické tvary a tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci.
Porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	Porovnává délky a velikosti odhadem a manipulací, seznamuje se s prací s pravítkem. Rozezná přímou a lomenou čáru	Používá různé jednotky z reálného světa k určení délky, seznamuje se s jednotkami metr a centimetr. Narýsuje přímku, úsečku podle pravítka. Určuje délku odhadem a měřením.	Zná a převádí základní jednotky délky, umí pracovat s pravítkem, narýsuje a pojmenuje přímku, polopřímku, úsečku dané délky, ohraničí ji body. Seznamuje se s obsahem plochy pomocí pokrývání základními čtverci.
Rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	Rozezná shodné a podobné útvary, dokreslí jednoduchý obrázek podle osy souměrnosti.	Rozvíjí představu o podobnosti a shodnosti. Do čtvercové sítě překresluje a dokresluje jednoduché	Rozezná jednoduché osově souměrné obrazce, vyznačí osu souměrnosti, přesně překresluje obrázek

		obrazce.	do čtvercové sítě
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření			
Pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit	Pozná a pojmenuje geometrické tvary čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník.	Pozná a pojmenuje geometrické tvary čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník a tělesa krychle, koule, kvádr.	Pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit, hledá jejich zástupce v reálném světě.
Rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují	Pozná přímou a křivou čáru.	Narýsuje přímou a křivou čáru, rýsuje přímku pomocí pravítka.	Rozezná a narýsuje přímku a úsečku, ví, jak se označují. Narýsuje, pojmenuje a spojí body.
Používá pravítko	Seznamuje se s pravítkem.	Rýsuje pomocí pravítka.	Rýsuje pomocí pravítka.

MATEMATIKA 2. období		
Očekávaný výstup RVP	**4. ročník**	**5. ročník**

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	Využívá komutativnost a asociativnost při sčítání a násobení.	Vědomě využívá komutativnost a asociativnost při písemném i pamětném počítání ke zjednodušení práce.
Provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	Dělí a násobí dvojciferné číslo jednociferným, písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí v oboru do 1 000 000, písemně dělí jednociferným dělitelem se zbytkem. Orientuje se v řádech do milionů.	Písemně sčítá a odčítá mimo obor do 1 000 000, písemně násobí víceciferným činitelema dělí dvojciferným dělitelem. Orientuje se v řádech do miliard, zapíše a čte číslo.
Zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	Zaokrouhluje na 10 až 1 000 000, provádí odhady výsledků.	Zaokrouhluje až na 1 000 000, zaokrouhluje destinná čísla na celá.
Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel. Hledá více možností řešení.	Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.

Modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	Manipulací s pomůckami a grafickým materiálem určuje část celku - polovina, třetina, čtvrtina.	S grafickou oporou zapisuje a čte zlomky, rozumí jejich vztahu k běžným situacím, užívá zlomky v jednoduchých úlohách.
Porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	Porovnává, sčítá a odčítá graficky znázorněné zlomky.	Porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
Přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	Uvědomuje si přítomnost necelých čísel na číselné ose.	Přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
Porozumí významu znaku „−“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	Seznamuje se s existencí záporných čísel pomocí situací z běžného života	Porozumí významu znaku „−“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		

Čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000	Čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100, orientuje se na číselné ose. Rozezná řády.	Čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000 . Rozkládá čísla do 100.
Sčítá a odčítá zpaměti i písemně dvouciferná čísla	Sčítá a odčítá zpaměti i písemně dvouciferná čísla s oporou pomůcek a číselné osy.	Sčítá a odčítá zpaměti i písemně dvouciferná čísla, bez přechodu i s přechodem.
Zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100	Vyjmenuje s názorem řady násobků čísel 2 až 5.	Zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100. Násobí a dělí v oboru malé násobilky. Řeší úlohy s pojmy n-krát více, n-krát méně.
Zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách	Provádí odhad výsledku jednoduchých úloh.	Zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách. Provádí odhad výsledku jednoduchých úloh.

Tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100	Tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení čísly 2 - 5 v oboru do 50.	Tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
Zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy	Znázorní a řeší jednoduché slovní úlohy, používá základní operace. Rozumí pojmům o n-více, o n-méně.	Zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy. Tvoří jednoduché slovní úlohy.
Rozeznává sudá a lichá čísla		Rozeznává sudá a lichá čísla.
Používá kalkulátor		Používá kalkulátor

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
Vyhledává, sbírá a třídí data	Vyhledává, sbírá a třídí data do jednoduchých tabulek a diagramů.	Vyhledává, sbírá a třídí data, rozumí pojmu průměr a počítá jej v úlohách z reálného života.
Čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy		Čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu Orientuje se a čte v jednoduché tabulce		Orientuje se v jednoduché tabulce, vyhledá a roztřídí jednoduchá data podle návodu.
Určí čas s přesností na čtvrthodiny, převádí jednotky času v běžných situacích		Určí čas s přesností na čtvrthodiny, převádí jednotky času v běžných situacích
Provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času		Provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času

Uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi		Uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi, má orientační představu o hodnotě peněz a zná jejich význam v životě.

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	Narýsuje a znázorní základní rovinné útvary čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici, užívá jednoduché konstrukce	Narýsuje a znázorní čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici, zná postup konstrukce pomocí pravítka a kružítka. Zná pojem úhlopříčka, pozná pravoúhlý, rovnostranný a rovnoramenný trojúhelník.
Sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	Sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry. Zná pojem obvod, propojuje jeho význam s realitou, spočítá obvod čtyřúhelníku.	Vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran.
Sestrojí rovnoběžky a kolmice	Pojmenuje rovnoběžky, různoběžky, kolmice. Hledá jejich zástupce v reálném světě.	Sestrojí rovnoběžky a kolmice

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	Určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě.	Vypočítá obsah čtverce a obdélníku, zná význam obsahu ploch. Užívá základní jednotky obsahu. Manipuluje s pomůckami pro rozvoj představy o sítích těles.
Rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	Rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary.	Určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru, načrtne ji do osově souměrného obrazce, zkonstruuje osu úsečky.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary	Pojmenuje a označí bod, přímku, polopřímku, úsečku, čtverec, obdélník, kružnici.	Znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary.
Měří a porovnává délku úsečky	Porovnává délky úseček odhadem a měřením.	Měří a porovnává délku úsečky.
Vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran		Vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran. Zná reprezentaci obvodu v realitě.

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU		
Sestrojí rovnoběžky a kolmice	Pojmenuje rovnoběžku a kolmici. Hledá jejich zástupce v reálném světě.	Sestrojí rovnoběžky a kolmice.
Určí osu souměrnosti překládáním papíru	Dokresluje jednoduché obrázky podle osy souměrnosti.	Určí osu souměrnosti překládáním papíru.
Pozná základní tělesa		Pozná a pojmenuje krychli, kvádr, válec, kužel.
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
Řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky		Řeší praktické slovní úlohy nestandardními postupy, logické úkoly, hlavolamy. Hledá více řešení.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření		
Řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech		Řeší praktické slovní úlohy nestandardními postupy, logické úkoly, hlavolamy.

Matematika – 2. stupeň				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Roč.**
ČÍSLO A PROMĚNNÁ, 6. TŘÍDA				
M – 9 – 1 – 01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu M – 9 – 1 – 02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor M – 9 – 1 – 04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, poměrem, desetinným číslem, zlomkem, procentem	- Zobrazí desetinné číslo na číselné ose. - Počítá s desetinnými čísly. - Porovnává desetinná čísla mezi sebou. - Pracuje se slovními úlohami s desetinnými čísly. - Převádí základní jednotky délky, hmotnosti a objemu. - Zaokrouhluje přirozená a desetinná čísla. - Odhaduje výsledky úloh. Odhady porovnává s výpočtem. - Vyjádří vztah části vůči celku pomocí desetinného čísla.	Desetinná čísla - zobrazení desetinných čísel - sčítání a odčítání desetinných čísel - porovnávání desetinných čísel - násobení a dělení desetinných čísel 10, 100 a 1 000 - násobení a dělení desetinných čísel přirozeným číslem - násobení a dělení desetinných čísel desetinným číslem - převod desetinného čísla na desetinný zlomek - slovní úlohy s desetinnými čísly	FY – popis fyzikálních veličin Z – práce s měřítkem mapy, práce s mapovými zdroji	6.

		- jednotky délky, hmotnosti a objemu - zaokrouhlování přirozených a desetinných čísel na určený řád - odhadování výsledků číselných operací		
M – 9 – 1 – 03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel.	- Rozumí pojmům násobek, dělitel, prvočíslo a číslo složené. - Prakticky využívá znaků dělitelnosti. - Rozloží číslo na součin prvočísel. - Určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel skupiny čísel.	Dělitelnost - prvočíslo a složené číslo - násobek a dělitel - nejmenší společný násobek - největší společný dělitel - číselné řady - slovní úlohy		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 1 – 01p písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem, pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek-část (zlomkem, desetinné číslo, procento), čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace M – 9 – 1 – 02p provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla	- Zobrazí desetinné číslo na číselné ose. - Počítá s desetinnými čísly. - Porovnává desetinná čísla mezi sebou. - Pracuje se slovními úlohami s desetinnými čísly. - Převádí základní jednotky délky, hmotnosti a objemu. - Zaokrouhluje přirozená a desetinná čísla. - Odhaduje výsledky úloh. Odhady porovnává s výpočtem.	Desetinná čísla - zobrazení desetinných čísel - sčítání a odčítání desetinných čísel - porovnávání desetinných čísel - násobení a dělení desetinných čísel 10, 100 a 1 000 - násobení a dělení desetinných čísel přirozeným číslem - převod desetinného čísla na desetinný zlomek - slovní úlohy s desetinnými čísly - jednotky délky, hmotnosti a objemu	FY – popis fyzikálních veličin Z – práce s měřítkem mapy, práce s mapovými zdroji	6.

		- zaokrouhlování přirozených a desetinných čísel na určený řád - odhadování výsledků číselných operací		

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY, 6. TŘÍDA				
M – 9 – 2 – 01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data M – 9 – 2 – 02 porovnává soubory dat M – 9 – 2 – 04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	- Vytváří a čte diagramy, tabulky, grafy. - Umí vytvořit tabulku, graf (sloupcový, koláčový, liniovy). - Vypočítá aritmetický průměr, medián, modus a zná rozdíly ukazatelů. - Umí vyhodnotit statistické šetření, vyvodit závěr.	Grafy, tabulky - čtení z grafu - tvorba základních tabulek a grafů - počítání aritmetického průměru - hledání dat - práce s kartogramy a kartodiagramy - výpočet průměru, modusu a mediánu, porozumění rozdílu - statistické šetření - vyhodnocování a vyvozování závěrů z šetření	Z – socioekonomická geografie	6. – 9.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 2 – 01p vyhledává a třídí data M – 9 – 2 – 02p porovnává data M – 9 – 2 – 04p vypracuje jednoduchou tabulku Užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu zvládá početní úkony s peněz	- Vytváří a čte diagramy.	Grafy, tabulky - čtení z grafu - tvorba jednoduché tabulky - hledání dat a třízení dat - práce s kartogramy a kartodiagramy	Z – socioekonomická geografie	6. – 9.

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU, 6. TŘÍDA				
M – 9 – 3 – 01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	- Pozná, pojmenujuje a symbolem označí úsečku, přímku, polopřímku, bod, rovnoběžku, různoběžku a kolmici. - Rozumí pojmu úhel dvou přímek. - Umí změřit délku úsečky, velikost úhlu a vše zapsat. - Zná typy úhlů (pravý, přímý, tupý, ostrý, vedlejší a vrcholový)	Lineární a rovinné útvary - úsečka, bod, přímka, polopřímka - vzájemná poloha dvou přímek - úhly - vyznačení úhlů v trojúhelníku, čtverci, obdélníku	Z – azimuty, zeměpisné souřadnice Z, Fy – sluneční soustava	6.
M – 9 – 3 – 02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	- Pozná základní rovinné útvary – trojúhelník. - Zná rozdílné druhy trojúhelníků.	Trojúhelník - rovnoramenný, rovnostranný, obecný, pravoúhlý, tupoúhlý, ostroúhlý - součet vnitřních úhlů trojúhelníku - trojúhelníková nerovnost		6.

M – 9 – 3 – 03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	- Narýsuje úhel dané velikosti. - Změří velikost úhlu a vhodně ji zapíše. - Sčítá a odčítá úhly graficky i početně. - Převádí jednotky velikosti úhlu. - Dopočítá úhel v rovinných útvarech.	Úhly - konstrukce - měření - sčítání a odčítání graficky i početně - jednotky úhlů - dopočítávání úhlů v rovinných útvarech	Z – azimuty, zeměpisné souřadnice Fy – úhlová rychlost, sluneční soustava	6.
M – 9 – 3 – 04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	- Vypočítá obsah a obvod čtverce, obdélníků, kruhu. - Zná základní vzorce pro výpočet, aktivně je používá a vhodně dosazuje. - Převádí jednotky délky a obsahu.	Obvod a obsah rovinných útvarů - obvod a obsah čtverce, obdélníku, kruhu - obvod trojúhelníku		6.

M – 9 – 3 – 06 načrtne a sestrojí rovinné útvary	- Narýsuje přímku, polopřímku, kolmici, rovnoběžku a různoběžku. - Narýsuje úsečku a její osu. - Narýsuje úhel a jeho osu. - Narýsuje čtverec, obdélník, trojúhelník a kruh dle zadání. - Dodržuje pravidla rýsování.	Konstrukce rovinných útvarů - náčrty, rýsování, měření - osa úsečky a úhlu pomocí kružítka - konstrukce trojúhelníku dle věty sss, sus, usu		6.
M – 9 – 3 – 08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	- Rozpozná osově a středově souměrné útvary. - Nalezne a zakreslí osy rovinných útvarů. - Rozumí pojmům vzor – obraz. - Umí zobrazit v osové a středové souměrnosti přímku, bod, trojúhelník a kružnici.	Shodnost, souměrnost - úsečka a její osa - úhel a jeho osa - samodružný bod, samodružná přímka - vzor – obraz - zobrazení v osové a středové souměrnosti přímky, bodu, trojúhelníku a kružnice	ČJ – architektonické slohy, baroko	6.

M – 9 – 3 – 09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	- Rozlišuje pojem rovina a prostor. - Rozliší kvádr a krychli. - Zná jejich vlastnosti.	Kvádr a krychle - rozpozná, načrtne - tělesová a stěnová úhlopříčka - objem a obsah (práce s jednotkami) - tvorba sítě - konstrukce tělesa ze sítě - rýsování - tělesa složená z krychlí (prostorová představivost)		6.
M – 9 – 3 – 10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	- Vypočítá objem a obsah kvádru a krychle. - Převádí jednotky obsahu a objemu.			
M – 9 – 3 – 11 načrtne a sestrojí sítě základních těles	- Pozná síť kvádru a krychle. - Sestrojí síť podle zadání. - Zkonstruuje ze sítě daná tělesa.			
M – 9 – 3 – 12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	- Načrtne a sestrojí obraz kvádru a krychle v rovině.			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 3 – 03p vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce	- Narýsuje úhel dané velikosti. - Změří velikost úhlu a vhodně ji zapíše. - Sčítá a odčítá úhly početně.	Úhly - konstrukce - měření - sčítání a odčítání početně - jednotky úhlů	Z – azimuty, zeměpisné souřadnice Fy – úhlová rychlost, sluneční soustava	6.
M – 9 – 3 – 04p vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu	- Vypočítá obsah a obvod čtverce, obdélníků, kruhu. - Zná základní vzorce pro výpočet, aktivně je používá a vhodně dosazuje.	Obvod a obsah rovinných útvarů - obvod a obsah čtverce, obdélníku, kruhu - obvod trojúhelníku		6.
M – 9 – 3 – 06p rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary	- Narýsuje přímku, polopřímku, kolmici, rovnoběžku a různoběžku. - Narýsuje úsečku a její osu. - Narýsuje úhel a jeho osu. - Narýsuje čtverec, obdélník, trojúhelník a kruh dle zadání. - Dodržuje pravidla rýsování.	Konstrukce rovinných útvarů - náčrty, rýsování, měření - osa úsečky a úhlu pomocí kružítka - konstrukce trojúhelníku dle věty sss, sus		

M – 9 – 3 – 08p sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osové souměrnosti	- Rozpozná osově a středově souměrné útvary. - Nalezne a zakreslí osy rovinných útvarů. - Rozumí pojmům vzor – obraz. - Umí zobrazit v osové a středové souměrnosti přímku, bod, trojúhelník a kružnici.	Shodnost, souměrnost - úsečka a její osa - úhel a jeho osa - samodružný bod, samodružná přímka - vzor – obraz - zobrazení v osové a středové souměrnosti přímky, bodu, trojúhelníku a kružnice	ČJ – architektonické slohy, baroko	6.
M – 9 – 3 – 10p vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce	- Vypočítá objem a obsah kvádru a krychle.	Kvádr a krychle - rozpozná, načrtne - objem a obsah (práce s jednotkami) - tvorba sítě - rýsování - tělesa složená z krychlí (prostorová představivost)		6.
M – 9 – 3 – 11p sestrojí sítě základních těles	- Pozná síť kvádru a krychle. - Sestrojí síť podle zadání.			
M – 9 – 3 – 12p načrtne základní tělesa, zobrazuje jednoduchá tělesa	- Načrtne a sestrojí obraz kvádru a krychle v rovině.			
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY, 6. TŘÍDA				

M – 9 – 4 – 01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různé řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	- Řeší logické a číselné řady. - Řeší číselné a obrázkové analogie.	Logické úlohy, hádanky - netradiční úlohy - šifry - prostorové hádanky a rébusy - logické úlohy		6. – 9.
M – 9 – 4 – 02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	- Řeší logické a netradiční geometrické úlohy.			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 4 – 01p samostatně řeší praktické úlohy, hledá různá řešení předložených situací	- Řeší logické a číselné řady. - Řeší číselné a obrázkové analogie.	Logické úlohy, hádanky - netradiční úlohy - šifry - prostorové hádanky a rébusy - logické úlohy		6. – 9.
M – 9 – 4 – 02p aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí, využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh	- Řeší logické a netradiční geometrické úlohy.			

ČÍSLO A PROMĚNNÁ, 7. TŘÍDA				
M – 9 – 1 – 01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve počtech druhou mocninu a odmocninu	- Rozlišuje kladné a záporné hodnoty čísel. - Zaznačí celá čísla na číselné ose. - Počítá s celými čísly. - Rozumí pojmu absolutní hodnota a umí ji určit. - Rozumí pojmu racionální číslo. - Umí porovnat libovolná racionální čísla. - Počítá s racionálními čísly. .	Celá čísla - kladná a záporná, vyznačení na číselné ose - porovnání celých čísel - absolutní hodnota - sčítání, odčítání, násobení a dělení - slovní úlohy Racionální čísla - pojem racionální čísla - porovnání racionálních čísel (číselná osa) - sčítání, odčítání, násobení a dělení - slovní úlohy	Fy – celá záporná čísla, teplota	7.

M – 9 – 1 – 04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	- Chápe zlomek, desetinné číslo jako část celku. - Pozná zlomek a umí jej zobrazit. - Upravuje zlomky rozšiřováním a krácením. - Počítá se zlomky. - Pracuje se smíšenými čísly a nepravými zlomky. - Řeší slovní úlohy se zlomky, racionálními čísly a celými čísly	Zlomky - zobrazení - porovnávání - sčítání, odčítání, násobení a dělení - krácení, rozšiřování - smíšená čísla, nepravé zlomky		

M – 9 – 1 – 05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem, pracuje s měřítky map a plánů M – 9 – 1 – 04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	- Rozumí dělení celku na části v určitém poměru. - Chápe poměr. - Umí pracovat s měřítky zmenšení a zvětšení. - Užívá poměr ke kvantitativnímu vyjádření celek-část. - Vypočítá úlohy na měřítko mapy a plánů. - Rozpozná přímou a nepřímou úměrnost. - Pomocí trojčlenky počítá úlohy na přímou a nepřímou úměrnost.	Poměr - úlohy s využitím poměru - postupný a převrácený poměr - zvětšení či zmenšení dle poměru - měřítko mapy a plánu Trojčlenka - přímá a nepřímá úměrnost - slovní úlohy	Z – měřítko mapy a plánu	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 1 – 05p používá měřítko map a plánů, zvládá orientaci na číselné ose	- Rozumí dělení celku na části v určitém poměru. - Umí pracovat s měřítky zmenšení a zvětšení. - Vypočítá úlohy na měřítko mapy.	Poměr - úlohy s využitím poměru - zvětšení či zmenšení dle poměru - měřítko mapy a plánu		7.

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY, 7. ROČNÍK				
M – 9 – 2 – 03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	- Rozpozná přímou a nepřímou úměrnost. - Pomocí trojčlenky počítá úlohy na přímou a nepřímou úměrnost.	Přímá a nepřímá úměrnost - rozlišení případu přímé a nepřímé úměrnosti Trojčlenka - přímá a nepřímá úměrnost - slovní úlohy	Fy – přímá a nepřímá závislost veličin, pohyb přímočarý	7.
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU, 7. TŘÍDA				
M – 9 – 3 – 02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	- Rozlišuje základní geometrické útvary a jejich charakteristické vlastnosti. - Určuje vrcholy, strany a úhly.	Rovinné útvary - n-úhelníky, čtverec, obdélník, trojúhelník, rovnoběžník, lichoběžník - vrcholy, strany, úhly		7.
M – 9 – 3 – 04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	- Vypočítá obvod a obsah trojúhelníku, rovnoběžníku, lichoběžníku.	Obsah a obvod - trojúhelník, rovnoběžník, lichoběžník		7.

M – 9 – 3 – 06 načrtne a sestrojí rovinné útvary M – 9 – 3 – 07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	- Chápe smysl vět o shodnosti trojúhelníků a používá je při řešení úloh. - Načrtne a sestrojí trojúhelník, rovnoběžník a lichoběžník.	Trojúhelník - věty o shodnosti - konstrukce - výška, těžnice - osa stran a úhlů Čtyřúhelníky, mnohoúhelníky - konstrukce	Př – šestiúhelníkový fenomén v přírodě	

M – 9 – 3 – 09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti M – 9 – 3 – 10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles M – 9 – 3 – 11 načrtne a sestrojí sítě základních těles M – 9 – 3 – 13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	- Rozlišuje pojem rovina a prostor. - Pozná a popíše hranol. - Umí sestrojit síť hranolu. - Vypočítá objem a povrch hranolu.	Hranoly - definice, příklady v okolí - části hranolu - náčrt a sestrojení sítě - objem a povrch		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 3 – 04p vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka a kruhu	- Vypočítá obvod a obsah trojúhelníku.	Obsah a obvod - trojúhelník		7.
M – 9 – 3 – 06p rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary	- Načrtne a sestrojí trojúhelník, rovnoběžník a lichoběžník.	Trojúhelník - konstrukce - výška, těžnice - osa stran a úhlů Čtyřúhelníky, mnohoúhelníky - konstrukce	Př – šestiúhelníkový fenomén v přírodě	7.
M – 9 – 3 – 11p načrtne a sestrojí sítě základních těles	- Rozlišuje pojem rovina a prostor. - Pozná a popíše hranol. - Umí sestrojit síť hranolu.	Hranoly - definice, příklady v okolí - části hranolu - náčrt a sestrojení sítě		

ČÍSLO A PROMĚNNÁ, 8. TŘÍDA				
M – 9 – 1 – 01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	- Rozumí pojmům mocnina a odmocnina. - Určí druhou a třetí mocninu libovolného čísla. - Umí určit odmocniny pomocí kalkulačky či tabulek.	Mocniny a odmocniny - porozumění významu - druhá a třetí - práce s kalkulačkou, tabulkami - slovní úlohy - zápis čísla v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti (převody jednotek)	Fy – převody jednotek	8.
M – 9 – 1 – 04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) M – 9 – 1 – 06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	- Chápe vyjadřování části celku pomocí procent. - Vypočítá procento jako setinu celku. - Vypočítá procentovou část, je-li dán základ a počet procent. - Vypočítá základ, je-li dána procentová část a počet procent. - Vypočítá počet procent, je-li dána procentová část a základ.	Procenta - procenta a promile - procentová část - dopočítání základu, známe-li procentovou část a počet procent - slovní úlohy (finanční gramotnost)		8.

M – 9 – 1 – 07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	- Zapíše text pomocí výrazů s proměnnými. - Vypočítá hodnotu algebraického výrazu dosazením za proměnnou. - Rozumí a definuje pojem mnohočlen. - Sčítá, odčítá a násobí mnohočleny. - Upraví výraz vytíkáním před závorku. - Používá algebraické vzorce k úpravám výrazů.	Proměnné a výrazy - slovní text pomocí výrazů s proměnnými - pojem mnohočlen - sčítání, odčítání a násobení mnohočlenů - rozklad mnohočlenů na součin - úprava výrazu vytýkáním před závorku - algebraické vzorce k snadné úpravě výrazů		8.
M – 9 – 1 – 08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	- Chápe vztah a zápis rovnosti, zná její vlastnosti. - Rozumí pojmu kořen rovnice. - Využívá ekvivalentní úpravy při řešení rovnic. - Provádí zkoušku správnosti řešení. - Užívá řešení lineárních rovnic v praxi.	Lineární rovnice - rovnost, vlastnosti rovnosti - kořen rovnice - ekvivalentní úpravy - zkouška - vyjádření neznámé ze vzorce - slovní úlohy z praxe		8.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 1 – 06p řeší jednoduché úlohy na procenta	- Chápe vyjadřování části celku pomocí procent. - Vypočítá procento jako setinu celku. - Vypočítá procentovou část, je-li dán základ a počet procent. - Vypočítá základ, je-li dána procentová část a počet procent. - Vypočítá počet procent, je-li dána procentová část a základ.	Procenta - procenta a promile - procentová část - dopočítání základu, známe-li procentovou část a počet procent - slovní úlohy (finanční gramotnost)		8.

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU, 8. TŘÍDA				
M – 9 – 3 – 01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku M – 9 – 3 – 04 odhaduje a vypočítá obvod a obsah základních rovinných útvarů	- Chápe vztahy mezi stranami v pravoúhlém trojúhelníku a používá je při řešení úloh. - Zná pojmy kruh, kružnice, půlkruh, výseč, poloměr a průměr. - Určí vzájemnou polohu přímky a kružnice. - Určí vzájemnou polohu dvou kružnic. - Zná a užívá Tháletovu větu. - Vypočítá obsah a obvod kruhu (kružnice).	Pythagorova věta - porozumění - aplikování Rovinné útvary - kruh, kružnice, půlkruh, výseč - poloměr a průměr kruhu, tečna, sečna - polohové vztahy kružnice a přímky - polohové vztahy dvou kružnic - Tháletova věta - obsah a obvod kruhu (kružnice)		8.

M – 9 – 3 – 05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	- Charakterizuje útvary pomocí množin bodů dané vlastnosti. - Využívá poznatku o Thaletově kružnici při konstrukčních úlohách. - Využívá množin bodů dané vlastnosti k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh.	Množiny bodů - sestrojení množiny bodů dané vlastnosti - konstrukční úlohy na trojúhelník, rovnoběžník a lichoběžník - konstrukční úlohy, Tháletova věta		8.
M – 9 – 3 – 09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti M – 9 – 3 – 10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles M – 9 – 3 – 11 načrtne a sestrojí sítě základních těles M – 9 – 3 – 12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	- Pozná, definuje a pojmenuje části válce. - Vypočítá obsah a objem válce (dopočítá potřebné údaje). - Sestrojí síť válce. - Načrtne obraz válce.	Válec - definice, pojmenování částí - výpočet obsahu a objemu - sestrojení sítě - náčrt obrazu		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 3 – 10p vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce M – 9 – 3 – 11p sestrojí sítě základních těles M – 9 – 3 – 12p načrtne základní tělesa, zobrazuje jednoduchá tělesa	- Pozná, definuje a pojmenuje části válce. - Vypočítá obsah a objem válce (dopočítá potřebné údaje). - Sestrojí síť válce. - Načrtne obraz válce.	Válec - definice, pojmenování částí - výpočet obsahu a objemu - sestrojení sítě - náčrt obrazu		8.
ČÍSLO A PROMĚNNÁ, 9. TŘÍDA				
M – 9 – 1 – 06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	- Chápe pojmy peníze, inflace, úrok, jednoduché a složené úrokování, daň. - Vypočítá úrok z dané jistiny. - Vypočítá úrok z úroku.	Finanční matematika - jednoduché úroky - složené úroky - daň - inflace		9.

M – 9 – 1 – 07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	- Upravuje lomené výrazy a určuje podmínky, za kterých má výraz smysl. - Krátí, rozšiřuje a provádí početní operace s výrazy.	Lomené výrazy - krácení a rozšiřování - sčítání a odčítání - násobení a dělení - složené lomené výrazy		9.
M – 9 – 1 – 08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	- Řeší soustavy rovnic metodou sčítací a dosazovací. - Určí podmínky, za kterých mají rovnice smysl. - Umí převést řešení soustavy rovnic na řešení jedné lineární rovnice. - Používá rovnice k řešení slovních úloh. - Převede rovnici s neznámou ve jmenovateli na rovnici lineární.	Lineární rovnice - sčítací a dosazovací metoda - převod soustavy rovnic do lineární - slovní úlohy Rovnice s neznámou ve jmenovateli - převod na lineární - slovní úlohy		9.
M – 9 – 1 – 09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá	- S užitím soustavy rovnic řeší slovní úlohy o pohybu, o společné práci a o směsích.			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 1 – 06p řeší jednoduché úlohy na procenta	- Chápe pojmy peníze, inflace, úrok, jednoduché a složené úrokování, daň. - Vypočítá úrok z dané jistiny.	Finanční matematika - jednoduché úroky - daň - inflace		9.

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY, 9. TŘÍDA				
M – 9 – 2 – 01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data M – 9 – 2 – 04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem M – 9 – 2 – 05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	- Chápe funkce jako závislost proměnných. - Rozezná funkční vztah od jiných vztahů. - Určí definiční obor a obor hodnot. - Dokáže sestrojit graf funkce i ve vhodných softwarech. - Určí vlastnosti funkce (klesající, rostoucí). - Umí zapsat funkci rovnicí, tabulkou. - Pro řešení úloh vhodně používá lineární lomenou funkci. - Zná a při řešení úloh z praxe využívá goniometrických funkcí.	Funkce - funkční vztahy - definiční obor, obor hodnot - slovní úlohy z praxe - klesající a rostoucí funkce - zapsat funkci rovnicí - tvorba tabulek a grafů funkce - přímá a nepřímá úměrnost - lineární funkce - kvadratická funkce - goniometrické funkce		9.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 2 – 04p vypracuje jednoduchou tabulku	- Určí definiční obor a obor hodnot. - Třídění a zápis dat do tabulky, tvorba grafů ve vhodných softwarech.			9.
Geometrie v rovině a v prostoru, 9. třída				
M – 9 – 3 – 07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	- Určí podobné útvary v rovině. - Vypočítá poměr podobnosti. - S využitím vět o podobnosti sestrojí rovinný útvar.	Podobnost trojúhelníků - věty o podobnosti - využití podobnosti - poměr podobnosti		9.

M – 9 – 3 – 09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti M – 9 – 3 – 10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles M – 9 – 3 – 11 načrtne a sestrojí sítě základních těles M – 9 – 3 – 12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	- Definuje jehlan, kužel a kouli a uvede příklady z praxe. - Vypočítá objem a povrchu jehlanu, kužele a koule. - Načrtne síť a obraz jehlanu a kužele.	Jehlan, kužel, koule - definice, příklad z praxe - objem a obsah - náčrt sítě - náčrt obrazu		
M – 9 – 3 – 13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	- Aplikuje znalosti o vlastnostech těles a vzorců na úlohy z praxe. - Úlohy z praxe řeší s užitím matematického aparátu.			
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
M – 9 – 3 – 12p čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům	- Pozná náčrty a sítě základních těles.	- kvádr, krychle, koule, válec, jehlan, kužel		9.

5.3 Informatika

5.3.1 Informatika

5.3.1.1 Obsahové a organizační vymezení

Předmět informatika je vyučován od 3. ročníku. Hlavní důraz je kladen na rozvíjení informatického myšlení, abstraktního myšlení a na schopnosti algoritmizace. Praktické činnosti, tedy práci s daty a používání aplikací, vnímáme jako prostředek k získávání zkušeností, aby žák mohl poznávat, jak funguje počítač a jak zpracovává data, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší. Škola klade důraz na rozvíjení digitálních kompetencí v ostatních předmětech a k tomu informatika přispívá významným dílem. Výuka je orientována činnostně, kdy jsou žáci aktivní, jsou vedeni k objevování, experimentování, ověřování svých myšlenek a nápadů, a k diskusím. Žáci při výuce řeší problémy, spolupracují a pracují projektově. Na druhém stupni tvoří významnou část výuky témata Kódování a šifrování dat a Programování.

Výuka probíhá s notebooky nebo s dotykovými zařízeními, ale i bez technických pomůcek, jen s využitím psacích a kreslicích potřeb. Některá témata se tedy vyučují bez počítače. Notebooky (mobilní učebna) se používají při výuce přímo v kmenových učebnách s připojením k internetu.

V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích či týmech, aby docházelo k diskusi a spolupráci. Žák, dvojice nebo tým pracují individuálním tempem. Není kladen důraz na pamětné učení a prosté opakování získaných poznatků či jejich testování.

Všichni žáci mají pro práci v informatice k dispozici osobní profily na platformě Microsoft O365 (JPrijmeni@skolafilipka.cz) a od druhého stupně i na platformě Google Classroom (JPrijmeni@skolapribehem.cz), pro práci ve škole i doma. Pro doplnění požadovaného standardu výuky ve vzdělávací oblasti Informatika integrujeme do výuky dotyková zařízení, pomůcky na výuku programování – robotické stavebnice a micro:bity, moderní periferie, vč. 3D tiskáren či možnost využití vlastních mobilních zařízení ve výuce (BYOD).

Vyučovací předmět Informatika má podle rozvržení v RVP tyto vzdělávací oblasti:

Ovládání digitálního zařízení, počítače a práce ve sdíleném prostředí

Práce s daty

Kódování a šifrování

Programování

Informační systémy

Filipka

5.3.1.2 Týdenní časová dotace:

3. ročník	1 hodina	7. ročník	1 hodina
4. ročník	1 hodina	8. ročník	1 hodina
5. ročník	1 hodina	9. ročník	1 hodina
6. ročník	1 hodina	celkem	7 hodin

5.3.1.3 Mezipředmětové vztahy:

Český jazyk, Anglický jazyk, Matematika, Náš svět, Fyzika, Zeměpis, Pracovní činnosti, Hudební výchova, Výtvarná výchova

5.3.1.4 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata	Náměty a činnosti	ročník
Osobnostní a sociální výchova	- práce s informačními zdroji na internetu, nabídka tematických webových stránek	4., 5., 6. – 9.
Výchova demokratického občana	- práce s informačními zdroji na internetu, nabídka tematických webových stránek	5., 6. – 9.
Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech	- práce s informačními zdroji na internetu, nabídka tematických webových stránek	5., 6. – 9.
Multikulturní výchova	- práce s informačními zdroji na internetu, nabídka tematických webových stránek	5., 6. – 9.
Environmentální výchova	- práce s informačními zdroji na internetu, nabídka tematických webových stránek	3., 4., 5., 6. – 9.
Mediální výchova	- práce s informačními zdroji na internetu, nabídka tematických webových stránek	4., 5., 6. – 9.

Filipka

Průřezové téma realizované při výuce informatiky je Mediální výchova (kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, tvorba mediálního sdělení).

5.3.1.5 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách informatiky uplatňovány tyto společné postupy:

Kompetence k učení

Vedeme žáka k:

používání vhodných učebních a jiných zdrojů,
aktivnímu přístupu k problému,
spolupráci se spolužáky,
kontrole správnosti řešení,
nalezení a opravení chyby,
vhodnému prožívání úspěchu.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáka k:

kladení správných otázek k věci,
volbě vhodných postupů při řešení úkolů,
rychlému odhadu výsledku,
samostatnému vyhledávání informací.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáka k:

vzájemné komunikaci se spolužáky při řešení daného úkolu,
využívání názoru a svých zkušeností,
naslouchání při prezentaci řešení druhých žáků.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáka k:

práci ve skupině, kde přejímá svoji roli, respektuje společně dohodnutá pravidla a odmítá vše, co narušuje práci skupiny.

Kompetence pracovní

Vedeme žáka k:

důslednému dodržování pravidel,
správnému používání materiálů, techniky, vybavení,
snaze o hodnocení, sebehodnocení,
přesnosti při zpracování úkolu,
odpovědnosti za výsledek vlastní práce.

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Tematický celek: Ovládání digitálního zařízení; 3. a 4. ročník			
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	Žákyně/žák: pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží edituje digitální text, vytvoří obrázek přehraje zvuk či video uloží svoji práci do souboru, otevře soubor používá krok zpět, zoom řeší úkol použitím schránky dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením	Digitální zařízení Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace Ovládání myši Kreslení čar, vybarvování Používání ovladačů Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) Kreslení bitmapových obrázků Psaní slov na klávesnici Editace textu Ukládání práce do souboru Otevírání souborů Přehrávání zvuku	
Tematický celek: Práce ve sdíleném prostředí; 3. a 4. ročník			
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Žákyně/žák: • uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání	Využití digitálních technologií v různých oborech Ergonomie, ochrana digitálního	

I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	rodičů • najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci • propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí • pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj • při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace • rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého	zařízení a zdraví uživatele Práce se soubory Propojení technologií, internet Sdílení dat, cloud Technické problémy a přístupy k jejich řešení	
Očekávané výstupy RVP	**Očekávané výstupy ŠVP**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**
Tematický celek: Úvod do kódování a šifrování dat a informací; 3. a 4. ročník			
I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu	Žákyně/žák: sdělí informaci obrázkem předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel zakóduje/zašifruje a dekóduje/dešifruje text	Piktogramy, emoji Kód Přenos na dálku, šifra Pixel, rastr, rozlišení Tvary, skládání obrazce	

	zakóduje a dekóduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček		

Očekávané výstupy RVP	**Očekávané výstupy ŠVP**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**
Tematický celek: Úvod do práce s daty; 5. ročník			
I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	Žákyně/žák: • pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech • doplní posloupnost prvků • umístí data správně do tabulky • doplní prvky v tabulce • v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný	Data, druhy dat Doplňování tabulky a datových řad Kritéria kontroly dat Řazení dat v tabulce Vizualizace dat v grafu	
Tematický celek: Základy programování – příkazy, opakující se vzory; 5. ročník			
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů I-5-2-02 popíše jednoduchý	Žákyně/žák: • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví	Příkazy a jejich spojování Opakování příkazů	

problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	program pro ovládání postavy • v programu najde a opraví chyby • rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát • vytvoří a použije nový blok • upraví program pro obdobný problém	Pohyb a razítkování Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy Vlastní bloky a jejich vytváření Kombinace procedur	
Tematický celek: Úvod do informačních systémů; 5. ročník			
I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	Žákyně/žák: • nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky • určí, jak spolu prvky souvisí	Systém, struktura, prvky, vztahy	
Tematický celek: Základy programování – vlastní bloky, náhoda; 5. ročník			
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	Žákyně/žák: • v blokově orientovaném	Kreslení čar Pevný počet opakování	

I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	programovacím jazyce sestaví program řídící chování postavy • v programu najde a opraví chyby • rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát • rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj • vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky • přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky • rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit • cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů	Ladění, hledání chyb Vlastní bloky a jejich vytváření Změna vlastností postavy pomocí příkazu Náhodné hodnoty Čtení programů Programovací projekt	
Tematický celek: Úvod do modelování pomocí grafů a schémat; 5. ročník			
I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu	Žákyně/žák: • pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty • pomocí obrázku znázorní jev • pomocí obrázkových modelů řeší	Graf, hledání cesty Schémata, obrázkové modely Model	

	zadané problémy		
Tematický celek: Základy programování – postavy a události; 5. ročník			
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro řízení pohybu a reakcí postav • v programu najde a opraví chyby • používá události ke spuštění činnosti postav • přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky • upraví program pro obdobný problém • ovládá více postav pomocí zpráv	Ovládání pohybu postav Násobné postavy a souběžné reakce Modifikace programu Animace střídáním obrázků Spouštění pomocí událostí Vysílání zpráv mezi postavami Čtení programů Programovací projekt	

INFORMATIKA 1. a 2. období			
VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE			
Očekávané výstupy RVP	**3. ročník**	**4. ročník**	**5. ročník**
Při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty	Pracuje s webovým prohlížečem, hledá informace na Internetu.	Pracuje s webovým prohlížečem, hledá informace na Internetu.	Pracuje s webovými prohlížeči, hledá informace na Internetu.
Vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	Pracuje s webovým prohlížečem.	Vyhledá potřebné informace na vybraných portálech.	Vyhledá potřebné informace na vybraných portálech a orientuje se v odkazech.
Komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení		Odesílá a přijímá e-mail.	Využívá ke komunikaci školní prostředí O365 a další komunikační nástroje.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	Pracuje s dotykovým zařízením.	Odesílá a přijímá e-mail.	Využívá ke komunikaci školní prostředí O365 a další komunikační nástroje.

NFORMATIKA 1. a 2. období			
ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ			
Očekávané výstupy RVP	**3. ročník**	**4. ročník**	**5. ročník**
Pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru	Otevře textový či jiný editor a napíše jednoduchý text.	Píše české znaky, dodržuje zákl. typografická pravidla.	Píše české znaky, mění typ písma, dodržuje zákl. typografická pravidla, dodržuje odstavce, pracuje s blokem, kopíruje text.
			Využívá nástroje sady O365 pro editaci textů a prezentací na svém osobním účtu.
			Pracuje v jednoduchém textovém editoru. Používá editační nástroje. Umí vložit do textu obrázek.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu	Samostatně pracuje s adekvátními výukovými programy, které má doporučené k podpoře.	Samostatně pracuje s adekvátními výukovými programy, které má doporučené k podpoře.	Samostatně pracuje s adekvátními výukovými programy, které má doporučené k podpoře.

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Tematický celek v RVP: Data, informace a modelování; 6. ročník		
1.1. Kódování a šifrování dat a informací		
I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	Žákyně/žák: ● rozpozná zakódované informace kolem sebe ● zakóduje a dekóduje znaky pomocí znakové sady ● zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer ● zakóduje v obrázku barvy více způsoby ● zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů ● zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu ● ke kódování využívá i binární čísla	Přenos informací, standardizované kódy Znakové sady Přenos dat, symetrická šifra Identifikace barev, barevný model Vektorová grafika Zjednodušení zápisu, kontrolní součet Binární kód, logické A a NEBO
Tematický celek v RVP: Informační systémy; 6. ročník		
3.1. Práce s daty		
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat I-9-3-04 sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu	Žákyně/žák: ● najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) ● odpoví na otázky na základě dat v tabulce ● popíše pravidla uspořádání v existující tabulce ● doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy ● navrhne tabulku pro záznam dat ● propojí data z více tabulek či grafů	Data v grafu a tabulce Evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce Kontrola hodnot v tabulce Filtrování, řazení a třídění dat Porovnání dat v tabulce a grafu Řešení problémů s daty

Tematický celek v RVP: Informační systémy; 6. ročník		
3.2. Informační systémy		
I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů	Žákyně/žák: ● popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují ● pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva	Školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva, databázové relace
Tematický celek v RVP: Digitální technologie; 6. ročník		
4.1. Počítače		
I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	Žákyně/žák: ● nainstaluje a odinstaluje aplikaci ● uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory ● vybere vhodný formát pro uložení dat ● vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě ● porovná různé metody zabezpečení účtů ● spravuje sdílení souborů ● pomocí modelu znázorní cestu e mailové zprávy ● zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	Datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému Správa souborů, struktura složek Instalace aplikací Domácí a školní počítačová síť Fungování a služby internetu Princip e-mailu Přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva) Postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení / dialogová okna)

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Tematický celek v RVP: Algoritmizace a programování; 7. ročník		
2.1. Programování – opakování a vlastní bloky		
I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému I-9-2-04 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: ● v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost ● po přečtení programu vysvětlí, co vykoná ● ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby ● používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování, ● vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech ● diskutuje různé programy pro řešení problému ● vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní	Vytvoření programu Opakování Podprogramy
Tematický celek v RVP: Data, informace a modelování; 7. ročník		
1.2. Modelování pomocí grafů a schémat		
I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	Žákyně/žák: ● vysvětlí známé modely jevů, situací, činností ● v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku ● pomocí ohodnocených grafů řeší problémy ● pomocí orientovaných grafů řeší problémy ● vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	Standardizovaná schémata a modely Ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu Orientované grafy, automaty Modely, paralelní činnost

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Tematický celek v RVP: Algoritmizace a programování; 7. ročník		
2.2. Programování – podmínky, postavy a události		
I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: ● v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému ● po přečtení programu vysvětlí, co vykoná ● ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby ● používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna ● spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav ● vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech ● diskutuje různé programy pro řešení problému ● vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní ● hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	Opakování s podmínkou Události, vstupy Objekty a komunikace mezi nimi

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Tematický celek v RVP: Algoritmizace a programování; 8. ročník		
2.3. Programování – větvení, parametry a proměnné		
I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: ● v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému ● po přečtení programu vysvětlí, co vykoná ● ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby ● používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna ● spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav ● používá souřadnice pro programování postav ● používá parametry v blocích, ve vlastních blocích ● vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu ● diskutuje různé programy pro řešení problému ● hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	Větvení programu, rozhodování Grafický výstup, souřadnice Podprogramy s parametry Proměnné
Tematický celek v RVP: Informační systémy; 8. ročník		
3.3. Hromadné zpracování dat		
I-9-3-03 vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	Žákyně/žák: ● při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky ● používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) ● řeší problémy výpočtem s daty ● připíše do tabulky dat nový záznam ● seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) ● používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy ● ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	Relativní a absolutní adresy buněk Použití vzorců u různých typů dat Funkce s číselnými vstupy Funkce s textovými vstupy Vkládání záznamu do databázové tabulky Řazení dat v tabulce Filtrování dat v tabulce Zpracování výstupů z velkých souborů dat

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Tematický celek v RVP: Algoritmizace a programování; 9. ročník		
2.4. Programovací projekty		
I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: ● řeší problémy sestavením algoritmu ● v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému ● ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby ● diskutuje různé programy pro řešení problému ● vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní ● řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků ● hotový program upraví pro řešení příbuzného problému ● zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně	Programovací projekt a plán jeho realizace Popsání problému Testování, odladění, odstranění chyb Pohyb v souřadnicích Ovládání myší, posílání zpráv Vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu Nástroje zvuku, úpravy seznamu Import a editace kostýmů, podmínky Návrh postupu, klonování. Animace kostýmů postav, události Analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné Výrazy s proměnnou Tvorba hry s ovládáním, více seznamů Tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Tematický celek v RVP: Digitální technologie; 9. ročník		
Digitální technologie		
I-9-4-01 popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	Žákyně/žák: ● pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí ● vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením ● diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich ● na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat ● popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní ● na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti ● vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu ● diskutuje o cílech a metodách hackerů ● vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat ● diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu	Učivo Hardware a software ● Složení současného počítače a principy fungování jeho součástí ● Operační systémy: funkce, typy, typické využití ● Komprese a formáty souborů ● Fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) Sítě ● Typy, služby a význam počítačových sítí ● Fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa ● Struktura a principy Internetu, datacentra, cloud ● Web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL ● Princip cloudové aplikace (např. e mail, e-shop, streamování) Bezpečnost ● Bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy ● Zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat Digitální identita ● Digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat ● Fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies

5.4 Člověk a jeho svět

5.4.1 Náš svět

5.4.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Obsah vyučovacího předmětu Náš svět je členěn do pěti tematických okruhů, které se vzájemně prolínají. Týkají se člověka (jeho biologické i duševní podstaty), místa člověka ve světě (nejen místa zeměpisného, ale i jeho role mezi ostatními, jeho zájmy, hodnotami, postoji), času v životě člověka (průběh a význam vybraných historických událostí, určování času, členění času), přírody (budování vztahu k přírodě, poznávání přírody, ochrana přírody).

Tematický okruh Místo, kde žijeme nás provází od nejužšího pojetí místa k životu (moje obec, město, blízké okolí mého bydliště, ale i moje rodina, škola) až po širší souvislosti (naše vlast jako součást Evropy, péče o Zemi v rámci aktuálních environmentálních problémů). Rozvíjíme kladný vztah dětí k jejich životnímu prostoru, učíme je aktivně do něj vstupovat. Žáci se učí dobře se ve svém okolí orientovat, učí se pravidlům bezpečného pohybu ve svém životním prostoru. Nabízí se také přesah k problematice kulturní odlišnosti a výchově k toleranci.

Lidé kolem nás – je další tematický okruh, který cílí na hodnotové vzdělávání. Žáci jsou vedeni v duchu demokratických principů k vzájemnému pochopení, k osvojení pravidel slušnosti a tolerance. Pomocí metod kritického myšlení rozvíjíme u žáků schopnost rozeznávat dezinformace. Na konkrétních případech budujeme kompetence k bezpečnému pohybu na elektronických sítích a v médiích.

Tematický okruh Lidé a čas je zaměřen na orientaci žáků v dějích a v čase. Zpočátku je důraz kladen na členění času dětem nejpřirozenější a nejbližší (období v životě člověka, členění dne, roční období, členění roku), později směřujeme vnímání času i do minulosti a budoucnosti. Ve 2. období (4. – 5. ročník) se žáci seznamují systematičtěji s vybranými dějinnými událostmi, s významnými historickými postavami naší vlasti. Směřujeme aktivity tak, aby vzbudily zájem žáků o historické dění. Učíme se pracovat se zdroji, vyhledávat informace a třídit je. Zaměřujeme pozornost na odraz dějinných událostí ve vlastních rodinách dětí, opíráme se o konkrétní osudy lidí ve víru dějinných událostí, přibližujeme velká historická fakta na událostech, které se staly na místní či regionální úrovni.

Obsáhlým tematickým okruhem je Rozmanitost přírody. Ten velmi často realizujeme v tzv. mimodni (tedy dni mimo školu). Vycházíme z materiálů pro vyučování v přírodě, organizujeme přírodovědné vycházky, provádíme nejrůznější pozorování přírody. Okruh Rozmanitost přírody má žákům přírodu zprostředkovat především jako nedílnou součást našeho života. Díky znalostem, které děti o planetě Zemi získávají (sluneční soustava, neživá a živá příroda, součinnost člověka a přírody), se rozvíjí jejich

schopnost vnímat Zemi jako celek, který by měl být v rovnováze. I přesto, že je tato rovnováha velmi křehká a díky působení člověka narušená, promýšlíme s žáky možnosti, jak lze přispět ke zlepšení životního prostředí a jak přírodu účinněji chránit. Kromě znalostí, které děti získávají vyhledáváním informací v encyklopediích, pozorováním přírody, studováním různých ekosystémů, žákům prospívá i rozvíjení cituplńého vztahu k přírodě.

Tematický okruh Člověk a jeho zdraví zahrnuje kromě pochopení základních principů zdravého životního stylu také vedení k osobní zodpovědnosti za svoje zdraví. Žáky seznamujeme se základními pravidly zdravé výživy, formulujeme společně pravidla uměřeného denního režimu, poznávají pravidla hygieny tělesné i hygieny zdravých vztahů. Získávají základní poučení o prevenci nemocí i úrazů, o bezpečném chování, o pravidlech první pomoci. Směřujeme k tomu, aby děti vnímaly svoje zdraví jako důležitou hodnotu.

5.4.1.2 Organizační vymezení předmětu:

Organizačně je obsah předmětu Náš svět vyučován v těchto blocích výuky:

• ranní kruh (připomínky svátků, práce s kalendářem, sledování počasí, práce s třídními pravidly, vzájemné sdílení atd.)

• soustředěná část (zavádění nového učiva, témata vyžadující řízenou činnost atd.)

• práce v centrech aktivit (v rámci programu Začít spolu realizujeme výuku předmětu Náš svět v centru bádání, resp. v centru pokusy a objevy)

• výuka mimo školu, tzv. mimoden (témata a aktivity vybízející k propojení učiva s reálným světem – výuka v přírodě, návštěva výstav, vzdělávacích programů, exkurze atp.)

Usilujeme o to, aby témata co nejvíce odrážela reálný život, vycházíme z aktuálního dění, témata navazujeme na realitu ročních období a svátků.

5.4.1.3 Týdenní časová dotace:

1. ročník	1,5 hodiny
2. ročník	1,5 hodiny
3. ročník	3 hodiny
4. ročník	3 hodiny

Filipka

5. ročník	3 hodiny
Celkem	12 hodin

5.4.1.4 Mezipředmětové vztahy:

Český jazyk a literatura, Matematika, Informační a komunikační technologie, Výtvarná výchova, Dramatická výchova, Člověk a svět práce

5.4.1.5 Začlenění průřezových témat:

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a sociální výchova	- tvorba třídních pravidel - aktivity zaměřené na rozvíjení tolerance - rozvíjení sebehodnoty - skupinová práce jako prostředek rozvíjení vzájemných sociálních vazeb v kolektivu	1. – 5.
Výchova demokratického občana	- pracovní aktivity vedoucí ke zlepšení prostoru ve škole, v prostředí domova dětí - problematika lidských práv a práv dítěte - sebehodnocení – prostředek sebeřízení - uplatnění demokratických principů při rozhodování ve škole (např. žákovský parlament)	1. - 5. 3. – 5.
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	- nahlédnutí do jiných kultur (prostřednictvím týdenních témat v centrech aktivit, besedou se spolužáky z dvojjazyčného prostředí atp.) - Evropská unie, objevujeme Evropu	1. – 5. 5.
multikulturní výchova	- setkání s lidmi z jiných kultur (prostřednictvím filmů, zpívání písní, osobního setkání...)	1. – 5. ročník

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
environmentální výchova	- třídění odpadu, využití odpadového materiálu pro výuku - ekosystémy – rozmanitost přírody	1. – 5.
mediální výchova	- vnímání mediální světa přes vlastní zkušenost (tvoříme rozhovory, ankety, píšeme články pro školní účely) - informační technologie a média jako zdroj informací ve výuce	3. – 5.

5.4.1.6 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

vyhledávání informací,
práci s chybou, k využití chyby pro další posun a pokrok,
zdůvodňování a vysvětlování svých závěrů,
zodpovědnosti za splnění svěřených úkolů,
vnímavosti k okolnímu světu a k využití vysledovaného v procesu učení.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

řešení problémových úkolů,
vyjádření různých možností řešení (např. v environmentálních otázkách).

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

slovnímu hodnocení v závěru pracovního bloku na centrech aktivit,
diskusím o tématech, která nemají jednoznačné vyznění (historická témata, téma zdraví, ochrany přírody atp.),
skupinové práci,
zlepšování vyjadřovacích dovedností při použití metod rozvíjejících kritické myšlení.

Filipka

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

vnímavosti, slušnosti a pozornosti při mimoškolních aktivitách,
upevňování své osobní role v kolektivu třídy,
empatii vůči ostatním žákům kolektivu.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

aplikování demokratických principů v rámci třídy,
navštěvujeme místa, kde mohou žáci reálně pochopit, co znamená být dobrý občan (magistrát, seznámení s nejrůznějšími profesemi, beseda s člověkem, který byl nějakým svým činem přínosný společnosti atp.).

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

dokončování úkolů,
respektování práce druhých,
pořádku na svém pracovním místě,
radosti z práce.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

získávání digitálních dat a informací z různých zdrojů,
vytváření vlastního jednoduchého digitálního obsahu (např. prezentace),
práci s vhodnými aplikacemi k pozorování přírody,
práci s digitálními mapami,
zodpovědnému chování v digitálním prostředí a online prostoru.

NÁŠ SVĚT 1. období			
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
Očekávaný výstup RVP	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.	Orientuje se ve třídě, ve školní budově, v blízkém okolí školy. Rozezná, která místa jsou nebezpečná pro hry. Dodržuje pravidla bezpečného pohybu městem i v MHD.	Umí sestavit jednouchý plán místa svého bydliště a okolí školy. Umí se bezpečně pohybovat na cestě ze školy, zná riziková místa v okolí školy a svého bydliště.	Sestaví plán okolí svého bydliště a okolí své školy. Dokáže vyznačit v plánu cestu na určené místo. Orientuje se ve své obci (nebo městské části), zná nejvýznamnější místa obce, důležité budovy, dopravní síť.
Začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě).	Zná adresu svého bydliště a své školy (ulice, číslo, PSČ, název obce).	Pojmenuje místo a obec svého bydliště a místo své školy. Dokáže začlenit místo školy i místo bydliště do širšího rámce (město, kraj, Česká republika). Zná rozdíly mezi městem a venkovem.	Všímá si změn v okolí bydliště i v okolí školy. Zná základní fakta z minulosti a současnosti místa svého bydliště, místa své školy.

Rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost.	Zná rozdíl mezi přírodními útvary a výtvory člověka (na příkladech z blízkého okolí). Zná významné orientační body v místě svého bydliště / své školy.	Sleduje vliv působení člověka na své okolí, zná základní vodstvo v místě svého bydliště (řeky, jezera, rybníky, přehrady). Rozlišuje různé členění zemského povrchu v místě svého bydliště.	Zná světové strany, seznamuje se s mapou místa bydliště. Přemýšlí, jak zlepšit okolí místa svého bydliště i své školy. Zná nejznámější rostliny a živočichy vyskytující se v místě bydliště.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Orientuje se v okolí svého bydliště.	Orientuje se ve třídě, ve škole, v blízkém okolí školy a bydliště.	Zná rozdíly mezi městem a venkovem. Popíše cestu do školy.	Orientuje se ve své obci (nebo v městské části), zná nejvýznamnější místa obce.
Začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR.			Dokáže začlenit místo školy i místo bydliště do širšího rámce (město, kraj, Česká republika).
Rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině.	Dokáže určit, co je přírodní dílo a co lidský výtvor.	Zná základní význačná místa v okolí své školy/ svého bydliště.	Zná přírodní zajímavosti v místě své školy / svého bydliště.

LIDÉ KOLEM NÁS			
Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem a nedostatkům.	Orientuje se v označení různých příbuzenských vztahů. Učí se vyhodnocovat rizikové situace, učí se předcházet konfliktům mezi lidmi. Seznamuje se s pravidly slušného chování, dodržuje třídní a školní pravidla.	Učí se ovládat svoje emoce. Dokáže referovat o životě svojí rodiny. Učí se toleranci k odlišnostem ostatních lidí. Diskutuje a promýšlí otázky mezigeneračních vztahů, sociálních problémů a globálních problémů přírodního prostředí. Seznamuje se s základními lidskými právy a právy dítěte.	Sestaví rodokmen své rodiny, sdílí zážitky ze života rodiny. Diskutuje a promýšlí pomoc sociálně slabým, seznamuje se se základy etického chování.
Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.	Pojmenuje povolání svých rodičů.	Orientuje se v různých lidských povoláních, rozlišuje práci fyzickou a duševní.	Orientuje se v základních kulturních institucích, zná jejich různé podoby. Zná své silné a slabé stránky s ohledem na výběr svého budoucího povolání.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			

Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině.	Rozlišuje pojmy rodina, přátelé, neznámí lidé.	Dokáže referovat o životě svojí rodiny.	Orientuje se v označení různých příbuzenských vztahů.
Zná pravidla slušného chování.	Dodržuje dohodnutá pravidla.	Chápe význam dohodnutých pravidel a dodržuje je.	Zná základy společenského chování.
Orientuje se v základních povoláních a profesích.	Zná povolání svých rodičů.	Přemýšlí o tom, čím by chtěl být a proč.	Rozezná základní povolání a profese.
LIDÉ A ČAS			
Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	Zná základní členění dne (ráno, dopoledne, poledne…). Dokáže popsat svůj denní režim. Pojmenuje dny v týdnu a roční období. Seznamuje se s kalendářem.	Rozumí pojmům minulost, přítomnost a budoucnost. Učí se základní určování času podle ručičkových i digitálních hodin. Zná názvy měsíců v roce, zná letopočet. Ví, kdy má narozeniny.	Zvládá rozeznat čas na ručičkových i digitálních hodinách. Rozlišuje data významných svátků.
Pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem v němž žije.	Poznává historické a kulturní památky v nejbližším okolí školy.	Poznává kulturní a historické památky v nejbližším okolí místa bydliště.	Zná nejznámější brněnské pověsti. Zná vybrané kulturní památky Brna, vybrané rodáky.

Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost.	Podílí se na přípravách třídních svátků, na výzdobě třídy a školy při příležitosti těchto svátků.	Popisuje dodržování tradic v rodině a v místě bydliště; připravuje oslavy svátků. Na konkrétních příkladech ze svého okolí porovnává svůj život s životem svých předků. Zná základní období lidského života, ví, jak se člověk mění během času.	V základních obrysech ví, jak se proměnil život člověka během času. Dokáže sestavit referát o životě svých předků a porovnat jejich zvyky, činnost a práci se současností.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Zvládne jednoduchou orientaci v čase.	Pojmenuje dny v týdnu a roční období.	Ví, kdy má narozeniny. Seznamuje se s kalendářem.	Rozeznává čas na hodinách (čtvrt, půl, tři čtvrtě, celá). Zná názvy měsíců, letopočet.
Zná některé pověsti spjaté s místem, kde žije. Ví, které významné kulturní památky jsou v okolí jeho bydliště a školy.			Zná vybrané brněnské pověsti. Rozliší základní kulturní památky svého okolí.

Rozumí pojmům současnost, minulost a budoucnost. Porovnává minulost a současnost. Orientuje se v základních svátcích.	Podílí se na přípravách třídních svátků, na výzdobě třídy a školy při příležitosti svátků.	Na jednoduchých příkladech z blízkého okolí srovnává život lidí v současnosti a v minulosti.	Rozumí pojmům současnost, minulost, budoucnost. Orientuje se v základních svátcích.
ROZMANITOST PŘÍRODY			
Pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.	Sleduje každodenně počasí.	Sleduje pravidelně počasí, srovnává jeho proměny v jednotlivých ročních obdobích.	
Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě.	Na základ praktické zkušenosti rozezná dřeviny, byliny, živočichy. Rozezná základní živočichy a rostliny, kteří žijí v blízkosti místa bydliště. Učí se ohleduplnosti a úctě k přírodě.	Rozliší přírodu živou a neživou. Poznává základní rostliny a živočichy z běžných přírodních společenstev (louka, les, okolí lidských sídel atp.). Sleduje rovnováhu základních přírodních společenstev. Promýšlí, jak aktivně chránit přírodu.	Založí si herbář. Rozšiřuje svoji schopnost rozeznat známé rostliny a živočichy. Na příkladech objasní pojmy živá a neživá příroda, zkoumá vlastnosti vzduchu, vody, půdy, zná funkci a stavbu rostlinných orgánů - list,stonek, kořen. Zkoumá význam jednotlivých přírodních společenstev. Aktivně chrání přírodu.

Provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.	Experimentuje s přírodninami, určuje jejich vůni, barvu	Na jednoduchých experimentech vyvozuje vlastnosti vzduchu, vody, půdy.	Experimentuje se změnou skupenství látek, třídí látky, měří hmotnost s přesností na gramy. Vysvětlí oběh vody v přírodě. Rozumí pojmům znaky života, životní potřeby a projevy (u rostlin i živočichů).
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Pozoruje proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.	Sleduje pravidelně počasí.	Vnímá proměny počasí v jednotlivých ročních obdobích.	
Rozezná základní přírodniny.	Rozezná vybrané druhy dřevin, rostlin a živočichů. Rozezná základní druhy ovoce a zeleniny. Učí se ohleduplnosti a úctě k přírodě.	Rozliší přírodu živou a neživou. Sleduje rovnováhu základních přírodních společenstev. Promýšlí, jak aktivně chránit přírodu. Rozšiřuje svoji znalost rostlin a živočichů.	S dopomocí založí jednoduchý herbář. Rozezná rozdíly mezi jednotlivými přírodními společenstvy.

Provádí jednoduché pokusy.	Na jednoduchém pozorování přírodnin odvozuje jejich vzájemné rozdíly.	S dopomocí experimentuje s půdou, vzduchem, vodou.	Je seznámen s postupem, jak měřit hmotnost.
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.	Zná základní pravidla zdravého denního režimu, ví, jaké jsou zásady hygieny (správná péče o chrup, mytí rukou, celková hygiena těla). Uplatňuje pravidla správného pitného režimu.	Uvědomuje si význam pohybu pro zdravý životní styl. Zná zásady zdravé výživy. Orientuje se v prevence úrazů a nemocí.	Zná zásady první pomoci při drobných poraněních, dokáže sestavit pyramidu zdravého stravování. Zná význam odpočinku. Ví o rizicích přílišného hluku.
Rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.	Je seznámen s pravidly bezpečného pohybu v okolí školy, při cestě do školy, při hrách. Rozezná základní dopravní značky. Pojmenuje části těla (končetiny, hlava, trup) a popíše péči o své tělo.	Má základní informace o šikaně, týrání, sexuálním a jiném zneužívání. Zná pravidla bezpečného pohybu chodce po městě či obci. Ví, jak předcházet rizikovým situacím v silničním provozu. Zná pravidla správného přecházení vozovky. Popíše končetiny, části obličeje a trupu, vyjmenuje smysly.	Zná prevenci vzniku požárů. Je seznámen s evakuací a ochranou při vzniku požáru. Promýšlí, jak může pomoci ostatním, pokud jsou v nebezpečí. Řeší modelové situace a upevňuje tak návyky potřebné pro řešení krizové situace. Popisuje stavbu těla (opěrnou a pohybovou soustavu), vysvětlí funkce

			smyslů.
Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek.	Zná číslo na integrovaný záchranný systém.	Osvojí si správný způsob volání na tísňovou linku. Zná důležitá telefonní čísla (hasiči, RZP, policie, integrovaný záchranný systém).	Kromě tísňových linek zná i číslo na linku bezpečí. Chová se na veřejnosti obezřetně, má se na pozoru při komunikaci s cizími lidmi.
Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	Poslouchá dospělé při mimořádných událostech	Zná základní pravidla pro chování v mimořádných událostech a dodržuje je.	Rozumí pravidlům pro chování v mimořádných událostech a dodržuje je.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky.	Dodržuje základní pravidla hygieny. Dokáže si správně umýt ruce, dodržuje pitný režim.	Zná jednoduchá pravidla zdravé výživy.	Zná význam odpočinku. Ví o rizicích přílišného hluku.

Rozezná nebezpečí.	Zná základní pravidla, jak rozeznat nebezpečí.	Ví, že v situaci, ve které se cítí nepříjemně, nemá setrvávat.	Umí vyhodnotit, zda před nebezpečím utéct, přivolat pomoc nebo si poradit sám.
Zná pravidla bezpečného pohybu v silničním provozu.	Je pozorným chodcem, učí se správné a bezpečné cestě do školy.	Zná, jak funguje semafor pro chodce, pozná přechod pro chodce, zná pravidla pro správné přecházení vozovky.	Zná pravidla bezpečného pohybu v MHD.
Chová se obezřetně při setkání s cizími jedinci, zná pravidla pro použití tísňových linek.	Umí odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná.	Zná čísla na tísňovou linku, na RZP, hasiče a policii.	Skrze nácvik modelových situací získává schopnost účinně komunikovat prostřednictvím čísel tísňového volání.
Zná své tělo.	Rozezná základní části trupu, končetin, hlavy.	Dokáže vyjmenovat smysly.	

NÁŠ SVĚT 2. období			
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
Očekávaný výstup RVP	**4. ročník**	**5. ročník**	**Poznámky**

Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.	Zná kraje ČR, krajská města, dokáže určit, ve kterém kraji ČR je jeho bydliště. Umí své bydliště umístit do slepé mapy ČR.	Dokáže určit polohu naší vlasti na mapě Evropy, zná sousední státy ČR, doplňuje do slepé mapy příhraniční pohoří ČR.	práce s mapou, vycházky v okolí školy (v rámci tzv. „mimodní“), zajímavosti z okolí školy
Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	Dokáže pracovat se světovými stranami – použití na mapě i v terénu. Zná základní principy práce s mapou (mapové značky, rozeznává na mapě nížiny, pahorkatiny, hory, vyhledá soutoky řek atp.).	Používá mapu Evropy a dokáže na ní vyhledat důležitá pohoří, nížiny, řeky. Orientuje se na mapě Evropy podle světových stran. Zná rizika pobytu v přírodě, dokáže je eliminovat.	terénní cvičení, práce s mapou a buzolou při přírodovědných vycházkách, besedy a projekty na téma jednotlivých evropských států (využít žáky, kteří mají s konkrétní zemí přímou zkušenost – např. dvojjazyční mluvčí)
Rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí.	Zná rozdíl mezi náčrtem, plánem. Rozliší různé typy map. Dokáže z mapy vyčíst základní informace o přírodě a osídlení v ČR (hranice státu, vodní plochy, velikost měst a obcí, výškové body v pohořích, soutoky řek, hranice krajů atp.).	Dokáže najít ČR na mapě Evropy, na mapě polokoulí. Rozlišuje pojem světadíl, stát, region, město. Na mapě Evropy se orientuje, dokáže na ní najít důležité státy, města, řeky, pohoří, moře, nížiny.	
Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury,	Zná zajímavé přírodní a historické památky města Brna. Ví, čím je Brno zajímavé z hlediska	Zná základní přínos ČR světu (kulturní dědictví, hospodářství, významné osobnosti atp.). V rámci	projekty na témata jednotlivých evropských států

jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.	hospodářského a kulturního. Dokáže popsat čím je typický jihomoravský kraj z hlediska přírodního, kulturního a hospodářského. Zná základní charakteristiky regionů ČR (vodstvo, krajská města, hospodářství …). Pomocí mapy a práce se zdroji dokáže vyhledat podrobnější informace o regionech ČR. Má dobré povědomí o hlavním městě ČR (historie, památky, důležité státní instituce...).	Evropy rozlišuje významné zvláštnosti přírodní, hospodářské i kulturní. Pracuje se zdroji a s mapou Evropy, třídí informace.	
Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	Referuje spolužáky o místech v ČR, která navštívil (dokáže místo zařadit do regionu, doplnit cestovatelský referát o další vyhledané informace, přidat obrazový materiál).	Referuje spolužáky o místech v ČR i v Evropě, která navštívil (dokáže místo zařadit do širších souvislostí, doplnit zprávu o další vyhledané informace přidat obrazový materiál).	tvorba cestovatelských deníků, scraepbooků, promítání cestovatelských filmů

Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.	Orientuje se v problematice hlavních orgánů státní moci, zná některé jejich zástupce. Dokáže rozeznat symboly našeho státu a zná jejich význam. Rozumí pojmům státní správa a samospráva.	Má základní povědomí o Evropské unii.	návštěva obecního úřadu, magistrátu či jiné správní instituce
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Určí a vysvětlí polohu svého bydliště.	Dokáže určit polohu svého bydliště na mapě ČR.	Dokáže určit polohu svého bydliště na mapě ČR i na mapě Evropy. Zná sousední státy ČR.	
Orientuje se ve světových stranách a v mapě. Řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	Na mapě dokáže určit světové strany. Ví, jak se bezpečně chovat v přírodě.	Rozezná v mapě hory, nížiny, hranice států, vodní plochy. Dokáže číst informace z mapy.	
Vyhledává základní údaje v mapách.	S dopomocí dokáže vyhledat základní údaje v mapě ČR (města, řeky, pohoří, vodní plochy...).	S dopomocí dokáže vyhledat základní údaje v mapě Evropy a na mapě polokoulí (státy, moře, města, řeky, pohoří, vodní plochy...).	

Orientuje se v místě svého bydliště.	Zná vybrané zajímavosti z místa svého bydliště, zná vybrané zajímavosti o městě Brně. Je seznámen s uspořádáním ČR na regiony, s dopomocí najde hranice regionů v mapě.	Je seznámen s přínosem ČR světu (známé osobnosti, kultura, hospodářství…).	
Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest.	Referuje spolužáky o místech v ČR, která navštívil.	Referuje spolužáky o místech v ČR i v Evropě, která navštívil.	
Zná státní symboly, má základní povědomí o státním zřízení.	Rozezná státní symboly ČR. Ví, jaké státní zřízení má ČR.		

LIDÉ KOLEM NÁS			
Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).	Rozeznává lidské povahy a vlastnosti, zná své silné a slabé stránky, řídí se pravidly pro soužití ve škole, rozlišuje chování k dívkám a k chlapcům. Zná svoje práva i povinnosti.	Učí se toleranci, vnímá odlišnosti mezi lidmi a učí se je respektovat.	školní debaty na určitá témata, sebepoznávání přes sebehodnocení a následné hodnocení učitele
Rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení.	Učí se jednat ohleduplně, snaží se o uplatnění demokratických principů při společné práci.	Dokáže obhájit svůj názor, dokáže naslouchat názoru druhých. Hledá konsensus.	školní debaty na určitá témata

Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a porušují základní lidská práva nebo demokratické principy.	Na konkrétních příkladech se učí rozpoznávat nemorální a protiprávní jednání.	Z konkrétních příkladů protiprávního a nemorálního jednání zobecňuje pravidla pro správné jednání.	práce s konkrétními případy z médií
Orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy.	Uvádí příklady osobního, rodinného, obecního a státního majetku, zdůvodňuje výběr běžně dostupných produktů s ohledem na cenu a další hlediska (obal, dovoz, složení), spočítá cenu nákupu, popíše výhody hotovosti a platební karty.	Jmenuje jednoduché zásady nákupu přes internet, popíše způsob hospodaření ve své rodině, diskutuje o výhodách a nevýhodách půjček, spoření, pokouší se zformulovat vlastní představu o svém budoucím hospodaření s penězi.	
Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).	Debatuje o sociální problémech, problémech konzumní společnosti, o globálních problémech životního prostředí.	Navrhuje možnosti zlepšení konkrétních problémů spojených s životním prostředím v místě bydliště, hledá řešení problémů konzumní společnosti i sociálních problémů.	spolupráce s veřejnými institucemi (obecní úřad, azylové domy, domovy důchodců...)

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Dodržuje pravidla pro soužití ve svém nejbližším okolí.	Jedná ohleduplně, řídí se dohodnutými pravidly.	Zná své silné a slabé stránky, snaží se respektovat všechny, se kterými přijde do kontaktu.	
Rozpozná nevhodné a nemorální chování, zná svá práva a povinnosti.	Učí se na modelových situacích rozeznávat správné a nesprávné jednání.	Seznamuje se se svými právy a povinnostmi.	
Používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze.	Odhaduje cenu jednotlivého zboží.	Používá peníze v každodenním životě, zkontroluje si cenu vrácených peněz, zvládá nakoupit.	
Porovnává svá přání se svými reálnými finančními možnostmi.		Dokáže vyjmenovat rizika spojená s půjčováním si peněz.	
Má povědomí o existenci sociálních problémů, problémů environmentálních a problémů	Účastní se se spolužáky debat o globálních problémech a snaží se	Dokáže být vnímavý k problémům ostatních.	

konzumní společnosti.	jim porozumět.		

LIDÉ A ČAS			
Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.	Orientuje se na časové ose, rozezná letopočet, století, tisíciletí. Tvoří časové osy, získává z časových os potřebné informace.	Zařadí významné historické události do správného století. Pracuje s kalendářem.	tvorba obrázkových časových os ve výtvarné výchově, propojení učiva s matematickými tématy
Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek.	Učí se práci se zdroji, zpracovává historická témata, seznamuje se s chráněnými přírodními památkami, s památkově chráněnými objekty. Díky práci se zdroji, výuce ve veřejných vzdělávacích institucích získává přehled o hlavních reáliích minulosti a současnosti. Získává přehled o pravěku,o Slovanech, o středověku (Přemyslovci, Lucemburkové, husitské války), o novověku (Habsburkové do bitvy na Bílé hoře).	Rozvíjí dále práci se zdroji. Je veden k získání všeobecného přehledu v českých dějinách. Rozvíjí schopnost historicky myslet tím, že se zajímá o jednotlivé osudy lidí v konkrétních historických období. Získává přehled o době pobělohorské, o životě v 18. a 19. století, o národním obrození, 1. sv. válce, o osobnosti T.G. Masaryka, vzniku ČSR, o 2. sv. válce. Poznává specifika poválečného vývoje a komunistické totality až po současnost.	exkurze do veřejných vzdělávacích institucích (knihovny, muzea, galerie atp.), vycházky do přírodovědně zajímavých lokalit, besedy s pamětníky

Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik.	Zná v blízkosti svého bydliště historicky zajímavá místa, zajímá se o historii své rodiny.	Je kontaktován s pamětníky dějů po druhé světové válce, zajímá se o prožívání komunistické totality ve vlastní rodině s důrazem na prožívání výrazných mezníků v moderních dějinách. Sbírá informace o historických událostech v místě svého bydliště.	sdílení historicky zajímavých předmětů, zážitků, fotografií, deníků z rodinného vlastnictví žáků, besedy s pamětníky
Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.	Z výstav, muzeí, sbírek a obrazových encyklopedií získává informace o způsobu života našich předků v období od pravěku po dobu bitvu na Bílé hoře.	Seznámí se s regionálními specifiky života našich předků (lidová architektura, kroje, stará řemesla atd.).	výuka ve veřejném prostoru (skanzeny, výstavy, prostranství města, knihovny atp.)

Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	Na základě probíraných historických témat umí vysvětlit kdy a proč se slaví státní svátky.	Na základě probíraných historických témat umí vysvětlit kdy a proč se slaví státní svátky.	ranní kruh – práce s kalendářem, uvedení do nového dne
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Pracuje s časovými údaji.	Tvoří časové osy, získává z časových os potřebné informace.	Pracuje s kalendářem.	
Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti.	Učí se vyhledávat informace o minulosti. Získává orientační znalost o dějinách našich zemí od pravěku po bitvu na Bílé hoře.	Vytváří pomocí jednoduchého třídění informací referáty a výstupy k jednotlivým tématům. Získává orientační znalost o dějinách našich zemí od doby pobělohorské po současnost.	
Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik.	Zajímá se o historii své rodiny.	Je kontaktován s pamětníky dějů po druhé světové válce, zajímá se o prožívání komunistické totality ve vlastní rodině s důrazem na prožívání výrazných mezníků	

		v moderních dějinách.	
Má základní přehled o státních svátcích.	S ohledem na probíraná historická období dokáže u nejdůležitějších svátků vysvětlit, proč se slaví.	S ohledem na probíraná historická období dokáže u nejdůležitějších svátků vysvětlit, proč se slaví.	
ROZMANITOST PŘÍRODY			
Objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.	Seznamuje se se vzájemnými vztahy mezi organismy. Dokáže vysvětlit pojem fotosyntéza, zná funkci a stavbu květu, popíše rozmnožování rostlin. Rozeznává nejzákladnější horniny a nerosty, zná jejich možné využití. Rozumí významu vody a vzduchu pro život člověka. Ví, jaká jsou základní pravidla ochrany přírody, rozumí problematice třídění odpadu a likvidace odpadu.	Objevuje rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi. Rozumí pojmům podnebí a počasí. Učí se být odpovědný za ochranu a tvorbu životního prostředí. Vyvozuje spouštěče živelných pohrom a ekologických katastrof.	výuka v přírodě při tzv. „mimodni“, péče o školní zahradu ve dvoře školy, péče o květiny v budově školy, návštěva vzdělávacích zařízení ekologické výchovy

Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období.		Rozšiřuje vnímání životního prostoru člověka – učí se základní fakta o planetě Zemi, o sluneční soustavě, střídání noci a dne, střídání ročních období, o vesmíru.	návštěva planetária
Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí.	Zkoumá rostliny a živočichy v jednotlivých ekosystémech (louka, les, rybník...) a vyvozuje průběh a způsob života těchto rostlin a živočichů. Hledá rozdíly v jejich výživě, stavbě těla.		
Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy.	Rozumí pojmům rostliny, živočichové, houby, orientačně zná stavbu jejich těla. Třídí organismy do známých skupin, učí se vyvozovat základní znaky skupin organismů. Učí se používat atlasy a jednoduché klíče.	Rozšiřuje svoji schopnost rozeznávat rostliny a živočichy s pomocí atlasů a klíčů.	

Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.	Diskutuje o aktivitách člověka v přírodě, o jejich dopadech na přírodu. Dokáže zvážit klady i zápory působení člověka na přírodu (na modelových situacích).	Vyhledává ve svém okolí konkrétní aktivity člověka v přírodě a rozlišuje, zda přírodě škodí nebo prospívají.	návštěva vzdělávacích zařízení ekologické výchovy
Stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit.	Osvojuje si pravidla bezpečného pohybu v přírodě, zná rizika spojená s mimořádnými událostmi v přírodě, zná rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi.	Na modelových situacích dokáže představit, jak se chovat při mimořádných a rizikových událostech v přírodě.	beseda se záchranáři
Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu.	Ve skupině založí jednoduchý pokus, který společně vysvětlí a vyhodnotí.	Založí samostatně jednoduchý pokus, který společně vysvětlí a vyhodnotí.	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Na jednotlivých příkladech pozná propojenost živé a neživé přírody.	Pozná propojenost živé a neživé přírody, přizpůsobení organismů (rostlin, hub a živočichů) prostředí jako je voda, vzduch a půda. Provádí jednoduchý	Vnímá propojenost živé a neživé přírody, setkává se s jednotlivými příklady v terénu.	

	pokus.		
Popíše střídání ročních období.		Popíše střídání ročních období.	
Zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí.	Rozpozná přizpůsobení organismů (rostlin, hub a živočichů) prostředí jako je voda, vzduch a půda. Uvede zástupce živočišné a rostlinné říše vyskytující se v nejbližším okolí (na zahrádce, na poli, v lese, u vody) a zkoumá a popíše jejich základní životní podmínky a základní životní projevy.	Zná základní ekosystémy, dokáže uvést dané zástupce z řad živočichů i rostlin, všímá si vzájemných vztahů živých organismů.	
Zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata.		Stará se o pokojové rostliny a o drobná domácí zvířata.	
Chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí.		Chová se k přírodě ohleduplně.	

Popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují.		Určí činnosti lidí, které přírodě škodí a které jí prospívají.	

ČLOVĚK A ZDRAVÍ			
Využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života.		Popíše a vysvětlí funkci orgánových soustav a vyhledá o nich informace. Učí se o stavbě těla, základních funkcích a projevech lidského těla, o životních potřebách člověka. Rozlišuje pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, biologické a psychické změny v dospívání. Seznamuje se se základy lidské reprodukce, s vývojem jedince. Má povědomí o nemocech přenosných a nepřenosných. Je seznámen s ochranou před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS) Umí ošetřit drobné úrazy a poranění, orientuje se v prevenci	

		nemocí a úrazů. Dodržuje pravidla hygieny těla i hygieny duševní.	
Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození.		Zná zákonitosti vývoje života člověka, správně pojmenuje jednotlivé životní etapy vývoje jedince.	
Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob.	Svými slovy popisuje své strategie učení, porovnává své zkušenosti se spolužáky, formuluje jednoduché zásady efektivního učení (méně a často, denní doba, klíčové pojmy).	Seznamuje s různými styly učení, zkouší určit svůj dominantní styl učení, zná některé techniky vyhledávání a třídění informací a nápadů (brainstorming, myšlenková mapa, metody kritického myšlení).	beseda s odborníkem – psychologem
Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista.			

Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek.		Uvede příklady návykových látek a jejich účinků – cigarety, alkohol, tvrdé drogy. Ve skupině vytvoří plakát, slogan odmítající návykovou látku, v dramatizacích pracuje s účinnými frázemi a postoji pro odmítání – ignorování nabídky, obyčejné ne, nemám zájem, zeptám se našich...).	Beseda s odborníkem – lékařem nebo psychologem.
Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.	Zdravě se stravuje, pravidelně cvičí, dostatečně odpočívá, dodržuje pitný režim.	Stará se o svou duševní hygienu, rozvažuje, jak vhodně trávit svůj volný čas.	
Rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.		Na modelu předvede jednoduchou diagnostiku vážného zranění (oslovení, zkouška tepu, dýchání), zavolá lékařskou pomoc, podle svých možností předvede postup dýchání z úst do úst a nepřímé masáže srdce.	
Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.	Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe, případně pro jiné dítě.	Vnímá a toleruje rozdíly mezi lidmi: rasy a náboženství.	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			

Uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu.	Uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu. Pečuje o zdraví své i ostatních. Vyjmenuje základní složky zdravé výživy.	Zná základní hygienické návyky, uplatňuje znalosti související se zdravým životním stylem.	
Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.		Popíše jednotlivé etapy lidského života.	
Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události.		Dramaticky představuje role v situacích ohrožujících zdraví či při mimořádných událostech.	
Uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti.	Uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty. Dbá na osobní bezpečí.	Uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty. Dbá na osobní bezpečí.	
Odmítá návykové látky.		Odmítá návykové a jinak nebezpečné látky.	

Ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc.		Zvládne ošetřit drobná poranění. Ví, jak přivolat lékařskou pomoc.	
Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví.			

5.5 Člověk a společnost

5.5.1 Dějepis

5.5.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Předmět dějepis žáky seznamuje se základními poznatky o konání člověka a vývoji lidské společnosti v minulosti. Společně s občanskou výchovou a zeměpisem je na druhém stupni realizován jako součást bloku Svět.

V rámci dějepisu by se žáci měli především naučit vnímat dějiny jako neodmyslitelnou součást naší kultury, získat kladný vztah ke zkoumání minulosti a zájem o kulturní dědictví naší společnosti. Cílem předmětu není zahltit žáky vyčerpávajícím množstvím faktů, nýbrž ukotvit základní přehled o hlavních historických událostech, a především vybudovat kladný vztah k dějinám jako takovým. Široký záběr historie (kultura, umění, architektura, politologie, filozofie, …) pak umožňuje diverzifikovat a prohlubovat individuální zájem žáků do budoucna, pokud si k předmětu vytvoří od počátku kladný vztah.

Dějepis nabízí ideální předpoklady pro využití metod narativní pedagogiky. Prostřednictvím historických příběhů lze poukazovat na dobré i špatné příklady lidského jednání a pracovat tak s otázkou morálky, hodnot a osobnostním rozvojem žáků. Cílem je naučit žáky vnímat příběhy z minulosti jako zdroj ponaučení. Žáci se proto v dějepise učí nahlížet na dějiny kritickým způsobem a uvědomovat si, že v minulosti fungovala společnost odlišně, ale veškeré dnešní dění je výsledkem toho, jak se civilizace vyvíjela s postupem času. Pochopení tohoto vývoje pak usnadňuje i pochopení dnešního světa a stává se dobrým předpokladem pro rozvoj v budoucnosti.

Ve výuce je uplatňován princip vyprávění příběhů a práce s historickými příběhy prostřednictvím různých výukových prostředků jako jsou simulační hry, hry s rolemi, diskuzní techniky, práce s textem i obrazem, skupinové i individuální aktivity nebo výuka v terénu. V předmětu jsou také uplatňovány principy metody CLIL. Důraz je kladen na hledání a rozpoznávání kauzalit v dějinném vývoji (princip příčin a důsledků). Nedílnou součástí aktivit je také hledání analogií mezi historickými událostmi navzájem, ale také vzhledem k současnému dění. Předmět rozvíjí u žáků schopnost uvědomovat si přímé i nepřímé dopady historických událostí na podobu a fungování dnešního světa. V rámci výuky dějepisu jsou žáci také postupně seznamováni se základy historické vědy a historických pramenů tak, aby měli povědomí o tom odkud je možné různé historické poznatky a informace čerpat.

Filipka

5.5.1.2 Organizační vymezení předmětu:

• ranní kruh

• práce v bloku aktivit Svět

• výuka mimo školu

5.5.1.3 Týdenní časová dotace:

6. ročník	1,5 hodiny
7. ročník	2
8. ročník	2
9. ročník	2
Celkem	7,5 hodiny

5.5.1.4 Začlenění průřezových témat:

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a sociální výchova	simulační hry a hry s rolemi; diskuze a reflexe vlastních postojů, morálky a hodnot v návaznosti na historické události a jednání jednotlivých aktérů	6. – 9.
výchova demokratického občana	vysvětlení vzniku a vývoje demokratické společnosti; uplatňování demokratických principů ve výuce (rozhodování, domluva, stanovení pravidel a principy jejich uplatňování)	6. – 9.
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	propojování historických událostí se současným uspořádáním Evropy i světa; kontrast mezi globálním světem a světem před globalizací, dálkový obchod, objevování světa, kolonialismus, role mezinárodních organizací, pozitiva a	6. – 9.

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
	negativa globalizované společnosti	
multikulturní výchova	poznatky o různých kulturách světa v minulosti i dnes; příklady interakce různých kultur v historii; kontrasty i podobnosti mezi vlastní a cizí kulturou; hledání zdrojů inspirace v odlišných kulturách	6. – 9.
environmentální výchova	historie využívání přírodních složek (půda, nerostné suroviny, biota, voda, …) jako zdrojů lidského rozvoje a dopady využívání těchto zdrojů na přírodní prostředí – přeměna krajiny, znečištění, snižování biodiverzity apod.	6. – 9.
mediální výchova	princip cenzury, příklady manipulace veřejného mínění v minulosti, propaganda, hledání obdobných příkladů v současnosti (fake news apod.)	6. – 9.

5.5.1.5 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

samostatnému vyhledávání a třízení informací, základní systematizace poznatků, propojování souvislostí,
práce s vlastní chybou jako prostředkem k učení,
hledání individuálních způsobů, jak si zapamatovat základní fakta,
kritickému pohledu na probíraná témata, vyvozování závěrů a hledání analogií.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

samostatnému řešení úkolů,
vlastní iniciativě a aktivnímu přístupu k výuce,

identifikaci problémů na příkladech z historie a zhodnocení jejich důsledků,
reflexe vlastní činnosti – hledání způsobů pro zlepšení v budoucnu.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

souvislému ústnímu i písemnému projevu,
aktivní účasti v diskuzích,
logické argumentaci ale i toleranci vůči odlišným názorům,
práci ve skupině,
kladení vhodných otázek,
práci s technologiemi a různými komunikačními prostředky.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

komunikaci v různých rolích v rámci skupiny (vedení skupiny vs. následování pokynů atd.),
vnímavosti vůči mezilidským vztahům a vzájemné vstřícnosti,
sebedůvěře a sebereflexi.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

spravedlivému a rovnému jednání,
uvědomění si vlastních práv, ale také povinností,
úctě vůči společenským pravidlům a normám,
principům demokratické společnosti,
respektu k tradici a kulturnímu dědictví,
zájmu o okolní prostředí, o společnost, které jsme součástí,
respektu vůči přírodě, jednání na základě principů trvale udržitelného rozvoje,
základnímu povědomí o veřejném dění.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

zodpovědnosti,
práci s různými materiály i pomůckami,
reflexe vlastních silných a slabých stránek v rámci různých pracovních činností,
kreativitě, vlastní inciativě a podnikavému smýšlení.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

vyhledávání a třízení informací a digitálního obsahu, získávání digitálních dat a práci s nimi,
digitálnímu zpracovávání a upravování výstupů za pomocí web. aplikací a programů (vizualizace, jednoduché grafy, úpravy obrázků apod.),
práci s různými formáty a technologickými prostředky vč. umělé inteligence,
tvorbě prezentací a dalších digitálních výstupů v různých platformách,
využívání technologie pro zefektivnění práce,
zodpovědnému a obezřetnému chování v digitálním prostředí a online prostoru.

Dějepis – 2. stupeň				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Ročník**
Člověk v dějinách				
uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků	dokáže vysvětlit, proč je důležité zabývat se minulostí, vidí ve zkoumání dějin smysl	význam historie pro člověka a společnost	OBV – státní symboly, reálie CJ – jazyk a literatura	6. – 9.
uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	dokáže rozlišit základní typy pramenů (hmotné, nehmotné) a zná základní historické prameny a instituce podstatné pro české prostředí	příklady písemných a hmotných pramenů; základní české kroniky, listiny a další písemnosti; historicky významná místa a instituce v okolí	CJ – významná literární díla, kroniky	
orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	dokáže rozlišit jednotlivé historické epochy (pravěk, starověk, středověk, …), zná jejich posloupnost i důvody proč se vymezují	vymezení jednotlivých historických epoch, jejich charakteristika a hlavní události, historický čas a prostor		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti	dokáže vysvětlit, proč je důležité zabývat se minulostí	význam historie pro člověka a společnost	OBV, CJ – viz výše	6. – 9.
Počátky lidské společnosti				
charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	popíše život pravěkého člověka, jeho životní styl a činnosti	teorie vzniku světa a člověka, pravěká společnost - její hmotné dědictví, kultura a základní vývoj, Keltové, Germáni, Slované	VV – vyobrazení společnosti v pravěku (Z. Burian) CJ – E. Štorch a další PRI – počátky vývoje člověka	6.
objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	popíše způsoby, jakými pravěký člověk získával zdroje z přírodního prostředí a materiály se kterými pracoval	neolitická revoluce, přechod k usedlému způsobu života, využívání přírodních zdrojů pravěkými lidmi	ZEM – obyvatelstvo světa – přeměna krajiny v minulosti, vývoj osídlení	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí	dokáže popsat, jak se naše společnost začala vyvíjet a principy na kterých vznikala	člověk a lidská společnost v pravěku	VV, CJ, PŘI, ZEM – viz výše	6.

podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty	dokáže charakterizovat život pravěkých lidí, rozezná jednotlivé artefakty	člověk a lidská společnost v pravěku	VV, CJ, PŘI, ZEM – viz výše	
Nejstarší civilizace a kořeny evropské kultury				
rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	chápe základní lokalizační faktory vzniku starověkých civilizací	Mezopotámie, Asýrie, Babylonie, Egypt, starověká Čína a Indie, vznik prvních osídlení a říší	CJ – nejstarší starověká literatura ZEM – regiony světa	6.
uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	dokáže rozpoznat a lokalizovat vybrané kulturní památky starověkých civilizací	7 divů světa, palácová kultura a typy starověkých staveb (pyramidy, zikkuraty, amfiteátry, pantheony, akvadukty atd.)	VV – starověké umění a architektura	

demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury, zrod křesťanství	dokáže popsat principy fungování společnosti v antickém Řecku a Římě, dokáže najít návaznosti na antickou kulturu v průběhu dějin	antické Řecko a Řím, dědictví antiky (umění, architektura, filozofie, politologie, „vynálezy“ …)	CJ – antická literatura VV – antické umění a architektura	
porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	dokáže vysvětlit, jakým způsobem fungovala dělba moci ve starověku, jakým způsobem docházelo k vymáhání a tvorbě pravidel; dokáže najít odlišnost a podobnosti ve vztahu k dnešnímu politickému uspořádání	proměny politického uspořádání v antickém Řecku a Říme, formy vlády (demokracie, tyranie, autokracie apod.), principy jejich fungování, podobnosti a odlišnosti mezi nimi	OBV – člověk, stát a právo	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států	dokáže popsat, jakým způsobem vznikaly dávné říše a jaké přírodní podmínky byly předpokladem pro rozvoj starověkých civilizací	využívání krajiny a přírodních zdrojů ve starověku	ZEM – obyvatelstvo světa – přeměna krajiny v minulosti, vývoj osídlení	6.

popíše život v době nejstarších civilizací	popíše rozdíly života lidí ve starověku a dnes	životní styl a uspořádání společnosti ve starověku		
Křesťanství a středověká Evropa				
popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	dokáže vysvětlit pojem stěhování národů a uvést příklady etnik, která se po Evropě pohybovala; vysvětlí pojem christianizace a jeho význam pro ranně středověké státy	stěhování národů, vznik prvních státních útvarů v Evropě a principy jejich fungování	ZEM – regiony světa OBV – člověk, stát a právo	
objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	časově a prostorově vymezí existenci Velkomoravské říše, uvede hlavní osobnosti a události tohoto období; chápe odlišný vývoj Čech a Moravy v naší historii; dokáže jmenovat hlavní osobnosti a události středověku v našem prostředí	Velkomoravská říše, Přemyslovci, Lucemburkové; vnitřní i zahraniční politika vybraných českých panovníků		7.

vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí	chápe roli křesťanství ve středověku, dokáže popsat principy, na kterých stála středověká společnost; rozumí podstatě konfliktu světské a církevní moci a dokáže uvést příklady takových konfliktů	církevní schizma, katolická církev vs. pravoslaví; boj o investituru, císařská moc; rytířství a křížové výpravy; střet Evropanů s islámskou kulturou; husitství a počátky reformace	OBV – kulturní život, vnitřní svět člověka	
ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	popíše rozdíly mezi životy jednotlivých společenských vrstev; dokáže identifikovat prvky románského a gotického umění	středověký člověk a jeho svět, struktura středověké společnosti; kultura, umění a vzdělanost ve středověku	VV – románské umění a gotika	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
uvede první státní útvary na našem území	dokáže časově zařadit a vysvětlit pojmy Sámova říše, Velkomoravská říše, Slované	Sámova říše, Velkomoravská říše, Slované		

uvede základní informace z období počátků českého státu	chápe odlišný vývoj Čech a Moravy v naší historii; dokáže jmenovat hlavní osobnosti a události středověku v našem prostředí	příchod Slovanských věrozvěstů, počátky		7.
popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti	chápe roli křesťanství ve středověku; rozumí podstatě konfliktu světské a církevní moci	katolická církev vs. pravoslaví; světská vs. církevní moc	OBV – kulturní život, vnitřní svět člověka	
rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské, uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu	dokáže jmenovat významné panovníky českých dějin a jejich přínos pro vývoj našeho státu	Přemyslovci a Lucemburkové v českých zemích		
charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí	dokáže vysvětlit příčiny husitských válek a základní podstatu husitského hnutí	husitská revoluce		

Objevy a dobývání, počátky nové doby				
vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve	dokáže vysvětlit pojmy renesance, reformace a novověk	renesance a humanismus, církevní reformace	VV – renesanční umění	7.
vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	je schopen najít přesah husitské epochy do dnešní doby; rozumí významu husitské epochy jako nástroji pro vyjádření národní identity Čechů	reálie navazující na husitskou epochu (státní svátek, literární díla, stavby, sochy)		7.
popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	je schopen objasnit důvody proč začalo docházet k zámořských objevům; na mapě dokáže znázornit první objevné plavby a kolonie; je schopen zhodnotit pozitiva i negativa zámořských objevů a kolonialismu	objevné plavby, rozvoj geografie a kartografie, koloniální říše a princip kolonialismu, nově vzniklé státní útvary, koloniální dědictví (jazyky, zámořská území atd.)	ZEM – regiony světa, kartografie OBV – mezinárodní vztahy, globální svět	

objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	je schopen vysvětlit jaké proměny nastaly v české společnosti vlivem nástupu Habsburků na český trůn; dokáže popsat, jak se změnilo postavení českých zemí v mezinárodním kontextu	Habsburkové v českých zemích		
objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	dokáže objasnit konflikt stavovské a panovnické moci a vysvětlit podstatu třicetileté války pro české země i pro Evropu	Třicetiletá válka, její příčiny průběh a důsledky		
rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek	dokáže identifikovat renesanční a barokní sloh; je schopen vysvětlit základní podstatu humanismu i osvícenství	barokní kultura a osvícenství	VV – baroko a umění manýrismu	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				

popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu	je schopen zhodnotit pozitiva i negativa zámořských objevů a kolonialismu	přínosy a negativa zámořských objevů	ZEM – regiony světa, kartografie	7.
uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období	je schopen vysvětlit podstatu husitské revoluce a třicetileté války	husitská revoluce, Habsburkové na českém trůně, Třicetiletá válka		
pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku	pojmenuje a chronologicky seřadí významné osobnosti českých novověkých dějin	Jiří z Poděbrad, Rudolf II., Leopold I., Karel IV., Marie Terezie a Josef II.		
Modernizace společnosti				
vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	dokáže vysvětlit podstatu pojmů modernizace a industrializace a charakterizovat změny, které tyto procesy způsobily ve společnosti	průmyslová revoluce a modernizace společnosti; společenské změny, životní styl a jeho proměny v 19. století; sociální otázka, ústava	OBV – člověk, stát a hospodářství; člověk, stát a právo	

objasní souvislost mezi událostmi Francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě	chápe význam a důsledky Francouzské revoluce jako důležitý mezník dějin; dokáže popsat vliv revoluce i napoleonských válek na další dění v Evropě i ve světě	Velká francouzská revoluce, Napoleonské války, nové uspořádání Evropy, vznik USA		8.
porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	dokáže vysvětlit termín národní obrození a popsat záměry a cíle jeho aktérů; chápe nacionalistické tendence novodobých národů a na vybraných příkladech dokáže vysvětlit proces budování národní identity	národní obrození v českých zemích, příklady emancipace národů (revoluce 1848), sjednocení Itálie a Německa	CJ – národní obrození OBV – naše vlast	

vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	je schopen popsat a vysvětlit rozdílnou úroveň vývoje v jednotlivých Evropských regionech a srovnat situaci s dnešním uspořádáním Evropy; dokáže vysvětlit soupeření mocností v kontextu vzniku 1. světové války; objasní princip fungování a dopady kolonialismu a imperialismu	postupný nástup průmyslové revoluce v jednotlivých státech Evropy; kapitalistická společnost a technický pokrok; utváření Trojdohody a Trojspolku, zbrojení v Evropě; uspořádání koloniálních říší v 19. století	ZEM – regiony světa	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
uvede základní historické události v naší zemi v 19. století	uvede základní historické události v naší zemi v 19. století	národní obrození, absolutismus v českých zemích, revoluce 1848; základní vývoj politického života a kultury		8.

vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století	vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století	nejvýznamnější osobnosti českého politického a veřejného života v 19. st.		
Moderní doba				
na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	dovede shrnout příčiny a hrozby technického pokroku na příkladech z 20. století; dokáže jmenovat nové bojové prostředky, které byly použity ve světových válkách; vnímá válku jako nevhodný prostředek pro řešení konfliktů, je schopen popsat negativní dopady války na společnost i jedince	příčiny průběh a důsledky 1. světové války; Versailleský mírový systém; příčiny průběh a důsledky 2. světové války;	OBV – člověk, stát a hospodářství; člověk, stát a právo	9.
rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	uvedete pozitiva i negativa demokratických systému na příkladech z 20. století	předválečná a meziválečná Evropa	OBV – člověk, stát a hospodářství; člověk, stát a právo	

charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	je schopen vysvětlit pojmy totalita, nacionalismus, komunismus, fašismus, objasnit v čem spočívá jejich podstata a uvést jakou hrozbu mohou pro společnost představovat	totalitní systémy, jejich vznik, fungování a filozofie	OBV – člověk, stát a hospodářství; člověk, stát a právo; mezilidské vztahy	9.
na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	hodnotí rasovou či náboženskou diskriminaci jako negativní jev a je schopen své postoje podložit argumenty z historie	druhá světová válka a holokaust	OBV – mezilidské vztahy	

zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	objasní vznik samostatného Československého státu a nejdůležitější mezníky jeho dějin	vznik ČSR, situace v ČSR během světových válek; československý odboj	OBV – naše vlast; člověk, stát a hospodářství; člověk stát a právo	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války	uvede příčiny a důsledky 1. světové války	první světová válka	OBV – viz výše	9.
uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky	uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky	vznik ČSR	OBV – viz výše	
Rozdělený a integrující se svět				

vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků	je schopen vysvětlit vznik bipolárního světa; dokáže vysvětlit pojem studená válka a hlavní dějinné události studené války; orientuje se v nejdůležitějších událostech 2. poloviny 20. století u nás i ve světě	poválečný bipolární svět, východní vs. západní blok; karibská krize; dobývání vesmíru; souboj ideologií vnitřní situace v zemích východního bloku, vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik ČR	OBV – mezinárodní vztahy, globální svět; mezilidské vztahy	9.
vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	dokáže vysvětlit funkci mezinárodních organizací (OSN, NATO, EHS, RVHP)	vznik a působení mezinárodních organizací ve 20. století	ZEM – společenské s hospodářské prostředí OBV – mezinárodní vztahy, globální svět	9.
posoudí postavení rozvojových zemí	je schopen objasnit příležitosti a hrozby dekolonizace	dekolonizace a problémy třetího světa	OBV – mezinárodní vztahy, globální svět ZEM – společenské s hospodářské prostředí	

prokáže základní orientaci v problémech současného světa	dokáže najít souvislost mezi problémy dnešního světa a událostmi z nedávné minulosti	problémy současnosti	OBV – mezinárodní vztahy, globální svět ZEM – společenské s hospodářské prostředí	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě	popíše příčiny, průběh a důsledky druhé světové války; orientuje se v základních událostech 2. pol. 20. století	druhá světová válka a hlavní události 2. pol. 20. století	OBV – viz výše	
chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti	chápe rok 1989 jako důležitý mezník v našich dějinách a dokáže srovnat politické, hospodářské i společenské podmínky před rokem 1989 a po něm	Sametová revoluce a její důsledky	OBV – viz výše	

5.5.2 Občanská výchova

5.5.2.1 Obsahové vymezení předmětu

Občanská výchova je vyučována v rámci bloku aktivit Svět.
Výchova k občanství navazuje na výuku předmětu Náš svět na prvním stupni. Zahrnuje témata komplexně rozvíjející osobnost dítěte, jako jsou sebepoznání a pochopení vlastního postavení v různých typech kolektivu, respektování odlišností, hodnota domova, vlasti a kulturního dědictví. Dále napomáhá porozumět základním lidských právům a jejich uplatňování v občanském životě, fungování základních ekonomických vztahů a jejich dopadu na život každého z nás. Společně se snaží hledat východiska ze současných globálních problémů lidstva a vychovávat v duchu tolerance vůči odlišným národům a rasám. Snaží se o rozvoj samostatně uvažujícího jedince, který se dokáže orientovat ve svém životě a poradit si i ve složitých situacích, do kterých se může v budoucnu dostat. Výchova k občanství přispívá k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech. Rozvíjí orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Žáci jsou vedeni k samostatnému a kritickému myšlení, učí se formulovat své názory a diskutovat.

5.5.2.2 Organizační vymezení předmětu:

Organizačně je obsah předmětu vyučován v těchto blocích výuky:

• ranní kruh

• práce v bloku aktivit Svět

• výuka mimo školu

<u>Týdenní časová dotace:</u>

6. ročník	1 hodina
7. ročník	1 hodina

Filipka

8. ročník	1 hodina
9. ročník	1 hodina
celkem	4 hodiny

5.5.2.3 Začlenění průřezových témat:

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a sociální výchova	simulační hry a hry s rolemi, diskuzní techniky, reflexe vlastních postojů a hodnot, skupinová práce, sebepoznávání a utváření sebepojetí, hodnotové vzdělávání – rozvoj základních komunikačních dovedností, psychohygiena, práce s příběhem	6. – 9.
výchova demokratického občana	demokracie a participace občana na politickém životě; uplatňování demokratických přístupů ve výuce (rozhodování, domluva, stanovení pravidel a principy jejich uplatňování), respektování názorů ostatních	6. – 9.
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	problematika globalizace a regionalizace; globální systémy, evropská integrace a evropské regiony	6. – 9.
multikulturní výchova	různé kultury a etnika světa, životní styl, náboženství a hodnoty, principy mírové politiky a solidarity	6. – 9.
environmentální výchova	vliv lidské činnosti na jednotlivé složky přírodního systému; využívání přírodních zdrojů a jeho dopady na životní prostředí, problematika změny krajiny, znečištění, klimatické změny a principy udržitelného	6. – 9.

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
	rozvoje	
mediální výchova	kritické posuzování mediálních sdělení o dění ve světě na příkladech ze současnosti i minulosti, interpretace mediálních sdělení, problematika propagandy a cenzury	6. – 9.

5.5.2.4 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že

umožňujeme žákům být aktivní,
učíme žáky obhajovat své názory a výsledky své práce,
učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace,
učíme žáky hledat souvislosti mezi čteným textem a osobním životem, textem a jiným textem, textem a okolním světem,
vedeme žáky k využití teorie v praktickém životě učíme žáky stavět nově získané informace na již osvojené vědomosti,
podporujeme kritické myšlení žáků,
učíme žáky zamýšlet se nad problémem, porovnávat získané vědomosti s novými, formulovat myšlenky a klást srozumitelné otázky,
umožňujeme žákům propojovat poznatky z různých vzdělávacích oblastí.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že

podporujeme práci s informacemi z různých zdrojů a učíme žáky rozpoznat podstatné a nepodstatné informace,
učíme žáky hodnotit přečtený text,
umožňujeme žákům rozpoznat a pochopit problémovou situaci a její příčiny,
podněcujeme žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problému,
učíme žáky zamýšlet se nad problémem, porovnávat získané vědomosti s novými, formulovat myšlenky a klást srozumitelné otázky,
vedeme žáky k aktivnímu přístupu při řešení problémů, k vyslechnutí názorů druhých, k diskuzi, vyjádření vlastního názoru, k pomoci druhému,
učíme žáky diskutovat nad vytyčeným problémem,

učíme žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a spisovně, schopnost argumentovat,
podněcujeme schopnost žáků obhájit si vlastní rozhodnutí a uvědomit si jeho zodpovědnost a následky učíme žáky argumentovat, prosadit svůj názor a obhájit ho.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že

vedeme žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci,
podporujeme formulaci a vyjadřování myšlenek a názorů žáků v logickém sledu,
učíme žáky rozvíjet komunikační schopnosti a umění naslouchat, podílet se o své zkušenosti a vědomosti s druhými,
podporujeme žáky ve vzájemné spolupráci,
učíme žáky spolupracovat ve skupině se spolužáky, vyslechnout si jejich názory, podporovat je v činnosti, diskutovat nad problémem,
podporujeme přátelské mezilidské vztahy a asertivní chování.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že

učíme žáky spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých,
učíme žáky pracovat v týmu a přijímat role ve skupině,
podporujeme žáky při utváření příjemné atmosféry v týmu,
učíme žáky rozvíjet komunikační schopnosti a umění naslouchat,
učíme žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a spisovně, schopnost argumentovat,
vedeme žáky k rozpoznávání nevhodného a rizikového chování a jeho možných důsledků,
vedeme žáky k posilování vlastního sebevědomí na základě poznání sebe a druhých,
učíme žáky odmítavému postoji ke všem negativním projevům a vlivům, které narušují dobré vztahy,
učíme žáky chápat potřebu efektivně naslouchat a spolupracovat s druhými lidmi, sdílet své nápady,
učíme žáky vštěpovat si slušné chování, morální hodnoty a toleranci mezi lidmi,
učíme žáky naslouchat druhým a akceptovat jejich názor, popř. podpořit jejich názor,
usilujeme o akceptování a poučení ze zkušeností a názorů jiných,
diskutujeme nad problémy a učíme žáky asertivně vyjádřit a obhájit svůj názor,
učíme žáky respektovat rozdílnosti mezi lidmi,
učíme žáky argumentovat, prosadit svůj názor a obhájit ho,
učíme žáky vážit si práce a výsledku práce své i druhých, neničit majetek jiných
vedeme žáky k empatii.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že

podněcujeme žáky respektovat individuální rozdíly mezi lidmi a vážit si jejich hodnot,
pomáháme žákům uvědomit si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí,
vedeme žáky k pochopení základních principů občanské společnosti a demokracie,
vedeme žáky ke znalosti práv a povinností, vštěpujeme žákům slušné chování, morální hodnoty a toleranci mezi lidmi,
učíme žáky uplatňovat získané vědomosti ve prospěch dovedností,
seznamujeme žáky s jinými kulturami a jejich odlišnostmi,
motivujeme žáky k toleranci a porozumění jiným lidem, etnikům,
zapojujeme žáky do kulturního dění a rozvíjíme jejich zájem o kulturu,
motivujeme žáky k ochraně zdraví a životního prostředí,
vedeme žáky k chápání souvislostí a problémů ve světě,
vedeme žáky k aktivní ochraně přírody a životního prostředí,
učíme žáky vážit si práce a výsledku práce své i druhých, neničit majetek jiných,
vedeme žáky k empatii.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že

nabádáme žáky k ochraně zdraví, životního prostředí a společenských i kulturních hodnot,
vedeme žáky k aktivní ochraně přírody a životního prostředí,
vedeme žáky k zodpovědnosti,
vedeme žáky k práci s různými materiály i pomůckami,
vedeme žáky k reflexi vlastních silných a slabých stránek v rámci různých pracovních činností,
vedeme žáky ke kreativitě, vlastní iniciativě a podnikavému smýšlení.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že

učíme žáky bezpečně využívat digitální technologie a uvědomit si jejich přínosy i rizika,
učíme žáky kritickému myšlení a posuzování dat a informací při jejich získávání, shromažďování, analyzování a sdílení,
učíme žáky uplatňovat získané vědomosti ve prospěch dovedností,
učíme žáky získávat a vyhledávat potřebné informace v knihách, časopisech, na internetu apod.,
umožňujeme žákům rozvíjet spolupráci a komunikaci v digitálním prostředí,
podporujeme, aby nabyté vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty vedly k zodpovědnému a bezpečnému využití digitálních technologií,
učíme žáky nést odpovědnost za tvůrčí proces a výsledný produkt.

Očekávané výstupy RVP	**Učivo**	**Mezipředmět. vztahy**	**Ročník**
VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	Česká státnost (území, jazyk, historie, vlastenectví, symboly, svátky) • rozpozná a vyjmenuje státní symboly • seznamuje se s účelem daných státních symbolů	Blok svět - D, Z	6. – 9.
VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	Česká státnost (území, jazyk, historie, **vlastenectví, symboly, svátky), negativní projevy vlastenectví:** • odlišuje vlastenectví od projevů nacionalismu • seznamuje se s tradicemi vztahujícími se k české státnosti • jmenuje významné svátky, které se v naší zemi dodržují • Popíše některé tradice, které se v naši zemi dodržují • Jmenuje konkrétní tradiční české výrobky (v souvislosti s regiony) Významné osobnosti a místa (události) českých dějin • uvádí a charakterizuje významné osobnosti českých dějin	Blok svět - D Blok příběhy	6. – 9.
VO-9-1-03 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na	kultura v našem životě, masová kultura, masmédia • objasní nebezpečí působení masmédií, masové kultury a reklamy na člověka, uvede příklady z vlastního života	Blok příběhy, ČJL, D	6. – 9.

veřejné mínění a chování lidí			
VO-9-1-04 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích	Život ve škole (režim, komunikace ve školním prostředí, školní samospráva, práva a **povinnosti)** • uvede možnosti spolupráce ve školním prostředí • seznamuje se s vhodnými způsoby komunikace ve školním prostředí • osvojuje si vhodné způsoby chování ve školním prostředí i mimo něj • osvojuje si práva a povinnosti žáka (seznamuje se se školním řádem) • rozpozná právo a povinnost • jmenuje a analyzuje vybraná práva a povinnosti • vytváří ve spolupráci s ostatními třídní pravidla Digitální prostředí • zhodnotí, jak digitální technologie ovlivňují různé oblasti života • zhodnotí nebezpečí sociálních sítí	Blok Příběhy, blok Technika	6. – 9.

VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	Život ve škole (režim, komunikace ve **školním prostředí, školní samospráva, práva a povinnosti)** • rozlišuje tolerantní a netolerantní chování, jednání • vhodně reaguje a jedná v případě ohrožení sebe sama i druhých • rozpozná nebezpečné chování, jednání různého charakteru • uvědomuje si důležitost a možnost participace ve školním prostředí • přijímá svou roli ve skupině	Blok Příběhy	6. – 9.
	• vnímá rozmanitost kultur na našem území, jmenuje národnostní menšiny na našem území, osvojuje si tolerantní postoj k menšinám	Blok Příběhy D, Z	8. – 9.

	Pojem obec, samospráva vs. státní správa, mapa veřejných institucí • seznamuje se s pojmem samospráva • rozlišuje a definuje pojmy starosta, primátor, zastupitelstvo, obecní úřad • rozlišuje samosprávu a státní správu (uvádí konkrétní příklady činností těchto správ) • seznamuje se s vhodnými způsoby komunikace, osvojuje si pravidla slušného chování v situacích na úřadě • vysvětluje pojem vandalismus, uvádí příklady takového jednání, vnímá vandalismus jako negativní jev ve společnosti	Blok příběhy Blok svět - D	6. – 9.
	Region – významná místa, památky, osobnosti obce/kraje • uvádí příklady významných míst a osobností z našeho regionu	Blok příběhy, ČJL, Z	6. – 7.
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit	Osobnost člověka • identifikuje kladné i záporné vlastnosti u sebe a druhých	Blok Příběhy, ČJL, D	6. – 7.

jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	• analyzuje emoce, rozpoznává vliv emocí na chování a jednání člověka	Blok Příběhy, ČJL, D	8. – 9.
	Osobnost člověka • na základě analýzy vlastní osobnostního profilu si uvědomí, co ovlivňuje vztahy a způsob jednání s lidmi, co ovlivňuje proces rozhodování	Blok Příběhy, ČJL	8. – 9.
	Komunikace, vztahy (řešení problémů, asertivita) v sociálních skupinách, nebezpečí sociálních skupin • přijímá kritiku a pochvalu, uděluje pochvalu druhým	Blok Příběhy, ČJL	6. – 9.
VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	Osobnost člověka • analyzuje své silné a slabé stránky (SWOT analýza) v souvislosti s dosahováním cílů v životě • vysvětlí důležitost vůle člověka pro překonávání překážek	Blok Příběhy, ČJL	6. – 9.
VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou	Komunikace, vztahy (řešení problémů, asertivita) v sociálních skupinách, nebezpečí sociálních skupin • seznamuje se s pojmem empatie • využívá komunikační dovednosti k řešení problémů • osvojuje si zásady spolupráce, vybírá si roli a rozumí své roli ve	Blok Příběhy	6. – 9.

sebedůvěru	skupině • osvojuje si princip zodpovědného chování		
	Komunikace, vztahy (řešení problémů, asertivita) v sociálních skupinách, nebezpečí sociálních skupin • přijímá kritiku a pochvalu, uděluje pochvalu druhým • řeší adekvátně konfliktní situace • rozpozná asertivní jednání • rozlišuje tolerantní a netolerantní chování ve společnosti • vysvětlí pojem diskriminace, uvede příklady	Blok Příběhy, ČJL D	6. – 9.
	Osobnost člověka • analyzuje emoce, jejich vliv na chování v určitých situacích	Blok Příběhy, D	6. – 9.
	Náročné životní situace a jejich zvládání, psychohygiena a její význam • definuje a popisuje náročné životní situace • rozpozná spouštěče stresu, seznamuje se s technikami, které pomáhají zmírnit stresovou zátěž • snaží se o rozvoj zdravé sebedůvěry a sebevědomí	Blok Příběhy	8. – 9.
	Náročné životní situace a jejich zvládání, psychohygiena a její význam • zaujímá aktivní postoj ke zdravému životnímu stylu, uvědomuje	Blok Příběhy Blok příroda -	6. – 9.

	si rizika spojená s návykovými látkami	výchova ke zdraví	
	Komunikace, vztahy (řešení problémů, asertivita) v sociálních skupinách, nebezpečí sociálních skupin • uplatňuje princip pomoci a solidarity, dokáže vyhledat centra odborné pomoci	Blok Příběhy	8. – 9.
VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	Finanční gramotnost • rozlišuje hotovostní a bezhotovostní formy placení • uvádí rozdíly mezi debetní a kreditní kartou	Matematika	6.-7.
VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	Formy vlády (demokratické a nedemokratické systémy) • uvádí a stručně charakterizuje typy a formy státu, uvádí znaky, srovnává, hodnotí	Blok Příběhy, D, Z	7. – 9.
VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní	Formy vlády (demokratické a nedemokratické systémy) • uvádí základní principy fungování demokratického státu, uvede výhody života v demokracii	Blok Příběhy, D, Z	6. – 7.

život občanů	Politické strany, volby • seznamuje se s pojmem pluralismus, uvede politické strany • rozlišuje koalici a opozici, porovnává pravici a levici na základě politických programů • seznamuje se s volebním systémem ČR • vnímá vliv výsledků komunálních voleb na života a fungování obce	D	8. – 9.
	Kontroverzní témata – argumentace • uvede příklady minorit na našem území • zaujímá tolerantní postoj k menšinám • respektuje odlišnosti ve společnosti	Blok Příběhy	6. – 7.
VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	Občanská společnost (práva a povinnosti ve společnosti, samospráva, neziskový sektor), volby jako princip demokracie • seznamuje se se systémem voleb • uvádí politické strany, srovnává jejich politický program, vymezuje pojem koalice a opozice • seznamuje se s pojmem pluralismus • rozlišuje pojmy pravice a levice, třídí politické strany, resp. jejich programy	Blok Příběhy, D, Z	8. – 9.

VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít	Finanční gramotnost • seznamuje se s činnostmi bank a finančních institucí		8. – 9.
VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	Banky a bankovnictví • srovnává debetní a kreditní kartu • vysvětlí pojem leasing, splátkový prodej, bankrot, exekuce • diskutuje o příčinách nehospodárnosti, které vedou k exekuci Pojištění, investice • uvádí nejčastější druhy pojištění, navrhuje jejich využití (konkrétní situace) • jmenuje některé pojišťovny v ČR • jmenuje způsoby nakládání s volnými finančními prostředky • vybírá ty nejvhodnější způsoby nakládání s prostředky • definuje pojem investice • jmenuje způsoby nakládání s volnými finančními prostředky	Matematika	8. – 9.

	Trh a hospodaření státu (fungování trhu, státní rozpočet, sociální politika státu) • orientuje se v systému základních dávek a příspěvků • vyjmenuje příklady dávek a příspěvků, které poskytuje stát občanům z rozpočtu		
VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	Trh a hospodaření státu (fungování trhu, státní rozpočet, sociální politika státu) • seznamuje se schématem tržního mechanismu • vnímá rozdíl mezi poptávkou a nabídkou • objasní vliv poptávky a nabídky na tvorbu ceny zboží a služeb	D	6. – 7.
VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	Trh a hospodaření státu (fungování trhu, státní rozpočet, sociální politika státu) • rozlišuje výdaje a příjmy státu • charakterizuje pojem rozpočet • rozpozná a odliší druhy rozpočtu • uvádí příklady daní • vysvětlí pojem inflace	Z, M	8. – 9.

	• seznamuje se součinností subjektů: výroba, obchod, služby • srovnává a objasní rozdíly v těchto pojmech • jmenuje konkrétní příklady výdajů státního rozpočtu (ministerstva)		
	Banky a bankovnictví • jmenuje komerční banky v ČR • vysvětlí funkci bank • vyjmenuje služby, které banky nabízí klientům • seznamuje se s úrokem placeným a přijatým	Matematika	8. – 9.
VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	Státní moc a její složky • jmenuje složky státní moci • stručně vymezuje jejich smysl, činnost a úkoly složek státní moci Obrana státu • rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu	D, Blok Příběhy	6. – 9.
VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých	Právní vztahy (smlouvy) • seznamuje se se základními právními úkony • srovnává vybrané příklady občanskoprávních vztahů	Blok Příběhy	6. – 7.

lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	Finanční gramotnost • představí vlastní způsoby hospodaření s penězi, vyhýbá se rizikům spjatým s nakládáním s penězi	Blok Příběhy, M	6. – 7.
	Ochrana spotřebitele (reklamace), online **nákupy** • vysvětluje a seznamuje se s postupem při reklamaci • seznamuje se s pojmem ochrana spotřebitele, uvádí konkrétní příklady	Blok Příběhy, Blok technika - informatika	6. – 9.
VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	Právní vztahy (smlouvy) • seznamuje se se základními právními úkony • srovnává vybrané příklady občanskoprávních vztahů • uvádí práva a povinnosti v souvislosti s OP vztahy	Blok Příběhy, D	6. – 9.
VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování	Trestní právo (přestupky a TČ), soustava soudů • uvádí povinnosti a práva občanů • seznamuje se se strukturou a činností soudů Orgány právní ochrany občanů, státní zastupitelství a jeho důležitost • rozlišuje sankce mezi přestupkem a TČ • rozpozná a uvádí příklady přestupku a TČ	Blok Příběhy, D	6. – 9.
	Občan - aktivní občanství (participace) • vysvětlí na příkladech pojem participace občana	Blok Příběhy, D	6. – 9.

	• osvojuje si příklady jednání a chování aktivního občana • charakterizuje pojem zodpovědnost, seznamuje se s podobami občanské společnosti • jmenuje výhody zapojení se do života v obci, prezentuje vlastní projekt		
VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	Orgány právní ochrany občanů, státní **zastupitelství a jeho důležitost** • seznamuje se a porovnává činnost orgánů právní ochrany občanů	Blok Příběhy, D	6. – 9.
	Trestní právo (přestupky a TČ), soustava soudů • diskutuje o příčinách přestupků a TČ	Blok Příběhy, D	6. – 9.
VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	Občanská společnost (práva a povinnosti ve **společnosti, samospráva, neziskový sektor), volby jako princip demokracie** • seznamuje se základními dokumenty vztahující se k základním lidským právům • k jednotlivým právům uvádí povinnosti občana • rozpozná protiprávní jednání • uvádí konkrétní příklady občanskoprávních vztahů • seznamuje se s pojmem ombudsman	Blok Příběhy, D, Z	6. – 9.

	• uvádí příklady povinností občana v obci, ve státě • jmenuje instituce zajišťující ochranu práv občana • seznamuje se s příběhy porušování lidských práv • Kontroverzní témata - argumentace • rozpozná rasistické projevy ve společnosti • vysvětlí nebezpečí nacionalismu, extremismu		
	Ochrana spotřebitele (reklamace), online nákupy • rozpozná projevy protiprávního jednání v souvislosti s reklamou, nakupováním a placením ve fyzickém a digitálním prostředí • respektuje a dodržuje licence, které upravují majetková práva autorů	Blok Příběhy, blok Technika - informatika	6. – 9.
	Dezinformace a manipulace v digitálním prostředí • rozpozná propagaci, dezinformaci a manipulaci v digitálním prostředí a zhodnotí, jak to ovlivňuje chování a jednání lidí • zmapuje, jak digitální technologie ovlivňují vytváření, šíření nebo překonávání společenských stereotypů a předsudků • zhodnotí, jak digitální technologie ovlivňují různé oblasti života • zhodnotí nebezpečí sociálních sítí	Blok Příběhy, blok Technika - informatika	6. – 9.
	Digitální identita - osobní údaje a citlivé údaje a jejich ochrana (nenávistné a podvodné praktiky)	Blok Technika - informatika	6. – 9.

	• zhodnotí, které osobní údaje mohou být zneužity a uvede důvod • navrhne, jak chránit svou digitální identitu a digitální stopu • navrhne, jak postupovat v případě, že se stane obětí nenávistných a podvodných praktik • rozpozná projevy protiprávního jednání v souvislosti s reklamou, nakupováním a placením ve fyzickém a digitálním prostředí		
VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	Finanční gramotnost • Kontroverzní témata ve společnosti (př.: eutanazie, korupční jednání, homofobie apod.) • rozpozná korupční jednání • vnímá korupci jako negativní vliv (trestný čin)	Blok Příběhy	8.-9.
VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	Mezinárodní vztahy (nebezpečí terorismu, EU, zahraniční mise) • jmenuje významné mezinárodní organizace, jejichž členem je ČR • vysvětlí výhody spolupráce mezi státy (zajištění obrany státu, obchod) • seznamuje se se strukturou EU • objasní výhody a nevýhody členství ČR v EU • diskutuje nad rolí ozbrojených sil ČR při obraně státu (a při řešení krizí nevojenského charakteru)	Blok Příběhy, D, Z	6. – 9.

	• jmenuje příklady teroristického jednání • zdůvodňuje důležitost potírání tohoto jevu • diskutuje o možných příčinách teroristického jednání • jmenuje příklady práv občana, které v rámci EU může uplatnit		
	Globální problémy (civilizační choroby, projevy globalizace) • jmenuje příklady projevů globalizace, dokáže projevy vyhodnotit • analyzuje současné globální problémy lidstva • diskutuje o možném řešení, navrhuje řešení • hledá souvislosti mezi lokálními a globálními problémy • uvede příklady participace sebe samého, příklad pomoci • vysvětlí důležitost pojmů: pomoc, solidarita, spolupráce • vnímá charitu jako prostředek možné pomoci a spolupráce mezi lidmi	Blok příběhy, Z, D	6. – 9.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Ročník
VO-9-1-07p respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití	Morálka a mravnost. Charakter člověka. Svoboda a vzájemná závislost. Pravidla společenského chování. Školní řád a pravidla.	Blok Příběhy, D	6. – 9.
VO-9-1-07p uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem	Mezilidská komunikace. Konflikty v mezilidských vztazích. Kulturní hodnoty a tradice. Kulturní instituce.	Blok Příběhy, D	6. – 9.
VO-9-1-08p rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům	Vztahy mezi lidmi. Význam přátelství. Vztah ke starým, nemocným a postiženým občanům. Konflikty v mezilidských vztazích.	Blok Příběhy, D	6. – 9.
VO-9-1-09p je seznámen s nebezpečím rasismu a	Nebezpečí rasismu a xenofobie. Projevy lidské nesnášenlivosti. Pojem vlasti a vlastenectví. Památná místa. Významné osoby. Státní symboly,	Blok Příběhy, D	6. – 9.

xenofobie	státní svátky, významné dny.		
VO-9-1-08p respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti	Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi. Naše obec, region a kraj, důležité instituce, zajímavá a památná místa. Ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku.	Blok Příběhy, D	6. – 9.
VO-9-2-01p chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním	Vzdělání. Školství. Kvalifikace. Profesní uplatnění ve společnosti.	Blok Příběhy	6. – 9.
VO-9-2-04p formuluje své nejbližší plány	Osobní rozvoj- životní plány, adaptace na životní změny, význam motivace, vůle a osobní kázeň při seberozvoji	Blok Příběhy	6. – 9.
VO-9-3-02p stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků	Rodina: funkce rodiny, postavení a role jednotlivých členů rodiny.	Blok Příběhy	6. – 9.
VO-9-3-02p sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti	Hospodaření s penězi a majetkem	Blok Příběhy, M	6. – 9.

VO-9-3-03p ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet	Peníze: funkce a podoby peněz, formy placení Rozpočet domácnosti, úspory, investice, splátkový prodej, leasing	M	6. – 9.
VO-9-3-04p uvede příklady služeb, které banky nabízejí	Banky a jejich služby: aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění. Výroba, obchod, služby, jejich funkce a návaznost	M	6. – 9.
VO-9-3-07p uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany	Sociální zabezpečení: základní informace, lékařská péče, nemocenské pojištění, podpora v nezaměstnanosti, nemoc, invalidita	Blok Příběhy, Výchova ke zdraví	6. – 9.
VO-9-4-02p uvede základní prvky fungování demokratické společnosti	Znaky státu, typy a formy státu. Principy demokracie: znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu. Význam a formy voleb	Blok Příběhy, D, Z	6. – 9.
VO-9-4-02p chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy	Státní občanství; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu. Orgány a instituce státní správy a samosprávy.	Blok Příběhy, D, Z	6. – 9.
VO-9-4-02p uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání	Státní symboly	Blok Příběhy, D	6. – 9.
VO-9-4-04p vyjmenuje	Základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; poškozování	Blok Příběhy, D	6. – 9.

základní práva a povinnosti občanů	lidských práv, šikana, diskriminace		
VO-9-4-05p na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu	Základní práva spotřebitele	Blok Příběhy	6. – 9.
VO-9-4-05p uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele	Důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady	Blok Příběhy	6. – 9.
VO-9-4-08p uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání	Význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů. Druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost.	Blok Příběhy, D	6. – 9.
VO-9-4-09p uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků	Rodina a její funkce, zákon a rodině	Blok Příběhy	6. – 9.
VO-9-4-09p vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu	Styk s úřady		6. – 9.

VO-9-4-10p rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy	Sociálně patologické jevy	Blok Příběhy	6. – 9.
VO-9-4-10p v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací	Pomáhající organizace, krizová centra	Blok Příběhy	6. – 9.
VO-9-5-01p uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování	Evropská integrace: postavení ČR v rámci EU	Blok Příběhy, D, Z	6. – 9.

5.6 Člověk a příroda

5.6.1 Fyzika

5.6.1.1 Obsahové vymezení předmětu

V tomto předmětu vedeme žáky k získávání a rozvíjení zájmu o přírodu, poskytujeme jim prostředky pro hlubší porozumění přírodním jevům a zákonitostem. Žáci se učí soustavně pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy, analyzovat výsledky a vyvozovat z nich závěry. Empirická zkušenost se propojuje s teoretickými znalostmi a definicemi. Během výuky je prostor pro kreativní řešení úkolů, které nemají jediný správný postup. U žáků také podporujeme rozvoj kritického myšlení a logického uvažování. Žáci jsou vedeni k aplikaci poznatků v běžném životě a chápání souvislostí mezi přírodou a lidskou civilizací. U žáků rozvíjíme zájem o obor a přírodní vědy obecně. Výuka probíhá zpravidla v kmenových učebnách v celých třídách.

5.6.1.2 Organizační vymezení předmětu:

Organizačně je obsah předmětu vyučován v rámci bloku Příroda.

5.6.1.3 Týdenní časová dotace:

6. ročník	1,5 hodiny
7. ročník	1 hodina
8. ročník	2 hodiny
9. ročník	1,5 hodiny
Celkem	6 hodin

5.6.1.4 Začlenění průřezových témat:

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a sociální výchova	Rozvoj schopností poznávání – Empirické ověřování informací v praxi (provádění pokusů a měření) Řešení problémů – Analýza problémů a nalezení vhodné metody řešení Mezilidské vztahy – Skupinová práce, vzájemná pomoc při pochopení fyzikálních jevů	6. – 9.
Výchova demokratického občana		6. – 9.
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Evropa a svět - historické osobnosti a názvy jednotek	6. – 9.
multikulturní výchova		
environmentální výchova	Zkoumání příčin přírodních procesů – změny skupenství, počasí, atmosférický tlak Lidské aktivity a problémy životního prostředí – vliv lidské činnosti na lidské zdraví (smog, hluk, světelný smog), motory a doprava, zdroje energie (vodní, větrné, solární a jaderné elektrárny), odpadové hospodářství, exkurze do spalovny	6. – 9.

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
mediální výchova	Interpretace mediálních sdělení – Zpracovávání a ověřování informací	6. – 9.

5.6.1.5 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

vyhledávání, třídění a propojování informací,
správnému používání odborné terminologie a symbolů,
správnému interpretování grafů a schémat,
objevování různých metod poznávání přírodních jevů,
pozorování, experimentování, měření a porovnávání získaných výsledků s realitou,
kritickému posuzování experimentálních výsledků,
utváření si komplexnějšího pohledu na přírodní a společenské jevy,
pozitivnímu vztahu k učení, zodpovědnosti za své vzdělávání a hledání motivace pro celoživotní učení.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

studiu postupů pro řešení modelových příkladů a situací,
promýšlení a plánování způsobu řešení na základě svých předchozích zkušeností,
obhajování svého rozhodnutí,
využívání logických, empirických a matematických postupů při samostatném řešení problémů,
vyhledávání informací důležitých k řešení problému a ověřování důvěryhodnosti informačních zdrojů,
analýze závěrů, zobecňování teoretických poznatků a jejich aplikaci v praxi, hledání příkladů z běžného života,
týmové spolupráci při řešení problémů,
vymýšlení pracovních postupů při praktických cvičeních.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a s ostatními dospělými ve škole,
respektování druhých, i když mají odlišný názor,
obhajování svých názorů,
přehlednému a výstižnému formulování závěrů svého pozorování či experimentu,
vyjadřování vlastních myšlenek ústně, písemně i graficky (schémata, grafy),

prezentování své práce,
používání moderních technologií.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

týmové spolupráci, při které mají možnost si vyzkoušet různé role v týmu,
hodnocení práce vlastní, druhých i týmu jako celku,
upevňování dobrých mezilidských vztahů,
požádání o pomoc v případě potřeby,
poskytnutí pomoci v případě potřeby dle svých možností,
kultivované diskusi v malých skupinkách i v celé třídě,
odmítání projevů rasismu, nacionalismu, xenofobie a sexismu,
posilování sebedůvěry a pocitu zodpovědnosti za své jednání.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

znalosti a plnění svých povinností,
znalosti a uplatňování svých práv,
respektování práv druhých,
poznání významu rozvoje přírodních věd pro společnost,
seznámení s enviromentálními problémy a ekologickými souvislostmi,
dodržování pravidel bezpečnosti při praktických cvičení,
vytváření přátelské a otevřené atmosféry ve škole,
respektu osobností spolužáků a učitelů,
posilování pocitu zodpovědnosti za své jednání a pocitu, že každý člověk může být hybatelem změny.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

bezpečnému a efektivnímu používání materiálů a vybavení,
dodržování pracovních postupů a pravidel,
samostatnému rozvržení a organizování práce.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že

vedeme žáky k používání vhodných digitálních zařízení, aplikací a služeb při fyzikálních pokusech a jejich vyhodnocování, k získávání zkušeností se školními měřicími systémy typu Vernier, s vhodným zobrazením a interpretací dat,
vedeme žáky k bezpečné a účelné správě a sdílení digitálních dat podle konkrétního účelu a situace,
vedeme žáky k využívání digitálních zdrojů informací a jejich kritickému hodnocení a výběru jako podkladů pro studium,

vedeme žáky k vytváření a sdílení digitálního obsahu v rámci vzdělávacích aktivit.

RVP výstupy	ŠVP výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy	Ročník
Země a vesmír				
F-9-7-01	● vyjmenuje tělesa Sluneční soustavy s rozdělením podle typů ● objasní jevy probíhající na Zemi související s obíháním Země okolo Slunce a související s jejím otáčením okolo osy ● popíše fáze Měsíce a vysvětlí souvislost s jeho pohybem kolem Země	Země a vesmír ● Sluneční soustava ● měsíční fáze ● zatmění Slunce a Měsíce	Z – Sluneční soustava	6. – 9.
Fyzikální veličiny				

F-9-1-01 F-9-1-03	● změří vhodně zvolenými měřidly délku, objem, hmotnost, čas, teplotu ● uvede značky a jednotky daných veličin ● převádí jednotky ● předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	Fyzikální veličiny ● délka, objem, hmotnost, hustota, čas, teplota ● značky a jednotky ● převody jednotek ● měření délky, objemu, hmotnosti, času a teplot ● váhy, odměrný válec, teploměry, časová měřidla ● teplotní roztažnost	M – převody jednotek	6. – 9.
Látky a tělesa				
F-9-1-02	● rozliší pojem látka a těleso, ● uvede příklady látek a těles	Látky a tělesa ● látky pevné, kapalné a plynné	CH – struktura látek, difúze, Brownův pohyb	6. – 9.

	● rozezná látky podle skupenství ● uvede příklady změn skupenství z praktického života a určí, zda se při nich teplo pohlcuje nebo uvolňuje ● vyhledá teplotu tání a teplotu varu některých látek ● vysvětlí vznik mlhy, jinovatky námrazy, oblaků ● uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	Změny skupenství látek ● tání a tuhnutí, teplota tání ● vypařování ● var, teplota varu ● kapalnění ● sublimace a desublimace		
Pohyb těles, síly				

F-9-2-03	● užívá s porozuměním vztah mezi gravitační silou a hmotností tělesa při řešení úloh ● v konkrétní situaci rozhodne, která dvě tělesa na sebe působí silou, určí účinek jejich působení ● určí druh působící síly, velikost a směr ● znázorní působící sílu ● určí v konkrétní situaci velikost a směr výslednice sil ● rozhodne, zda jsou síly v rovnováze ● odhadne polohu těžiště,	Gravitační síla a její měření ● gravitační síla ● gravitační pole Země ● vztah pro výpočet gravitační síly ● měření gravitační síly Síla. Skládání sil ● vzájemné působení těles ● síla a její měření ● znázornění síly ● skládání sil stejného a opačného směru ● rovnováha sil ● těžiště tělesa	M – práce s vektory, práce s grafy, úprava rovnic	6. – 9.

F-9-2-01 F-9-2-02	● experimentálně určí polohu těžiště některých těles ● navrhne způsob zvětšení nebo zmenšení třecí síly ● užívá s porozuměním vztah mezi tlakovou silou, velikostí plochy a tlakem ● vypočítá tlak v konkrétním případě s použitím správné jednotky ● navrhne, jak lze v praktické situaci tlak zmenšit nebo zvětšit ● rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	Tření ● tření, třecí síla ● měření třecí síly ● ovlivňování třecí síly v praxi ● odporová síla vzduchu a vody Deformační účinky síly ● tlaková síla, tlak ● změna tlaku v praxi Pohyb tělesa ● klid a pohyb těles ● pohyb přímočarý a křivočarý ● pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný ● rychlost rovnoměrného pohybu		

	● rozliší jednotlivé druhy pohybů těles, určí druh pohybu tělesa v konkrétním případě ● využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles ● vyjádří rychlost pohybu v příslušných jednotkách, jednotky mezi sebou převádí	● dráha rovnoměrného pohybu ● průměrná rychlost ● doba rovnoměrného pohybu		
Mechanické vlastnosti tekutin				

F-9-1-04 F-9-3-01	● využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů ● popíše vlastnosti kapalných látek ● experimentálně předvede vznik tlaku v kapalině při působení vnější síly ● používá vztah pro hydrostatický tlak při řešení úloh ● objasní souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny ● popíše a znázorní síly, působící na těleso v kapalině ● určí pokusem i výpočtem velikost vztlakové síly v kapalině	Mechanické vlastnosti kapalin ● vlastnosti kapalných látek ● Pascalův zákon ● hydraulické zařízení ● hydrostatický tlak Vztlaková síla v kapalině ● Archimédův zákon ● potápění, vznášení se a plování těles v kapalinách Mechanické vlastnosti plynů	Bi – krevní oběh M – výpočet objemu krychle a kvádru	6. – 9.

	● předpoví chování tělesa v kapalině ● popíše vlastnosti plynných látek ● porovná atmosférický tlak v různých výškách, popíše způsob měření atmosférického tlaku ● objasní vliv atmosférického tlaku na počasí ● uvede příklad, prokazující existenci vztlakové síly v atmosféře ● s porozuměním používá Archimédův zákon pro plyny ● objasní pojmy podtlak a přetlak	● vlastnosti plynných látek ● atmosférický tlak ● vztlaková síla v plynech ● tlak plynu v uzavřené nádobě ● přetlak a podtlak		
Energie				

F-9-4-02	● popíše základní stavební částice atomu a atomového jádra ● uvede základní druhy radioaktivního záření ● popíše možnosti ochrany před radioaktivním zářením ● popíše řetězovou jadernou reakci ● uvede výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů	Jaderná energie ● atom, atomové jádro ● izotopy a nuklidy ● radioaktivita ● řetězová jaderná reakce ● jaderný reaktor ● jaderná energetika ● jaderné zbraně ● porovnání energetických zdrojů	BI – obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie BI – vliv záření na živé organismy D – vývoj jaderných zbraní	6. – 9.
Zvukové děje				

F-9-5-01 F-9-5-02	● rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku ● porovná rychlost šíření zvuku v jednotlivých prostředích ● objasní souvislost mezi výškou tónu a jeho kmitočtem ● uvede příklad praktického využití odrazu zvuku ● porovná zdroje zvuku podle hladiny hlasitosti, rozhodne, které zvuky jsou zdraví škodlivé ● uvede význam zvukové izolace na praktickém příkladu ● posoudí možnosti snižování hluku s ohledem na životní prostředí	Zvukové jevy ● zdroje zvuku ● šíření zvuku prostředím, podmínky ● rychlost zvuku v různých prostředích ● tón, výška tónu, kmitočet ● odraz zvuku na překážce, ozvěna ● lidské ucho ● hlasitost zvuku, ochrana před nadměrným hlukem ● pohlcování zvuku	Bi - lidské ucho	6. – 9.

Optika				
F-9-6-05 F-9-6-06	● uvede příklady zdrojů světla ● porovná rychlost šíření světla ve vakuu s rychlostí v jiných prostředích ● vysvětlí vznik stínu ● využívá zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh ● zobrazí předměty zrcadly a uvede příklady využití jednotlivých druhů zrcadel v praxi ● objasní a na příkladu ukáže, kdy dojde k lomu světla od kolmice a ke kolmici	Světelné jevy ● zdroje světla ● rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích Přímočaré šíření světla ● Paprsek ● Stín a polostín Odraz světla ● zákon odrazu ● zobrazení rovinným, dutým a vypuklým zrcadlem Lom světla ● zákon lomu ● spojná a rozptylná čočka ● optická vlákna Lidské oko Optické přístroje	Bi – lidské oko M - úhly	6. – 9.

Energie

F-9-4-01	● rozhodne, zda se koná práce a které těleso koná práci ● určí velikost výkonu z práce a času ● objasní pojmy polohová a pohybová energie ● uvede příklad přeměny pohybové energie na polohovou a naopak ● objasní pojem vnitřní energie tělesa ● uvede příklady změny vnitřní energie tělesa ● rozlišuje a správně používá pojmy teplo a teplota ● vyhledá měrnou tepelnou kapacitu látek	Práce. Výkon. Energie ● práce, výkon ● polohová energie tělesa ● pohybová energie tělesa ● elektrická práce Zákon zachování energie Vnitřní energie. Teplo ● vnitřní energie ● změna vnitřní energie, tepelná výměna ● teplo, jeho značka a jednotka ● měrná tepelná kapacita látky ● druhy tepelné výměny	M – vyjádření neznámé z rovnice	6. – 9.

	● vypočítá teplo přijaté nebo odevzdané tělesem při tepelné výměně			
Elektromagnetické jevy				

	● popíše části tyčového magnetu, objasní pojem magnetické pole ● určí pomocí kompasu světové strany ● uvede příklad magnetizace látky ● uvede příklady použití magnetu v praxi ● popíše stavbu atomu a jednotlivé částice v atomu vznik iontu, určí druh iontu ● objasní pojem siločára elektrického pole, znázorní siločáry a vyznačí jejich směr v jednoduchých případech ● uvede příklad elektrování těles, kvalitativně objasní pojmy elektrické pole a elektrická síla ● rozliší pojem vodič, polovodič a izolant ● objasní mechanismus vedení elektrického proudu v kovech, v elektrolytech a v plynech ● popíše podstatu blesku a objasní způsoby ochrany před bleskem	Magnetické vlastnosti látek ● magnet, póly magnetu, magnetické pole, magnetické indukční čáry, magnetizace látky ● magnetické pole Země Elektrické vlastnosti látek ● stavba atomu, kladný a záporný iont ● elektrický náboj ● siločáry elektrického pole ● elektrování těles, elektrická síla, elektrické pole Elektrický proud ● elektrický proud a napětí, jejich značky a jednotky ● měření elektrického proudu a napětí ● zdroje napětí	Z – magnetické pole Země, orientace podle kompasu M – počítání se zlomky	6. – 9.

	● využívá při výpočtech vztah mezi elektrickým proudem, napětím a odporem (Ohmův zákon) ● sestaví podle schématu jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod, zapojí žárovky za sebou a vedle sebe ● určí podmínky průchodu elektrického proudu látkou ● objasní účinky elektrického proudu ● pomocí značek znázorní schematicky jednoduchý elektrický obvod ● změří elektrický proud ampérmetrem v daném místě obvodu ● změří elektrické napětí voltmetrem mezi dvěma místy obvodu	● vedení elektrického proudu v kovových vodičích, kapalinách a plynech ● Ohmův zákon ● regulace hodnoty proudu reostatem Elektrický obvod ● základní části elektrického obvodu ● vodič a izolant ● jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod ● zapojení žárovek za sebou a vedle sebe ● schematické značky elektrického obvodu ● podmínky vedení elektrického proudu ● tepelné účinky elektrického proudu		

	● prokáže pokusem existenci magnetického pole kolem cívky s elektrickým proudem ● objasní princip elektromagnetu, uvede příklad jeho využití ● objasní vznik střídavého proudu ● uvede zásady bezpečnosti a pravidla pro práci s elektrickým zařízením a se spotřebiči v domácnosti	● bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji Střídavý proud ● magnetické pole cívky s proudem ● elektromagnet ● rozvodná elektrická síť, přenos elektrické energie z elektrárny ke spotřebiteli ● transformátor a jeho využití v elektrické síti ● bezpečné chování při práci s elektrickým zařízením ● ochrana před úrazem elektrickým proudem		

5.6.2 Chemie

5.6.2.1 Obsahové vymezení předmětu

Vyučování chemie vede žáky k poznání vybraných jednoduchých látek a chemických reakcí, se kterými se setkávají v běžném životě. Současně získají informace o bezpečném, účelném a ekonomickém zacházení s chemickými látkami a jejich vlivem na životní prostředí. Žáci jsou tak vedeni k ochraně přírody a vlastního zdraví.

V průběhu výuky žáci postupně získávají:

- základní poznatky z obecné, anorganické a organické chemie,
- základní dovednosti spojené s pozorováním látek a jednoduchých chemických reakcí formou jednoduchých pokusů,
- schopnosti vysvětlit jednoduché chemické jevy,
- schopnosti vysvětlovat tyto jevy, zdůvodňovat závěry, ke kterým docházejí,
- schopnosti využívat závěry v běžném životě,
- schopnosti jak samostatné, tak týmové práce,
- schopnosti vypracovat jednoduché projekty a provést jejich prezentaci.

Žáci poznají zásady bezpečné práce v chemické laboratoři, seznámí se s běžně používanými chemikáliemi, hořlavinami a žíravinami, naučí se poskytovat první pomoc při úrazech způsobenými těmito látkami.

Výuka chemie přivádí žáky k poznání, že v dnešní době se v každé činnosti setkají s chemickými látkami, že bez znalostí základních vlastností chemických látek a jejich reakcí není možné uvažovat o efektivní ochraně životního prostředí či vlastního zdraví.

Nedílnou součástí výuky chemie jsou chemické experimenty, díky nimž jsou rozvíjeny základní dovednosti – práce s laboratorními pomůckami, zacházení s chemickými látkami a související ochrana zdraví, zásady likvidace těchto látek. V rámci výuky chemie se rozvíjí schopnost pracovat v týmu, využívat informační technologie, zpracovávat jednoduché projekty a umění prezentovat vlastní práci.

5.6.2.2 Organizační vymezení předmětu:

Organizačně je obsah předmětu vyučován v bloku Příroda. Chemie je vyučována v šestém až devátém ročníku v celkovém rozsahu 4 hodiny týdně. Výuka probíhá zpravidla v kmenových učebnách v celých třídách.

Filipka

5.6.2.3 Časové vymezení:

6. ročník	0,5 hodiny
7. ročník	0,5 hodiny
8. ročník	1,5 hodiny
9. ročník	1,5 hodiny
Celkem	4 hodiny

5.6.2.4 Začlenění průřezových témat:

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a sociální výchova	Úlohy, v nichž je nezbytná soustředěnost, trpělivost, cílevědomost, tvořivost Badatelsky orientovaná výuka podporující tvořivost, řešení problémových úloh Skupinové práce ve dvojici nebo v týmu Skupinové diskuse pro uvědomění si hodnoty různosti názorů a přístupů k řešení problémů Didaktické hry s důrazem na dodržování pravidel Práce s časem, projekty zaměřené na organizaci práce, vymezeného času a splnění požadavků Aktivity pro etické zvládání soutěže, konkurence	6. – 9.

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
výchova demokratického občana	Společná pravidla při práci a jejich dodržování s důrazem na bezpečnost; aktivity zaměřené na ekologii a uvědomění si vlastní odpovědnosti za chování vůči přírodě; úlohy podporující kritické myšlení.	6. – 9.
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Evropa a svět – historické osobnosti	6. – 9.
multikulturní výchova	Zkoumání důsledků užívání drog na mezilidské vztahy zejména v rodině; Skupinová práce podporující jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti	6. – 9.
environmentální výchova	Aktivity zaměřené na ekologii, zejména kritické zhodnocení vlivů lidské činnosti na čistotu vody a životní ovzduší; Projekty zaměřené na současný stav klimatu a globální posouzení důsledků klimatické krize Exkurze umožňující pozorovat modely čističky odpadních vod, elektráren, spalovny apod; návštěva center typu Lipka, Dům přírody, VIDA centrum, technické muzeum, spalovna, jaderná elektrárna, hornické muzeum. Terénní výuka Činnosti zaměřené na pochopení závislosti člověka na přírodních zdrojích Aktivity zaměřené na aktivní zájem o dlouhodobou ochranu přírody	6. – 9.

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
mediální výchova	Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě – studium reklamy zaměřené pouze na negativní význam chemických látek, zkoumání pH komerčně prostředků uváděných v reklamě Interpretace mediálních sdělení – zpracovávání a ověřování informací, např. methanolová aféra Práce s tištěnými a digitálními zdroji; Projektová a skupinová práce s výstupy typu článek, videonahrávka, webová stránka	6. – 9.

5.6.2.5 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

vyhledávání, třídění a propojování informací,
správnému používání odborné terminologie a symbolů,
správnému interpretování grafů a schémat,
objevování různých metod poznávání přírodních jevů,
pozorování, experimentování, měření a porovnávání získaných výsledků s realitou,
kritickému posuzování experimentálních výsledků,
utváření si komplexnějšího pohledu na přírodní a společenské jevy,
pozitivnímu vztahu k učení, zodpovědnosti za své vzdělávání a hledání motivace pro celoživotní učení.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

studiu postupů pro řešení modelových příkladů a situací,
promýšlení a plánování způsobu řešení na základě svých předchozích zkušeností,
obhajování svého rozhodnutí,
využívání logických, empirických a matematických postupů při samostatném řešení problémů,
vyhledávání informací důležitých k řešení problému a ověřování důvěryhodnosti informačních zdrojů,

analýze závěrů, zobecňování teoretických poznatků a jejich aplikaci v praxi, hledání příkladů z běžného života,
týmové spolupráci při řešení problémů,
vymýšlení pracovních postupů při praktických cvičeních.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a s ostatními dospělými ve škole,
respektování druhých, i když mají odlišný názor,
obhajování svých názorů,
přehlednému a výstižnému formulování závěrů svého pozorování či experimentu,
vyjadřování vlastních myšlenek ústně, písemně i graficky (schémata, grafy),
prezentování své práce,
používání moderních technologií.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

týmové spolupráci, při které mají možnost si vyzkoušet různé role v týmu,
hodnocení práce vlastní, druhých i týmu jako celku,
upevňování dobrých mezilidských vztahů,
požádání o pomoc v případě potřeby,
poskytnutí pomoci v případě potřeby dle svých možností,
kultivované diskusi v malých skupinkách i v celé třídě,
odmítání projevů rasismu, nacionalismu, xenofobie a sexismu,
posilování sebedůvěry a pocitu zodpovědnosti za své jednání.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

znalosti a plnění svých povinností,
znalosti a uplatňování svých práv,
respektování práv druhých,
poznání významu rozvoje přírodních věd pro společnost,
seznámení s enviromentálními problémy a ekologickými souvislostmi,
dodržování pravidel bezpečnosti při praktických cvičení,
vytváření přátelské a otevřené atmosféry ve škole,
respektu osobností spolužáků a učitelů,
posilování pocitu zodpovědnosti za své jednání a pocitu, že každý člověk může být hybatelem změny.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

bezpečnému a efektivnímu používání materiálů a vybavení,

dodržování pracovních postupů a pravidel,
samostatnému rozvržení a organizování práce,
vedení laboratorních protokolů.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

získávání digitálních dat z různých zdrojů,
tvorbě přehledných tabulek a efektivnímu využívání programu Excel pro grafickou interpretaci dat (tvorba grafů, kartodiagramů, kartogramů),
prezentování vlastních měření pomocí programů,
získávání zkušeností se školními měřicími systémy typu Vernier, s vhodným zobrazením a interpretací dat,
zodpovědnému chování v digitálním prostředí a online prostoru.

Chemie – 2. stupeň				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Ročník**
POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE				
CH-9-1-01	● Určí společné a rozdílné vlastnosti látek ● Rozlišuje látku a těleso ● Rozpozná skupenství látek a jejich přeměny	Co je chemie a proč se ji máme učit, historie a obory chemie Chemické látky ● Vlastnosti látek – látka a těleso, vlastnosti látek (hustota,	P,Z,F – zařazení CH v systému přírodních věd F – těleso, skupenství, veličiny a jejich měření (hustota ev. elektrická	6. – 9.

CH-9-1-02	● Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami (např. úklidové prostředky) a hodnotí jejich rizikovost ● Posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí ● Vysvětlí, jak poskytnout první pomoc při úrazu v laboratoři	rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek) ● Metodika chemie – pozorování, měření a chemický pokus ● Zásady bezpečné práce v chemii (v laboratoři i v běžném životě), nebezpečné látky a směsi – třídění, symboly, H-věty, P-věty, základy první pomoci Práce s laboratorní technikou ● Základní laboratorní pomůcky, zařízení a přístroje ● Protokol – záznam experimentu ● Laboratorní řád	vodivost) P – smysly VKZ – první pomoc při úrazech a náhlých zdravotních příčinách, mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená a jejich prevence	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				

CH-9-1-01p CH-9-1-02p	• rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek • pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami • rozpozná přeměny skupenství látek

SMĚSI				
CH-9-2-01 CH-9-2-03	● Rozlišuje směsi a chemické látky ● Navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení ● Uvede příklady oddělování složek v praxi	Směsi ● Třídění látek – chemická látka (prvek a sloučenina), směs ● Klasifikace směsí – stejnorodé a různorodé směsi ● Oddělování složek směsí – usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace Roztoky	F – skupenství, veličiny (hustota, teplota tání, teplota varu) M – vyjadřování neznámé ze vzorce,	6. – 9.
CH-9-2-02	● Vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení ● Popíše rozpouštění pevných látek			

CH-9-2-04	● Rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití ● Uvede příklady znečišťování vody a vzduchu	● Rozpouštědlo, rozpuštěná látka, rozpustnost ● Hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku ● Koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok ● Odměřování roztoků – odměrný válec, kádinky, pipety a byrety, odměrné baňky ● Vážení Voda ● Hydrosféra, oběh vody ● Druhy vod – destilovaná, pitná, odpadní ● Výroba pitné vody, vodárny ● Čistota vody, čističky odpadních vod	úměra, procenta F – vlastnosti tekutin F, Z, P – voda, vzduch	

		Vzduch Složení a význam, čistota ovzduší, ozonová vrstva, skleníkový efekt, teplotní inverze, smog		
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
CH-9-2-01p CH-9-2-02p CH-9-2-04p	• pozná směsi a chemické látky • rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě • rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití, uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí			
ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY				
CH-9-3-01	• Používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech	Částicové složení látek	F – atomy a molekuly	6. – 9.

CH-9-3-02	● Používá správně názvy a značky nejvýznamnějších prvků ● Orientuje se v periodické soustavě chemických prvků (aplikuje princip uspořádání prvků v PSP při jejich vyhledávání, nalezne prvek a zařadí ho do skupiny a periody) ● Rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti podle umístění v periodické soustavě ● Chápe podstatu chemické vazby ● Odvodí typy chemické vazby v závislosti na elektronegativitě ● Vysvětlí podstatu iontové vazby uvede příklad iontové sloučeniny a jejich typických vlastností	● Atom, prvek, molekula, sloučenina, ion, kation, anion ● Atomové jádro – protony, neutrony, protonové číslo ● Elektronový obal – elektrony, valenční elektrony, změny v chemických reakcích Prvky ● Periodické soustava prvků, periodická tabulka, periodický zákon ● Názvy a značky vybraných prvků ● Skupiny a periody ● Vlastnosti, použití a výskyt vybraných prvků (např. H, O, N, halogeny, N, C, Si, vybrané technické, alkalické kovy a kovy alkalických zemin)	F – vlastnosti kovů a polokovů, elektrický proud	

	● Rozlišuje skupiny dvouprvkových sloučenin – halogenidy, oxidy a sulfidů, ovládá pravidla pro tvorbu jejich vzorců a názvů	Chemické sloučeniny a chemická vazba ● Chemická vazba, elektronegativita, typy chemické vazby podle elektronegativity vázaných atomů, iontová vazba a iontové sloučeniny ● Názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin, chemické vzorce, oxidační číslo	Technika – logické myšlení, syntéza poznatků	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
CH-9-3-02p CH-9-3-02p	• uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky • rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti			

CHEMICKÉ REAKCE				
CH-9-4-01	● Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí ● Přečte, zapíše a upraví jednoduché chemické rovnice ● Uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání	Chemické reakce a rovnice ● Chemický reakce, výchozí látky, produkty, zákon zachování hmotnosti, chemická rovnice ● Jednoduché chemické reakce a rovnice – hoření, slučování prvků ● Prakticky důležité chemické reakce – slučování, rozklad, nahrazování; exotermická a endotermická reakce; hoření, fotosyntéza; neutralizace, redoxní reakce a elektrolýza ● Látkové množství, molární hmotnost, molární koncentrace	F – elektrolýza, baterie a akumulátory; zdroje elektrického proudu M – vyjadřování neznámé ze vzorce, trojčlenka, přímá a nepřímá úměra F – teplota, tlak	6. – 9.
CH-9-4-02	● Aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	Faktory ovlivňující průběh chemických reakcí – teplota, tlak, velikost povrchu výchozích látek, katalýza		
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				

CH-9-4-01p	• pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí			
ANORGANICKÉ SLOUČENINY				
CH-9-5-01	● Porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	Oxidy ● Názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů Kyseliny a hydroxidy ● Kyselost a zásaditost roztoků indikátory, pH, neutralizace ● Názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů Soli ● Kyslíkaté a nekyslíkaté soli ● Vznik solí ● Názvosloví, vlastnosti a použití vybraných solí, např. halogenidů	P, Z – ochrana přírody a životního prostředí Z – podnebí, klima	6. – 9.
CH-9-5-02	● Orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi			
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				

CH-9-5-01p CH-9-5-02p	• popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí • orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem • poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem

ORGANICKÉ SLOUČENINY				
CH-9-6-01	● Rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	Organické látky a jejich složení ● Čtyřvaznost atomu uhlíku, stavba molekul organických sloučenin Uhlovodíky ● Příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků ● Názvosloví uhlovodíků, typy vzorců organických sloučenin	P – ochrana životního prostředí, organismy a prostředí, fosilní	6. – 9.
CH-9-6-02	● Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie z hlediska dlouhodobého udržení života na Zemi ● Dokáže objasnit potřebu obnovitelných zdrojů energie ● Uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy			

CH-9-6-03	● Vysvětlí pojem deriváty a umí analogicky odvodit halogenderiváty a kyslíkaté deriváty uhlovodíků ● Rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití Vysvětlí škodlivost některých derivátů, zdravotní rizika	Paliva ● Ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva ● Zdroje energie, vč. obnovitelných zdrojů Deriváty uhlovodíků ● příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin ● Názvosloví derivátů uhlovodíků Přírodní látky ● Zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů	paliva, F – elektrický proud, elektrárny VKZ – zásady zdravého stravování, P – buňka, stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, fotosyntéza	
CH-9-6-04	● Ovládá rovnici fotosyntézy, vč. podmínek (teplo, světlo, chlorofyl) ● Orientuje ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktech biochemického zpracování (bílkoviny, tuky, sacharidy)			
	● Uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů a zhodnotí různé potraviny z hlediska zdravé výživy			

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:	
CH-9-6-02p CH-9-6-02p CH-9-6-04p	• zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie • vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy • uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě

CHEMIE A SPOLEČNOST				
CH-9-7-01	● Zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi z praxe	Chemický průmysl v ČR ● Výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin, koroze ● Průmyslová hnojiva ● Tepelně zpracovávané materiály – cement, vápno, sádra, keramika ● Plasty a syntetická vlákna – vlastnosti, použití, likvidace ● Detergenty, pesticidy a insekticidy	Z – průmysl ČR VKZ – mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená VKZ – Rizika	6. – 9.
CH-9-7-02	● Aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací			
CH-9-7-03	● Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka ● Seznámí se se zneužíváním dopingových a návykových látek			

	● Uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivou mladého člověka ● Uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	● Hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti ● Léčiva a návykové látky	ohrožující zdraví a jejich prevence	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
CH-9-7-01p CH-9-7-03p	• uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin • zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka			

5.6.3 Přírodopis

5.6.3.1 Obsahové vymezení předmětu

Předmět přírodopis patří do vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Jeho cílem je rozvíjet přírodovědnou gramotnost žáků. Vzbudit v nich přirozenou touhu po uceleném poznávání živé i neživé přírody, vnímání vzájemných vztahů mezi organismy a vztahů mezi organismy a prostředím. Vede žáky k pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka a pobízí je ke kritickému zhodnocení lidské činnosti na přírodu.

Přírodovědný blok, jenž zahrnuje všechny přírodovědně zaměřené předměty, tedy přírodopis, fyziku, chemii, část zeměpisu a výchovu ke zdraví, pak umožňuje žákům osvojit si důležité dovednosti, jako je pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat si vlastní hypotézy, důležité k hlubšímu porozumění zákonitostem přírodních procesů, souvislostí a vztahů mezi nimi.

Kromě vedení žáků k chápání přírody jako systému, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se, se přírodovědný blok podrobněji zaměřuje na zkoumání současného stavu životního prostředí a jeho silné ovlivnění lidskou činností. Pobízí žáky k uvědomělému využívání přírodovědných poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje.

Žáky podporujeme a vybízíme k vytváření otevřeného myšlení, přístupného alternativním názorům, ke kritickému myšlení a k logickému uvažování.

5.6.3.2 Organizační vymezení předmětu:

Blok příroda je zařazen do všech ročníků druhého stupně. Výuka probíhá společně pro celou třídu v kmenových učebnách. S ohledem na konkrétní výstupy je zařazena i výuka mimo školu – přírodně zajímavá místa v okolí, návštěva vzdělávacích center a prohlídek.

Upřednostňovaná forma realizace výuky je pravidelné zařazování ranních kruhů, společných diskusí, soustředěné práce, skupinových prací, výuky mimo školu, center aktivit a projektů EduScrum.

5.6.3.3 Týdenní časová dotace:

6. ročník	2
7. ročník	2
8. ročník	2

Filipka

9. ročník	2
Celkem	8

5.6.3.4 Začlenění průřezových témat:

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a sociální výchova	- Úlohy, v nichž je nezbytná soustředěnost, trpělivost, cílevědomost, tvořivost; - skupinové práce ve dvojici nebo v týmu; - skupinové diskuse pro uvědomění si hodnoty různosti názorů a přístupů k řešení problémů; - didaktické hry s důrazem na dodržování pravidel; - práce s časem, projekty EduScrum zaměřené na organizaci práce, vymezeného času a splnění všech požadavků; - aktivity pro etické zvládání soutěže, konkurence; - ekologicky zaměřené projekty; - výuka mimo školu pro podporu pozitivního vlivu přírody na člověka; - úlohy zaměřené na ohleduplnost vůči potřebám jiných živočichů.	6. – 9.
Výchova demokratického občana	- Společná pravidla při práci a jejich dodržování; - činnosti zaměřené na podporu aktivního postoje v obhajování a dodržování základních práv a potřeb jiných živočichů; - aktivity zaměřené na ekologii a uvědomění si vlastní odpovědnosti za chování vůči přírodě; - úlohy podporující kritické myšlení.	6. – 9.

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Aktivity zaměřené na ekologii, zejména kritické zhodnocení vlivů lidské činnosti na životní ovzduší; projekty zaměřené na současný stav klimatu a globální posouzení důsledků klimatické krize.	6. – 9.
multikulturní výchova	Aktivity zaměřené na komplexní kritické zhodnocení důsledků klimatických změn (přírodních změn), včetně nezbytné migrace lidí. Činnosti vysvětlující důvody migrace, vnímání odlišných sociokulturních skupin jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroje konfliktů. Podpora empatie, potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu.	6. – 9.
environmentální výchova	Úlohy k podpoře uvědomění si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka; terénní výuka; činnosti zaměřené na pochopení závislosti člověka na přírodních zdrojích aktivity zaměřené na aktivní zájem o dlouhodobou ochranu přírody; projekty vedoucí k vlastním možnostem pomoci okolní krajině; návštěva ekologických center – např. Lipka, Dům přírody, VIDA centrum, technické muzeum.	6. – 9.
mediální výchova	Práce s tištěnými a digitálními zdroji; kritické zhodnocení komunikování klimatické krize skrz média.	6. – 9.

5.6.3.5 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

důslednému plnění základních studijních návyků,
organizaci vlastních pomůcek a povinností, samostatné, systematické, vedení zápisů,

pozitivnímu vztahu k učení, uvědomění si vlastní zodpovědnosti za vzdělání prací se smysluplnými tématy spojenými s praktickým životem,
hlubšímu a komplexnímu porozumění přírodních zákonitostí,
potvrzení vlastních poznatků přímým zkoumáním v přírodě,
vlastnímu rozvržení skupinové práce, zájmu o kvalitní výsledek odvedené práce při splnění všech zadaných podmínek (metoda EduScrum),
vlastnímu vyhledávání zdrojů informací,
pravidelnému sebehodnocení k posuzování vlastního pokroku a odhalování míst ke zlepšení,
práci s vlastní chybou jako důležitým prostředkem k učení,

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

utváření vlastních názorů na aktuální problémové situace,
aktivní zapojení do vymýšlení řešení problémových situací (klimatická krize, problém s odpady, migrační krize v důsledku přírodních změn),
respektování odlišnosti názorů a způsobů řešení ostatních,
práci s více nezávislými zdroji informací a ověřování si jejich důvěryhodnosti,
týmové spolupráci při řešení problémů,
vymýšlení postupů při práci na projektech EduScrum.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

výstižným formulacím při ústním i psaném projevu,
přesnému a stručnému vyjádření názoru ústně i písemně,
dodržování pravidel společné diskuse a respektování názoru ostatních,
ochotě změnit názor nabytím nových informací,
vrstevnickému učení, vzájemné podpoře pro pochopení látky,
prezentaci projektů před třídou,
práci s grafy, tabulkami a jinými sdělovacími prostředky (kartogramy, kartodiagramy),
práci s vhodnými počítačovými softwary.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

spoluvytváření pravidel při skupinové práci v rámci projektů EduScrum,
týmové spolupráci se stálou obměnou rolí (vedení skupiny vs. následování pokynů atd.),
vyjádření, obhájení a vysvětlení vlastních řešení zadaných úloh,
objektivním zhodnocení výstupů ostatních spolužáků,
sebedůvěře a sebereflexi,
vzájemnému poskytnutí pomoci a současné k utváření prostředí, kde je umožněno o pomoc požádat,
kritické zhodnocení vlastní práce, vlastního výsledku, odhalování vlastních pokroků a míst ke zlepšení,

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

zodpovědnému plnění úkolů a povinností,
odpovědnosti za domácí přípravu,
zájmu o společenské dění ve škole, městě, regionu,
sebevědomému a zodpovědnému vnímání vlastního jednání a důvěra ve vlastní schopnosti dosáhnout změn,
vnímání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů, aktivní a tvůrčí zapojení se do ochrany zdraví a životního prostředí (hnutí či sdružení zabývající se ekologickou výchovou),
dodržování základních zásad bezpečnosti při praktických cvičeních.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

společnému utváření vhodných podmínek a vhodné atmosféry k práci,
zodpovědnosti, dodržování domluvených povinností (nošení úkolů),
práci s různými materiály i pomůckami, přesnému dodržování pracovních postupů,
vlastnímu zhodnocení výsledku práce vůči zadaným kritériím,
sebehodnocení, odhalování slabších stránek a samostatné vymýšlení plánů pro jejich zlepšení.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

získávání digitálních dat z různých zdrojů,
tvorbě přehledných tabulek a efektivnímu využívání programu Excel pro grafickou interpretaci dat (tvorba grafů, kartodiagramů, kartogramů),
prezentování vlastních měření pomocí programu powerpoint,
práci s vhodnými aplikacemi k pozorování přírody: PlantNet, iNaturalist,
práci s přístroji zhodnocujícími stav vzduchu (koncentrace O_2, CO_2), svalovou aktivitu a nervovou činnost a vhodnému zobrazení a interpretování dat,
zodpovědnému chování v digitálním prostředí a online prostoru.

Přírodopis – 2. stupeň				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Ročník**
Obecná biologie a genetika				
P – 9 – 1 – 01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	- Uvede příklady teorií o vzniku života na Zemi. - Rozliší základní projevy a podmínky života. - Orientuje se v daném přehledu vývoje organismů. - Vysvětlí základní potravní vztahy mezi organismy a sestaví jednoduchý potravní řetězec.	Obecná biologie - názory na vznik života - základní podmínky života - projevy života - vztahy mezi organismy - potravní řetězce		6. – 9.

P – 9 – 1 – 02 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti P – 9 – 1 – 03 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě	- Vysvětlí rozdíly mezi pohlavním a nepohlavním rozmnožováním, uvede příklady. - Rozumí pojmu dědičnost.	**Obecná genetika** - pohlavní a nepohlavní rozmnožování - dědičnost - příklady dědičnosti v praxi		
P – 9 – 1 – 04 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	- Zná rozdíl mezi bakterií a virem. - Uvede příklady virových a bakteriálních onemocnění a vyjmenuje způsob ochrany před nimi. - Uvědomuje si význam bakterií.	**Viry a bakterie** - rozdíl mezi virem a bakterií - výskyt, význam, využití - příklady onemocnění a způsob ochrany		
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
P – 9 – 1 – 01p orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života	- Rozliší základní projevy a podmínky života. - Orientuje se v daném přehledu vývoje organismů.	**Obecná biologie** - názory na vznik života - základní podmínky života - projevy života		6. – 9.

P – 9 – 1 – 04p uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka, má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích, pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka	- Zná rozdíl mezi bakterií a virem. - Uvede příklady virových a bakteriálních onemocnění a vyjmenuje způsob ochrany před nimi. - Uvědomuje si význam bakterií.	**Viry a bakterie** - rozdíl mezi virem a bakterií - výskyt, význam, využití - příklady onemocnění a způsob ochrany		6. – 9.
Základy ekologie				
P – 9 – 7 – 01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi P – 9 – 7 – 02 na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému P – 9 – 7 – 03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	- Chápe pojem ekosystém, uvede příklady. - Zná rozdíl mezi přirozeným a umělým ekosystémem. - Popíše vztahy mezi organismy a prostředím. - Vysvětlí základní potravní vztahy mezi organismy a sestaví jednoduchý potravní řetězec v různých ekosystémech.	**Organismy a prostředí** - vztahy mezi organismy - vztahy mezi organismy a prostředím - ekosystémy (přirozené a umělé), živé a neživé složky - potravní vztahy, potravní řetězce - vegetační stupně lesa	Zeměpis – životní prostředí (Z – 9 – 5 – 01, 02, 03) Chemie – fosilní paliva a jejich užívání (CH – 9 – 6 – 02), využívání surovin, trvale udržitelný rozvoj (CH – 9 – 7 – 01), vliv chemických látek na životní prostředí a zdraví člověka (CH – 9 – 7 – 03)	6. – 9.

P – 9 – 7 – 04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí	- Uvědomuje si kladný i záporný vliv člověka na krajinu. - Zná možné způsoby ochrany přírody. - Uvede chráněná území ČR. - Dokáže popsat významné globální problémy a vytvořit si na ně a jejich možné řešení vlastní názor.	**Ochrana přírody a životního prostředí** - vliv člověka na životní prostředí (kladný i záporný) - způsob ochrany - chráněná území ČR - globální problémy - klimatická krize		
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
P – 9 – 7 – 01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi P – 9 – 7 – 02p objasní základní princip některého ekosystému P – 9 – 7 – 03p vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech	- Chápe pojem ekosystém, uvede příklady. - Popíše vztahy mezi organismy a prostředím. - Vysvětlí základní potravní vztahy mezi organismy a sestaví jednoduchý potravní řetězec v různých ekosystémech.	**Organismy a prostředí** - vztahy mezi organismy - vztahy mezi organismy a prostředím - ekosystémy, živé a neživé složky - potravní vztahy, potravní řetězce	Zeměpis – životní prostředí (Z – 9 – 5 – 01, 02, 03) Chemie – fosilní paliva a jejich užívání (CH – 9 – 6 – 02), využívání surovin, trvale udržitelný rozvoj (CH – 9 – 7 – 01), vliv chemických látek na životní prostředí a zdraví člověka (CH – 9 – 7 – 03)	6. – 9.

P – 9 – 7 – 04p popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky, pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí	- Uvědomuje si kladný i záporný vliv člověka na krajinu. - Zná možné způsoby ochrany přírody. - Dokáže popsat významné globální problémy a vytvořit si na ně a jejich možné řešení vlastní názor.	**Ochrana přírody a životního prostředí** - vliv člověka na životní prostředí (kladný i záporný) - způsob ochrany - globální problémy - klimatická krize		6. – 9.
Biologie hub				
P – 9 – 2 – 01 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	- Popíše důležitou roli hub v přírodě. - Charakterizuje houby bez plodnic, popíše jejich vliv na živé organisny, - Zná nejznámější jedlé a jedovaté houby u nás. - Pracuje s atlasem, všímá si vhodných znaků. - Uvědomuje si zásady konzumace hub a zná základní první pomoc při otravě.	**Houby** - houby bez plodnic (charakteristika, vliv na člověka a živé organismy) - houby s plodnicemi (stavba, výskyt, význam) - zásady konzumace hub, první pomoc při otravě - práce s atlasem hub **Lišejníky** - výskyt a význam	Chemie – pH půdy (CH – 9 – 5 – 02)	6. – 9.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
P – 9 – 2 – 01p rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků	- Zná nejznámější jedlé a jedovaté houby u nás. - Pracuje s atlasem, všímá si vhodných znaků. - Uvědomuje si zásady konzumace hub a zná základní první pomoc při otravě.	**Houby** - houby s plodnicemi (stavba, výskyt, význam) - zásady konzumace hub, první pomoc při otravě - práce s atlasem hub	Chemie – pH půdy (CH – 9 – 5 – 02)	6. – 9.
Biologie živočichů				
P – 9 – 4 – 01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	- Dokáže popsat živočišnou buňku. - Zná funkce jednotlivých orgánových soustav. - Zná rozdíly mezi pohlavním a nepohlavním rozmnožováním. - Popíše rozdíly mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými živočichy, včetně udání příkladu.	**Živočichové** - živočišná buňka, tkáně, orgány - orgánové soustavy – funkce - rozmnožování - jednobuněční a mnohobuněční - nižší a vyšší živočichové a jejich základní rozdíly		6. – 9.

P – 9 – 4 – 02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	- Zná základní skupiny živočichů (prvoci, žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci, paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci). - Popíše stavbu těla zmíněných skupin. - Popíše způsob života vybraných skupin (rozmnožování, prostředí, vývin). - Pozná vybrané zástupce, s větším důrazem na druhy vyskytující se v našich podmínkách.	**Nižší živočichové (bezobratlí)** - prvoci, žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci - tasemnice, škrkavky – stavba těla - vnitřní a vnější paraziti - charakteristické znaky plžů, mlžů, hlavonožců - vodní a suchozemské druhy dle stavby - poznávání vybraných zástupců (hlemýžď, páskovka, škeble, srdcovka, sépie) - popis těla kroužkovců – žížala (funkce orgánů) - členění členovců dle charakteristických znaků - proměna dokonalá, nedokonalá - popis těla hmyzu - poznávání známých řádů hmyzu - ostnokožci **Vyšší živočichové (strunatci)**	Ryby – Fyzika (tlak v tekutinách, hydrostatický tlak F – 9 – 3 – 01) Ptáci – Fyzika (tlak v tekutinách, atmosférický tlak F – 9 – 3 – 01)	6. – 9.

		- paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci - třízení do tříd		

P – 9 – 4 – 03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	- Na příkladech významných zástupců odvodí základní chování nižších živočichů při získávání potravy, při obraně, rozmnožování a adaptaci danému prostředí. - Při popisu stavby těla a způsobu života zmíní přizpůsobení se danému prostředí. - Vysvětlí představu o přechodu živočichů z vody na souš. - Rozumí důležitosti prostředí pro vývoj obojživelníků. - Hledá vývojové souvislosti mezi plazy a ptáky. - Umí popsat obecnou charakteristiku savců. - Zná hlavní skupiny savců včetně zástupců. - Přiřadí k významným biomům zástupce savců.	**Nižší živočichové** - adaptace bezobratlých - vliv prostředí na utváření organismů **Vyšší živočichové** - charakteristické znaky - paryby – stavba těla, zástupci - ryby – stavba těla, přizpůsobení se k prostředí, sladkovodní, mořské, rozmnožování, poznávání zástupců - obojživelníci – vznik života na souši, význam vody při vývinu, ocasatí, bezocasatí, poznávání zástupců - plazi – význam pro vývoj dalších suchozemských, charakteristika, poznávání zástupců - ptáci – stavba těla, předchůdci (shodné a rozdílné znaky s plazy), poznávání zástupců - savci – nejvyvinutější obratlovci, stavba těla, hlavní skupiny včetně zástupců, rozdělení do biomů,		6. – 9.

		etologie		
P – 9 – 4 – 04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	- Uvědomuje si hospodářsky a epidemiologicky významné druhy živočichů. - Umí popsat možná ohrožení živočichů a chápe potřebu a způsoby jejich ochrany. - Zná základní zásady první pomoci při uštknutí jedovatým hadem (zmijí). - Zná zásady vhodného chování se v přírodě.	**Nižší i vyšší živočichové** - hospodářsky a epidemiologicky významné druhy - živočišná společenstva - význam ochrany živočichů - základní zásady první pomoci při uštknutí - význam řádů živočichů pro biologickou rovnováhu	Chemie – používání insekticidů a jiných chemických prostředků (CH – 9 – 7 – 03), znečišťování vody a vzduchu (CH – 9 – 2 – 04)	6. – 9.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				

P – 9 – 4 – 01p porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	- Dokáže popsat živočišnou buňku. - Zná funkce jednotlivých orgánových soustav. - Zná rozdíly mezi pohlavním a nepohlavním rozmnožováním. - Popíše rozdíly mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými živočichy, včetně udání příkladu.	**Živočichové** - živočišná buňka, tkáně, orgány - orgánové soustavy – funkce - rozmnožování - jednobuněční a mnohobuněční - nižší a vyšší živočichové a jejich základní rozdíly		6. – 9.

P – 9 – 4 – 02p rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce	- Zná základní skupiny živočichů (prvoci, žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci, paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci). - Popíše stavbu těla zmíněných skupin. - Popíše způsob života vybraných skupin (rozmnožování, prostředí, vývin). - Pozná vybrané zástupce, s větším důrazem na druhy vyskytující se v našich podmínkách.	**Nižší živočichové (bezobratlí)** - prvoci, žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci - tasemnice, škrkavky – stavba těla - vnitřní a vnější paraziti - charakteristické znaky plžů, mlžů, hlavonožců - vodní a suchozemské druhy dle stavby - poznávání vybraných zástupců (hlemýžď, páskovka, škeble, srdcovka, sépie) - popis těla kroužkovců – žížala (funkce orgánů) - popis těla hmyzu - poznávání známých řádů hmyzu **Vyšší živočichové (strunatci)** - paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci - třízení do tříd	Ryby – Fyzika (tlak v tekutinách, hydrostatický tlak F – 9 – 3 – 01) Ptáci – Fyzika (tlak v tekutinách, atmosférický tlak F – 9 – 3 – 01)	6. – 9.

P – 9 – 4 – 03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	- Odvodí základní projevy živočichů při získávání potravy, při obraně, rozmnožování a adaptaci danému prostředí. - Při popisu stavby těla a způsobu života zmíní přizpůsobení se danému prostředí. - Rozumí důležitosti prostředí pro vývoj obojživelníků. - Umí popsat obecnou charakteristiku savců. - Zná hlavní skupiny savců včetně zástupců. - Přiřadí k významným biomům zástupce savců.	**Nižší živočichové** - adaptace bezobratlých - vliv prostředí na utváření organismů **Vyšší živočichové** - charakteristické znaky - paryby – stavba těla, zástupci - ryby – stavba těla, přizpůsobení se k prostředí, sladkovodní, mořské, poznávání zástupců - obojživelníci – význam vody při vývinu, ocasatí, bezocasatí, poznávání zástupců - plazi – charakteristika, poznávání zástupců - ptáci – stavba těla, poznávání zástupců - savci – nejvyvinutější obratlovci, stavba těla, hlavní skupiny včetně zástupců, rozdělení do biomů, etologie		6. – 9.

P – 9 – 4 – 04p ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	- Uvědomuje si hospodářsky a epidemiologicky významné druhy živočichů. - Umí popsat možná ohrožení živočichů a chápe potřebu a způsoby jejich ochrany. - Zná základní zásady první pomoci při uštknutí jedovatým hadem (zmijí). - Zná zásady vhodného chování se v přírodě.	**Nižší i vyšší živočichové** - hospodářsky a epidemiologicky významné druhy - živočišná společenstva - význam ochrany živočichů - základní zásady první pomoci při uštknutí - význam řádů živočichů pro biologickou rovnováhu	Chemie – používání insekticidů a jiných chemických prostředků (CH – 9 – 7 – 03), znečišťování vody a vzduchu (CH – 9 – 2 – 04)	6. – 9.
Biologie člověka				

P – 9 – 5 – 01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů, orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	- Rozumí pojmům buňka, tkáň, orgán a orgánová soustava. - Zná funkci jednotlivých orgánů v těle. - Popíše funkci a stavbu orgánů a orgánových soustav (opěrné, pohybové, oběhové, dýchací, trávicí, vylučovací, rozmnožovací, řídicí, smyslové orgány, vyšší nervová činnost). - Zná jejich polohu v těle.	**Anatomie a fyziologie** - pojmy – buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava - stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla - orgánové soustavy – opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací, rozmnožovací, řídicí, smyslové orgány, vyšší nervová činnost - poloha orgánů v těle	Chemie – trávicí soustava, zdroje, vlastnosti a funkce bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v potravě (CH – 9 – 6 – 04) Fyzika – smyslové orgány, optika (F – 9 – 6 – 05, 06) Fyzika – smyslové orgány, zvukové děje (F – 9 – 5 – 01, 02)	6. – 9.

P – 9 – 5 – 02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka P – 9 – 5 – 03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	- Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka. - Zařadí člověka do živočišného systému. - Zná původ člověka, základní lidská plemena a lidské rasy. - Dokáže popsat vznik člověka, včetně základních principů dědičnosti. - Popíše vznik a vývoj jedince od početí do stáří.	**Ontogeneze a fylogeneze** - původ člověka, hlavní etapy vývoje člověka - lidská plemena, lidské rasy - zařazení člověka do živočišného systému - genetika - vznik a vývin jedince od početí do stáří		6. – 9.
P – 9 – 5 – 04 rozlišuje příčiny, případně znaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	- Rozpozná příznaky běžných nemocí a zná základní postupy jejich léčení. - Rozumí pojmu imunita a vnímá účinky a způsob fungování očkování. - Definuje pojmy epidemie a pandemie.	**Nemoci, úrazy a prevence** - příčiny, příznaky a základní postupy při léčení běžných nemocí - imunita, očkování - epidemie, pandemie	Chemie – léčiva a návykové látky (CH – 9 – 7 – 03)	6. – 9.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				

P – 9 – 5 – 01p popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce	- Rozumí pojmům buňka, tkáň, orgán a orgánová soustava. - Zná funkci jednotlivých orgánů v těle. - Popíše funkci a stavbu orgánů a orgánových soustav (opěrné, pohybové, oběhové, dýchací, trávicí, vylučovací, rozmnožovací, řídicí, smyslové orgány, vyšší nervová činnost). - Zná jejich polohu v těle.	**Anatomie a fyziologie** - pojmy – buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava - stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla - orgánové soustavy – opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací, rozmnožovací, řídicí, smyslové orgány, vyšší nervová činnost - poloha orgánů v těle	Chemie – trávicí soustava, zdroje, vlastnosti a funkce bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v potravě (CH – 9 – 6 – 04) Fyzika – smyslové orgány, optika (F – 9 – 6 – 05, 06) Fyzika – smyslové orgány, zvukové děje (F – 9 – 5 – 01, 02)	6. – 9.
P – 9 – 5 – 02p charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka P – 9 – 5 – 03p popíše vznik a vývin jedince	- Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka. - Zná původ člověka, základní lidská plemena a lidské rasy. - Dokáže popsat vznik člověka. - Popíše vznik a vývoj jedince od početí do stáří.	**Ontogeneze a fylogeneze** - původ člověka, hlavní etapy vývoje člověka - lidská plemena, lidské rasy - vznik a vývin jedince od početí do stáří		6. – 9.

P – 9 – 5 – 04p rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	- Rozpozná příznaky běžných nemocí a zná základní postupy jejich léčení. - Rozumí pojmu imunita a vnímá účinky a způsob fungování očkování. - Definuje pojmy epidemie a pandemie.	**Nemoci, úrazy a prevence** - příčiny, příznaky a základní postupy při léčení běžných nemocí - imunita, očkování - epidemie, pandemie	Chemie – léčiva a návykové látky (CH – 9 – 7 – 03)	6. – 9.
Neživá příroda				

P – 9 – 6 – 01 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek P – 9 – 6 – 02 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	- Popíše vznik Země a zná její stavbu. - Vysvětlí příčiny a důsledky pohybu kontinentů – tektonické děje, vulkanismus, zemětřesení. - Na mapě ukáže významné aktivní vulkanické oblasti. - Zná rozdíl mezi horninou a minerálem. - Rozdělí horniny do skupin dle vzniku. Skupiny stručně charakterizuje. - Zná základní geologické děje a vnímá neustálý geologický vývoj. - Rozliší vnitřní a vnější geologické děje – zvětrávání (oběh vody), krasové jevy. - Vyjmenuje půdotvorné činitele. - Dá do souvislosti	**Vnější a vnitřní geologické procesy** - stavba zemského tělesa - geologické děje - pohyb kontinentů - tektonika - sopečná činnost a zemětřesení - krasové jevy - zvětrávání - geologický oběh hornin - oběh vody **Nerosty a horniny** - druhy hornin a minerálů - těžba a použití minerálů - poznávání hornin a minerálů **Půda** - vznik, složení a vlastnosti - význam - ohrožení, ochrana	Zeměpis – tvar planety Země, hydrosféra (Z – 9 – 2 – 01, 02), vnitří a vnější procesy v přírodní sféře (Z – 9 – 2 – 03), ohrožení a ochrana půdy (Z – 9 – 5 – 03), regionální rozložení vulkanicky aktivních oblastí, krasových území ČR.	6. – 9.

	geologické podloží a převládající půdu. - Zná možná rizika jejího ohrožení a uvědomuje si potřebu její aktivní ochrany.			
P – 9 – 6 – 03 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	- Vnímá vodu a ovzduší jako hlavní činitele při rozvoji různých ekosystémů. - Rozumí pojmům skleníkový efekt, jeho potřebě a nežádoucímu zesilování. - Zná příčiny a důsledky současných klimatických změn a hledá jejich možná řešení. - Zná příčiny a důsledky mimořádných přírodních událostí ve světě i u nás. - Zná možné způsoby ochrany před mimořádnými přírodními událostmi.	**Podnebí a počasí ve vztahu k životu** - voda – význam pro život, oběh vody - ovzduší – význam teploty pro život - vlivy znečištěného ovzduší - skleníkový efekt - klimatické změny – krize **Mimořádné události – přírodní vlivy** - přírodní světové katastrofy – příčiny a důsledky - mimořádné přírodní události v ČR - příčiny a důsledky (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) - ochrana	Zeměpis – atmosféra (Z – 9 - 2 – 02), statistické údaje ČHMÚ Chemie – znečištění vody a vzduchu (CH – 9 – 2 – 04), chemický průmysl (prvotní a druhotné suroviny z hlediska trvale udržitelného rozvoje, plasty a syntetická vlákna CH – 9 – 7 – 01, 03)	

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

P – 9 – 6 – 01p pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny P – 9 – 6 – 02p rozliší důsledky vnitřním a vnějších geologických dějů	- Popíše vznik Země a zná její stavbu. - Vysvětlí příčiny a důsledky pohybu kontinentů – tektonické děje, vulkanismus, zemětřesení. - Zná rozdíl mezi horninou a minerálem. - Rozdělí horniny do skupin dle vzniku. Skupiny stručně charakterizuje. - Zná základní geologické děje a vnímá neustálý geologický vývoj. - Rozliší vnitřní a vnější geologické děje – zvětrávání (oběh vody), krasové jevy. - Vyjmenuje půdotvorné činitele. - Zná možná rizika jejího ohrožení a uvědomuje si potřebu její aktivní ochrany.	**Vnější a vnitřní geologické procesy** - stavba zemského tělesa - geologické děje - pohyb kontinentů - tektonika - sopečná činnost a zemětřesení - krasové jevy - zvětrávání - geologický oběh hornin **Nerosty a horniny** - druhy hornin a minerálů - těžba a použití minerálů - poznávání hornin a minerálů **Půda** - vznik, složení a vlastnosti - význam - ohrožení, ochrana	Zeměpis – tvar planety Země, hydrosféra (Z – 9 – 2 – 01, 02), vnitří a vnější procesy v přírodní sféře (Z – 9 – 2 – 03), ohrožení a ochrana půdy (Z – 9 – 5 – 03), regionální rozložení vulkanicky aktivních oblastí, krasových území ČR.	6. – 9.

P – 9 – 6 – 03p na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi	- Vnímá vodu a ovzduší jako hlavní činitele při rozvoji různých ekosystémů. - Rozumí pojmům skleníkový efekt, jeho potřebě a nežádoucímu zesilování. - Chápe příčiny a důsledky současných klimatických změn a hledá jejich možná řešení. - Zná příčiny a důsledky mimořádných přírodních událostí u nás.	**Podnebí a počasí ve vztahu k životu** - voda – význam pro život, oběh vody - ovzduší – význam teploty pro život - vlivy znečištěného ovzduší - skleníkový efekt - klimatické změny – krize **Mimořádné události – přírodní vlivy** - mimořádné přírodní události v ČR – příčiny a důsledky (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí)	Zeměpis – atmosféra (Z – 9 - 2 – 02) Chemie – znečištění vody a vzduchu (CH – 9 – 2 – 04), chemický průmysl (prvotní a druhotné suroviny z hlediska trvale udržitelného rozvoje, plasty a syntetická vlákna CH – 9 – 7 – 01, 03)	
Biologie rostlin				

P – 9 – 3 – 01 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	- Zná uspořádání těla rostlin. - Dokáže popsat rostlinnou buňku. - Charakterizuje rostlinné orgány, popíše jejich stavbu a význam. - Na základě rostlinných orgánů a jejich charakteristiky pracuje s určovacími klíči.	**Anatomie a morfologie rostlin** - buňka, tkáň, orgán - kořen – stavba a význam - list – stavba a význam - květ – stavba a význam, květenství - semeno – stavba a význam, způsob šíření - plod – stavba a význam		6. – 9.

P – 9 – 3 – 02 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	- Rozumí fyziologickým dějům rostlin, chápe jejich důvod a určí, které orgány se na nich podílejí. - Dokáže popsat fotosyntézu. - Popíše dýchání rostlin a uvede rozdíly oproti fotosyntéze. - Rozliší pohlavní a nepohlavní rozmnožování. - Prakticky použije některé jednoduché metody nepohlavního rozmnožování rostlin. - Rozumí procesům opylení a oplození. Zná různé způsoby opylení.	**Fyziologie rostlin** - fotosyntéza - dýchání - rozmnožování (opylení, oplození) - růst		6. – 9.

P – 9 – 3 – 03 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	- Rozliší nižší a vyšší rostliny. - Rozumí pojmům rostliny vytrvalé, jednoleté, dvouleté, víceleté. - Umí popsat stavbu těla mechorostů, rozumí významu mechů v krajině. - Popíše stavbu kapraďorostů, zná jejich roli při vzniku fosilních paliv, pozná vybrané zástupce. - Rozumí pojmu nahosemenné rostliny, zná naše běžné jehličnany, rozumí jejich hospodářskému významu. - Rozumí pojmu krytosemenné rostliny, jednoděložné rostliny, dvouděložné rostliny. - Zná naše běžné listnaté dřeviny, vysvětlí jejich význam. Při určování pracuje s morfologií listů,	**Systém rostlin** - řasy - mechorosty - kapraďorosty (plavuně, přesličky, kapradiny) - nahosemenné, krytosemenné (jednoděložné, dvouděložné) - vývoj a využití - vybraní zástupci skupin - práce s určovacími klíči, aplikacemi		6. – 9.

	typu květů, květenství, plodů a semen. - Umí pracovat s určovacími klíči a dostupnými aplikacemi.			
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
P – 9 – 3 – 02p rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití, uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování	- Rozumí fyziologickým dějům rostlin, chápe jejich důvod a určí, které orgány se na nich podílejí. - Dokáže popsat fotosyntézu. - Popíše dýchání rostlin. - Rozliší pohlavní a nepohlavní rozmnožování. - Prakticky použije některé jednoduché metody nepohlavního rozmnožování rostlin. - Rozumí procesům opylení. Zná různé způsoby opylení.	**Fyziologie rostlin** - fotosyntéza - dýchání - rozmnožování (opylení) - růst		6. – 9.

P – 9 – 3 – 03p rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce	- Rozliší nižší a vyšší rostliny. - Rozumí pojmům rostliny vytrvalé, jednoleté, dvouleté, víceleté. - Umí popsat stavbu těla mechorostů a kapraďorostů, rozumí jejich významu v krajině. - Rozumí pojmu nahosemenné rostliny, zná naše běžné jehličnany. - Rozumí pojmu krytosemenné rostliny, jednoděložné rostliny, dvouděložné rostliny. - Zná naše běžné listnaté dřeviny, vysvětlí jejich význam. - Umí pracovat s určovacími klíči a dostupnými aplikacemi.	**Systém rostlin** - řasy - mechorosty - kapraďorosty (plavuně, přesličky, kapradiny) - nahosemenné, krytosemenné (jednoděložné, dvouděložné) - vývoj a využití - vybraní zástupci skupin - práce s určovacími klíči, aplikacemi		6. – 9.
Praktické poznávání přírody				

P – 9 – 8 – 01 aplikuje praktické metody poznávání přírody	- Využívá vhodné pomůcky k pozorování přírody. - Umí pracovat s určovacími atlasy a klíči. - Zná dostupné aplikace k poznávání přírody. - Umí si vytvořit vlastní herbář.	**Metody poznávání přírody** - lupa, mikroskop, dalekohled - práce s určovacími klíči a atlasy, vhodným softwarem - herbář, sbírka		6. – 9.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření				
P – 9 – 8 – 01p využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu	- Využívá vhodné pomůcky k pozorování přírody. - Umí pracovat s určovacími atlasy a klíči. - Zná dostupné aplikace k poznávání přírody. - Umí si vytvořit vlastní herbář.	**Metody poznávání přírody** - lupa, mikroskop, dalekohled - práce s určovacími klíči a atlasy, vhodným softwarem - herbář, sbírka		6. – 9.

5.6.4 Zeměpis

5.6.4.1 Obsahové vymezení předmětu

Zeměpis je vyučován v rámci bloků aktivit Příroda a Svět.

Předmět zeměpis rozvíjí u žáků mnohostranné vědomosti i dovednosti. Cílem zeměpisu (geografie) je především vysvětlovat principy, jevy a souvislosti v kontextu prostoru (a času). Těžištěm zájmu je vzájemné působení jednotlivých složek přírodního a socioekonomického systému a prostor, ve kterém tyto interakce probíhají. Žáci se tak prostřednictvím zeměpisu seznamují s fungováním přírodního prostředí, ale také lidské společnosti.

Předmět vede žáky k orientaci v uspořádání současného světa, hledání a pochopení souvislostí na lokální i globální úrovni, ale také k rozvoji různých činností a dovedností. Hlavním záměrem je vybudovat u žáků myšlení v souvislostech při zohlednění různorodých faktorů, které vstupují do přírodního i společenského systému a vzájemně se ovlivňují – tedy pěstovat u žáků komplexní a konstruktivní myšlení, jehož principy jsou přenositelné i do ostatních oborů. Klíčovou dovedností, kterou by měli žáci v zeměpise získat, je dovednost pracovat s mapou. Zeměpis je také úzce propojen s většinou průřezových témat, které představují dobrou příležitost pro rozvoj hodnot a postojů.

Vedle výuky teoretických poznatků a vědomostí je výuka zaměřena také na rozvoj praktických činností, kterými jsou práce s daty, práce v terénu a také základy výzkumné činnosti. V předmětu jsou proto mimo jiné uplatňovány principy badatelsky orientované výuky a terénní výuky zaměřené na rozvoj výzkumných dovedností (měření, pozorování, sběr dat, analýza a interpretace dat).

V předmětu jsou rovněž pravidelně rozvíjeny digitální dovednosti (práce s aplikacemi, mapovými portály, datovými portály a dalšími digitálními prostředky) a uplatňováno učení metodou CLIL.

5.6.4.2 Organizační vymezení předmětu:

Organizačně je obsah předmětu vyučován v těchto blocích výuky:

- ranní kruh
- práce v blocích aktivit Příroda a Svět
- výuka mimo školu

Filipka

5.6.4.3

5.6.4.4 Týdenní časová dotace:

6. ročník	1,5 hodiny
7. ročník	2 hodiny
8. ročník	2 hodiny
9. ročník	1,5 hodiny
Celkem	7,5 hodin

5.6.4.5 Začlenění průřezových témat:

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a **sociální výchova**	simulační hry a hry s rolemi, diskuzní techniky, reflexe vlastních postojů a hodnot, skupinová práce	6. – 9.
výchova demokratického občana	základy politické geografie – příklady různých forem státního zřízení a forem vlády na modelových státech, srovnání s demokratickými systémy; principy demokracie a participace občana na politickém životě; uplatňování demokratických přístupů ve výuce (rozhodování, domluva, stanovení pravidel a principy jejich uplatňování)	6. – 9.
výchova **k myšlení v evropských a globálních souvislostech**	problematika globalizace a regionalizace; globální systémy, globální sítě, evropská integrace a evropské regiony	6. – 9.
multikulturní výchova	různé kultury a etnika světa v rámci jednotlivých regionů; životní styl, náboženství a hodnoty ve vybraných kulturních regionech světa; principy mírové politiky a solidarity	6. – 9.
environmentální výchova	vliv lidské činnosti na jednotlivé složky přírodního systému; využívání přírodních zdrojů a jeho dopady na životní prostředí,	6. – 9.

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
	problematika změny krajiny, znečištění, klimatické změny a principy udržitelného rozvoje	
mediální výchova	kritické posuzování mediálních sdělení o dění ve světě na příkladech ze současnosti i minulosti, interpretace mediálních sdělení, problematika propagandy a cenzury	6. – 9.

5.6.4.6 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

samostatnému vyhledávání a třídění informací, základní systematizace poznatků, propojování souvislost, hledání a pochopení principů,
práci s vlastní chybou jako prostředkem k učení,
hledání individuálních způsobů, jak si zapamatovat základní fakta,
kritickému pohledu na probíraná témata, vyvozování závěrů.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

samostatnému řešení úkolů,
vlastní iniciativě a aktivnímu přístupu k výuce,
identifikaci problémů na příkladech současného dění v různých regionech světa a zhodnocení jejich důsledků,
reflexe vlastní činnosti – hledání způsobů pro zlepšení v budoucnu.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

souvislému ústnímu i písemnému projevu,
aktivní účasti v diskuzích,
logické argumentaci, ale i toleranci vůči odlišným názorům,
práci ve skupině,
kladení vhodných otázek,
práci s technologiemi a různými komunikačními prostředky.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

komunikaci v různých rolích v rámci skupiny (vedení skupiny vs. následování pokynů atd.),

vnímavosti vůči mezilidským vztahům a vzájemné vstřícnosti,
sebedůvěře a sebereflexi.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

spravedlivému a rovnému jednání,
uvědomění si vlastních práv, ale také povinností,
úctě vůči společenským pravidlům a normám,
principům demokratické společnosti v kontrastu s nedemokratickými systémy ve světě,
respektu k tradici a kulturnímu dědictví,
zájmu o okolní prostředí, o společnost, které jsme součástí,
respektu vůči přírodě, jednání na základě principů udržitelného rozvoje,
základnímu povědomí o veřejném dění doma i ve světě.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

zodpovědnosti,
práci s různými materiály i pomůckami,
reflexi vlastních silných a slabých stránek v rámci různých pracovních činností,
kreativitě, vlastní iniciativě a podnikavému smýšlení,

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

vyhledávání a třídění informací a digitálního obsahu, získávání digitálních dat a práci s nimi,
digitálnímu zpracovávání a upravování výstupů za pomocí web. aplikací a programů (tvorba map, vizualizace, jednoduché grafy, úpravy obrázků apod.),
práci s různými formáty a technologickými prostředky,
tvorbě prezentací a dalších digitálních výstupů v různých platformách,
využívání technologií pro zefektivnění práce, práci s navigačními systémy,
zodpovědnému a obezřetnému chování v digitálním prostředí a on-line prostoru.

Název předmětu – 2. stupeň				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Ročník**
Geografické informace, zdroje dat, ***kartografie a topografie***				
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	je schopen interpretovat jednoduché grafy a tabulky, vyhledávat geografická data a informace, číst v různých typech map, orientuje se v kartografickém značení; zvládá základní orientaci v databázi ČHMÚ a ČSÚ	geografie jako věda, zdroje geografických dat, jejich zpracování, prezentace a interpretace; vizualizace geografických dat; základy kartografie; databáze CHMU a ČSÚ	INF – data, informace	6. – 9.
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	ovládá základní geografické, topografické a kartografické pojmy; dokáže je správně používat	úvod do geografie, práce geografa, geografické vědy, úvod do kartografie	INF – data, informace	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očeká*vaných výstupů v rámci podpůrných opatření*				

Z-9-1-02p rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii	ovládá základní geografické, topografické a kartografické pojmy	úvod do geografie, práce geografa, geografické vědy, úvod do kartografie	INF – data, informace	6. – 9.

Terénní geografická výuka, praxe a aplikace				
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	je schopen orientovat se v terénu za pomocí topografické mapy; je schopen podle mapy efektivně naplánovat trasu; orientuje se v kartografickém značení; dokáže přepočítat vzdálenosti v závislosti na měřítku mapy; ovládá práci s kompasem a buzolou	praktická topografie, výškopis, polohopis, orientace v terénu, azimut, měřítko mapy, turistické mapy, turistické značení, kartografické značení	M – poměr, měřítko, trojčlenka	6. – 9.
Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	dokáže využít a aplikovat teoretické znalosti při práci v terénu; je schopen okomentovat jednotlivé prvky okolní krajiny	geografické exkurze, krajina, krajinné prvky, využití plochy, pozorování a popis krajiny	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin	
Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	zná zásady a pravidla bezpečného pohybu v terénu a jedná v souladu s nimi	bezpečnost při pohybu v terénu	TV – bezpečnost při pohybových činnostech	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očeká*vaných výstupů v rámci podpůrných opatření*				

Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	je schopen orientovat se v terénu za pomocí topografické mapy; orientuje se v kartografickém značení	praktická topografie, výškopis, polohopis, orientace v terénu, turistické mapy, turistické značení, kartografické značení		6. – 9.
Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	zná zásady a pravidla bezpečného pohybu v terénu a jedná v souladu s nimi	bezpečnost při pohybu v terénu	TV – bezpečnost při pohybových činnostech	

Životní prostředí				
Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	je schopen odlišit přírodní krajinu od kulturní krajiny; dokáže vymezit jednotlivé části a prvky krajiny; je schopen najít souvislost mezi jednotlivými typy krajiny a jejich využití	krajina, typy krajiny, členění krajinné sféry, funkce krajiny	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin CH – voda, vzduch, směsi, sloučeniny, chemické reakce	6. – 9.
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	dokáže v krajině najít přírodní i kulturní prvky, popsat jejich vliv na charakter krajiny; zná hlavní geobiomy světa, umí je charakterizovat a dokáže je v rámci světa prostorově vymezit	prvky krajiny a jejich specifické funkce, vzájemná interakce jednotlivých geosfér, geobiomy	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin CH – voda, vzduch, směsi, sloučeniny, chemické reakce	
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	dokáže popsat negativní dopady lidského jednání na přírodní prostředí; je schopen uvažovat o alternativách lidského jednání v souladu s udržitelným rozvojem	vliv člověka na jednotlivé části krajinné sféry; možnosti zmírnění těchto dopadů	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin D – vývoj osídlení a využívání přírodních zdrojů v minulosti	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očeká*vaných výstupů v rámci podpůrných opatření*				

Z-9-5-01p umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	je schopen odlišit přírodní krajinu od kulturní krajiny; dokáže vymezit jednotlivé části, prvky a funkce krajiny	krajina, typy krajiny, členění krajinné sféry, funkce krajiny	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin	6. – 9.
Z-9-5-02p uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek	dokáže v krajině najít přírodní i kulturní prvky, zná hlavní geobiomy světa	prvky krajiny a jejich specifické funkce, geobiomy	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin	
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	dokáže popsat negativní dopady lidského jednání na přírodní prostředí	vliv člověka na jednotlivé části krajinné sféry	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin D – vývoj osídlení a využívání přírodních zdrojů v minulosti	
Přírodní obraz Země				
Z-9-2-01 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	je schopen popsat tvar planety Země; dokáže jmenovat pohyby země a vysvětlit jejich důsledky na konkrétních příkladech; orientuje se v zeměpisné souřadnicové síti; dokáže vypočítat rozdíl pásmových časů; je schopen vysvětlit základní princip slapových jevů	tvar, velikost, pohyby Země a jejich důsledky, zeměpisné souřadnice, čas a časová pásma, slapové jevy	PRI – neživá příroda F – sluneční soustava, magnetické pole, pohyby těles, gravitační pole, gravitační síla, změny skupenství	6.

Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	je schopen rozdělit krajinnou sféru na jednotlivé geosféry, které dokáže je charakterizovat; je schopen uvést příklady interakcí mezi jednotlivými geosférami; je schopen pojmenovat jednotlivé prvky geosfér a vysvětlit jejich funkci; chápe přírodní prostředí jako jednotný propojený systém; jmenuje faktory ohrožující fungování a rovnováhu přírodního systému	litosféra, pedosféra, kryosféra, hydrosféra, biosféra, atmosféra; geografická (šířková) pásma; přírodní rizika, vliv člověka na přírodní prostředí	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin CH – voda, vzduch, směsi, sloučeniny, chemické reakce	
Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	je schopen jmenovat příklady exogenních a endogenních procesů v krajinné sféře a vysvětlit jejich důsledky; dokáže vysvětlit zákonitosti a principy, které se v přírodním prostředí objevují a objasnit jejich vliv na podobu přírodního prostředí i lidské společnosti	endogenní a exogenní procesy; principy a zákonitosti přírodního systému; globální systémy; přírodní podmínky jako výchozí faktor rozvoje lidské společností	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin D – vývoj osídlení a využívání přírodních zdrojů v minulosti; počátky lidské civilizace CH – voda, vzduch, směsi, sloučeniny, chemické reakce F – změny skupenství	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očeká*vaných výstupů v rámci podpůrných opatření*				

Z-9-2-01p objasní důsledky pohybů Země	dokáže jmenovat pohyby země a vysvětlit jejich důsledky	tvar, velikost, pohyby Země a jejich důsledky	PRI – neživá příroda F – sluneční soustava, magnetické pole, pohyby těles, gravitační pole, gravitační síla, změny skupenství	6.
Z-9-2-03p uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost	je schopen jmenovat příklady exogenních a endogenních procesů v krajinné sféře a vysvětlit jejich důsledky	endogenní a exogenní procesy; principy a zákonitosti přírodního systému	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin CH – voda, vzduch, směsi, sloučeniny, chemické reakce F – změny skupenství	
Z-9-2-03p uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu	je schopen objasnit pojem zvětrávání a eroze	zvětrávání a eroze hornin	PRI – neživá příroda CH – voda, vzduch, směsi, sloučeniny, chemické reakce	

Společenské a hospodářské prostředí				
Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace	je schopen v rámci světa vymezit regiony s nejvyšší a nejnižší hustotou zalidnění; ovládá základní demografické charakteristiky obyvatelstva (pohlaví, věk, etnicita, náboženství apod.) a rozdíly mezi nimi v rámci makroregionů světa	obyvatelstvo světa, rozmístění obyvatelstva, struktura a pohyby obyvatelstva	OBV – člověk ve společnosti; člověk jako jedinec	6.
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	dokáže vysvětlit pojem sídlo a vyjmenovat jeho funkce; rozpozná jednotlivé typy sídel; nachází souvislosti mezi podobou krajiny a sídla; je schopen v souvislostech vyložit základní vývoj osídlení evropského prostoru v souvislosti s přírodními podmínkami; dokáže popsat specifika sídel v různých přírodních podmínkách a v různých regionech světa; vysvětlí pojem urbanizace	sídla a sídelní struktura, vývoj osídlení, typy sídel, funkce sídel, urbanizace a další procesy	D – vývoj osídlení	
Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce	je schopen vysvětlit podstatu činností v jednotlivých	světové hospodářství, zemědělství, průmysl, služby,	OBV – člověk stát a hospodářství	

světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	ekonomických sektorech a lokalizovat hlavní světové regiony, kde jsou tyto činnosti uskutečňovány; dokáže vymezit a stručně charakterizovat hlavní ekonomické regiony světa	hlavní ekonomické regiony světa	CH – chemie a společnost	6.
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	k vybraným ekonomickým aktivitám dokáže přiřadit lokalizační faktory a předpoklady pro jejich rozvoj	lokalizační faktory ekonomických aktivit	OBV – člověk stát a hospodářství	
Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	dokáže vymezit a stručně charakterizovat světové makroregiony; jmenuje základní mezinárodní organizace, jejich význam a hlavní členské státy; na vybraných regionech/státech uvede příklady vzájemné spolupráce a interakce; vysvětlí pojem globalizace	makroregiony světa, mezinárodní organizace (OSN, NATO, EU), světový obchod, globální systémy a globalizace	D – problémy současnosti	
Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické	v rámci světa je schopen jmenovat regiony, kde dochází v současné době k napětí či konfliktům a dovede stručně objasnit podstatu	aktuální ohniska problémů a konfliktů ve světě	D – problémy současnosti	

problémy v konkrétních světových regionech	daných problémů			
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očeká*vaných výstupů v rámci podpůrných opatření*				
Z-9-4-02p uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel	dokáže popsat specifika sídel v různých přírodních podmínkách a v různých regionech světa	lokalizační faktory sídel, funkce sídel	D – vývoj osídlení	6.
- vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace	je schopen lokalizovat hlavní světové oblasti cestovního ruchu	služby – cestovní ruch a rekreace		
Regiony světa				
Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	dovede pojmenovat všechny světadíly, kontinenty, oceány a makroregiony světa; dokáže je mezi sebou porovnat a jednotlivě charakterizovat; je schopen lokalizovat je na mapě	makroregiony světa, světový oceán		7. – 8.
Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu,	dokáže uvést základní geografické charakteristiky a	regionální geografie Evropy; regionální geografie Asie;	PRI – neživá příroda, biologie živočichů,	7. – 8.

rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	specifika jednotlivých světadílů; porovnat jejich úroveň rozvoje a další charakteristiky (přírodní podmínky obyvatelstvo, osídlení, politická situace atd.); dokáže jmenovat typické i atypické státy v rámci jednotlivých regionů a stručně je představit	regionální geografie Afriky, regionální geografie Austrálie a Oceánie; regionální geografie Amerik; regionální geografie polárních oblastí	biologie rostlin OBV – člověk ve společnosti; člověk jako jedinec; člověk, stát a právo; člověk stát a hospodářství	
Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	je schopen v souvislostech vysvětlit základní podstatu fyzicko-geografických, socioekonomických i geopolitických procesů probíhajících v rámci jednotlivých světadílů a regionů	specifické změny a aktuální rizika jednotlivých světadílu a regionů	D – problémy současnosti	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očeká*vaných výstupů v rámci podpůrných opatření*				
Z-9-3-01p vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány	dovede pojmenovat všechny světadíly, kontinenty, oceány	světadíly, kontinenty, světový oceán		7. – 8.
Z-9-3-02p rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů	dokáže uvést základní geografické charakteristiky a specifika jednotlivých regionů	makroregiony světa	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin	

			OBV – člověk ve společnosti; člověk jako jedinec; člověk, stát a právo; člověk stát a hospodářství	
Z-9-3-02p charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států	dokáže uvést základní geografické charakteristiky a specifika jednotlivých světadílů	geografická charakteristika jednotlivých světadílů	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin OBV – člověk ve společnosti; člověk jako jedinec; člověk, stát a právo; člověk stát a hospodářství	
Česká republika				
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	orientuje se v blízkosti školy/bydliště v terénu i na mapě; dokáže charakterizovat krajinu regionu v blízkosti školy/bydliště; dokáže jmenovat významná místa ekonomické aktivity; identifikuje se s obyvateli regionu	místní region a jeho specifika, terénní exkurze v blízkosti školy		
Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu	je schopen analyzovat úroveň rozvoje místního regionu a srovnat jej s okolními regiony; dokáže jmenovat současné	místní region a jeho specifika, problémy a příležitosti místního regionu; možnosti občanské angažovanosti ve věcech	OBV – člověk ve společnosti; člověk jako jedinec; člověk, stát a právo	9.

	problémy a nacházet příležitosti pro rozvoj regionu; aktivně se podílí na ochraně a péči o životní prostředí a veřejný prostor regionu	životního prostředí a veřejného prostoru		
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	je schopen s pomocí mapy geograficky vymezit polohu ČR; dokáže provést základní fyzicko-geografickou charakteristiku ČR v návaznosti na socioekonomické poměry; dokáže srovnat vybrané ukazatele s vybranými státy Evropy a regiony světa	poloha ČR, přírodní podmínky ČR (reliéf, podnebí, vodstvo, půdy, biota, ochrana); obyvatelstvo, sídla a ekonomika ČR (demografické ukazatele, zemědělství, průmysl, služby a cestovní ruch), kultura a památky v ČR	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin D – historické památky	
Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	s pomocí mapy lokalizuje všechny kraje a krajská města; je schopen lokalizovat hlavní jádrové a periferní oblasti v rámci ČR a uvést stručnou socioekonomickou charakteristiku jednotlivých regionů	místopis ČR, kraje, jádrové a periferní oblasti ČR		
Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a	je schopen vysvětlit působnost ČR v EU, OSN, NATO; dokáže vymezit základní geopolitické	přeshraniční spolupráce, ČR a Evropa, ČR a svět, mezinárodní organizace, mezinárodní obchodu, geopolitické postavení	OBV – člověk ve společnosti; člověk, stát a právo; člověk	

nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	postavení ČR v návaznosti na historický vývoj	ČR	stát a hospodářství D – vstup do mezinárodních organizací	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očeká*vaných výstupů v rámci podpůrných opatření*				
Z-9-6-01p vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy	orientuje se v blízkosti školy/bydliště v terénu i na mapě;	místní region a jeho specifika, terénní exkurze v blízkosti školy	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin	
Z-9-6-02p charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu	dokáže charakterizovat krajinu regionu v blízkosti školy/bydliště; dokáže jmenovat významná místa ekonomické aktivity	místní region a jeho specifika,	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin	9.
Z-9-6-03p určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy	je schopen s pomocí mapy geograficky vymezit polohu ČR;	poloha a hranice ČR		
Z-9-6-03p rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost	je schopen charakterizovat přírodní podmínky ČR, orientuje se v místopisu ČR	přírodní podmínky ČR a reliéf	PRI – neživá příroda, biologie živočichů, biologie rostlin	
Z-9-6-03p uvede hlavní údaje	dokáže lokalizovat oblasti	obyvatelstvo a sídla ČR		

o rozmístění obyvatelstva	s nejvyšší a nejnižší hustotou zalidnění v ČR a vysvětlit základní příčiny a důsledky rozmístění obyvatelstva			
Z-9-6-04p vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti	vyhledá na mapě jednotlivé kraje ČR a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti na našem území	kraje ČR, kulturní a přírodní památky v ČR	D – historické památky	

5.7 Umění a kultura

5.7.1 Hudební výchova

5.7.1.1 Obsahové vymezení:

1. stupeň

V předmětu hudební výchova chceme docílit především toho, aby měl žák radost z hudebního zážitku – jak z vlastní (nebo společné) hudební produkce, tak ze slyšeného. Hudební výchova často vychází ze společné hudební aktivity učitele a žáků. Výsledný estetický zážitek pak provází potěšení ze společného práce. V hudební výchově provázíme žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. Tyto činnosti se vzájemně propojují, ovlivňující a doplňující, a rozvíjejí tak celkovou osobnost žáka. Především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se pak projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými. Obsahem vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu a posilují se správné pěvecké návyky. Obsahem instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci. Obsahem hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby, zapojení pohybu, tance a gest. Obsahem poslechových činností je aktivní vnímání hudby, žáci se ji učí analyzovat a interpretovat. Široká škála činností umožňuje dětem, které jsou pěvecky méně disponované, aby byly úspěšné aspoň v nějakém typu činnosti. Seznamujeme žáky také se způsobem zápisu hudební řeči a vedeme je k porozumění základních hudebních pojmů.

2. stupeň

Předmět Hudební výchova je součástí bloku předmětů s názvem Příběhy.

Náplň předmětu je rovnoměrně rozložena do čtyř základních činností: vokální, instrumentální, poslechové a hudebně pohybové. Tyto aktivity vedou k prohlubování hudebních schopností žáků a k rozvoji dovedností sluchových, hlasových, intonačních, rytmických, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových. Při činnostech může žák uplatnit a rozvíjet tvořivost, své schopnosti, nadání a dovednosti ve zpěvu, hře na nástroj, tanci a interpretaci vlastních názorů na hudbu různých období a žánrů. Žáci se seznamují s historickými a společenskými souvislostmi a nalézají vztahy mezi jednotlivými druhy umění, což vede k hlubšímu pochopení uměleckého díla.

Filipka

5.7.1.2 Organizační vymezení:

Hudební výchova provází celou výuku, propojuje mnoho předmětů. Je součástí ranního kruhu, společného setkávání celé školy a je vyučována také jako samostatný 45minutový vyučovací celek jednou týdně v posledním výukovém bloku, na druhém stupni pak především v bloku Příběhy. Probíhá zpravidla v učebně s klavírem, kde mohou žáci využít mnoha doprovodných hudebních nástrojů. Obsah předmětu je také naplňován při aktivitách mimo školní budovu v rámci koncertů nebo vlastních projektů (vánoční koledování apod.).

5.7.1.3 Týdenní časová dotace:

1. ročník	1 hodina
2. ročník	1 hodina
3. ročník	1 hodina
4. ročník	1 hodina
5. ročník	1 hodina
6. ročník	1 hodina
7. ročník	1 hodina
8. ročník	1 hodina
9. ročník	1 hodina
Celkem	**9 hodin**

5.7.1.4 Mezipředmětové vztahy – 1. stupeň:

Český jazyk, Výtvarná výchova, Náš svět, Anglický jazyk, Tělesná výchova

5.7.1.5 Začlenění průřezových témat

1. stupeň

Průřezová témata	Náměty a činnosti	ročník

Osobnostní a sociální výchova	Kultivace subjektivního vnímání hudby, rozvoj imaginativní složky osobnosti, kreativity. Práce s různými hudebními nápady ostatních, rozvoj spolupráce. Rozvoj schopnosti poznávat náladu v hudbě – např. melodie durová a mollová.	1. – 5. 1. – 5. 4. – 5.
Výchova demokratického občana	Písně, které provázely národní dějiny v různých obdobích. Česká hymna	1. – 5.
Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech	Hudba evropských národů, průnik české hudby a konkrétních hudebních skladatelů do Evropy a naopak	4. – 5.
Multikulturní výchova	Hudba různých národů a kultur, romská hudba	1. – 5.
Enviromentální výchova	Písně s enviromentální tematikou – téma střídání dne a noci a ročních období a jejich důležitost pro život člověka Příroda jako inspirační zdroj pro hudební tvůrce.	1. – 5. 3. – 5.
Mediální výchova	Práce s médii jako zdrojem hudby, rozlišování žánrů a kvality hudby v jednotlivých médiích. Veřejná vystoupení	3. – 5. 3. – 5. 3. – 5.

	Počítačově upravená hudba	

2. stupeň

5.7.1.6 Začlenění průřezových témat:

Průřezová témata	Náměty a činnosti	Ročník
Osobnostní a sociální výchova	- rozvoj individuálních nadání - rozvoj kreativity a imaginativní složky osobnosti - rozvoj smyslového vnímání - komunitní kruh, skupinová práce - hudba jako nástroj komunikace	6. – 9.
Výchova demokratického občana	- písně, které provázely národní dějiny - možnost volby činností a pomůcek - respektování názorů ve skupině - prezentace a obhajoba vlastního postoje	6. – 9.
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	- seznání s evropskou a světovou hudbou - srovnávání české a světové hudby - aktuality z oblasti hudebního umění	6. – 9.
Multikulturní výchova	- etnická hudba, její charakteristika, specifičnost - význam hudby pro jednotlivá etnika	6. – 9.
Environmentální výchova	- vztah člověka k přírodě v hudbě - písně s environmentální tématikou - příroda jako inspirační zdroj pro hudební skladatele i pro nás	6. – 9.

Filipka

Průřezová témata	Náměty a činnosti	Ročník
Mediální výchova	- vlastní tvorba a její veřejná prezentace, vytváření pozvánek - práce s medii jako zdrojem hudby - rozlišování kvality hudby	6. – 9.

5.7.1.7 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

uvědomění vlastních individuálních hudebních znalostí a dovedností,
aktivnímu rozvoji těchto znalostí a dovedností a přispění do společné hudební produkce,
zažití úspěchu – při hře na jednoduché nástroje,
přijetí chyby jako součástí umělecké produkce a procesu učení,
vytváření kladného vztahu k hudbě,
radosti z hudby a učení,
aktivnímu rozvoji individuálních hudebních dovedností a znalostí,
zájmu o porozumění hudebním dílům,
vyhledání, zpracovávání informací a jejich využívání při praktických hudebních činnostech,
aktivnímu využívání nabytých znalostí v praktickém životě.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

využívání různých zdrojů hudby (koncerty, poslech hudebních ukázek, obrazové materiály),
nalézání důležitých prvků, kterými se řídí určitý hudební žánr,
nalézání souvislostí a zákonitostí při poslechu hudebního díla,
práci na vytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro společnou práci,
samostatnému využívání svých schopností a dovedností při řešení problémů,
trpělivosti a pokračování v práci i přes neúspěchy,
kritickému myšlení.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

vyjadřování myšlenek a emocí pomocí hudby,
vyjadřování názorů a emocí při poslechu hudebního díla,

vyjadřování názoru na hudební produkci spolužáků,
kultivaci hudebního vyjadřování,
kultivaci mluveného projevu pomocí hlasových a dechových cvičení,
diskuzi o nabytých informacích a k vyjádření svého názoru.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

chápání umělecké hodnoty díla v širších sociálních a kulturních souvislostech,
tolerantnímu přístupu k různým kulturním hodnotám současnosti a minulosti a kulturním projevům a potřebám různých skupin národů a národností,
schopnosti naslouchat a spolupracovat s druhým při tvorbě hudební produkce,
respektování pravidel při práci v týmu,
prožití radosti z dobrého výsledku společné práce,
hodnocení vlastních dovedností a znalostí a hodnocení práce druhých,
vytváření vlastních hudebních projevů,
sebereflexi při odhadování svých schopností a dovedností,
vyjádření emocí a prožitků,
rozvíjení individuálních talentů.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

objevování hodnoty hudebních děl českých i zahraničních skladatelů a písničkářů a pochopení jejich významu pro národní dědictví,
k tvůrčímu vyjadřování a vystupování na veřejnosti,
objevování krásy a hodnoty hudby,
ochraně kulturního dědictví, jak našeho, tak evropského i světového,
zodpovědnosti za předávání kulturního bohatství,
zapojení do kulturního dění skrze návštěvy koncertů a divadelních představení.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

vědomí, že své znalosti a dovednosti z hudební výchovy může využít také při volbě budoucího povolání,
uvědomění, že dobré hudební dílo vzniká při dodržování určitých pravidel v hudbě i v pracovním prostředí,
koncentraci na práci, dokončení práce, odevzdání práce v určené kvalitě a v daném termínu,
rozvoji motoriky hrou na tělo a používáním hudebních nástrojů,
uchopení pozitivního působení hudby na lidskou psychiku, což mohou využít v dalším životě,
uplatnění talentu při volbě povolání,
odpovědnému používání hudebních nástrojů a dalších pomůcek.

Filipka

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

používání různých digitálních zařízení, aplikací a služeb při tvořivých činnostech,
bezpečné a účelné správě a sdílení digitálních dat podle konkrétního účelu a situace,
využívání různých digitálních prostředků a technologií včetně umělé inteligence k tvořivému vyjádření,
využívání digitálních zdrojů informací a jejich kritickému hodnocení a výběru,
vytváření a sdílení digitálního obsahu v rámci vzdělávacích aktivit.

Hudební výchova – 2. stupeň				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Ročník**
HV-9-1-01 Žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	Orientuje se v notovém zápise (délkové hodnoty not a pomlk, označení tempa, dynamická znaménka, takt, repetice). Zpívá v jednohlase, popřípadě vícehlase, respektuje daný žánr. Zahraje na zvolený nástroj sólově, ve skupině nebo jako součást doprovodu. Postihne dominantní hudebně výrazové prostředky při poslechu hudebního díla nebo jeho části a určí pravděpodobnou dobu jeho vzniku. Pohybem reaguje na hudební ukázku a na změny v jejím průběhu.	**Vokální činnosti** intonační cvičení rozšiřování hlasového rozsahu jednohlasý, vícehlasý zpěv, kánon sólový a sborový zpěv zpěv lidových i umělých písní intonace v durových a mollových tóninách Instrumentální činnosti nástrojová reprodukce melodií, hra a tvorba doprovod s využitím Orffova instrumentáře doprovod dostupnými nástroji dle individuálních schopností žáků	BA Příběhy BA Logika BA Svět BA Příroda	6. – 9.

		Hudebně pohybové činnosti základní kroky tanců taneční styly pohybové vyjádření slyšených motivů hra na tělo rytmicko-pohybové hry pohybová improvizace Poslechové činnosti aktivní poslech klasické i moderní hudby analýza hudební skladby hudební styly a žánry Hudební nauka základní hudební pojmy notový záznam hudby hudební výrazové prostředky		
HV-9-1-02 Žák uplatňuje získané	Popíše a zdůvodní zásady hlasové hygieny a využije je při zpěvu a	**Vokální činnosti** hlasová výchova – dechová	BA Příběhy BA Příroda	6. – 9.

pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i ve vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého.	mluveném projevu. Vhodně popíše a taktně a ohleduplně ohodnotí slyšený vokální projev s využitím jemu dostupné terminologie.	cvičení, hlasová rezonance, rozezpívání, artikulační cvičení intonační cvičení rozšiřování hlasového rozsahu hlasová hygiena hlasová nedostatečnost a způsoby její nápravy jednohlasý, vícehlasý zpěv, kánon sólový a sborový zpěv zpěv lidových i umělých písní reflexe vlastního vokálního projevu a projevu ostatních		
HV-9-1-03 Žák reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb,	Využívá rytmického dupání, tleskání, údery dlaněmi o stehna apod. Učí se pracovat s hlasem, věnuje mu větší péči, pokud zná zásady správného chování k hlasu – např. v případě poškození hlasu zaviněného nemocí,	**Vokální činnosti** hlasová výchova – dechová cvičení, hlasová rezonance, rozezpívání, artikulační cvičení intonační cvičení	BA Příběhy BA Logika BA Svět	6. – 9.

vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	nachlazením apod. dokáže respektovat hlasový klid, uplatňuje získané dovednosti a návyky v praxi. Zvolí nejvhodnější způsob reprodukce slyšeného či zapsaného hudebního motivu, tématu či skladby (zpěv nebo hra). Zvolí vhodný způsob doprovodu a s přihlédnutím k charakteru hudebního motivu, tématu, písně či skladby tento doprovod realizuje (rytmické ostinato, prodleva, harmonický doprovod na fcích toniky, subdominanty, dominanty). Vytvoří jednoduchou obměnu slyšeného či zapsaného melodického motivu (rytmickou, melodickou či dynamickou).	rozšiřování hlasového rozsahu hlasová hygiena hlasová nedostatečnost a způsoby její nápravy jednohlasý, vícehlasý zpěv, kánon sólový a sborový zpěv zpěv lidových i umělých písní intonace v durových a mollových tóninách vlastní vokální tvorba a vokální improvizace druhy zpěvných hlasů alternativní hlasové techniky rytmické hry Instrumentální činnosti nástrojová reprodukce melodií, hra a tvorba doprovod s využitím Orffova		

		instrumentáře doprovod dostupnými nástroji dle individuálních schopností žáků nástrojová improvizace rytmické hry výroba jednoduchých rytmických nástrojů		
HV-9-1-04 Žák realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů.	Zazpívá, zahraje či doprovodí vybranou píseň či skladbu. Zazpívá společně se spolužáky státní hymnu a popíše dějinné a společenské souvislosti jejího vzniku. Poslouchá a hodnotí instrumentální, vokální i vokálně-instrumentální skladby a reprodukuje krátké motivy. Dokáže pracovat s dechem, snaží se o správně tvoření hlasu dle svých dispozic, dbá na správné držení těla, uplatňuje dodržování zásad hlasové hygieny a správného držení těla.	Vokální činnosti jednohlasý, vícehlasý zpěv, kánon sólový a sborový zpěv zpěv lidových i umělých písní intonace v durových a mollových tóninách reprodukce slyšených tónů a melodií reflexe vlastního vokálního projevu a projevu ostatních vlastní vokální tvorba a	BA Příběhy BA Logika BA Příroda BA Svět	6. – 9.

		vokální improvizace hlasová výchova - dechová cvičení, hlasová rezonance, rozezpívání, artikulační cvičení intonační cvičení rozšiřování hlasového rozsahu hlasová hygiena hlasová nedostatečnost a způsoby její nápravy Instrumentální činnosti nástrojová reprodukce melodií, hra a tvorba doprovod s využitím Orffova instrumentáře doprovod dostupnými nástroji dle individuálních schopností žáků Poslechové činnosti aktivní poslech klasické i moderní hudby analýza hudební skladby		

		hudební styly a žánry poslech s oporou o notový zápis rozpoznávání hudebních nástrojů v orchestru		
HV-9-1-05 Žák rozpoznává některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu.	Žák rozliší na základě audio a video ukázek vybrané typy tanců, odliší balet jako druh umění. Zvolí si ukázku taneční hudby a předvede typický prvek daného tance.	Hudebně pohybové činnosti • základní kroky tanců • taneční styly • pohybové vyjádření slyšených motivů • hra na tělo • rytmicko-pohybové hry • pohybová improvizace Poslechové činnosti • aktivní poslech klasické i moderní hudby • analýza hudební skladby • hudební styly a žánry	BA Logika BA Svět	6. – 9.

		• interpretace znějící hudby Dějiny hudby • hudební styly a žánry • hudební formy • taneční žánry a styly		
HV-9-1-06 Žák se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	Rozliší a ve znějící hudbě pojmenuje vybrané výrazové prostředky hudby (tempo, rytmus, melodii, barvu, dynamiku). Rozpozná úseky, v nichž je použita citace, zvukomalba; rozpozná gradaci a kontrast, opakování melodie, rytmu. Na vybraných ukázkách rozpozná operu, muzikál, balet, komorní a symfonickou hudbu, píseň, sborovou tvorbu.	Poslechové činnosti • aktivní poslech klasické i moderní hudby • analýza hudební skladby • hudební styly a žánry • interpretace znějící hudby • hudebně výrazové prostředky (melodie, barva, rytmus, dynamika, gradace, kontrast, harmonie) • rozpoznávání hudebních nástrojů v	BA Příběhy BA Svět	6.-9.

		orchestru Dějiny hudby • hudební styly a žánry • hudební formy • vybraní čeští hudební skladatelé a dobově-společenské souvislosti • vybraní evropští hudební skladatelé a době-společenské souvislosti • taneční žánry a styly Hudební nauka • základní hudební pojmy • hudební výrazové prostředky • hudební nástroje – klasifikace • typy hudebních těles		

HV-9-1-07 Žák zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	Popíše základní znaky typické pro hudbu jednotlivých slohových období (jednohlas, vícehlas, homofonie, polyfonie, hudba vokální a instrumentální, hudební forma, hudební druhy). Zařadí se znalostí základních hudebně vyjadřovacích prostředků vybrané ukázky do příslušně slohového období. Určí styl a žánr vybrané ukázky moderní populární hudby. Na základě získaných poznatků umí charakterizovat hudbu v daném období, vnímá souvislosti a působení dalších druhů umění na jednotlivé skladatele, zná nejvýznamnější skladatele.	Poslechové činnosti • aktivní poslech klasické i moderní hudby • analýza hudební skladby • hudební styly a žánry • interpretace znějící hudby • hudebně výrazové prostředky (melodie, barva, rytmus, dynamika, gradace, kontrast, harmonie) Dějiny hudby • hudební styly a žánry • hudební formy • vybraní čeští hudební skladatelé a dobově-společenské souvislosti • vybraní evropští	BA Příběhy BA Svět	6. – 9.

		hudební skladatelé a dobově-společenské souvislosti		
HV-9-1-08 Žák vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění.	Zdůvodní význam hudby u umělecké a běžné produkce (filmová a audiovizuální tvorba, dramatické umění, sport, reklamy). Zdůvodní vhodnost či nevhodnost hudební složky ve vybrané ukázce. Písemnou či ústní formou vyjádří, jakou roli hraje hudba a umění obecně v jeho životě; uvede situace, ve kterých se nelze bez hudby obejít. Dokáže ocenit kvalitní vokální projev, ale též respektovat případné nedostatky způsobené např. nedostatečnou schopností ovládat hlasivky.	Poslechové činnosti • aktivní poslech klasické i moderní hudby • analýza hudební skladby • hudební styly a žánry • intuitivní a emocionální poslechové aktivity • interpretace znějící hudby • hudebně výrazové prostředky (melodie, barva, rytmus, dynamika, gradace, kontrast, harmonie) • poslech s oporou o notový zápis • vyjádření vlastních	BA Příběhy BA Svět BA Logika BA Příroda	6. – 9.

		názorů a preferencí		

HUDEBNÍ VÝCHOVA 1. období	
Očekávaný výstup RVP:	**1. – 3. ročník**
Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	Správně hospodaří s dechem, volně otvírá ústa, tvoří znělý tón. Podle svých dispozic reprodukuje slyšený tón, napodobuje melodii se správným rytmem a intonuje. Správně vytleská básničku, písničku, pokouší se napodobit složitější rytmy.
Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	Zkouší vyjádřit nálady a emoce pomocí rytmických nástrojů a hry na tělo. Vymýšlí jednoduché melodie, rytmizuje a malodizuje krátkou básničku nebo jiný text.
Využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	Zná orientačně Orffův instrumentář, rozlišuje mezi vlastnostmi jednotlivých nástrojů (intenzita, barva) při výběru. Rytmicky doprovodí píseň. Seznamuje se s melodickými hudebními nástroji.
Reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	Využívá hru na vlastní tělo k vyjádření rytmu, melodie a výrazu. Vymýšlí a napodobuje jednoduchou choreografii.
Rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	Zná rozdíl mezi zvukem a tónem. Rozlišuje délku tónů. Rozlišuje výrazné rozdíly v barvě, výšce, síle tónů. Pozná tempové změny.
Rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje,	Poznává na obrázku i podle sluchu základní hudební nástroje. Rozezná některé hudební nástroje v proudu znějící hudby. Odliší

odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:	
Zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty	Zná a zazpívá jednoduché lidové nebo umělé písně dle zájmu.
Správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu	Hospodaří s dechem, volně otevírá ústa, zřetelně vyslovuje. Provádí hlasová cvičení podle vzoru.
Reaguje pohybem na tempové a rytmické změny	Rozlišuje výrazné rozdíly v tempu a rytmu a reaguje na ně pohybem. Napodobí jednoduchý rytmus pomocí rytmického nástroje. Rozliší krátký a dlouhý tón.
Rozliší sílu zvuku	Rozlišuje výrazné rozdíly v síle zvuku, zná pojmy piano a forte.
Pozorně vnímá jednoduché skladby	Rozvíjí zájem o poslech hudby, rozezná charakter vážné a populární hudby.

HUDEBNÍ VÝCHOVA 2. období	
Očekávaný výstup RVP	**4. – 5. ročník**

Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	Využívá získané hlasové a intonační dovednosti při zpěvu, vědomě zlepšuje hospodaření s dechem. Na základě svých dispozic zpívá intonačně čistě jednohlas a dvojhlas v durových i mollových tóninách, zpívá kánon.
Realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	Zná princip notového zápisu, rozlišuje délku not, sleduje směr melodie, rozezná 2/4, 3/4 a 4/4 takt. Reaguje na změnu dynamiky, zná pojmy forte, piano, crescendo a decrescendo. Zapsanou jednoduchou píseň interpretuje zpěvem, hrou na hudební nástroj, případně pohybem těla.
Využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	Pojmenuje složky Orffova instrumentáře, vědomě si vybírá jednotlivé rytmické nástroje k doprovadu písní a skladeb. Rozumí významu rozvoje hudebního nadání sebe či svých vrstevníků, oceňuje hudební výkony ostatních.
Rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	Podle sluchu rozlišuje pochodovou hudbu, taneční hudbu, ukolébavku, pozná opakující a střídající se motiv. Rozezná instrumentální, vokální a vokálně instrumentální formy, sborový a sólový zpěv. Pozná operu, symfonii, populární píseň, lidovou píseň.
Vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	Vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry a dohry. Tvoří rytmickou i melodickou scénickou hudbu k jednoduchým příběhům, vymýšlí melodie k jednoduchému textu.

Rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	Pozná základní hudební nástroje zrakem i sluchem. V proudu znějící hudby rozezná dynamické, rytmické i výrazné harmonické změny, změnu taktu. Poslouchá zásadní skladby vážné hudby (J. S. Bach, A. Vivaldi, W. A. Mozart, B. Smetana, A. Dvořák, L. Janáček), popíše jejich náladu, nástrojové obsazení, tempo, základní formu.
Ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	Zatančí polku a valčík ke vhodnému doprovodu, pohybově improvizuje na vybranou hudbu.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření	
Zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem	Zná zpaměti některé lidové nebo umělé písně, zpívá intonačně čistě přiměřeně individuálním schopnostem, správně dýchá.
Propojí vlastní pohyb s hudbou	Pohybově improvizuje na hudbu, zatančí polku a valčík. Vyjádří náladu hudby pomocí pohybu.
Doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje	Rytmizuje známé básně a písně, doprovodí píseň na rytmický, případně melodický nástroj.
Odliší tóny podle výšky, síly a barvy	Pozná základní hudební nástroje, charakterizuje jejich zvuk. Vnímá klesající a stoupající melodii sluchem i podle zápisu. Rozezná zapsanou délku not, basový a houslový klíč.

	Charakterizuje výšku, sílu a barvu tónu.
Pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb	Poslouchá zásadní skladby vážné hudby, vyjádří jejich náladu. Užívá hudbu jako prostředek k relaxaci a povzbuzení.
Správně hospodaří s dechem při interpretaci písní a frázování	Prodlužuje dechovou výdrž, správně dýchá při zpěvu.

5.7.2 Výtvarná výchova

5.7.2.1 Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vede žáky k rozvíjení

- tvořivosti
- výtvarných dovedností
- komunikace jazykem výtvarného umění
- citlivosti k vnímané realitě
- chápání světa i sebe samého

Vyučovací předmět Výtvarná výchova sleduje tři základních oblasti:

• rozvíjení smyslové citlivosti: předmět vede žáky k citlivému vnímání estetické vizuální hodnoty skutečnosti, která je obklopuje, a to jak kulturní, tak přírodní. Cílem je naučit děti vnímat a oceňovat krásu i ošklivost a tyto prožitky reflektovat a interpretovat.

• uplatňování subjektivity: podněcování ke tvořivým činnostem ve výtvarné výchově žákům ukazuje nové možnosti svobodného uplatnění vlastní fantazie a invence, a tím dále probouzí jejich touhu výtvarně experimentovat, hrát si a tvořit.

• ověřování komunikačních účinků: poznání, osvojení a užívání výtvarných výrazových prostředků a technik a jazyka výtvarného umění žákům nabízí další způsob sebevyjádření a komunikace. Reflexe a interpretace výtvarných prací jak vlastních, tak cizích, mají za cíl zvědomělé používání výtvarných prostředků ke komunikaci.

Předmět se nesoustředí na výkon nebo dokonalé zvládnutí dovedností, místo toho akcentuje radost z výtvarné činnosti. Vede žáky ke správným pracovním návykům.

5.7.2.2 Organizační vymezení

Vyučovací předmět Výtvarná výchova se vyučuje ve všech ročnících, a to zejména ve třetím vyučovacím bloku. Předmět je vyučován v kmenových učebnách, na dvoře, v dílně školy nebo venku a také při návštěvách galerií, muzeí nebo jiných kulturních institucí.

5.7.2.3 Týdenní časová dotace:

1. ročník	1
2. ročník	1

Filipka

3. ročník	1
4. ročník	1
5. ročník	1
1. stupeň celkem	5
6. ročník	2
7. ročník	2
8. ročník	1
9. ročník	1
2. stupeň celkem	6

5.7.2.4 Mezipředmětové vztahy:

Výtvarné dovednosti jsou velmi často využívány a rozvíjeny i v ostatních předmětech: Český jazyk – literární výchova, Matematika, Náš svět, Hudební výchova, Dramatická výchova, Pracovní činnosti, Anglický jazyk. Na druhém stupni výuka výtvarné výchovy probíhá v rámci integrovaného Bloku Příběhy, v úzké souvislosti s literární, hudební a etickou výchovou a angličtinou.

5.7.2.5 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata	Náměty a činnosti	ročník
Osobnostní a sociální výchova	Skupinové výtvarné práce Kreativní činnosti Používání výtvarných vyjadřovacích prostředků Interpretace cizích děl Sebepoznání a sebeuvědomění skrze tvorbu Sebevyjádření	1. – 9.

	Arteterapeutické metody Příprava k práci a úklid pracoviště Prezentace vlastní práce Hodnocení práce spolužáků	
Výchova demokratického občana	Volba aktivit a pomůcek Kolektivní výtvarné činnosti Vlastní sebevyjádření Interpretace výtvarných děl ostatních lidí Prezentace a obhajování vlastního díla Umění jako reflexe společnosti – návštěvy výstav Poznávání výtvarných projevů folklóru a tradic Výtvarný projev jako nástroj vyjádření občanských postojů	1. – 9.
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Výtvarná kultura v ostatních evropských zemích Významní evropští výtvarníci Vývoj světového umění a souvislost s historickým vývojem	1. – 9.
Multikulturní výchova	Pestrost a rozmanitost světových kultur a jejich výtvarných projevů – např. jako motivace k vlastním výtvarným činnostem Návštěva Romského muzea v Brně	1. – 9.
Enviromentální výchova	Landart Výtvarné práce motivované environmentální problematikou Výtvarné studie přírodnin, krajiny apod.	1. – 9.
Mediální výchova	Interpretace vizuálně obrazných mediálních sdělení	1. – 9.

	Vizuální manipulace Reklama	

5.7.2.6 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Klíčové kompetence rozvíjíme ve výtvarné výchově pomocí těchto strategií:

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k

osvojování a zdokonalování výtvarných dovedností,
schopnosti organizace práce a umění hospodařit s časem,
vnímavosti k zadání práce,
vyhledávání informací z různých zdrojů a jejich systematizaci,
osvojení návyku návštěvy galerií a jiných kulturních institucí,
vnímání chyby jako prostředku k dalšímu vzdělávání,
ke zvídavosti a zájmu o svět okolo sebe.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že připravujeme žákům

problémové situace,
zadání, při jejichž řešení musí uvažovat kreativně.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že

organizujeme skupinovou práci, při níž žáci musí hledat konsensus, a tak se učí dodržování pravidel diskuze a efektivní, srozumitelné komunikaci směřující k vzájemnému porozumění, aktivnímu naslouchání, přijímání i vytváření popisné zpětné vazby,
zařazujeme do výuky interpretaci vlastních i cizích výtvarných projevů,
zařazujeme do výuky hodnocení a sebehodnocení výtvarných činností,
vedeme žáky k chápání výtvarného projevu jako komunikačního prostředku.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že

vedeme žáka k diskuzi se spolužáky i pedagogy,
zadáváme práci ve dvojicích nebo skupinkách na společném úkolu,
vytváříme situace, při nichž žáci mohou zkoušet a střídat různé role ve skupině,
při úklidu pracoviště dbáme o rovnoměrné zapojení všech,
během výtvarné práce umožníme žákům neformální komunikaci,

při návštěvách galerií vedeme žáky ke kultivovanému chování.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že

vedeme žáka k úctě k národnímu kulturnímu dědictví,
učíme žáky rozumět kvalitě architektury města a hodnotě památkově chráněných objektů,
seznamujeme žáky s příběhy lidí, kteří se zasazují o zachování kulturního dědictví země,
výtvarné činnosti motivujeme historicky nebo občansky významnými tématy,
zabýváme se vlivem reklamy a působením vizuálních sdělení, v rámci rozvoje mediální gramotnosti učíme žáky rozeznávat vizuálně obrazovou manipulaci.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že

vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel při výtvarných činnostech,
vedeme žáky k přípravě příjemného pracovního prostředí,
vedeme žáky udržování svěřeného učebního prostoru v čistotě a pořádku,
zadáváme práce, při nichž žáci mohou rozvíjet zručnost.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že

vedeme žáky k využívání různých digitálních prostředků a technologií včetně umělé inteligence k tvořivému vyjádření,
vedeme žáky k bezpečné a účelné správě a sdílení digitálních dat podle konkrétního účelu a situace,
vedeme žáky k využívání digitálních zdrojů informací a jejich kritickému hodnocení a výběru,
vedeme žáky k vytváření a sdílení digitálního obsahu v rámci vzdělávacích aktivit.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA 1. období	
Očekávaný výstup RVP:	**1. – 3. ročník**
Rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	Experimentuje s barvami, tvary a materiály. Poznává světlostní, barevné a tvarové kvality, soulad a kontrasty a učí se rozeznávat jejich emocionální náboj.
V tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace.	Tvoří práce s tematikou vlastního života, vyjadřuje vlastní emoce a nálady, fantazie a představy. Tvoří různými technikami, užívá kresbu, malbu, modelování, základní grafické techniky, koláž, vystřihování a skládání apod.
Vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky.	Tvoří na základě sluchových nebo pohybových podnětů. Přiřazuje barvy zvukům, chutím apod. Zkouší a porovnává různé výtvarné prostředky a techniky, experimentuje s tělem, hmatem, modelováním, sypkými materiály, foukáním do barvy apod.
Interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností.	Účastní se dialogu o výtvarných dílech – v rámci výtvarné tvorby hodnotí a interpretuje práce vlastní i cizí. Navštěvuje galerie a výstavy, se spolužáky, lektorem či učitelem vede dialog o shlédnutých dílech. Je seznamován s architekturou v okolí školy, s výtvarnou hodnotou předmětů, grafických prvků, módy a oblečení, designu apod.

Na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Osvojuje si výtvarné prostředky jako prostředky komunikace, umožňující sebevyjádření. Učí se rozumět dílům druhých lidí jako komunikátům. Při svých výtvarných činnostech poznává a pojmenovává vlastní estetické preference.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:	
Zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu	Ovládá základní technické dovednosti (malba, kresba, kombinované techniky).
Rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)	Poznává různé druhy tvarů, barev, linií a jejich výrazové možnosti. Rozvíjí cit pro barvy a jejich vlastnosti, rozlišuje světlé a tmavé plochy.
Uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům	V tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, vyjadřuje postoj ke skutečnosti na základě prožitku. Při práci uplatňuje představivost a fantazii.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA 2. období	
Očekávaný výstup RVP:	**1. – 3. ročník**
Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční	Barvy, tvary a materiály cíleně využívá jako výrazové prostředky. Při práci využívá světlostní, barevné a tvarové kvality, soulad a kontrasty a používá jejich emocionální náboj k vyjádření tématu.

vztahy a jiné)	Míchá barvy.
Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	Řeší kompozici v plošném, prostorovém a objektovém vyjádření
Při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	Cíleně se zaměřuje na vyjádření životní zkušenosti (nálady, prožitky). Vkládá do své tvorby komunikační obsah.
Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	Výtvarnými prostředky tlumočí smyslové prožitky; hledá adekvátní a sdělné způsoby, jak prožitky z jiných smyslů převést do výtvarných obrazových vyjádření.
Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	Kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru – uplatňuje tvořivost, hru a spontaneitu Objevuje výrazové možnosti akční tvorby, landartu, bodyartu, PC grafiky, fotografie, videa apod. Učí se volit prostředky vhodné k danému námětu.,
Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	Rozlišuje různé typy vizuálně obrazového vyjádření (objekty, ilustrace textu, volná malba, skulptura, comics, fotografie), učí jim rozumět, inspiruje se jimi při vlastní tvorbě.
Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje	Zkoumá sdělnost vlastního i přejatého znakového vyjádření, usiluje

obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	o to, aby byl srozumitelný pro ostatní, svou práci obhajuje, doprovodí slovním komentářem. Ověřuje si vliv svých činností na okolí (výstavy, výzdoba, úprava vlastního zevnějšku)
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:	
Uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr	Uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr. Rozvíjí grafomotoriku
Rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)	Rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy. Určí rozdíl mezi malbou a kresbou. Realizuje malbu i kresbu. Pracuje s tradičními i netradičními prostředky a jejich kombinacemi. Míchá barvy. Zobrazuje tvar, barvu, linii a světlo ve svých výtvorech. Výtvarně zpracuje dané téma. Kreslí a maluje detaily lidské a zvířecí postavy, zvládne detaily obličeje.
Při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie	Zkouší netradiční výtvarné techniky. Mačká, tvaruje a prostorově lepí papír. Zpracovává plastické materiály. Modeluje z papíru, hlíny, sádry, písku, plastelíny apod. Míchá barvy. Hraje si s barvami. Uplatňuje získané zkušenosti podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání umělecké produkce i na příkladech z běžného života. Pracuje s prostředky a postupy k vyjádření emocí, pocitů, nálad a fantazijních představ.
Vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla	Vnímá, hodnotí výsledky tvůrčích činností vlastních i ostatních i výsledků běžné a umělecké produkce (malby, kresby, ilustrace, hračky, objektů, komiksů). Prezentuje výsledky vlastních tvůrčích

	činností ve třídě i ve škole (pracovní prezentace za pomoci učitele pro spolužáky, prezentaci školy v rámci výstav či dalších akcí školy).

2. STUPEŇ				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Ročník**
Vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků Vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření	Rozeznává jednotlivé výrazové prostředky výtvarného projevu, promýšlí a slovně vyjadřuje jejich účinek při interpretaci výtvarných děl a používá je záměrně ve vlastní tvorbě. Hledá vlastní výtvarný výraz a rukopis.	Linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury, prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh; Vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření	Blok Příběhy	6. – 9.

Zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie Zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace	Rozvíjí dovednost reprodukce viděné skutečnosti, rozlišuje realistické a abstraktní pojetí, experimentuje s výtvarným zpracováním všech smyslových vjemů, zachycuje jevy a procesy v čase, tvoří na základě představ a fantazie. Seznamuje se s nejrůznějšími klasickými i současnými výtvarnými technikami a prostředky. Poznává a zkouší realizovat rozmanité druhy výtvarných žánrů a disciplín užité tvorby.	Výtvarné aktivity: studijní kresba a malba abstraktní výtvarný projev výtvarný záznam smyslových vjemů výtvarné vyjádření emocí, pocitů a nálad kresba a malba z fantazie kresebné techniky, malířské techniky, grafické techniky prostorová tvorba počítačová grafika fotografie, video, animace ilustrace, komiks akční tvorba, dramatické akce landart, bodyart, streetart Výtvarná cvičení na téma architektury, užitého umění, designu, módy, užité grafiky, komunikační grafiky, piktogramů, reklamy, ilustrací, komiksů, animací		6. – 9.

Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření.	Interpretuje výtvarná díla, dokáže popsat subjektivní prožitek při jejich vnímání, odlišit subjektivní názor a objektivní hlediska, své výroky podloží argumentačně. S respektem naslouchá interpretaci a výkladu ostatních. Usiluje o porozumění výtvarným dílům, umělecká díla vnímá jako sdělení. Hledá tematické i výrazové souvislosti mezi výtvarným uměním, hudbou, literaturou a divadlem. Seznamuje se s významnými díly výtvarného umění a jejich autory a základními uměleckými slohy a směry.	Interpretace a vyjádření názoru na umělecké dílo – sdílení prožitků a zdůvodnění názorů, diskuse Komunikační obsah výtvarných a jiných uměleckých děl – téma, obrazový znak, význam výtvarných děl, symbol, alegorie Obsah a forma díla a jejich vzájemný vztah Vizuální prostředky mediální komunikace, reklamy a mediální manipulace Prezentace vlastní tvorby, její explikace a obhajoba Vybrané umělecké epochy, slohy a směry, souvislosti s jinými druhy umění Vybraní autoři a jejich díla Historické, sociální a kulturní souvislosti vzniku a vnímání uměleckých děl Návštěvy výstav a galerií		6. – 9.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
Uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru	Uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru	kresba, malba, grafické techniky, prostorová tvorba		6. – 9.
Uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci	Používá základní výtvarné vyjadřovací prostředky vědomě a se záměrem, svůj záměr vysvětlí.	linie, tvary, barvy, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků		6. – 9.
Při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních	Tvoří podle skutečnosti i z fantazie, svou práci reflektuje	realistická kresba a malba fantazijní tvorba prostorová tvorba počítačová grafika výtvarná cvičení		6. – 9.

Vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity	*V*nímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity	seznamuje se s volným i užitým uměním, vyjadřuje své pocity a postřehy		6. – 9.

5.7.3 Dramatická výchova

5.7.3.1 Obsahové vymezení:

V dramatické výchově akcentujeme především emoční a osobnostně sociální rozvoj dítěte, neopomíjíme ale přitom umělecko-estetické možnosti tohoto předmětu. V aktivitách vycházíme z dětského přirozeného vstupování do rolí a vytváření fiktivního světa. Vstupujeme s dětmi do situací, ve kterých se projevují mezilidské vztahy, děti v nich mohou získat hlubší sebepoznání, poznání druhých a motivy jejich chování, prohloubit spolupráci ve skupině. Situace neřeší pouze rozumovými schopnostmi, ale také zapojením emocí a vlastního těla. Jako prostředek, nikoliv jako cíl dramatické výchovy slouží také tvorba jevištního nebo přednesového tvaru, která může, ale nemusí vyústit k veřejnému představení. Zážitek společného veřejného vystoupení může být prostředkem stmelení skupiny. Děti zažijí, že se jeden na druhého mohou spolehnout a mají radost ze společně zvládnutého díla. Získávají také zodpovědnost za odvedenou práci. Hlavním cílem dramatické výchovy přesto není konečný produkt jako u dramatu a divadla, ale samotný proces, tj. konat danou činnost pro vlastní prožitek. Ke způsobu naplňování cílů předmětu Dramatická výchova patří také návštěvy divadelních představení, koncertů a dalších kulturních akcí a jejich individuální nebo skupinová reflexe.

5.7.3.2 Organizační vymezení

Dramatická výchova je vyučována jednou za čtrnáct dní jako samostatný 60 minutový vyučovací celek a jednou za 14 dní jako 30 minutová součást 60 ti minutové lekce kombinující prvky dramatické výchovy, literární výchovy a metody kritického myšlení. Je vyučována v posledním výukovém loku. Lichá lekce probíhá ve speciální učebně (na Palubě), kde mohou žáci využít většího prostoru, sudá lekce v běžné učebně. Výstupy pro diváky (z řad dětí a rodičů) probíhají také na Palubě. Výuka je realizována i mimo budovu školy – při návštěvě divadelních představení a jiných kulturních akcí.

5.7.3.3 Týdenní časová dotace:

1. ročník	1 hodina
2. ročník	1 hodina
3. ročník	1 hodina
4. ročník	1 hodina
5. ročník	1 hodina

Filipka

Celkem	5 hodin

5.7.3.4 Mezipředmětové vztahy:

Český jazyk, Náš svět, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova

5.7.3.5 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata	Náměty a činnosti	ročník
Osobnostní a sociální výchova	- práce s dechem formou her - soustředění a držení těla, - komunikace v herních situacích - sebehodnocení a hodnocení skupinové tvorby - verbální a neverbální komunikace	1. – 5. 3. – 5.
Výchova demokratického občana	- prezentace a obhajování vlastního názoru - veřejná vystoupení, komunikace s divákem	1. – 5.
Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech	- kultura v ostatních evropských a mimoevropských zemích - významní evropští herci	3. – 5.
Multikulturní výchova	- náměty a témata různých kultur v dramatických situacích - práce na charakteristice postavy	1. – 5.
Environmentální výchova	- práce s náměty s environmentální tematikou	1. - 5.

Filipka

Mediální výchova	- Současné dramatické umění a média - nejznámější divadelní, filmová, televizní rozhlasová a multimediální tvorba	3. – 5.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Vedeme žáka k:

práci s textem, disciplíně a pečlivosti při práci se scénářem,
zážitku vlastního pokroku a k možnostem dalšího rozvoje,
chápání dramatického umění jako osobitého druhu umění, objevování jeho principů a pravidel.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáka k:

nalézání principů, kterými se řídí lidské chování,
nacházení odlišností v jednání druhých lidí,
vhodnému a přesnému vyjadřování k problémovým situacím a událostem,
hledání nejvhodnějšího řešení problému.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáka k:

hledání správné a výstižné formulace vzhledem k posluchači a účelu sdělení,
dodržování pravidel diskuse a efektivní, srozumitelné komunikaci směřující k vzájemnému porozumění a upevnění svého postavení ve společnosti,
aktivnímu naslouchání, přijímání i vytváření popisné zpětné vazby,
pochopení a užívání nonverbální komunikace, běžně užívaných gest, zvuků a jiných komunikačních prostředků,
rozšiřování slovní zásoby skrze nabídku pestrých textů.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáka k:

k sebepoznávání, konfrontaci s ostatními žáky,
zažití vlastní důležitosti a úspěchu,
spolupráci ve skupině a podílu na přípravě a prezentaci společné práce,
zkoušení a střídání různých rolí,
chápání vztahu mezi vnitřním prožitkem a vnějším chováním.

Filipka

Kompetence občanské

Vedeme žáka k:

objevování hodnoty literárních textů,
k tvůrčímu vyjadřování – literárnímu projevu, recitaci, dramatickému projevu a dalším kulturním aktivitám,
zodpovědnému rozhodování podle dané situace,
prostřednictvím hry k ujasňování vlastních postojů k daným tématům.

Kompetence pracovní

Vedeme žáka k:

vytváření pozitivní vztahu k manuálním činnostem (tvorba kulis, rekvizit a doplňků pro představení),
dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že

vedeme žáky k využívání různých digitálních prostředků a technologií včetně umělé inteligence k tvořivému vyjádření,
vedeme žáky k bezpečné a účelné správě a sdílení digitálních dat podle konkrétního účelu a situace,
vedeme žáky k využívání digitálních zdrojů informací a jejich kritickému hodnocení a výběru,
vedeme žáky k vytváření a sdílení digitálního obsahu v rámci vzdělávacích aktivit.

DRAMATICKÁ VÝCHOVA 1. období	
Očekávaný výstup RVP:	**1. – 3. ročník**
Zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla; dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých;	Vědomě ovládá dech, zvládá základy správného tvoření dechu, rozvíjí schopnost soustředění a přenášení pozornosti, představivost a fantazii. Vyjadřuje a pojmenovává emoce.
rozlišuje herní a reálnou situaci; přijímá pravidla hry; vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná;	Rozlišuje civilní a stylizované herectví, zvládá jednodušší techniky strukturování dramatické práce, uvědomuje si své herecké partnery a dokáže na ně reagovat, zpracovává povědomí – já na jevišti versus postava, kterou hraji.
na základě vlastního jednání zkoumá témata a konflikty;	Ovládá základy sebereflexe a pochopení, jak já jako jedinec působím na ostatní, dokáže pojmenovat základní konflikt nebo problém zkoumaného tématu a hledat způsob řešení, zabývá se důsledky lidského jednání v různých situacích.
spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních;	Vytváří postavy pomocí jednoduchých znaků (gesta, kostýmy, rekvizity…), dokáže emocionálně ustát veřejné vystoupení.
reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového).	S pomocí učitele je schopen převyprávět hlavní situace zhlédnutého dramatického díla, přemýšlet o jejich významu, případně pojmenovat hlavní témata.

DRAMATICKÁ VÝCHOVA 2. období	
Očekávaný výstup RVP:	**4. – 5. ročník**
Propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy;	Využívá různých výrazových možností pohybu, rozvíjí rytmické cítění v pohybu i při mluvním projevu, dokáže pracovat s gradací a kontrastem, zvládá koordinaci pohybů.
Pracuje s pravidly hry a jejich variacemi; dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat;	Osvojuje si pravidla dramatických her a improvizací, vědomě pracuje s dramatickou situací.
V situacích a příbězích rozpoznává témata a konflikty; nahlíží na ně z pozic různých postav; zabývá se důsledky jednání postav;	Dokáže pojmenovat sled vnitřních procesů postavy.
Pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků;	Obohacuje dramatickou hru vlastními nápady, tvořivě rozvíjí podněty druhých, cíleně využívá reálnou, zástupnou a imaginární rekvizitu.
Prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků;	Čte i vypráví se vcítěním se do situace, celkové nálady textu nebo výpovědi, je schopen pochopit obsah básně a interpretovat ji podle svého výkladu, je schopen přednést báseň ve skupině.
Reflektuje svůj zážitek z dramatického díla; rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy.	Vyjadřuje svůj názor na dramatické dílo a porovnává ho s názorem ostatních, reflektuje práci druhých a skrze reflexi pojmenovává základy hereckého řemesla.

5.8 Člověk a zdraví

5.8.1 Výchova ke zdraví

5.8.1.1 Obsahové vymezení předmětu

Výchova ke zdraví tvoří společně s tělesnou výchovou úzce propojenou oblast vzdělávání s cílem pěstovat návyky prospívající našemu zdraví. Zdraví je základním předpokladem pro aktivní a spokojený život, ale také pro optimální pracovní výkon. Je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální rovnováhy. Vzdělávací oblast výchova ke zdraví má u žáků rozvíjet různorodé znalosti a dovednosti, které k udržování takové rovnováhy přispívají.

Zatímco péči o tělesné zdraví zajišťuje tělesná výchova, výchova ke zdraví je soustředěna především na zdraví duševní. Jednotlivá témata jsou do výuky zařazována v návaznosti na dílčí témata bloku Svět a bloku Příroda. Mimo předem stanovené výukové lekce jsou cíle výchovy ke zdraví naplňovány průřezově během výuky, pobytu žáků ve škole i na mimoškolních akcích. Účinným nástrojem pro naplňování cílů výchovy ke zdraví jsou také ranní kruhy poskytující prostor pro sdílení, které tak mohou působit mnohdy i terapeuticky. Témata týkající se výchovy ke zdraví jsou většinou velmi osobní, individuální a často citlivá. Je proto důležité, aby se žáci v dané třídě/skupině vzájemně respektovali a cítili bezpečně, na což klademe velký důraz. Přátelské podporující prostředí a hodnoty, ke kterým jsou vedeni, napomáhají žákům osvojit si správné návyky a principy chování, nejen k sobě navzájem, ale také k sobě samým. Rozebíraná témata jsou vždy přizpůsobena potřebám konkrétní skupiny tak, aby byly pro žáky co nejužitečnější v dané situaci a v daném čase. Důležitou součástí je také vzájemné sdílení, otevřenost, podpora a sebereflexe, se kterými se žáci učí vědomě pracovat. Při výuce výchovy ke zdraví se rovněž dobře uplatňuje práce s příběhy.

5.8.1.2 Organizační vymezení předmětu:

Organizačně je obsah předmětu vyučován v těchto blocích výuky:

- ranní kruh
- práce v blocích aktivit
- výuka mimo školu, školní akce

5.8.1.3 Týdenní časová dotace:

6. ročník	0,5 hod.
7. ročník	0,5 hod.
8. ročník	0,5 hod.
9. ročník	0,5 hod.
Celkem	2 hodiny

5.8.1.4 Začlenění průřezových témat:

průřezová témata	náměty a činnosti	ročník
osobnostní a sociální výchova	obsahové propojení s učivem kapitol vztahy mezi lidmi a formy soužití; změny v životě člověka a jejich reflexe; osobnostní a sociální rozvoj	6. – 9.
výchova demokratického občana	obsahově propojeno s učivem kapitoly vztahy mezi lidmi a formy soužití	6. – 9.
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	problematika globalizace a globálních trendů, možné dopady globalizačních procesů na fyzické i mentální zdraví člověka (např. kvalita potravin, sociální sítě, šíření pandemie)	6. – 9.
multikulturní výchova	obsahové propojení s učivem kapitoly vztahy mezi lidmi a formy soužití;	6. – 9.
environmentální výchova	vliv vnějšího i vnitřního prostředí na lidské zdraví a psychiku	6. – 9.

mediální výchova	úskalí a zásady bezpečného pohybu v digitálním prostředí, problematika používání sociálních sítí, manipulativní a reklamní vlivy, kyberšikana	6. – 9.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

propojování souvislostí, hledání a pochopení principů,
práci s vlastní chybou jako prostředkem k učení, sebereflexi v učení,
kritickému pohledu na probíraná témata, vyvozování závěrů.

Kompetence k řešení problémů

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

samostatnému řešení úkolů,
vlastní iniciativě a aktivnímu přístupu k seberozvoji, zdraví i vzdělávání,
identifikaci problémů na příkladech z okolí a jejich možná řešení,
reflexi vlastního jednání, uvážlivému konání a zodpovědnému přístupu,
prevenci patologických jevů,
zásadám jednání v krizových situacích,
bezpečnosti a ochraně zdraví člověka.

Kompetence komunikativní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

souvislému ústnímu i písemnému projevu,
aktivní účasti v diskuzích,
logické argumentaci, ale i toleranci vůči odlišným názorům,
umění hovořit i naslouchat,
práci ve skupině,
kladení vhodných otázek,
práci s technologiemi a různými komunikačními prostředky.

Kompetence sociální a personální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

komunikaci v různých rolích v rámci skupiny (vedení skupiny vs. následování pokynů atd.),
vnímavosti vůči mezilidským vztahům, výhodám vzájemné vstřícnosti,
efektivním způsobům komunikace v krizových situacích a při řešení konfliktů
sebedůvěře a sebereflexi.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

spravedlivému a rovnému jednání,
uvědomění si vlastních práv, ale také povinností,
úctě vůči společenským pravidlům a normám,
principům demokratického rozhodování v kontrastu s nedemokratickými nástroji,
zájmu o okolní prostředí, o společnost, které jsme součástí,
respektu vůči přírodě, jednání na základě principů udržitelného rozvoje v souvislosti, s účinky okolního prostředí na zdraví člověka.

Kompetence pracovní

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

zodpovědnosti,
práci s různými materiály i pomůckami,
reflexi vlastních silných a slabých stránek v rámci různých pracovních činností,
kreativitě, vlastní iniciativě a podnikavému smýšlení,
přiměřené míře pracovního výkonu s ohledem na fyzické a mentální zdraví sebe i ostatních.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

bezpečnému a uvážlivému používání digitálních technologií a elektroniky v souladu s prevencí nežádoucích účinků na lidské zdraví,
zodpovědnému a obezřetnému chování v digitálním prostředí a on-line prostoru.

Výchova ke zdraví – 2. stupeň				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Ročník**
VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	přispívá k udržování dobrých vztahů v komunitě; respektuje přijatá pravidla ve škole; respektuje potřeby ostatních; je schopen jednat v zájmu kolektivu a nést zodpovědnost za svá rozhodnutí	vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek	OBV vztahy mezi lidmi, základy lidského soužití	6. – 9.
VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	je schopen vědomě pracovat na zlepšování a udržování vztahů ve škole; přijímá názory ostatních a respektuje odlišnosti; je schopen konstruktivně debatovat; dokáže identifikovat základní krizové situace v mezilidských vztazích konstruktivně uvažovat o jejich řešení;	vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v	OBV vztahy mezi lidmi, základy lidského soužití, podobnost a odlišnost lidí TV hodnoty a principy čestného soupeření ve sportu	

		různých situacích, dopad vlastního jednání a chování		
VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	je schopen uvést příklady týkající se vzájemného ovlivňování duševního a tělesného a sociálního zdraví; uvědomuje si důležitost naplňování základních lidských potřeb ve vztahu ke zdraví; osvojí si zásady osobní hygieny (tělesné i duševní) a chápe je jako klíčové pro udržení tělesné i duševní rovnováhy	celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim	OBV osobní rozvoj TV význam pohybu pro zdraví člověka, zásady hygieny při pohybu	
VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	je schopen posoudit, zda vybrané jevy přispívají nebo škodí zdraví; je schopen určit možné dopady vnitřního i venkovního prostředí na lidské zdraví; v optimální míře zařazuje aktivity přispívající ke zdraví do svého denního režimu a je si vědom jejich	vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních	OBV osobní rozvoj TV význam pohybu pro zdraví člověka PRI biologie člověka	

	přínosů	a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim		6. – 9.
VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	jedná v souladu s preventivními opatřeními a zdravými návyky, aktivně a vědomě se snaží chránit své zdraví	podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví	OBV osobní rozvoj TV význam pohybu pro zdraví člověka PRI biologie člověka, nemoci, úrazy, prevence	
VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí	je schopen podělit se s ostatními o názory týkající se různých návyků či zlozvyků, je schopen o nich hovořit a vyslechnout ostatní názory	podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví	TV význam pohybu pro zdraví člověka, prevence úrazů, bezpečnost při pohybu PRI biologie člověka, nemoci,	

			úrazy, prevence	
VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	dokáže dát do souvislosti stravovací návyky a zdraví člověka, je schopen uvést příklady potravin, které (ne)prospívají lidskému zdraví; aktivně přistupuje k otázce pěstování a udržování vlastních návyků; dokáže popsat jednotlivé poruchy příjmu potravy a jejich úskalí	výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie	PRI biologie člověka, nemoci, úrazy, prevence	
VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	je schopen jmenovat přenosné i nepřenosné choroby, jejich dopad na zdraví člověka a uvést způsoby jejich prevence a léčby; jedná v souladu s preventivními opatřeními a aktivně se snaží chránit své zdraví; ovládá zásady první pomoci při úrazech	ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a	PRI biologie člověka, nemoci, úrazy, prevence, viry a bakterie	6. – 9.

		metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci		
VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	projevuje odpovědný vztah k sobě samému a k pravidlům zdravého životního stylu; dokáže najít prostor pro sebereflexi, aktivně se podílí na programech podpory zdraví je schopen samostatně regulovat své chování a plánovat si činnosti; dokáže si stanovit cíle a organizovat jednotlivé kroky k jejich dosažení; je schopen být v těchto věcech také oporou ostatním	sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností	OBV osobní rozvoj, vnitřní svět člověka, vztahy mezi lidmi	

		pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování		6. – 9.
VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	ovládá a aktivně využívá zásady psychohygieny, je schopen rozpoznat stresující situace a se stresem pracovat; aktivně využívá techniky uvolnění, relaxace a odpočinku	stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky překonávání únavy, stresových reakcí a posilování duševní odolnosti psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech	OBV osobní rozvoj, vnitřní svět člověka, vztahy mezi lidmi	
VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	je si vědom odlišností mezi pohlavími a změn, které v dospívání nastávají; respektuje své vrstevníky; dokáže uvést příklady krizových situací v dospívání a jejich možná řešení	dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny	OBV osobní rozvoj, vnitřní svět člověka, vztahy mezi lidmi, podobnost a odlišnost lidí PRI biologie člověka	
VZ-9-1-12 respektuje	respektuje význam sexuality	sexuální dospívání a	OBV osobní rozvoj,	

význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	v souvislosti se zdravím, etikou a morálkou; k otázkám sexualní identity umí přistoupit citlivě a taktně; dokáže jmenovat krizové situace sexuálního života mladistvých a jejich možná řešení; ví, kde hledat pomoc v případě sexuálního násilí či zneužívání	reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci	vnitřní svět člověka, vztahy mezi lidmi, podobnost a odlišnost lidí PRI biologie člověka	6. – 9.
VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu	je schopen jmenovat varianty jednotlivých závislostí a patologických jevů i rizika s nimi spojená; dokáže konstruktivně diskutovat o jejich řešení; je schopen	autodestruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí namířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné	OBV osobní rozvoj, vnitřní svět člověka TV prevence působení negativních vlivů na	

mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	vyhledat odbornou pomoc a zachovat se adekvátně v případě, že pozoruje patologické jevy ve svém okolí	látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu	lidský organismus PRI biologie člověka, nemoci, úrazy, prevence	
VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi	rozumí významu slova manipulace, dokáže uvést příklady manipulativního jednání; je schopen jmenovat situace, kdy se s manipulací sám setkal, dokáže jmenovat situace z každodenního života, kdy je člověk vystaven manipulaci (reklama, média); ovládá zásady bezpečné komunikace a chování v krizových situacích, na internetu a sociálních sítích; v případě problémů ví, kde hledat pomoc	manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení	OBV vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití, osobní rozvoj	

VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	řídí se pravidly silničního provozu a bezpečného pohybu venku, chová se obezřetně a zodpovědně; ví, jak jednat v krizových situacích a jak přivolat případně poskytnout pomoc	dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)	OBV zásady lidského soužití TV bezpečnost při pohybu	
VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	je schopen jmenovat modelové situace ohrožení, chová se tak, aby situacím ohrožení předcházel; rozpozná varovné signály a adekvátně na ně reaguje, ovládá zásady evakuace a pohybu v krizových situacích	ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí		
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
VZ-9-1-01p chápe	přispívá k udržování dobrých	vztahy a pravidla soužití v	OBV vztahy mezi	

význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny	vztahů v komunitě; respektuje přijatá pravidla ve škole	prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek	lidmi, základy lidského soužití	
VZ-9-1-03p uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím	uvědomuje si důležitost naplňování základních lidských potřeb ve vztahu ke zdraví; osvojí si zásady osobní hygieny (tělesné i duševní)	celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci, tělesná a duševní hygiena, denní režim	OBV osobní rozvoj TV význam pohybu pro zdraví člověka, zásady hygieny při pohybu	
VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví	projevuje odpovědný vztah k sobě samému a k pravidlům zdravého životního stylu; dokáže si stanovit cíle a organizovat jednotlivé kroky k jejich dosažení;	sebepoznání a sebepojetí seberegulace a sebeorganizace činností a chování	OBV osobní rozvoj, vnitřní svět člověka, vztahy mezi lidmi	6. – 9.
VZ-9-1-05p projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy	projevuje odpovědný vztah k sobě samému a pozitivní vztah ke svým vrstevníkům	sebepoznání a sebepojetí seberegulace a sebeorganizace činností a chování	OBV osobní rozvoj, vnitřní svět člověka, vztahy mezi lidmi	

VZ-9-1-07p dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování	je schopen uvést příklady potravin, které (ne)prospívají lidskému zdraví; aktivně přistupuje k otázce pěstování a udržování vlastních návyků; dokáže popsat jednotlivé poruchy příjmu potravy a jejich úskalí	výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie	PRI biologie člověka, nemoci, úrazy, prevence	
VZ-9-1-08p svěří se se zdravotním problémem	svěří se se zdravotním problémem, ví, kam se obrátit pro pomoc	prevence úrazů a zdravotních problémů	PRI nemoci, úrazy, prevence	
VZ-9-1-13p dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her	je schopen jmenovat varianty jednotlivých závislostí a patologických jevů i rizika s nimi spojená;	autodestruktivní závislosti	OBV osobní rozvoj, vnitřní svět člověka TV prevence působení negativních vlivů na lidský organismus PRI biologie	

			člověka, nemoci, úrazy, prevence	6. – 9. .
VZ-9-1-13p uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy	je schopen vyhledat odbornou pomoc v případě, že pozoruje patologické jevy ve svém okolí; od patologického jednání se distancuje	sociálně patologické jevy		
VZ-9-1-14p zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí	zvládá otevřeně projevit nesouhlas s násilným chováním mezi vrstevníky	bezpečné chování a komunikace	OBV vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití	
VZ-9-1-15p uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a	řídí se pravidly bezpečného pohybu venku, chová se obezřetně a zodpovědně; ví, jak jednat v krizových situacích a jak přivolat případně poskytnout pomoc	dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví	OBV zásady lidského soužití TV bezpečnost při pohybu	

použije jejich telefonní čísla				
VZ-9-1-16p chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel	rozpozná varovné signály a adekvátně na ně reaguje, ovládá zásady evakuace a pohybu v krizových situacích	ochrana člověka za mimořádných událostí		

5.8.2 Tělesná výchova

5.8.2.1 Obsahové a organizační vymezení předmětu

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec. Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností – zodpovědnosti, spolupráci, vytrvalosti, odvaze, schopnosti respektovat pokyny, umět se podřídit kolektivu apod.

V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.).

Tělesná výchova vede k tomu, aby se sport stal součástí zdravého životního stylu žáků. Výuka směřuje žáky ke zdravým mimoškolním pohybovým a sportovním aktivitám. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a také ke správnému držení těla žáků.

Ve výuce jsou zařazovány metody pozorování, sebehodnocení a sebekontroly, vzájemné vyučování, cvičení ve skupinách, hry, metoda prožitku, metoda výkladu, instruktáže, práce s odbornou literaturou, dialog, rozhovor, srovnávání a třídění dat, metoda názornosti a problémového učení.

Tělesná výchova probíhá podle počasí, plánovaných pohybových aktivit a dalších proměnných buď v tělocvičně TJ Sokol Brno-Židenice, ve cvičebně školy v učebně Paluba, na školním dvoře nebo v rámci výuky mimo budovu školy (mimoden) a na vícedenních výjezdech (letní turistika, běžecké lyžování, škola v přírodě)

Výuka plavání se zařazuje podle možností školy na 1. stupni v celkovém rozsahu 40 vyučovacích hodin, v rámci jednoho ročníku však maximálně 20 vyučovacích hodin. Na druhém stupni žáci absolvují lyžařský výcvik.

5.8.2.2 Týdenní časová dotace:

1. ročník	2 hodiny
2. ročník	2 hodiny
3. ročník	2 hodiny

Filipka

4. ročník	2 hodiny
5. ročník	2 hodiny
6. ročník	2 hodiny
7. ročník	2 hodiny
8. ročník	2 hodiny
9. ročník	2 hodiny
Celkem	18 hodin

5.8.2.3 Mezipředmětové vztahy:

Český jazyk, Náš svět, Matematika, Hudební výchova a Pracovní výchova

5.8.2.4 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata	Náměty a činnosti	ročník
Osobnostní a sociální výchova	míčové a jiné skupinové hry, psychomotorické hry a sociohry, stanovení pravidel a jejich dodržování, princip fair-play a vzájemné pomoci; hodnotící kruh, osobnostní rozvoj – seberegulace, sebedisciplína a sebeorganizace (hygiena a bezpečnost), sebehodnocení týmová spolupráce; týmové i individuální soutěže a hry; respekt soupeře;	1. – 9.
Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech	význam profesionálních sportovních soutěží, olympijských her a sportu pro veřejnost a mezinárodní spolupráci	1. – 9.
Environmentální výchova	vztah člověka k prostředí, turistika, pobyt a zodpovědné chování v přírodě v přírodě	1. – 9.

	aktivity v terénu s ohledem na okolní prostředí a přírodu;	

5.8.2.5 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách TV uplatňovány tyto společné postupy:

Kompetence k učení

Vedeme žáka k:

porozumění pojmům a terminologii při organizaci TV,
osvojení základních pravidel týmových her a sportovní terminologie,
hodnocení kvality svého výkonu i výkonu spolužáků,
pochopení pravidel a organizace,
předvedení pohybové činnosti podle nákresu nebo jednoduchého popisu,
práce s vlastní chybou jako prostředkem k učení,
stanovování dlouhodobějších cílů (např. zlepšit se ve vytrvalosti, v rychlosti apod.).

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáka k:

řešení problémů vzniklých při sportu(používání pravidel, stanovení verdiktu),
ke správné reakci při zranění sebe či spolužáka,
rychlým a pohotovým reakcím při sportu,
vlastní iniciativě a aktivnímu přístupu,
reflexe vlastní činnosti – hledání způsobů pro zlepšení v budoucnu.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáka k:

spolupráci při řešení zadávaných úkolů,
komunikaci při vzájemném hodnocení výkonu,
týmové komunikaci, schopnosti podpořit a motivovat spolužáky,
verbální i neverbální komunikaci během aktivit,
řešení problémů v týmu i mezi soupeři,
sdílení a adekvátnímu projevu emocí.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáka k:

komunikaci v různých rolích v rámci skupiny (vedení skupiny vs. následování pokynů atd.),

vnímavosti vůči mezilidským vztahům a vzájemné vstřícnosti,
zodpovědnému a ohleduplnému chování, přiměřenému použití síly, prevenci zranění
dodržování principu fair-play,
vzájemnému respektu a povzbuzení,
sebedůvěře a sebereflexi,
korigování emotivních projevů a afektu během sportu.

Kompetence občanské

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

spravedlivému a rovnému jednání,
uvědomění si vlastních práv, ale také zodpovědnosti,
úctě vůči pravidlům,
zodpovědnému a obezřetnému chování během sportu (prevence zranění),
pohotovému jednání v situacích ohrožujících zdraví, poskytování účinné pomoci,
adekvátnímu chování v přírodním prostředí (během aktivit mimo budovu).

Kompetence pracovní

Vedeme žáka k:

seznámení se s pravidly a k jejich dodržování,
zodpovědnosti,
udržování pořádku a hygieny,
práci s výdrží, vůlí a sebedisciplínou,
nalezení vůle překonávat vlastní limity,
kreativitě, organizaci skupiny, schopnosti hledat motivaci pro sebe i pro ostatní.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že vedeme žáky k:

využívání aplikací a chytrých technologií při sportu,
práci s vlastním výkonem, sledování individuálního progresu za pomocí digitální technik.

TĚLESNÁ VÝCHOVA 1. období			
Očekávané výstupy dle RVP	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
Spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti. Uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy. Reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	Žák dbá na správné držení těla v různých polohách (chůze, sezení) spontánně i uvědoměle se zapojuje do pohybových her a rozvíjí svoji obratnost.	Žák dbá na správné držení těla v různých polohách (chůze, sezení) spontánně i uvědoměle se zapojuje do pohybových her a rozvíjí svoji obratnost.	Žák dbá na správné držení těla v různých polohách (chůze, sezení) spontánně i uvědoměle se zapojuje do pohybových her a rozvíjí svoji obratnost.
	Chápe dodržování zásad bezpečnosti a správného chování k lidem i k přírodě, ujde přiměřenou rychlostí úsek cesty stanovený vzhledem k věku	Chápe dodržování zásad bezpečnosti a správného chování k lidem i k přírodě, ujde přiměřenou rychlostí úsek cesty stanovený vzhledem k věku	Chápe dodržování zásad bezpečnosti a správného chování k lidem i k přírodě, ujde přiměřenou rychlostí úsek cesty stanovený vzhledem k věku
	Rozvíjí motoriku, koordinaci, kondici.	Rozvíjí motoriku, koordinaci, kondici.	Rozvíjí motoriku, koordinaci, kondici.
Zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	Předvede kotoul vpřed v základním provedení, pokusí se o kotoul vzad, překoná lavičku různými způsoby, přeskoky, výskoky (s oporou) pokusí se o plynulé přeskoky	Předvede kotoul vpřed a vzad, pokusí se o stoj na lopatkách, překoná lavičku různými způsoby, přeskoky, výskoky, dokáže podle možností předvést opakovaně dva	Zpřesňuje a zkvalitňuje výkon při cvičení

TĚLESNÁ VÝCHOVA 1. období			
Očekávané výstupy dle RVP	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
	švihadla	způsoby přeskoků přes švihadlo,	
	Zvládá techniku běhu rychlého a vytrvalého, zpomalování, zrychlování, kombinace chůze a běhu, skočí do dálky z místa, zvládá techniku hodu míčkem z místa.	Zvládá techniku běhu rychlého a vytrvalého, zpomalování, zrychlování, kombinace chůze a běhu, skočí do dálky z rozběhu, zvládá techniku hodu míčkem z chůze.	Zvládá techniku běhu rychlého a vytrvalého, zpomalování, zrychlování, kombinace chůze a běhu, zvyšování výkonu.
Spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích. Reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	Dokáže vyvinout fyzické i psychické úsilí v zájmu dosažení nejlepšího výsledku družstva.	Dokáže vyvinout fyzické i psychické úsilí v zájmu dosažení nejlepšího výsledku družstva.	Dokáže vyvinout fyzické i psychické úsilí v zájmu dosažení nejlepšího výsledku družstva, pokusí se zorganizovat pohybové činnosti a soutěže.

TĚLESNÁ VÝCHOVA 1. období			
Očekávané výstupy dle RVP	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
		Přihrává míč obouruč i jednoruč, zpracuje přihrávku v pohybu, seznámí se s technikou driblování, pokouší se o správný pálkový odpal míčku, seznámí se s technikou a základními pravidly vybíjené a přehazované.	Pokouší se o správný pálkový odpal míčku, seznámení s technikou a základními pravidly některých sportovních her

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	Zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	Zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	Zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
Dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách	Dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech. Osvojuje si základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci.	Dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech. Osvojuje si základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci.	Má osvojeny hygienické návyky při pohybových aktivitách, uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech, zaujímá správné základní cvičební polohy
Reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnostiprojevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitámzvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	Má přiměřeně pozitivní postoj k motorickému učení a pohybu.	Má přiměřeně pozitivní postoj k motorickému učení a pohybu.Osvojuje si základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci	Přistupuje kladněk motorickému učení a pohybovým aktivitám, reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti, osvojuje si základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů,

TĚLESNÁ VÝCHOVA 2. období			
Očekávané výstupy dle RVP	**4. ročník**	**5. ročník**	**poznámky**
Podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	Rozvíjení motoriky, koordinace, kondice vytváření varianty pohybových her s vlastními pravidly.	Rozvíjení motoriky, koordinace, kondice vytváření varianty pohybových her s vlastními pravidly.	
Zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	Rozvíjí motoriku, koordinaci, kondici a zdravý pohyb	Rozvíjí motoriku, koordinaci, kondici a zdravý pohyb	
Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her	Podle možností zvládá základní plavecké dovednosti podle možností zvládá základní prvky pohybu na bruslích.	Podle možností zvládá základní plavecké dovednosti podle možností zvládá základní prvky pohybu na bruslích.	
Uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci	Dodržuje bezpečnost při pohybových činnostech. Dodržuje zásady jednání a chování fair play.	Chápe dodržování zásad bezpečnosti a správného chování k lidem i k přírodě, ujde přiměřenou rychlostí	

TĚLESNÁ VÝCHOVA 2. období			
Očekávané výstupy dle RVP	**4. ročník**	**5. ročník**	**poznámky**
úrazu spolužáka		úsek cesty	
Jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	Zná způsoby měření atletických výkonů, pomůcky, povely. Cvičí podle rytmu, vnímá soulad rytmu a pohybu, předvede základní krok v2/4 a 3/4 rytmu.	Zná způsoby měření atletických výkonů, pomůcky, povely. Cvičí podle rytmu, vnímá soulad rytmu a pohybu, předvede základní krok v2/4 a 3/4 rytmu.	
Jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	Dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje.	Pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	
Užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	Užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	Užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	

TĚLESNÁ VÝCHOVA 2. období			
Očekávané výstupy dle RVP	**4. ročník**	**5. ročník**	**poznámky**
Zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy	Zúčastní se mezitřídních soutěží, respektuje stanovená pravidla.	Zúčastní se mezitřídních soutěží, respektuje stanovená pravidla.	
Změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	Zná způsoby měření svých atletických výkonů, pomůcky, povely a dovede je zaznamenat.	Zná způsoby měření svých atletických výkonů, pomůcky, povely a dovede je zaznamenat.	
Orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace	Zúčastní se mezitřídních soutěží, respektuje stanovená pravidla. Samostatně získá potřebné informace.	Zúčastní se mezitřídních soutěží, respektuje stanovená pravidla. Samostatně získá potřebné informace	
Adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti	V případě možností absolvuje 1. část plaveckého výcviku	V případě možností absolvuje 2. část plaveckého výcviku	
Zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku,	V případě možností absolvuje 1. část plaveckého výcviku	V případě možností absolvuje 2. část plaveckého výcviku	

TĚLESNÁ VÝCHOVA 2. období			
Očekávané výstupy dle RVP	**4. ročník**	**5. ročník**	**poznámky**
prvky sebezáchrany a bezpečnosti			
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu	Zná význam tělesné zdatnosti pro zdraví a snaží se začleňovat pohyb do denního režimu.	Chápe význam pohybu pro zdraví. Připraví organismus zdravotně zaměřené činnosti. Rozvíjí rychlostní, vytrvalostní, silové a koordinační schopnosti.	
Zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením	Zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením	Dodržuje hygienu při TV. Dbá na bezpečnost při pohybových činnostech.	
Zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností	Dbá na bezpečnost při pohybových činnostech.	Dbá na bezpečnost při pohybových činnostech.	
Uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a	Uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné	Uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné	

TĚLESNÁ VÝCHOVA 2. období			
Očekávané výstupy dle RVP	**4. ročník**	**5. ročník**	**poznámky**
bezpečné pohybové činnosti	a bezpečné pohybové činnosti	a bezpečné pohybové činnosti	
Reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti	Reaguje na pokyny k provádění pohybových her, základů gymnastiky, rytmickému a kondičnímu cvičení. Dbá pokynů pro úpolové sporty a základy atletiky.	Reaguje na pokyny k provádění pohybových her, základů gymnastiky, rytmickému a kondičnímu cvičení. Dbá pokynů pro úpolové sporty a základy atletiky.	
Dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play – zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla – zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy	Zlepšuje svoji tělesnou kondici při základech sportovních her, turistice. Účastní se pobytu v přírodě v různých ročních obdobích. Vyzkouší si různé pohybové činnosti i netradiční sporty.	Zlepšuje svoji tělesnou kondici při základech sportovních her, turistice. Účastní se pobytu v přírodě v různých ročních obdobích. Vyzkouší si různé pohybové činnosti i netradiční sporty. Dbá na správné držení těla.	

Tělocvik – 2. stupeň				
RVP výstupy	**ŠVP výstupy**	**Učivo**	**Mezipředmětové vztahy**	**Ročník**
Činnosti ovlivňující zdraví člověka				
TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	je si vědom významu a přínosu pohybu pro lidský organismus; vnímá pohybové aktivity jako běžnou součást života, a to i mimo školní výuku	význam pohybu pro zdraví – pohybový režim, délka a intenzita pohybu	OBV člověk ve společnosti, člověk jako jedinec VZ zdravý způsob života a péče o zdraví VZ hodnota a podpora zdraví	6. – 9.
TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	dokáže rozpoznat své silné a slabé stránky v oblasti pohybové činnosti; je schopen odhadnout své síly, možnosti a omezení při pohybu; ovládá základní pohybová cvičení; dokáže vědomě pracovat s držením těla a technikou dílčích pohybových	zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití; rozvoj různých forem	VZ zdravý způsob života a péče o zdraví VZ hodnota a podpora zdraví	

Tělocvik – 2. stupeň				
	činností; je si vědom důležitosti správné techniky při provádění pohybu; je ochoten zlepšovat se v různých pohybových činnostech dle vlastních individuálních preferencí; je schopen vytyčit si cíl pro překonání vlastního limitu v oblasti pohybových dovedností	rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu;		6. – 9.
TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	je schopen samostatně zahájit proces zahřátí organismu a provést základní rozcvičení dle svých individuálních potřeb; předvede základní protahovací cviky; chápe význam strečinku po pohybové činnosti a je schopen samostatně strečink provést dle svých	příprava organismu – příprava před pohybovou činností; uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení		

Tělocvik – 2. stupeň				
	individuálních potřeb			
TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	je si vědom negativních účinků návykových látek a dalších škodlivin na lidský organismus a jich vliv na sportovní výkon; je schopen tyto negativní účinky popsat na konkrétních příkladech; jedná v souladu se zásadami zdravého životního stylu; chápe, k čemu slouží informace o znečištění a ovzduší, dokáže si je vyhledat a adekvátně jim přizpůsobit svou pohybovou aktivitu	prevence užívání návykových látek; problematika dopingu; životní styl sportovců a komplexní principy zdravého životního stylu; vliv škodlivých látek a znečištění na lidský organismus během pohybových aktivit; prevence působení negativních vlivů	OBV VZ zdravý způsob života a péče o zdraví VZ rizika ohrožující zdraví a jejich prevence VZ hodnota a podpora zdraví	
TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu;	uvědomuje si specifická rizika různých prostředí, ve kterých provádí pohybovou aktivitu; chová se zodpovědně a obezřetně, dodržuje bezpečnostní	bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárnách, bezpečná	VZ zdravý způsob života a péče o zdraví VZ rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	

Tělocvik – 2. stupeň				
předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	pokyny; dokáže samostatně a bezpečně používat sportovní náčiní a pomůcky; adekvátně a pohotově reaguje v případě ohrožení vlastního zdraví či zdraví spolužáků; je schopen poskytnout první pomoc; volí vhodný oděv i obutí dle dané pohybové činnosti; dodržuje hygienické zásady	příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV; hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity		

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
TV-9-1-2p1 usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí	je schopen odhadnout své síly, možnosti a omezení při pohybu; ovládá základní pohybová cvičení; je si vědom důležitosti správné techniky při provádění pohybu; je ochoten zlepšovat se v různých pohybových činnostech dle vlastních individuálních preferencí	zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení; rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu	VZ hodnota a podpora zdraví VZ zdravý způsob života a péče o zdraví	6. – 9.
TV-9-1-03p cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy	je schopen samostatně zahájit proces zahřátí organismu a provést základní rozcvičení; je schopen samostatně provést strečink po pohybové aktivitě	příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení		
TV-9-1-04p odmítá	je si vědom negativních	prevence užívání	VZ zdravý způsob života a péče o	

drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem	účinků návykových látek a dalších škodlivin na lidský organismus a je schopen tyto negativní účinky popsat na konkrétních příkladech	návykových látek; principy zdravého životního stylu	zdraví VZ rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	6. – 9.
TV-9-1-04p vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity	chápe, k čemu slouží informace o znečištění a ovzduší, dokáže si je vyhledat a adekvátně jim přizpůsobit svou pohybovou aktivitu	prevence působení negativních vlivů na lidský organismus během pohybové činnosti	VZ zdravý způsob života a péče o zdraví VZ rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	
TV-9-1-05p uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného	pohotově reaguje v případě ohrožení vlastního zdraví či zdraví spolužáků	první pomoc v podmínkách TV	VZ rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	
TV-9-1-05p uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu – chápe zásady zatěžování;	uvědomuje si specifická rizika různých prostředí, ve kterých provádí pohybovou aktivitu; chová se zodpovědně a obezřetně, dodržuje bezpečnostní	bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárnách, bezpečná příprava	VZ rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	

jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti	pokyny; je schopen samostatně monitorovat úroveň své fyzické zdatnosti	a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek; individuální monitoring fyzické zdatnosti		
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností				
TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech;	ovládá základní pravidla týmových míčových her i her bez míče; reaguje na pokyny rozhodčího; je si vědom významu a pravidel při sportovních hrách, jedná podle nich; je schopen provést základní prvky gymnastiky, kondičních a posilovacích cvičení; je si vědom nutnosti obezřetného používání síly i rozdílu fyzických možností jednotlivých spolužáků; ovládá základy lehké atletiky; ovládá a uplatňuje zásady turistiky, bezpečného a vhodného chování v přírodě a ztížených podmínkách	pohybové hry a aktivity s různým zaměřením; sportovní hry s míčem i bez míče (fotbal, florbal, basketbal, házená, volejbal, baseball, badminton, tenis, frisbee atd.), herní činnosti jednotlivce, herní kombinace a systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie; gymnastika (akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí); kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem (základy rytmické gymnastiky, základy aerobiku, cvičení s náčiním, kondiční, tance, tabata);	OBV člověk ve společnosti, člověk jako jedinec VZ zdravý způsob života a péče o zdraví VZ rizika ohrožující zdraví a jejich prevence PRI ochrana přírody	6. – 9.

	terénu;	základy úpolových aktivit a posilovacích cvičení; atletika (rychlý běh, vytrvalý běh, běžecká abeceda, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem; turistika a pobyt v přírodě (příprava turistické akce, uplatňování pravidel bezpečnosti, orientace v terénu, chůze se zátěží i v různě náročném terénu, základy táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu) + přežití v přírodě - orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla; příležitostné kurzy lyžování, bruslení, snowboardingu, plavání, turistiky atd.		
TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované	je schopen posoudit úroveň provádění jednotlivých pohybových činností,	reflexe pohybové činnosti, práce s disciplínou, silou,	VZ zdravý způsob života a péče o zdraví	

pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	identifikovat nedostatky a pracovat s nimi	vůlí a vytrvalostí	OBV člověk ve společnosti, člověk jako jedinec	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:				
TV-9-2-01p zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	ovládá základní pravidla týmových míčových her i her bez míče; reaguje na pokyny rozhodčího; ovládá základy gymnastiky, lehké atletiky, kondičních a posilovacích cvičení dle svých individuálních možností; ovládá a respektuje pravidla pohybu v přírodě	týmové hry s míčem i bez míče; základy sportovní terminologie; základy gymnastiky, atletiky, kondičních a posilovacích cvičení; turistika a pohyb v terénu		6. – 9.
TV-9-2-02p posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků	je schopen reflektovat vlastní pohybovou činnost a nacházet prostor pro zlepšení	reflexe pohybových aktivit, zlepšování individuální úrovně a výkonnosti	OBV člověk ve společnosti, člověk jako jedinec	

5.9 Člověk a svět práce

5.9.1 Pracovní výchova

5.9.1.1 Obsahové a organizační vymezení

Cílem vyučovacího předmětu Pracovní výchova je naučit žáky pracovat s různými materiály a nářadím, rozvíjet jemnou motoriku, prostorovou představivost a fantazii. Vedeme žáky k dodržování bezpečnosti a hygieny při práci. Rozvíjíme jejich dovednost pracovat podle návodu, spolupracovat a hledat vlastní řešení problému. Výuka se zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky.

Zejména na 2. stupni výuka postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Koncepce předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce si škola zvolila pro 2. stupeň tematické okruhy Svět práce, Práce s technickými materiály a Příprava pokrmů

Na prvním stupni je předmět členěn na čtyři tematické okruhy, jejichž témata jsou obsažena v každém z pěti ročníků:

- Práce s drobným materiálem,
- Konstrukční činnosti,
- Pěstitelské práce,
- Příprava pokrmů.

Vzdělávací obsah je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám, bez rozdílu). Výuka probíhá zejména v kmenových učebnách, v učebně s dílenským zázemím, v kuchyňce a na školním dvoře či v prostředí mimo školu v rámci mimodne, a během vybraných činností v centrech aktivit,

Na prvním stupni probíhá výuka pracovní výchovy zejména v rámci tzv. mimodnů, kdy se jí zpravidla věnuje celý den, a to při činnostech, které jsou ve vazbě na roční období, sezónní práce, svátek nebo jinou společenskou událost, např. pěstitelské práce na školním dvoře, pečení cukroví či perníků před Vánoci, výroba zavařenin, kompotů, sirupů, sušení vypěstovaných bylinek a výroba čajových nebo kořenících směsí, výroba drobných dárkových předmětů pro prodej na charitativních jarmarcích a podobně. Pracovní činnosti se také nárazově realizují formou center aktivit.

Filipka

Předmět je také zčásti vyučován jako integrovaná součást dalších předmětů a vzdělávací obsah je naplňován i činnostmi, které souvisí se životem školy, jako je třídění a recyklace odpadů, úklid výdejny jídel po obědě, zametání šatny, zalévání květin, starost o kompost atd.

Na 2. stupni je obsah předmětu vyučován v bloku Technika, kam je zařazen spolu s jednou hodinou matematiky a informatikou. Tato organizace výuky umožňuje jednak propojení všech tří předmětů na základě mezipředmětových vztahů a realizaci projektů, v nichž se uplatní výuka těchto tří předmětů a jednak výuku těchto tří předmětů samostatně, ale v rámci výukového bloku 3 vyučovacích hodin. Takový výukový blok dává pracovní výchově velký prostor pro rozvinutí činností náročnějších na přípravu materiálu, pomůcek a následný úklid. Delší časový blok také umožňuje v rámci bloku konat exkurze na různá pracoviště, za účelem vytváření životní a profesní orientace žáků.

Výuka se také realizuje v krátkodobých projektech.

5.9.1.2 Týdenní časová dotace:

1. ročník	1 hodina	6. ročník	1 hod.
2. ročník	1 hodina	7. ročník	1 hod.
3. ročník	1 hodina	8. ročník	1 hod.
4. ročník	1 hodina	9. ročník	1 hod.
5. ročník	1 hodina	Celkem	9 hodin

5.9.1.3 Mezipředmětové vztahy

První stupeň:

Český jazyk, Výtvarná výchova, Dramatická výchova, Náš svět, Matematika, Informatika

5.9.1.4 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata	Náměty a činnosti	Ročník

Osobnostní a sociální výchova	sociální rozvoj – kooperace, spolupráce v týmu, dodržování pravidel	1. – 9. ročník
Environmentální výchova	ekosystémy – pěstitelské práce, péče o školní zahradu, o květiny ve třídě, využití přírodnin. nakládání s odpadem, využití odpadových materiálů	1. – 9. ročník

5.9.1.5 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

K rozvoji klíčových kompetencí budou v hodinách pracovní výchovy uplatňovány tyto společné postupy:

Kompetence k učení

Vedeme žáka k:

poznávání vlastností materiálů a surovin, jejich použitelnosti,
provádění činností podle návodu,
plánování činnosti při práci s technickými materiály a při přípravě pokrmů,
poznání výhody pořizovat si náčrt při nejrůznějších činnostech.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáka k:

uvědomění si potřeby praktického ověřování řešených problémů,
snaze aplikovat řešení při obdobných zadáních a v hledání nových způsobů využití,
dovednostem při práci s technickými materiály a při přípravě pokrmů.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáka k:

účinné komunikaci při práci s ostatními spolužáky,
seznámení se s přesným významem pojmů vztahujících se k práci s technickými materiály a při přípravě pokrmů,
využívání dostatku podnětů a příležitostí pro vlastní prezentaci.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáka k:

spolupráci ve dvojici a v malé skupině,

Filipka

uvědomění si potřeby ohleduplnosti na pracovišti.

Kompetence občanské

Vedeme žáka k:

snaze pochopit vliv různých činností člověka na životní prostředí a spoluzodpovědnosti za jeho ochranu,
tvořivému přístupu při plnění zadaných témat.

Kompetence pracovní

Vedeme žáka k:

uvědoměle správnému a bezpečnému používání všech nástrojů a materiálů,
snaze o provedení práce v co nejlepší kvalitě,
vyhledávání možných rizik při různých činnostech a hledání cesty k jejich minimalizaci.

Kompetence digitální

rozvíjíme tím, že

vedeme žáky k používání různých digitálních zařízení, aplikací a služeb při pracovních činnostech,
vedeme žáky k bezpečné a účelné správě a sdílení digitálních dat podle konkrétního účelu a situace,
vedeme žáky k využívání digitálních zdrojů informací a jejich kritickému hodnocení a výběru (pracovní návody, tutoriály apod).,
vedeme žáky k vytváření a sdílení digitálního obsahu v rámci vzdělávacích aktivit,
využívání digitálních technologií k usnadnění práce, zefektivnění pracovních postupů a zaznamenání výsledky své práce.

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 1. období			
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM			
Očekávané výstupy RVP	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
Vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	Vyrábí z různých materiálů – přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, využívá různých pomůcek a nástrojů.	Vyrábí z různých materiálů – přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, využívá různých pomůcek a nástrojů. Organizace práce, příprava pomůcek a úklid pracovního místa	Vyrábí z různých materiálů – přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, využívá různých pomůcek a nástrojů. Organizace práce, příprava pomůcek a úklid pracovního místa
Pracuje podle slovního návodu a předlohy	Pracuje samostatně nebo ve skupině podle jednoduchého slovního návodu a předlohy.	Pracuje samostatně nebo ve skupině podle slovního návodu a předlohy.	Pracuje samostatně nebo ve skupině podle slovního návodu a předlohy. Organizuje si práci, připravuje pomůcky a úklízí pracovní místo.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 1. období			
Zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	Umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, překládat a skládat papír.	Umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystřihovat, překládat a skládat papír. Zvládne navlékat, aranžovat, třídit přírodní materiál.	Umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystřihovat, překládat a skládat papír. Zvládne navlékat, aranžovat, třídit přírodní material, zvládne stříhat a nalepovat textile, navlékne jehlu, udělá uzel, zvládne jednoduchý steh, modeluje jednoduché tvary z modelíny, keramické hlíny, drátu.
Pracuje podle slovního návodu a předlohy	Pracuje podle jednoduchých pracovních postupů a operací s dopomocí.	Pracuje podle jednoduchých pracovních postupů a operací s dopomocí.	Pracuje podle jednoduchých pracovních postupů a operací. Pracuje s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem.

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI			
Očekávané výstupy RVP	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
Zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Provádí základní činnosti a dovednosti při práci s jednoduchými stavebnicemi – montáž a demontáž.	Provádí základní činnosti a dovednosti při práci s jednoduchými stavebnicemi – montáž a demontáž.	Provádí základní činnosti a dovednosti při práci s jednoduchými stavebnicemi – montáž a demontáž.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Provádí základní činnosti a dovednosti při práci s jednoduchými stavebnicemi – montáž a demontáž.	Provádí základní činnosti a dovednosti při práci s jednoduchými stavebnicemi – montáž a demontáž.	Provádí základní činnosti a dovednosti při práci s jednoduchými stavebnicemi – montáž a demontáž.
PĚSTITELSKÉ PRÁCE			
Očekávané výstupy RVP	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
Provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování	Sbírá přírodniny, třídí je a zpracovává.	Pozoruje a hodnotí výsledky pozorování.	Zaznamenává, pozoruje a hodnotí výsledky pozorování.
Pečuje o nenáročné rostliny	Zodpovědně pečuje o živý organismus.	Zodpovědně pečuje o živý organismus.	Zodpovědně pečuje o živý organismus.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky	Sbírá přírodniny, třídí je a zpracovává.	Pozoruje a hodnotí výsledky pozorování.	Zaznamenává, pozoruje a hodnotí výsledky pozorování.
Pečuje o nenáročné rostliny	Zodpovědně pečuje o živý organismus.	Zodpovědně pečuje o živý organismus.	Zodpovědně pečuje o živý organismus.
PŘÍPRAVA POKRMŮ			
Očekávané výstupy RVP	**1. ročník**	**2. ročník**	**3. ročník**
Připraví tabuli pro jednoduché stolování	Připraví tabuli pro jednoduché stolování ve spolupráci.	Připraví tabuli pro jednoduché stolování ve spolupráci. Připraví ve spolupráci občerstvení pro rodiče i spolužáky v rámci školních příležitostí.	Připraví tabuli pro jednoduché stolování ve spolupráci. Připraví ve spolupráci občerstvení pro rodiče i spolužáky v rámci školních příležitostí.
Chová se vhodně při stolování	Zná a dodržuje základní pravidla stolování.	Zná a dodržuje základní pravidla stolování.	Zná a dodržuje základní pravidla stolování. Ví, co je zdravé a co zdraví škodlivé.
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Upraví stůl pro jednoduché stolování	Připraví stůl pro jednoduché stolování.	Připraví stůl pro jednoduché stolování.	Připraví stůl pro jednoduché stolování.

Chová se vhodně při stolování	Dodržuje pravidla stolování a společenského chování při stolování.	Dodržuje pravidla stolování a společenského chování při stolování.	Dodržuje pravidla stolování a společenského chování při stolování.

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 2. období			
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM			
Očekávané výstupy RVP	**4. ročník**	**5. ročník**	**poznámky k učivu 1. – 5. roč.**
Vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	Vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru.	Vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru. Pod vedením učitele vyrobí jednoduchý textilní výrobek.	jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	Pozná produkty tradičních řemesel, pracovní nářadí pro různá tradiční řemesla pracuje s materiály spjatými s lidovými, zvyky, tradicemi a řemesly – vytvoří vánoční dekoraci, zkusí vázat věnce, plést pomlázku, malovat kraslice, stavět ze sněhu apod.	Pozná produkty tradičních řemesel, pracovní nářadí pro různá tradiční řemesla pracuje s materiály spjatými s lidovými, zvyky, tradicemi a řemesly – vytvoří vánoční dekoraci, zkusí vázat věnce, plést pomlázku, malovat kraslice, stavět ze sněhu apod.	vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.); lidové zvyky, tradice, řemesla

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 2. období			
Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	Volí vhodné nářadí na práci s materiály, zná základní vlastnosti materiálu.	Volí vhodné nářadí na práci s materiály, zná základní vlastnosti materiálu.	pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
Udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce. Vyjmenuje osoby, na které je třeba se obrátit při úrazu. Udržuje pořádek na pracovním místě.	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce. Vyjmenuje osoby, na které je třeba se obrátit při úrazu. Udržuje pořádek na pracovním místě.	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu	Skládá, trhá, stříhá jednoduché tvary, pracuje s přiměřeně složitou šablonou, pracuje podle slovního návodu a předlohy, rozlišuje běžně užívané druhy papíru.	Skládá, trhá, stříhá jednoduché tvary, pracuje s přiměřeně složitou šablonou, pracuje podle slovního návodu a předlohy, rozlišuje běžně užívané druhy papíru.	
Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii	Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii – zná funkci a užití jednoduchých pracovních nástrojů a pomůcek	Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii – zná funkci a užití jednoduchých pracovních nástrojů a pomůcek	

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 2. období			
Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu.	Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu.	Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu.	
Udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce. Vyjmenuje osoby, na které je třeba se obrátit při úrazu. Udržuje pořádek na pracovním místě.	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce. Vyjmenuje osoby, na které je třeba se obrátit při úrazu. Udržuje pořádek na pracovním místě.	
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI			
Očekávané výstupy RVP	**4. ročník**	**5. ročník**	**poznámky k učivu 1. – 5. roč.**
Provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	Zvládá náročnější činnosti a složitější dovednosti při práci se stavebnicemi – montáž a demontáž.	Zvládá náročnější činnosti a složitější dovednosti při práci se stavebnicemi – montáž a demontáž.	stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
Pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	Dokáže sestavovat modely podle návodů, umí vytvářet vlastní prostorové kompozice z dostupných materiálů.	Dokáže sestavovat modely podle návodů, umí vytvářet vlastní prostorové kompozice z dostupných materiálů.	práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 2. období			
Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce. Vyjmenuje osoby, na které je třeba se obrátit při úrazu. Udržuje pořádek na pracovním místě.	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce. Vyjmenuje osoby, na které je třeba se obrátit při úrazu. Udržuje pořádek na pracovním místě.	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	Zvládá náročnější činnosti a složitější dovednosti při práci se stavebnicemi – montáž a demontáž.	Zvládá náročnější činnosti a složitější dovednosti při práci se stavebnicemi – montáž a demontáž.	
Pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	Dokáže sestavovat jednoduché modely podle návodů.	Dokáže sestavovat jednoduché modely podle návodů.	
Udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu – užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce. Vyjmenuje osoby, na které je třeba se obrátit při úrazu. Udržuje pořádek na pracovním místě.	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce. Vyjmenuje osoby, na které je třeba se obrátit při úrazu. Udržuje pořádek na pracovním místě.	
PĚSTITELSKÉ PRÁCE			

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 2. období			
Očekávané výstupy RVP	**4. ročník**	**5. ročník**	**poznámky k učivu 1. – 5. roč.**
Provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	Pečuje o pokojové rostliny, o zahradu na školním dvoře, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování.	Pečuje o pokojové rostliny, o zahradu na školním dvoře, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování.	pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
Ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	Umí připravit půdu, zakládat truhlíky, správně zvolit dobu výsadby a osivo, sít a sázet, zalévat, kypřit, jednotit, přesazovat, sklízet, ukládat výpěstky.	Umí připravit půdu, zakládat truhlíky, správně zvolit dobu výsadby a osivo, sít a sázet, zalévat, kypřit, jednotit, přesazovat, sklízet, ukládat výpěstky.	základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo; pěstování pokojových rostlin; rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie
Volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	Umí rozvrhnout činnosti a práci, zvolit správné pomůcky a nástroje, udržovat je ve funkčním stavu.	Umí rozvrhnout činnosti a práci, zvolit správné pomůcky a nástroje, udržovat je ve funkčním stavu.	
Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti při práci na zahradě a poskytne první pomoc při úrazu.	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti při práci na zahradě a poskytne první pomoc při úrazu.	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 2. období			
Dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin	Určí správné podmínky pro pěstování rostlin a dodržuje je.	Určí správné podmínky pro pěstování rostlin a dodržuje je.	
Ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování	Umí připravit půdu, zakládat truhlíky, sít a sázet, zalévat, sklízet, ukládat výpěstky.	Umí připravit půdu, zakládat truhlíky, sít a sázet, zalévat, sklízet, ukládat výpěstky.	
Volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	Umí zvolit správné pomůcky a nástroje, udržovat je ve funkčním stavu.	Umí zvolit správné pomůcky a nástroje, udržovat je ve funkčním stavu.	
Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti při práci na zahradě a poskytne první pomoc při úrazu.	Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti při práci na zahradě a poskytne první pomoc při úrazu.	
PŘÍPRAVA POKRMŮ			
Očekávané výstupy RVP	**4. ročník**	**5. ročník**	**poznámky k učivu 1. – 5. roč.**
Orientuje se v základním vybavení kuchyně	Na základě praktických činností se orientuje v základním vybavení kuchyně.	Na základě praktických činností se orientuje v základním vybavení kuchyně.	základní vybavení kuchyně; technika v kuchyni – historie a význam
Připraví samostatně jednoduchý	Vytvoří jídelníček, zvolí a	Vytvoří jídelníček, zvolí a	výběr, nákup a skladování

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 2. období			
pokrm	nakoupí potraviny, vytvoří jednoduchý pokrm.	nakoupí potraviny, vytvoří jednoduchý pokrm.	potravin;
Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	Uplatňuje estetické cítění, správně stoluje, uplatňuje návyky stolování.	Uplatňuje estetické cítění, správně stoluje, uplatňuje návyky stolování.	jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování;
Udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	Dodržuje základní hygienické návyky, čistotu a hygienu. Poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni.	Dodržuje základní hygienické návyky, čistotu a hygienu. Poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni.	
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:			
Uvede základní vybavení kuchyně	Uvede základní vybavení kuchyně.	Uvede základní vybavení kuchyně, objasní výběr, nákup a skladování potravin	
Připraví samostatně jednoduchý pokrm	Podle pokynů připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně) a nápoj.	Podle pokynů připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně) a nápoj.	
Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování	Uplatňuje estetické cítění, správně stoluje, uplatňuje návyky stolování.	Uplatňuje estetické cítění, správně stoluje, uplatňuje návyky stolování.	

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE 2. období			
Udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni - uplatňuje zásady správné výživy	Dodržuje základní hygienické návyky, čistotu a hygienu. Poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni.	Dodržuje základní hygienické návyky, čistotu a hygienu. Poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni.	

2. stupeň, 6. až 9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Ročník
Práce s technickými materiály			
ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	Žákyně/žák: - respektuje řád učebny a zásady bezpečnosti a hygieny práce, poskytne první pomoc - vytvoří jednoduchý náčrtek výrobku - zvládá základní postupy při opracování dřeva měření, orýsování, řezání, broušení a vrtání - provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň - sestrojí jednoduchý technický výkres a orientuje se v něm - zvládá základní postupy při opracování kovu - podle technického výkresu vyrobí šablonu, kterou použije při zhotovení výrobku - dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu	Bezpečnost • Organizace a bezpečnost práce • Zásady první pomoci, hygiena práce Práce s technickými materiály • Technické náčrty a výkresy, technické informace • Pracovní postupy – zhotovení výrobků ze dřeva, z plastu, kovu nebo jiných materiálů • Jednoduché pracovní operace a postupy • Technické kreslení – pravoúhlé promítání • Technické kreslení - nárys, půdorys, bokorys, řez a detail • Pracovní postupy – výrobek	6. – 9.

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Ročník
Tematický celek v RVP: Provoz a údržba domácnosti			
Žákyně/žák ČSP-9-4-01 provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví ČSP-9-4-02 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů ČSP-9-4-03 správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu ČSP-9-4-04 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem	Žákyně/žák: - zvolí a umí použít vhodné pracovní nástroje a nářadí - volí vhodné pracovní postupy - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu - provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy - orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů a ovládá jednoduché pracovní postupy - vyrobí jednotlivé části výrobku a z jednotlivých částí sestaví hotový výrobek	Provoz a údržba domácnosti • Druhy nářadí, údržba • Druhy nářadí, vhodné zacházení • Montáž celého výrobku z jednotlivých částí Finance • Rozpočet rodiny a domácnosti – příjmy, výdaje, úspory; hotovostní a bezhotovostní styk Hygiena a bezpečnost • Bezpečnost v domácnosti, poskytnutí první pomoci při úrazu (úraz elektrickým proudem, popáleniny) • Elektrické spotřebiče v domácnosti • Elektrické spotřebiče – ovládání, užití, ochrana a údržba	6. – 9.

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Ročník
Tematický celek v RVP: Příprava pokrmů			
ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče ČSP-9-5-02 připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy ČSP-9-5-03 dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Žákyně/žák: - používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy - dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Kuchyně a potraviny • Bezpečnost a hygiena provozu kuchyně • Základní vybavení, udržování pořádku a čistoty • Výběr a nákup jednotlivých potravin a jejich skladování, skupiny potravin • Sestavování jídelníčku, racionální výživa, zelenina a ovoce - jejich význam pro zdravou výživu Příprava pokrmů • Úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy • Základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů Stolování • Jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, ozdobné prvky a květiny na stole, aranžmá	8. a 9.

Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo	Ročník
Tematický celek v RVP: Svět práce			
ČSP-9-8-01 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí ČSP-9-8-02 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy ČSP-9-8-03 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání ČSP-9-8-04 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	Žákyně/žák: - orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy - získá přehled o nabídkách vzdělání a uplatnění -využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání - získá přehled o nabídkách vzdělání a uplatnění - orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - vyzná se v podnikání, struktuře a druzích organizací - posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	Svět práce • Trh práce – povolání, druhy pracovišť • Pracovní prostředky, charakter a druhy pracovních činností, požadavky kvalifikační, zdravotní osobní • Volba profesní orientace – sebepoznání, osobní zájmy a cíle, tělesný a duševní stav, vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení • Využívání poradenských služeb • Možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, informace a poradenské služby • Zaměstnání a způsoby hledání, pracovní příležitosti v regionu, informační základna pro volbu povolání (burzy škol, dny otevřených dveří) • Podnikání, struktura a druhy organizací • Možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, informace a poradenské	7. – 9.

	- prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při vstupu na trh práce - uvědomí si nevyhnutelnost změn v životě, připraví se na změny po odchodu ze ZŠ	služby • Modelové situace při vstupu na trh práce	

6 Hodnocení

6.1 Hodnocení žáka ve škole

Formy a způsob hodnocení v naší škole by měly vést k tomu, aby byli žáci motivovaní a disponovaní pro celoživotní učení. Chceme žákům pomáhat, aby dokázali rozpoznat, čeho dosáhli vzhledem ke stanovenému cíli, uměli realisticky zhodnotit výsledky své práce v poměru k vlastním schopnostem a stanovovat si přiměřené výzvy, uměli se vyrovnat s neúspěchem a vytěžit z něj poučení do budoucna. Proto využíváme různé způsoby a techniky formativního hodnocení, na vysvědčení užíváme hodnocení kombinované, s převahou sumativní složky.

Pro průběžné hodnocení žáků všech ročníků používáme etapové kriteriální (slovní) hodnocení. Délka hodnocené etapy je různá podle věku dětí a hodnoceného předmětu. Na prvním stupni zpravidla kopíruje délku tzv. měsíčního tématu, na druhém stupni je nejdéle čtvrtletní.

V pololetí a na konci školního roku obdrží žáci vysvědčení, ve kterém jsou hodnoceni slovně. Pro potřeby přijímacího řízení na střední školy nebo v případě přestupu na jinou školu může učitel převést slovní hodnocení na konci ročníku do klasifikačních stupňů.

Předmětem hodnocení jsou cíle základního vzdělávání, klíčové kompetence, očekávané výstupy Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a učivo stanovené v ŠVP pro jednotlivá období. Do hodnocení zahrnujeme také chování žáka ve škole a na školních akcích. Hodnotíme celý proces učení žáků (dosažené výstupy i individuální pokrok žáka – co se naučil, zvládl, v čem se zlepšil, v čem má rezervy) a doporučujeme, jak postupovat dále. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování každého žáka je plně v kompetenci příslušného vyučujícího a opírá se o klasifikační řád, který je přílohou školního řádu.

6.1.1 Kritéria hodnocení

Hodnocení předchází jasné a srozumitelné seznámení žáků a rodičů s cíli vzdělávání a kritérii, podle kterých budou hodnoceni. Pro etapové hodnocení (během školního roku) kritéria stanovuje učitel ve vztahu očekávaným výstupům na konci daného období (časového nebo tematického celku) a ke klíčovým kompetencím rozvíjeným v daném předmětu.

Hodnocení na vysvědčení je více variabilní; vztahuje se jednak k opět k cílům – očekávaným výstupům jednotlivých předmětů na konci daného období a jednak hodnotí celkové fungování dítěte ve škole: protože klademe důraz na všestranné a individualizované hodnocení, všímáme si různých aspektů. Učitel z uvedeného

seznamu volí, ke kterým aspektům se u jednotlivých dětí vyjádří, případně je doplňuje o další individuální sdělení.

K míře naplnění očekávaných výstupů ŠVP se vyjadřují kritéria:

- osvojení vědomostí, znalostí, učiva
- porozumění látce
- zvládnutí dovedností, um
- kvalita odváděné práce
- míra chybování

Tato kritéria jsou dále specifikována na základě konkrétního učiva a vědomostních a dovednostních výstupů ŠVP.

K míře osvojení kompetencí k učení, pracovních a digitálních kompetencí se vyjadřují kritéria:

- aktivita, zájem, touha po poznávání
- soustředění
- snaha a píle
- samostatnost, sebeřízení, cílevědomost
- umění hospodařit s časem
- kvalita odváděné práce
- kvalita zápisů a uchovávání materiálů
- příprava na vyučování

K míře osvojení kompetencí sociálních, personálních, komunikativních a občanských se vyjadřují kritéria:

- schopnost spolupracovat ve skupině
- dodržování pravidel
- kvalita komunikace
- péče o vztahy
- schopnost sebevyjádření

K míře osvojení kompetencí k řešení problémů se vyjadřují kritéria:

- schopnost řešit problémové situace

- schopnost kritického úsudku
- tvořivost

Ve všech zmiňovaných oblastech lze také hodnotit:

- úsilí o zlepšení
- vytrvalost
- osobní pokrok

Učitel se v hodnocení také může vyjádřit o míře žákova nadání či předpokladů pro danou hodnocenou oblast jeho školního výkonu nebo zmínit vnější okolnosti, které žákův výkon v hodnoceném období ovlivnily.

Pro hodnocení na vysvědčení vybírá učitel kritéria, k nimž se vyjádří, podle svého úsudku. Zohledňuje přitom, ve kterých oblastech dítě udělalo největší posun a který úspěch je zvláště dobré vyzdvihnout, aby dítě bylo povzbuzeno v dalším úsilí. Zároveň zváží, které oblasti činí žákovi takové obtíže, že se kvůli nim nemůže posunovat vpřed, a na tyto oblasti rovněž v hodnocení upozorní. Obecně platí, že čím starší děti jsou, tím častěji se je učitel svým hodnocením snaží upozornit na to, které oblasti by měly věnovat zvýšenou pozornost.

6.1.2 Podklady pro hodnocení

Sběr podkladů pro hodnocení probíhá zejména:

- Průběžným sledováním žáků při práci a plnění úkolů
- Sebehodnocením žáka s komentářem učitele, které se na prvním stupni po práci v centrech aktivit zpravidla denně zapisuje do hodnotící tabulky
- Různými druhy zkoušek – písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové
- Analýzou pracovních listů, testů, slohových prací a jiných výstupů
- Konzultací s ostatními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky
- Při konzultačních schůzkách rodič-dítě-učitel, v tzv. tripartitách
- Vyplněním žákovské smlouvy; obsahuje sebehodnocení žáka, popis jeho silných a slabých stránek a plán pokroku v budoucnosti
- Analýzou výsledků činnosti žáka v žákovském portfoliu

6.1.3 Portfolio a hodnotící sloha

6.1.3.1 Portfolio a hodnotící sloha

žáka je nástroj pro dlouhodobé shromažďování informací o výsledcích, postupu učení a dalších charakteristikách souvisejících se vzděláváním konkrétního žáka. Shromažďují se v něm materiály různého druhu tak, aby dokumentovaly jeho pokrok co nejkomplexněji.

Má sloužit a pomáhat žákům, vyučujícím i rodičům vytvořit si podrobný obrázek o tom, jaké jsou silné a slabé stránky žáka, podporuje zapojení žáků do plánování a hodnocení učení, což zvyšuje jejich motivaci pro učení, a umožňuje zapojit všechny aktéry školního vzdělávání –žáky, vyučující, rodiče. V neposlední řadě může být také nástrojem pro autoevaluaci učitelů a školy.

Žákovské portfolio obsahuje:

- pracovní listy
- žákovské práce vzniklé při práci v centrech (písemné práce, testy, úkoly, projekty, výkresy atd.)
- písemné sebehodnocení žáka – týdenní hodnotící tabulku se záznamy a komentáři učitele

Hodnotící sloha slouží k zakládání opakovacích a diagnostických testů, významnějších (pololetních) prací apod. a žákovských smluv. Spolu s portfóliem může tvořit významnou oporu pro rozhovor o výsledcích vzdělávání žáka při tripartitách.

6.1.4 Sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků

Snažíme se, aby žáci nebyli v procesu hodnocení pouhými příjemci, ale stávali se aktivními partnery učitele a spolužáků. Postupně je učíme sebehodnocení a vrstevnickému hodnocení.

K sebehodnocení vedeme žáky od 1. třídy. Cílem sebehodnocení je přivést žáky k tomu, aby uměli rozpoznat, zda dosáhli stanoveného cíle; uvést, co jim k tomu pomohlo; reflektovat kvalitu vlastní práce, identifikovat své silné a slabé stránky; plánovat, co je ještě potřeba udělat, aby cíle dosáhli (stanovují si reálné cíle a postupy do budoucna). Tento přístup umožňuje pracovat s vnitřní motivací žáků a vést je k tomu, aby se už od začátku školní docházky učili přebírat za své vzdělávání vlastní zodpovědnost.

Ke vzájemnému hodnocení směřujeme postupně. Provést kvalitní hodnocení vnímáme jako jednu z důležitých dovedností pro život. Postupně si osvojujeme pravidla, mezi něž patří ohleduplnost, slušnost, uznání spolužáka a konstruktivní zpětná vazba. Žáci někdy lépe přijímají hodnocení od referenční vrstevnické skupiny spolužáků než od vyučujícího, navíc je to vždy hodnocení informačně bohaté (žák nezískává zpětnou vazbu jen od učitele či jednoho žáka, ale může získat zpětnou vazbu od všech žáků ve třídě). Vzájemné hodnocení realizujeme na prvním stupni zpravidla v tzv. hodnotícím kruhu na konci druhého vyučovacího bloku, na druhém stupni podle potřeby.

6.2 Komunikace s rodiči, informování rodičů o hodnocení žáků

Považujeme za nezbytné, aby byli o průběhu vzdělávání pravidelně informováni zákonní zástupci dítěte jako jedni z důležitých aktérů jeho vzdělávání.

Pro informování rodičů využíváme informační systém EduPage, zahrnující elektronickou žákovskou knížku, kam učitelé publikují tzv. etapové cíle a jejich vyhodnocení, případně mailovou korespondenci. Děti také mohou dostat tabulku s etapovými cíli v závěru etapy domů a spolu s rodiči ji vyplnit v rámci sebehodnocení. Učitel potom k jejich sebehodnocení připojuje své vlastní hodnocení. Rodiče mají také možnost kdykoli po domluvě navštívit výuku nebo si prohlédnout portfolio žáka.

Dvakrát ročně se setkáváme v rámci tzv. tripartit. Tripartita je setkání rodiče/ů, žáka a učitele. Jde o schůzku, kdy všichni tři aktéři vzdělávání hodnotí pokrok dítěte. Dítě dostává prostor sdílet s rodiči výsledky své práce za uplynulé období, na tripartitu se v rámci vyučování chystá výběrem prací a přípravou svého portfolia. Všichni účastníci vedou společný rozhovor o silných i slabých stránkách vzdělávání dítěte za poslední období. Výsledkem by měly být konkrétní splnitelné kroky k dalšímu rozvoji žáka, které si formuluje dítě samo a podpisem stvrzuje svůj závazek usilovat o jejich realizaci. Dohodu podepisují i rodiče a učitel. Dítě tak za sebe a své vzdělávání přebírá svůj díl zodpovědnosti.

V nutných případech je možné si také sjednat individuální setkání s vyučujícím mimo stanovené schůzky. Dvakrát ročně jsou žáci vyučujícím slovně hodnoceni v každém předmětu zvlášť (vysvědčení za první a druhé pololetí). Slovní hodnocení je v kopii přiloženo ke katalogovému listu žáka.